Verzameld daglicht

PIETERS' DAGLICHT OVER DENKDINGEN

Pieter Pottenkijker

Tekst & idee: Peter Paul J. Doodkorte

Omslag en foto's: CHATGTP

Met voorafgaande toestemming van de schrijver mag alles uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083609461

VERZAMELD DAGLICHT – INLEIDING

Soms valt het licht precies daar waar we het niet verwachten: op een gehaktbal, een bushalte, een wachtrij, een vergadertafel, een wintersporthelling of een schuchter sneeuwklokje in een Capelse voortuin.

In die momenten knippert de werkelijkheid even en blijkt het gewone leven een verrassend scherp theater, waarin beleidsnota's, pubers, vrijwilligers, ganzen, zorgmedewerkers, opa's, wethouders en merels allemaal een bijrol spelen.

Deze bundel verzamelt die flitsen van daglicht: korte verhalen, columns en denkdingen die zijn opgeraapt langs de randen van het sociale domein, op straat, in de huiskamer en onderweg.

Met milde ironie en veel mededogen schuiven grote thema's - zorg, armoede, eenzaamheid, regels, hoop – naar voren via kleine scènes: een bal die net overgaat, een formulier dat niet klopt, een vrijwilliger met een thermoskan, een lente die maar niet wil opschieten.

Je vindt hier geen theorie, maar herkenbare momenten waarin je hoofd knikt en je hart soms even hapert: "zó is het".

We lachen – soms iets te hard – omdat het schuurt, maar onder elke grap tikt de ernst mee, als een hand op je schouder die fluistert dat je niet gek bent: het ís ingewikkeld, en juist daarom de moeite waard.

Lees deze stukken niet als verplicht leeswerk, maar als arbeidsvitaminen voor ziel en zenuwstelsel: één portie bij de koffie, een alinea in de wachtkamer, een paar pagina's in de trein.

Voor iedereen die werkt, zorgt, beslist, twijfelt, wacht, struikelt, weer opstaat – en af en toe wil voelen dat kwetsbaarheid geen privé falen is, maar een gezamenlijke manier van samenleven.

Dit is verzameld daglicht.

Voor wie durft te kijken, wil glimlachen, mag slikken en hier en daar bereid is een steen op te tillen om te zien wat er al die tijd onder lag.

VERZAMELD DAGLICHT

Ik heb het licht opgeraapt
dat bleef liggen bij de bushalte,
tussen een mug en een beleidsregel,
naast koude koffie en warme zorg.

Ik bond het samen
met touwtjes van ironie
en nietjes van hoop,
tot een boekje dat je
niet hoeft uit te lezen
om begrepen te worden.

Hierin schuift het alledaagse
aan als theater:
geraniums spelen hoofdrol,
mantelzorg fluistert in de coulissen,
schulden hebben altijd tekst
en beleid staat te hard in de spots.

We lachen -
soms iets te hard,
om te horen of het nog klinkt.
Onder elke grap
ligt een hand op je schouder
die zegt:
je bent niet gek,
het ís ook ingewikkeld.

Lees het in hapklare zinnen,
als arbeidsvitamine
voor hoofd en hart.
Voor wie werkt, zorgt, wacht,
of gewoon even wil weten
dat kwetsbaarheid
ook een vorm van samenleven is.

Daglicht dus.
Gebundeld.
Voor wie durft te kijken
en af en toe
een steen optilt.

Inhoud

Verzameld daglicht – Inleiding **4**

VERZAMELD DAGLICHT **6**

Winter Fair, maar dan oneerlijk **14**

Het daglicht viel op een gehaktbal **16**

Spierballenradio met hartslag 3FM **18**

De werkelijkheid fantaseert terug **20**

Het licht gaat niet uit, het wordt schemer **22**

Scrooge live **24**

Willemshof aan de Nassaulaan **26**

Het Bethlehem Event **28**

Zeven jaar Oogappels **30**

De mens als bijlage **32**

De brug, de bedden en het bezwaarschrift met parkeerdruk **34**

De zzp'er als voetnoot **38**

Kerstochtend (of: wie zet eigenlijk het licht aan?) **40**

All you need is love **42**

In de wachtstand **44**

De lijst der lijsten **46**

Over kaas, karakter en lef **48**

Puzzelen **50**

Capelle ganzenstad **52**

Welkom bij de bank van de onmogelijke keuze **54**

Wanneer vakantie explodeert in de voortuin **56**

Nieuwjaarsgedachte **58**

De zachte kracht van kleine voornemens **60**

Oudejaarsconference **62**

Mars als moreel toevluchtsoord **66**

De jaarwisseling als bokswedstrijd **68**

Zwerfsteentjes – klein geluk met groot bereik **70**

Gigs - reizigers in muziek **72**

Blue Monday en de kleur van het leven **74**

De internationale rechtsorde als picknickkleed **76**

Hoe ouder hoe gekker **80**

Guur weer, warme gewoonte **82**

Afgelast **84**

Ongeldig verklaard **86**

De warmte onder het wit **88**

Wie zingt daar achter de ananas? **90**

De kunst van het opruimen (en loslaten) **92**

Het was 2016. We hadden nog geen idee. **94**

Het zal de robot wel zijn geweest **96**

Daglicht over de kilo's **98**

1976 belt, 2016 neemt niet op **100**

Eens, in het Westen **102**

Een viool, een traan, een spiegel **104**

Het meldpunt, de hond en de beet die niemand registreert **106**

Het Familiediner en de vork die nooit helemaal schoon wordt **108**

De journalist, de spits en de kunst van het weglopen **110**

Groenland gered (met één man sterk) **114**

Daglicht op het perron (met snorharen) **116**

Groenland te koop, inclusief heffing en handleiding **118**

Snurken – de nachtelijke houtzagerij **120**

Appelmoesgate **122**

Pieter zoekt zijn feestneus **124**

Noorderlicht **126**

Daglicht met blauwe zwaailichten **128**

Daglicht op de weide **130**

De boekerij **132**

Groenland in de achtertuin **136**

Het lekkerste broodje **140**

Over kabouters, passie en een Mazda die nooit stilstond **142**

Over pleisters, paniek en de moed om tóch te komen **144**

Het cement met koffie en koekjes **146**

IJzer dat buigt, maar niet breekt **148**

De echo van het schoolplein **150**

Denkdingen aan de zijlijn **152**

Nog even ademhalen **154**

Ratten, mensen en andere knaagdieren **156**

Het geritsel van de wereld **158**

De waarde van een slecht idee **160**

Potlood, paniek, politiek **162**

Majesteit in de modder **164**

Maestro Jamai (en de wenkbrauwen van Jaap) **166**

Stop dat Haagse huiskamergeweld! **170**

De wind neemt altijd op **172**

Een man, een band, en de onwaarschijnlijke opmars van de polka in de spits .. **174**

Doe maar gewoon (gek) **176**

Valentijnsdag **178**

Aswoensdag **180**

Onder de dekens met Ard **182**

De ruggengraat met rimpels **184**

Springen over de grens van het normale **188**

Een man, een granaat en een glimlach van Freud **190**

Ik zag een muis 192

De Kapper 194

Leve de oudste Nederlander 198

De man met het muntje 200

Daglicht over de spijker 202

De vuistregel is zoek 204

De Glanzende Illusie 206

De kunst van het gecontroleerd glijden 208

De smeerolie van de werkdag: Arbeidsvitaminen 210

Pieter en de Pythons op Zolder 214

Pieters' Daglicht over twee dagen deugd 216

Lente: het jaarlijkse complot van licht en leven 218

Dineren met de Dames der Dapperheid 222

Wie vrede belooft, moet zijn lont inleveren 226

Instappen graag, de bus vertrekt zo 230

Een weiland van hoop 232

Gouden kranen 234

De Paddentrek 238

Van Top 40 naar monumentenlijst 242

Lammeren, leiderschap en de heerseres van de Bermweg 246

De Geboorteboom 248

Een meeuw, een bal, en een hart dat even oversloeg. 250

Gratis meerijden bestaat niet 254

Kom er overheen 258

Pieter in Oostenrijk 262

Egg, Oostenrijk, Vorarlberg 264

Pubers op de piste 266

Tim in de sneeuw 270

Opa op bestelling en andere wintersportwonderen 272

Shinen in het Voralgebergte 276

Fasching in Egg 280

KlukKluk in Oostenrijk 284

De Senioreneditie 288

Glijpartijen, grootse gebaren en geluk van samen sudderen 292

Bibliografie 296

Pieter Pottenkijker 298

Recensies 300

Verzameld Daglicht 302

WINTER FAIR, MAAR DAN ONEERLIJK

De winter is een eerlijk seizoen, zeggen ze. Hij komt, hij bijt, hij vertrekt weer. Dit jaar besloot hij echter persoonlijk met mij af te rekenen. Niet met sneeuwballen of romantische ijsbloemen op het raam, nee, hij stuurde een verkoudheid van het type *"ga jij maar even helemaal niks meer"*. Zo'n verkoudheid die niet vraagt hoe het met je gaat, maar meteen je agenda cancelt. De winter was unfair. Winter *un-fair*. Het woord lag voor het oprapen en ik lag erbij.

Dus daar was de Winter Art Fair van Kunstkring Capelle. En ik was er niet. Althans: lichamelijk niet. Geestelijk was ik er natuurlijk wel, ergens tussen de tissues, de thee en de grootse plannen die je krijgt als je koorts nét onder de hallucinerende grens blijft.

Gelukkig stond daar Nancy Hagman. Naast haar eigen kunst stond ze daar ook voor een gezamenlijke project: Creatief Ouder Worden Kunstkring Capelle. En wie Nancy kent, weet: waar zij staat, gebeurt iets. Niet met toeters en bellen, maar met aandacht, warmte en een vanzelfsprekende vorm van samen. Zij hebben zo'n samenwerking waarbij 1 + 1 inderdaad geen 2 is, maar 3. Soms zelfs 4, afhankelijk van de koffie.

Het is dat heerlijke synergie-effect: jij denkt iets, de ander zegt het hardop, en samen blijkt het ineens een plan te zijn. Dat stond daar dus. In mijn afwezigheid. En eerlijk gezegd: beter dan wanneer ik snotterend naast haar had gestaan.

Er was ook een wethouder. Cor Schaatsbergen. Die hield een mooie speech over verbinding. Dat woord wordt nogal eens misbruikt, alsof je het met een beetje lijm en goede bedoelingen wel voor elkaar krijgt. Maar hier klopte het. Verbinding als iets dat je doet, niet iets dat je roept. Precies waar Creatief Ouder Worden over gaat: mensen samenbrengen rond kunst, niet om jong te blijven, maar om mens te blijven.

Wat me extra warm maakte - en dat lag niet alleen aan de kruidenthee - was dat er zoveel deelnemers van Creatief Ouder Worden langskwamen. Mensen die je herkent aan hun blik. Iets nieuwsgierigs, iets eigenwijs ook. En ja hoor, er schreven zich ook weer nieuwe mensen in voor de mailinglijst. Dat moment waarop iemand zegt: *"Ja, dit wil ik volgen."* Dat is geen klik, dat is een knik. Een innerlijke.

En dan die collega-kunstenaars. Altijd goed voor verhalen, bewondering, lichte jaloezie en diepe gesprekken over verf die nét niet deed wat je wilde. Alles zag er prachtig uit, hoorde ik. Het was druk, levendig, warm. Een Winter Fair zoals een Winter Fair bedoeld is: tegen de kou in, met mensen, kunst en net iets te veel enthousiasme.

Ik was er niet. Maar het was er wel. En soms is dat genoeg. De winter mag dan unfair zijn, de mensen zijn dat gelukkig niet. En dat is misschien wel de belangrijkste kunst van allemaal.

Het daglicht viel op een gehaktbal

Het nieuws kwam langs. Zoals dat gaat. Een kop, een alinea, twee zinnen verder en weer door. Twee doden aangetroffen in huis van Rob Reiner. Ai. Vervelend. Ernstig. Tragisch. En toen schoof ik het, zoals je dat schaamteloos kunt doen met andermans ellende, iets naar links in mijn hoofd. Totdat er ergens, achteloos bijna, viel: *Rob Reiner speelde ooit 'Meathead' in All in the Family.*

En daar ging ik.

Niet naar Los Angeles. Niet naar dat huis met politie en linten en zwaar gemoed. Nee, ik ging terug naar een woonkamer ergens in Nederland, eind jaren zeventig, begin tachtig, waar de televisie nog op pootjes stond en het geluid soms kraakte, maar waar ik als puber letterlijk krom lag van het lachen. All in the Family. Archie Bunker. Racistisch, seksistisch, bot, grof, en zó over de grens dat de grens zelf zich begon af te vragen of hij nog wel nut had.

En daar stond hij dan: Michael Stivic. Meathead. Gehaktbal. De moreel verheven schoonzoon, links, idealistisch, bloedserieus en daardoor juist zo hilarisch. Want Archie Bunker hoefde niets te doen; Meathead viel al om van zijn eigen gelijk.

Het kon niet. Het mocht niet. Het zou nu onmiddellijk van de buis gehaald worden, voorzien van waarschuwingen, context, nazorg en een hulplijn. En precies daarom werkte

het. Humor als sloophamer. Niet om te kwetsen, maar om zichtbaar te maken hoe lelijk sommige overtuigingen zijn als je ze hardop uitspreekt.

En nu stond daar ineens die naam weer. Rob Reiner. Niet alleen Meathead, maar ook de man van *This Is Spinal Tap*, waar versterkers tot elf gingen omdat tien simpelweg niet genoeg was. De regisseur van *Stand by M*e, waar jongens leerden dat volwassen worden pijn doet. Van *The Princess Bride*, waar liefde, zwaarden en zinnen als "As you wish" voor eeuwig aan elkaar vastzitten. Van *When Harry Met Sally*, waarin de grootste vraag niet was of mannen en vrouwen vrienden kunnen zijn, maar of je ooit nog normaal naar een restaurant kunt kijken na die ene scène.

En toen die botsing: al die warmte, humor en menselijkheid tegenover zo'n kil nieuwsbericht. Twee doden. Onderzoek. Zware misdrijven. Geen details. Geen antwoorden. Alleen maar afstandelijke zinnen die niets uitleggen en alles openlaten.

Het daglicht van Pieters Daglicht valt dan vreemd. Want wat moet je met dat contrast? Lachen om een gehaktbal terwijl ergens mensen gestorven zijn? Mag dat? Kan dat? Of moet alles stilvallen omdat de ernst dat eist?

Ik denk aan Archie Bunker, die zou snauwen dat je niet zo moet zeuren. En aan Meathead, die zou uitleggen waarom nuance belangrijk is. En aan Rob Reiner zelf, die zijn hele leven lijkt te hebben laten zien dat humor en ernst geen vijanden zijn, maar huisgenoten. Soms kibbelend, soms schreeuwend, maar altijd samen onder één dak.
Misschien is dat wel de boodschap die tussen de regels van dit alles door sijpelt. Dat we mensen niet moeten reduceren tot één nieuwsbericht. Dat een leven groter is dan een kop op een nieuwssite. Dat achter elke tragedie ook een geschiedenis van lachen, maken, mislukken en raken zit.

En dat humor - zelfs hilarische, over-de-top, grensoverschrijdende humor - geen gebrek aan respect is, maar soms juist een manier om het leven draaglijk te houden. Zelfs als het schuurt. Juist als het schuurt.

Ik sloot het nieuws af en hoorde in mijn hoofd weer dat publiek lachen. Hard. Ongegeneerd. En ergens voelde dat niet ongepast, maar menselijk. Alsof Rob Reiner, de gehaktbal die een filmlegende werd, me influisterde: *je mag lachen, zolang je maar blijft kijken.*

En dat, beste lezer, is misschien wel de lastigste kunst van allemaal.

SPIERBALLENRADIO MET HARTSLAG 3FM

Er zijn persconferenties waarbij je denkt: *dit had ook een appje kunnen zijn*. En er zijn persconferenties waarbij Louis van Gaal opduikt. Dan weet je: dit wordt geen appje, dit wordt een gebeurtenis. Een moment. Iets met gewicht. Met schouders. Met spieren, zelfs.

Daar stond hij dus. Louis. Serieus gezicht, blik op oneindig, alsof hij zojuist had vastgesteld dat de mensheid tactisch nog steeds niet helemaal begrijpt hoe het leven werkt. En toen zei hij het. Niet fluisterend. Niet aarzelend. Maar Louis-achtig vastberaden:
Barend. Sophie. Mart. Het Glazen Huis in.

Drie 3FM-dj's die vrijwillig besluiten om zich zeven dagen lang op te sluiten, 24 uur per dag radio te maken, nauwelijks te eten, nauwelijks te slapen en zich emotioneel te laten uitwringen door verzoekplaatjes, kinderenstemmen, tranen, hoop en een kerstnummer van Wham! dat altijd net iets te vaak wordt aangevraagd.

Waarom? Omdat spieren ertoe doen.

Dat klinkt misschien als een slogan uit een sportschool met te grote spiegels en te kleine handdoekjes. Maar dit is andere koek. Dit gaat niet over sixpacks. Dit gaat over kinderen die dromen. En dan wakker worden in een lijf dat niet meewerkt.

Twintigduizend. Zoveel kinderen in Nederland met een spierziekte. Twintigduizend verhalen waarin "later wil ik…" soms botst op "dat gaat misschien niet". Later wil ik profvoetballer worden. Later wil ik juf worden. Later wil ik dierenarts worden. En later blijkt rennen lastig.

Of schrijven. Of opstaan. Omdat spieren niet luisteren. Of steeds minder. Of helemaal niet meer.

We dachten lang: laat die spieren maar met rust. Bewegen is gevaarlijk. Niet doen. Blijf zitten. Blijf kijken. Blijf aan de zijlijn. Maar zie daar: de wetenschap kwam binnenrennen - ironisch genoeg - en zei: *nee*. Bewegen helpt. Gerichte beweging. Verantwoorde beweging. Niet uitputten, maar activeren. Niet slopen, maar ondersteunen. En ineens stond alles op z'n kop. Of beter gezegd: in beweging.

Dus gaan Barend, Sophie en Mart het Glazen Huis in. Niet omdat ze niks beters te doen hebben vlak voor kerst. Niet omdat het zo gezellig is met tl-licht en soep zonder smaak. Maar omdat radio soms meer is dan muziek. Omdat stilzitten geen optie is. Omdat elke spier telt.

Ze gaan praten, lachen, huilen, verzoekjes draaien, slapeloze nachten wegpraten, zichzelf licht belachelijk maken en ondertussen iets heel groots doen: aandacht vragen. Geld ophalen. Hoop doorgeven. En wij?

Wij kunnen luisteren. Wij kunnen geven. Wij kunnen denken: *ach, één plaatje maakt toch niks uit* - en het dan toch doen. Want stel je eens voor dat jouw verzoeknummer ervoor zorgt dat een kind niet langer langs de kant staat. Maar meedoet. Beweegt. Leeft.

Elke plaat helpt. Elke spier telt. En soms… soms begint een groot verschil gewoon met de radio aan.

Ik moest het bericht twee keer lezen. Niet omdat het ingewikkeld was, maar omdat ik dacht: *dit kan ik me niet verbeelden*. Van Dale had het Woord van het Jaar bekendgemaakt. En het was… *hallucineren*.

HALLUCINEREN

Je verwacht dan vuurwerk. Een nieuw woord. Iets met streepjes, hashtags of minstens drie lettergrepen te veel. Iets waarvan je denkt: *dat zeggen alleen mensen onder de dertig of ministers na middernacht*. Maar nee. Gewoon hallucineren. Een woord dat er al was toen je nog met een potlood schreef en geloofde dat encyclopedieën nooit zouden verdwijnen.

En toch voelde het alsof ik het me inbeeldde. Alsof iemand bij Van Dale had gezegd: "Zullen we het gewoon… dát noemen?" En dat iemand anders had geantwoord: "Ja. Niemand zal het geloven. Dat is juist mooi."

Volgens Van Dale heeft hallucineren tegenwoordig namelijk een nieuwe betekenis. Niet meer alleen dat je roze olifanten ziet na drie dagen zonder slaap of na het luisteren naar te veel politieke debatten. Nee. Nu betekent het ook: informatie verstrekken die niet op betrouwbare data is gebaseerd en daarom volstrekt onjuist is.

Met andere woorden: als een chatbot je met stalen gezicht vertelt dat Napoleon in 1987 een TikTok-account had, dan is dat geen foutje. Dat is een hallucinatie.

Daar zit je dan. Ooit dacht je dat alleen mensen konden hallucineren. Nu doen machines vrolijk mee. Ze verzinnen bronnen, feiten, citaten en soms hele levensverhalen, zonder ook maar één spier te vertrekken. Wat knap is, want ze hebben geen spieren.

Ton den Boon, hoofdredacteur van De Dikke Van Dale – een titel die op zichzelf al klinkt als een personage uit een strip – legt uit dat AI diep is doorgedrongen in de samenleving. Tot in de vezels zelfs. Dat zijn precies de momenten waarop je weet dat iets groots aan de hand is. Zodra iemand het woord "vezels" gebruikt, is het menens.

Woorden veranderen, zegt hij. Trainen is niet meer alleen iets wat je met een hond doet, of met soldaten, maar ook met taalmodellen. En ineens sta je als mens een beetje schaapachtig te kijken. Want jij dacht dat je trainde om beter te worden. Blijkt dat je ondertussen ook een machine opvoedt die soms dingen verzint met het zelfvertrouwen van een doorgewinterde talkshowgast.

Vorig jaar werd het Woord van het Jaar nog afgelast. Gekaapt, heette dat. Door actiegroepen, meningen, strijd. Het woord van het jaar kon de discussie niet meer aan. Dat moet je ook maar durven als verkiezing: toegeven dat je het zelf niet meer trekt. Toen werd het polarisatie. Dit jaar weer geen stemming. Gewoon een woord. Klaar.

En eerlijk is eerlijk: hallucineren past. Bij deze tijd. Bij nieuws dat soms voelt als fictie. Bij feiten die buigzamer zijn dan ooit. Bij technologie die briljant is, maar ook af en toe met droge ogen complete onzin uitkraamt.

Misschien is dat wel de serieuze ondertoon. Dat we niet alleen moeten lachen om hallucinerende machines, maar ook moeten leren herkennen wanneer wij zelf een beetje mee hallucineren. Wanneer we iets aannemen omdat het mooi klinkt. Of omdat het slim geformuleerd is. Of omdat het uit een scherm komt.

Het Woord van het Jaar is dus geen verrassing. Het is een waarschuwing. Met een knipoog. En een lichte duizeling.

Ik ga even liggen. Zou zomaar kunnen dat ik anders dingen ga zien die er niet zijn.

HET LICHT GAAT NIET UIT, HET WORDT SCHEMER

Over Frits Spits, radiomaker van de eeuw

Er zijn momenten waarop een volk collectief even zijn koffiekopje laat zakken. Niet omdat er oorlog uitbreekt, of omdat de boter weer duurder wordt, maar omdat iemand zegt: *"Ik stop ermee."* Zo'n moment is dit. Frits Spits. Klaar. Afgezwaaid. De microfoon voorzichtig neergelegd alsof hij een slapend kind is dat niet wakker mag worden.

En meteen klinkt het: *het einde van een tijdperk*. Dat werd ook gezegd bij Radio Veronica. Bij Van Kooten & De Bie. Bij Tineke de Nooy. En ja, zelfs toen de laatste pick-up van Hilversum 3 werd uitgezet en iemand vergat het rode lampje uit te doen.

Het is niet het einde van de wereld. Maar het is wél een duidelijke scheur in het collectief geheugen, ergens tussen "weet je nog" en "dat doen ze nu niet meer zo".

Frits Spits. De man die 52 jaar lang bewees dat radio geen apparaat is, maar een ontmoeting. Geen medium, maar een stem die precies wist wanneer hij moest zwijgen.

Hij begon als Frits Ritmeester - wat klinkt als iemand die je automatisch vertrouwt met je platencollectie - en groeide uit tot Frits Spits, radiomaker van de eeuw. Dat is geen titel, dat is een natuurverschijnsel. Zoals de Elfstedentocht, maar dan vaker. De Avondspits. Zeg die naam hardop en een generatie automobilisten remt automatisch af.

Daar zaten we. In files die nog gewoon files mochten zijn. Geen apps, geen podcasts, geen algoritmes. Alleen een stem die zei: *"Vrienden van De Avondspits…"* En je wist: ik hoor erbij. Ook al zat je alleen in een Fiat Panda met een doorgezakte antenne.

Frits maakte geen programma's. Hij bouwde kamers in je hoofd. Met woorden die niet schreeuwden, maar gingen zitten. Met muziek die niet opdronk, maar bleef hangen.

En toen kwam de taal. De liefde voor het Nederlands. Voor vergeten woorden, onhandige zinnen, kromme constructies die ineens prachtig bleken als je ze hardop uitsprak. Poplimericks. Tweespraak. Het Groot Dictee - een nationale oefening in nederigheid, waarin zelfs hoogleraren begonnen te zweten bij *cassowary* en *coûte que coûte*.

Frits bewees dat taal geen wapen is, maar een instrument. Je kunt ermee ontroeren. Verbinden. En ja, soms ook lichtjes pesten - maar altijd met stijl. Nu zegt hij: *"Ik voel dat het tijd is."*

Dat is misschien wel het meest Frits Spits-achtige wat hij had kunnen zeggen. Geen drama. Geen afscheidstournee met confetti. Geen *greatest hits* in zeven delen. Gewoon: het klopt zo.

Radio maken is intensief, zegt hij. Dat klopt. Zeker als je het goed wilt doen. Zeker als je weigert om achtergrondruis te worden in een wereld die steeds harder praat en minder luistert.

En daar zit de serieuze ondertoon. Frits Spits stond voor aandacht. Voor zorgvuldigheid. Voor vakmanschap zonder borstklopperij. Hij maakte radio alsof de luisteraar ertoe deed. Alsof woorden gewicht hadden. Alsof stilte ook iets kon zeggen. Dat is geen nostalgie. Dat is een les.

Het licht gaat niet uit bij Frits Spits. Het wordt schemer. Dat zachte moment waarop je even denkt: *zal ik het lampje aan doen?* En dan besluit: nee, nog niet. Laat dit maar even zo.

Neem het mee. In ons geheugen. In ons taalgevoel. In hoe we luisteren.
Want tijden eindigen. Maar wat echt goed was, blijft hoorbaar. Zelfs als de radio uit staat.

SCROOGE LIVE

of: hoe vaak kun je een gierigaard afstoffen?

Het verhaal is bijna tweehonderd jaar oud. Tweehonderd! Dat is ouder dan sommige beleidsnota's, ouder dan menig kerstboom met kluit en zelfs ouder dan het excuus: *"Ja maar zo bedoelden we het niet."* En toch. We blijven het afstoffen. Elk jaar weer. Met kaarslicht, koortjes, bekende Nederlanders en een decor waar zelfs Dickens zelf even stil van zou worden.

Scrooge. Ebenezer. De man die "Bah, humbug!" riep nog vóórdat het cool was om cynisch te zijn. De spirituele voorloper van de moderne spreadsheetmens: alles meten, niets voelen. En zie: anno 2025 herkennen we hem nog steeds. Misschien niet meer met hoge hoed en ketting, maar met dashboards, targets en het vaste geloof dat armoede vooral iets is van "anderen".

Dat is geen toeval. Want terwijl wij gezellig meekeken naar Scrooge Live - met warme chocolademelk op schoot en een dekentje dat *toevallig* wel warm is - leren de cijfers ons iets ongemakkelijks: de armoede is weer toegenomen. Ook in Nederland. Ook nu. Ook terwijl wij het verhaal al zo vaak hebben gehoord dat we de geesten bijna kunnen meezingen.

Dit jaar was Arnhem het decor. Arnhem! Een stad die geschiedenis ademt, littekens draagt en tegelijk bruist van leven. Pleinen en straten veranderden voor één avond in Dickensiaanse decors. Bekende zangers zongen kerstliederen met een knipoog naar internationale hits.

Carrie ten Napel stond er weer, onverstoorbaar warm en betrokken, alsof ze persoonlijk bij iedere kijker aanbelde met de vraag: *"En? Heb je 'm gehoord?"*

De burgemeester sprak over elkaar zien en niemand laten vallen. Kinderhulp vertelde over brillen die er niet zijn, jassen die ontbreken, kansen die langzaam verkruimelen. En ergens in dat geheel liep Ebenezer Scrooge zelf rond, mopperend, stribbelend, uiteindelijk ontdooidend - precies volgens het script.

En daar wringt het een beetje. Want Scrooge verandert altijd. Elke keer weer. Hij leert het. Hij wordt beter. Hij deelt. Hij geeft. Hij ziet. Maar wij? Wij applaudisseren. We delen het fragment. We zeggen: *"Wat een prachtig verhaal, hè?"* En daarna… daarna gaan we over tot de orde van de dag. Tot januari. Tot de jaarrekening. Tot het moment waarop kinderarmoede weer een paragraaf wordt, in plaats van een kind met koude handen.

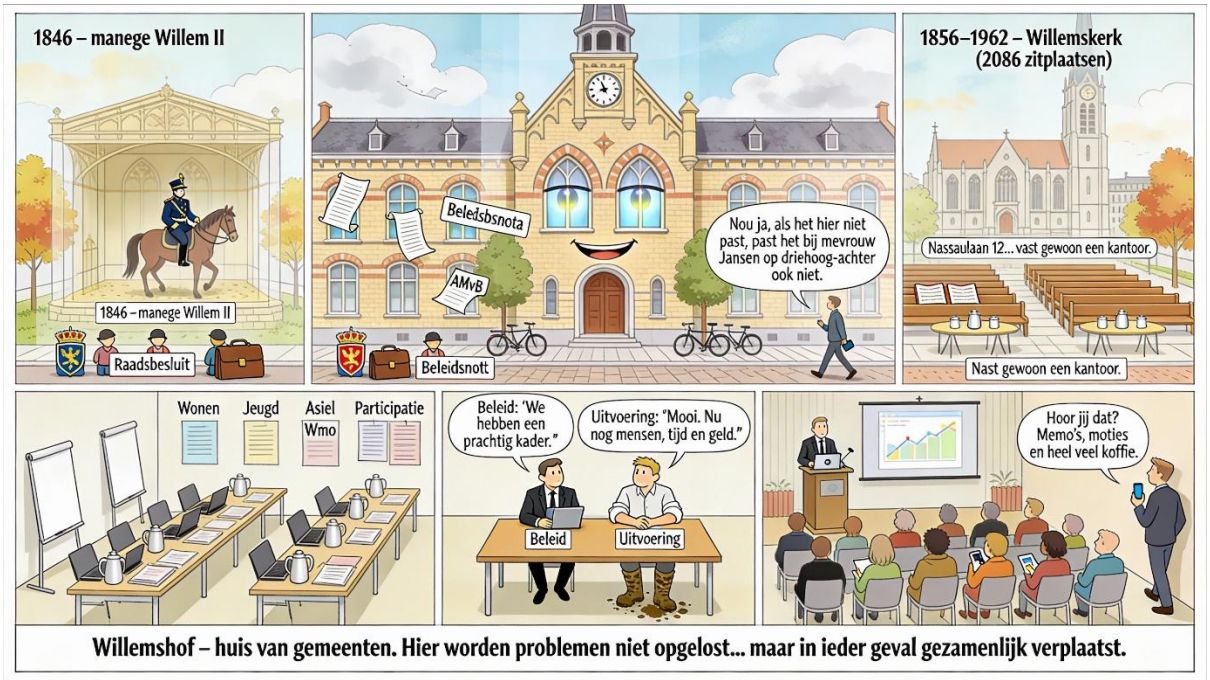
Begrijp me niet verkeerd: Scrooge Live is prachtig. Het is nodig. Het is goed dat we het blijven vertellen. Want verhalen houden ons een spiegel voor. En soms is dat de enige manier waarop we nog durven kijken.

Maar de echte vraag is niet of we genoten hebben. De echte vraag is of we, als de camera's uit zijn en de zang verstomt, iets van Scrooge meenemen dat niet in het script stond. Iets dat blijft hangen. Iets dat schuurt. Iets dat maakt dat we denken: *misschien moet ik niet wachten op drie geesten.* Want kinderarmoede verdwijnt niet met applaus. De kloof tussen arm en rijk krimpt niet door een slotakkoord. En kerst is geen decorstuk.

Misschien is dat wel de echte boodschap van Scrooge Live. Niet dat hij verandert – dat wisten we al. Maar dat wij blijkbaar nog steeds moeten leren hoe dat moet.

Bah, humbug? Nee. Aan het werk.

WILLEMSHOF AAN DE NASSAULAAN

Je loopt er achteloos langs. Nassaulaan 12. Een gevel die niet schreeuwt, geen lichtbak, geen draaiende glazen deur met internationale allure. En toch. Wie even blijft staan, hoort het. Het zachte geschuifel van gemeenteraadsbesluiten. Het geritsel van beleidsnota's. Het lichte kuchje van een wethouder die zich afvraagt of dit nu decentralisatie heet of gewoon een heel ingewikkelde verhuizing van problemen.

Welkom in de Willemshof. Vijftig jaar het huis van de Nederlandse gemeenten. Vijftig jaar het kloppend hart van lokaal Nederland, al klopt het soms wat onregelmatig, zoals dat hoort bij een democratie met een gezonde mate van twijfel.

De Willemshof is geen gewoon gebouw. Het is een huis. Niet zo'n huis waar je je schoenen uitdoet, maar wel een huis waar je binnenkomt met modder aan je laarzen. Van het veld. Van de wijk. Van de uitvoering. Hier wordt beleid niet bedacht in splendid isolation, maar langs de meetlat van "gaat dit werken bij mevrouw Jansen op driehoog-achter, met een lekkende kraan en een zorgvraag die niet in hokjes past?"

Dat was overigens niet altijd zo. Ooit, in 1846, was dit een manege. Voor koning Willem II. Paarden. Galop. Zadelgeur. Bestuur in draf. Je ziet het voor je: een koning die roept "meer vaart!" terwijl een stalmeester fluistert dat de bocht te scherp is. Het is eigenlijk nauwelijks veranderd.

Later werd het een kerk. De Willemskerk. Met 2086 zitplaatsen. Dat zijn er meer dan sommige gemeenteraadsvergaderingen op een goede avond. Hier werden prinsessen gedoopt. Hier klonk gezang. Hier werd geloof beleden. En laten we eerlijk zijn: wie tegenwoordig een VNG-congres bezoekt, herkent iets van die liturgie. De preek (keynote), het samenzangmoment ("we moeten dit samen doen"), de collectes (projectsubsidies) en het geloof dat het uiteindelijk goed komt, al weten we nog niet precies hoe.

In 1962 ging de kerk tegen de vlakte. Letterlijk. En symbolisch misschien ook wel. Want wat er voor in de plaats kwam, werd geen tempel van het geloof, maar een werkplaats van de democratie. De Willemshof. Een huis zonder preekstoel, maar met flip-overs. Zonder orgel, maar met PowerPoint. Zonder wijwater, maar met koffie bevestigend sterk.

En daar, tussen de muren waar ooit hoefslagen klonken en later psalmen, kwamen wonen, zorg, ruimtelijke ordening, milieu, bestaanszekerheid, participatie, asielzoekersbeleid, emancipatie en gelijkheid samen aan één tafel zitten. Soms gezellig. Soms schurend. Soms met de stoelen iets te dicht op elkaar.

De Willemshof is het huis waar beleid en uitvoering elkaar treffen. Niet altijd liefdevol. Soms met opgetrokken wenkbrauwen. Beleid dat zegt: "We hebben een prachtig kader gemaakt." Uitvoering die antwoordt: "Mooi, maar we hebben er geen mensen voor." En dan dat moment van stilte. Dat moment waarop iedereen weet: dit is precies waarom dit huis bestaat.
Hier wordt beleid vertaald naar uitvoeringskracht. Dat klinkt als een managementterm, maar het is eigenlijk ambacht. Het is kneden, schaven, opnieuw beginnen. Het is de stem van de straat die terugpraat tegen de tekentafel. Het is de gemeente die zegt: "Ja, maar zo werkt het bij ons niet." En Den Haag dat, heel soms, luistert.

De Willemshof is geen ivoren toren. Het is eerder een huis met veel deuren. Naar binnen en naar buiten. Gemeenten lopen erin met vragen over woningnood en lopen eruit met nog meer vragen, maar ook met het gevoel dat ze niet alleen zijn. Dat er 341 anderen zijn die 's nachts ook wakker liggen van dezelfde dossiers, maar dan net anders.

Vijftig jaar Willemshof is vijftig jaar zoeken naar balans. Tussen groot en klein. Stad en dorp. Ambitie en realiteit. Tussen "dit moet landelijk" en "dit kan alleen lokaal". Het is het besef dat democratie niet af is. Dat beleid nooit klaar is. Dat uitvoering geen sluitstuk is, maar het begin van het echte gesprek.

En misschien is dat wel de boodschap. Dat een huis van de democratie geen paleis hoeft te zijn. Geen kerk. Geen manege. Maar een plek waar het soms rommelig is. Waar gelachen wordt, soms hardop, soms uit wanhoop. Waar fouten gemaakt worden en weer hersteld. Waar gelijkheid niet vanzelfsprekend is, maar elke dag opnieuw bevochten wordt, met memo's, moties en heel veel koffie.

Dus als je weer eens langs de Nassaulaan loopt, sta dan even stil. Luister. Je hoort misschien geen paarden meer. Geen psalmen. Maar wel iets anders. Het zachte, koppige, hoopvolle geluid van gemeenten die zeggen: wij staan het dichtst bij de mensen. En daarom moeten we gehoord worden.

Vijftig jaar Willemshof. Het huis waar Nederland lokaal wordt. En waar Den Haag, heel soms, even naar binnen kijkt.

HET BETHLEHEM EVENT

Ik heb het Bethlehem Event niet gelopen. Niet omdat ik tegen wandelen ben. Of tegen Romeinen. Of tegen herders met enigszins theatrale baarden. Nee. Ik had gewoon niet opgelet.

Dat klinkt onschuldig, maar het is een serieuze kwaal. Niet opletten. Het is de moderne variant van struikelen over je eigen sandalen terwijl de hele stoet al zingend richting Bethlehem trekt. Iedereen is er. Jij staat nog bij de waterput van je agenda te turen en denkt: *"Hé, wanneer is dit eigenlijk?"* Blijkt: gisteren. En eergisteren. En vanavond. Maar vooral: zonder jou.

Dus zat ik thuis. Met een kop thee. En een groeiend besef dat er in Capelle ondertussen iets groots gebeurde. Iets met 150 vrijwilligers, acht stuurgroepleden, Romeinen, bedelaars, groepen van precies 25 mensen en een route die langs de Pauwendans en de Heksendans liep. Alleen dat al. De Heksendans. In het kerstverhaal. Dat moet je durven.

Terwijl ik op de bank zat, liepen anderen twee kilometer door het kerstverhaal heen. Letterlijk. Geen bijbel met dunne blaadjes, maar modder onder de schoenen. Geen preek, maar een gesprek onderweg. Geen "stil graag", maar: *"Wie ben jij eigenlijk?"*

En dat is misschien wel het meest radicale element van dit hele Bethlehem Event: dat je elkaar tegenkomt. Niet digitaal. Niet vluchtig. Maar lopend. Ademend. In groepjes van 25, wat precies genoeg is om je niet te kunnen verstoppen.

Ik stel me voor hoe het ging. Romeinen die net iets te serieus in hun rol zaten. Bedelaars die je aankeken op een manier die ongemakkelijk echt werd. Mensen die onderweg waren naar de stad waar ze geboren waren, wat op zichzelf al een existentiële vraag oproept: *waar hoor jij eigenlijk thuis?* En ergens daar tussenin: Capellenaren. Jong en oud. Met sjaals, handschoenen, vragen en verhalen.

Het mooie is: dit gebeurt niet vanzelf. Dit wordt voorbereid. Door mensen. Acht in een stuurgroep. Honderdvijftig vrijwilligers. Mensen die niet zeggen: *"Wat een leuk idee, succes ermee,"* maar: *"Waar kan ik helpen?"* Dat is kerst. Niet het sentiment, maar het gesjouw.

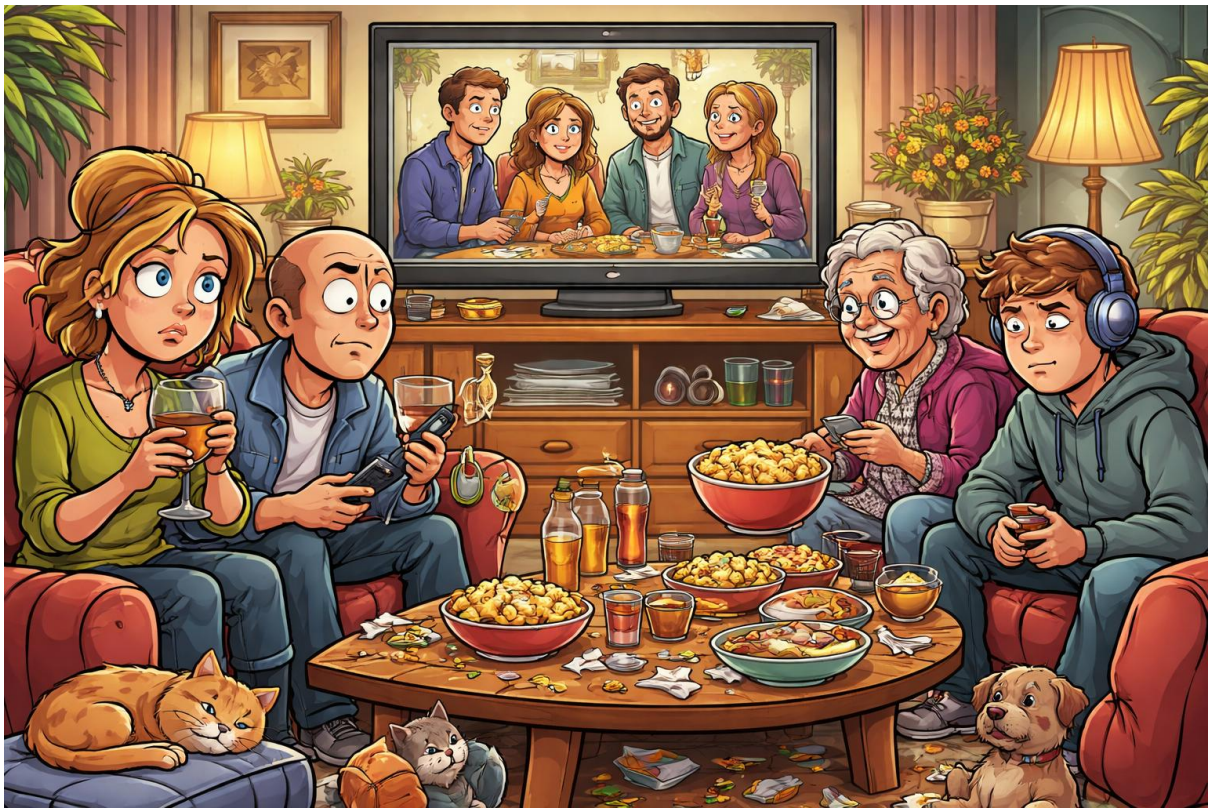
En ja, er zijn banners. En posters. En sponsors die aan het begin en einde zichtbaar mogen zijn. Dat klinkt misschien een tikje werelds voor een heilig verhaal, maar laten we eerlijk zijn: zelfs de herders hadden ooit schapen. En die kosten geld.

Wat mij raakt - en dat is de serieuze ondertoon, daar komt-ie - is dat dit event precies laat zien waar we vaak zo naar verlangen: ontmoeting zonder haast. Een verhaal dat groter is dan jijzelf, maar waar je toch in mee mag lopen. Letterlijk twee kilometer lang. En ik? Ik liep niet mee. Ik miste het.

Maar misschien is dat ook mijn kleine Bethlehem-moment: het besef dat je soms te laat bent, maar het verhaal alsnog binnenkomt. Via anderen. Via hun enthousiasme. Via de wetenschap dat er, ergens tussen de Ontmoetingskerk en het Schollebos, iets gebeurde dat meer was dan een wandeling.

Volgend jaar let ik beter op. Beloofd. En mocht ik het toch weer missen, dan weet ik één ding zeker: in Capelle wordt het kerstverhaal niet alleen verteld. Het wordt gelopen.

ZEVEN JAAR OOGAPPELS

Het was ergens tussen het wegzetten van de vaatwasser en het zoeken naar mijn leesbril (die op mijn hoofd bleek te staan) dat ik me realiseerde: *Oogappels* is al zeven jaar bij ons in huis. Zeven jaar. Dat is langer dan sommige huwelijken standhouden, langer dan de gemiddelde puber een jas draagt die hij zelf heeft uitgekozen, en aanzienlijk langer dan mijn goede voornemens in januari.

Zeven jaar *Oogappels*. En ineens begrijp je waarom die serie zo ongemakkelijk dichtbij komt. Het is geen televisie, het is een bezoek. Een soort familiefeest waar je niet om gevraagd hebt, maar waar je tóch blijft zitten omdat het zo pijnlijk herkenbaar is dat je wel móét blijven kijken.

Want daar zitten ze. Ouders die het allemaal zo goed bedoelen en ondertussen precies dat ene zinnetje zeggen waardoor alles ontspoort. Kinderen die niets zeggen en daarmee alles zeggen. En grootouders die ooit dachten dat ze het leven begrepen, maar nu vooral hun tong afbijten om het niet weer beter te weten. Het echte leven, maar dan zonder dat je zelf hoeft te antwoorden. Dat is de luxe van *Oogappels*: je mag kijken, knikken, zuchten en denken *"Ja. Dit. Dit dus."*

Het knappe is dat *Oogappels* nooit schreeuwt. Het fluistert. Het kijkt je aan met die blik die je alleen krijgt van iemand die jou beter kent dan je lief is. En net als je denkt dat het over 'hen' gaat — over die andere ouders, dat andere gezin, die andere problemen — schuift de serie ineens een spiegel voor je neus. Zonder waarschuwing. Zonder excuses.

Daar sta je dan. Met je overtuigingen. Je opvoedideeën. Je stellige meningen over hoe het allemaal zou moeten. Zeven jaar *Oogappels* leert je vooral dit: niemand weet het. Echt niemand. We doen maar wat. Met liefde, met angst, met goede bedoelingen en af en toe met de finesse van een olifant in een servieskast.

En dat is misschien wel de grootste kracht van de serie. Dat je jezelf niet beter hoeft te voelen dan de mensen op het scherm. Je hoeft niet slimmer, moderner of empathischer te zijn. Je herkent je in ze. In de twijfel. In het falen. In het soms onhandige zoeken naar verbinding, terwijl iedereen in hetzelfde huis woont.

Voor jongeren is het een blik in de hoofden van ouders die ook maar wat aanklooien. Voor ouders is het een waarschuwing, een troost en een handleiding die zegt: *je doet het niet perfect, maar je bent niet alleen*. En voor wie zichzelf "niet meer jong" noemt — een prachtige uitdrukking trouwens — is het een zachte herinnering aan hoe het ooit begon, en hoe ingewikkeld het leven altijd al was, alleen hadden we toen andere woorden.

Zeven jaar *Oogappels* is zeven jaar gedeeld ongemak. Gedeelde herkenning. Gedeelde stilte na afloop van een aflevering, waarin niemand iets zegt omdat iedereen even bij zichzelf naar binnen kijkt. En dat is misschien wel het grootste cadeau van de serie: dat je je minder alleen voelt in je eigen gestuntel.
Dus ja. Wat een prachtige serie. Niet omdat alles goed afloopt. Niet omdat er makkelijke antwoorden zijn. Maar omdat *Oogappels* laat zien dat leven geen rechte lijn is, maar een kronkelig pad vol misverstanden, liefde, ruzie, verzoening en opnieuw proberen.

Zeven jaar televisie die geen televisie wil zijn. Maar leven. Gewoon. Zoals het is. Met alle oogappels van dien.

In de woorden van Even tot hier: ik ga nu proberen iets ingewikkelds uit te leggen in minder dan anderhalf A4. Dat is ambitieus. Dat is moedig. Dat is ook een tikje naïef. Want als dit land ergens in uitblinkt, dan is het wel in het ingewikkeld maken van dingen die oorspronkelijk heel eenvoudig waren.

Een minuut is te kort. Zelfs 67 seconden. Dit vraagt tijd. En koffie. Sterke koffie.

Ik ben namelijk weer een BV rijker. En een titel. Algemeen Directeur.

Het staat prachtig op LinkedIn. Het klinkt alsof ik dagelijks strategische besluiten neem over overnames in Singapore, terwijl ik in werkelijkheid vooral bezig ben met hetzelfde werk dat ik al deed. Aan dezelfde tafel. Met dezelfde mensen. Met hetzelfde hoofd.

Ik heb die titel niet nodig.
Mijn werk verandert niet.
Mijn inzet ook niet.
Mijn waarde al helemaal niet.

Maar er is een wet. De wet DBA. En wetten, dat weten we, zijn in Nederland nooit zomaar wetten. Het zijn belevingsparken voor administrateurs, speeltuinen voor fiscalisten en doolhoven voor gewone stervelingen die gewoon… werken.

Door die wet mag ik komend jaar mijn werkzaamheden niet meer als zzp'er uitvoeren. Dus moet ik in loondienst.
Maar niet echt.
Niet bij iemand anders.
Niet zoals normale mensen.

Nee, ik moet in loondienst… bij mezelf. Via een nieuwe BV. Waarvan mijn oude BV aandeelhouder is. En waarin ik dan algemeen directeur ben. In loondienst. Bij mijn eigen constructie.

Als u nu denkt: "Hè?" Dan doet de wet precies wat zij moet doen.

Mijn oude BV kan ik namelijk niet gebruiken. Waarom niet? Dat weet niemand precies, maar het staat ergens. In een document. Met voetnoten. En een beslisboom. En een uitzondering op de uitzondering.

Dus is er nu een nieuwe BV. Met dezelfde werkzaamheden. Dezelfde voorwaarden. Dezelfde opdrachtgever. Dezelfde mens. Ik dus.

Als AOW- en pensioengerechtigde verandert mijn rechtspositie overigens niets. Dat is ook zo mooi. Alles verandert, behalve datgene waar het om zou moeten gaan.

Wat wél verandert? De administratieve lasten. Voor exact hetzelfde werk ben ik komend jaar zo'n zesduizend euro extra kwijt. Aan kosten. Aan papier. Aan handtekeningen. Aan verklaringen waarin ik verklaar dat ik mezelf ben, maar dan net anders.

De notaris - een vrouw die beroepsmatig alles al heeft gezien - keek mij aan met een mengeling van mededogen en professionele fascinatie. "Het bijzondere," zei zij, "is dat Nederland hiermee weer een regeling heeft bedacht die heel veel mensen raakt, maar net niet werkt voor de doelgroep waarvoor de wet eigenlijk bedoeld was."

Zij zuchtte. Ik knikte. De koffie was inmiddels koud.

En dát is misschien wel de kern van deze blog. Dit gaat niet over mij. Dit gaat niet over zzp'ers, BV's of directeurstitels. Dit gaat over een land waarin de mens langzaam een bijlage wordt. Waar vertrouwen wordt vervangen door formulieren.
Waar vakmanschap moet passen in een spreadsheet. En waar beleid soms vooral beleid is, omdat het beleid moet zijn.

Ik klaag niet. Echt niet. Ik schrijf dit omdat het hilarisch is. Omdat het absurd is. En omdat we dit normaal zijn gaan vinden. Maar ergens, tussen BV nummer één en BV nummer twee, tussen handtekening twaalf en verklaring veertien, zou je toch even willen roepen: "Zullen we het weer eens simpel maken?" Gewoon.

Zoals werk ooit bedoeld was.

DE BRUG, DE BEDDEN EN HET BEZWAARSCHRIFT MET PARKEERDRUK

Het begon, zoals grote maatschappelijke kwesties altijd beginnen, met een berichtje. Zo'n berichtje dat je achteloos leest, tussen het koffiezetten en het zoeken naar je leesbril, en dat dan ineens blijft hangen alsof er een steentje in je schoen zit.

Capelle maakt bezwaar tegen daklozenopvang Rotterdam; Buijt zwijgt.

Kijk. Dáár heb je 'm. De Capelse Brug. Niet zomaar een brug, maar een brug die al dertig jaar fungeert als moreel verkeersknooppunt. Linksaf ga je richting compassie, rechtsaf richting bezwaar, rechtdoor sta je in de file omdat iemand vindt dat er te weinig parkeerplaatsen zijn.

Ik moest meteen terug in de tijd. 1996. Flanellen jas, map onder de arm, samen met burgemeester Jan Verbree op audiëntie in Rotterdam. Bezwaar maken tegen de nachtopvang. Toen ook al. Dezelfde plek. Dezelfde zorgen. Dezelfde zinnen, vermoedelijk zelfs met dezelfde komma's. Alleen de koffie was slechter en het woord "gebiedsontwikkeling" moest nog worden uitgevonden.

En nu, bijna dertig jaar later, herhaalt de geschiedenis zich. Alsof de tijd een rondje metro Capelsebrug rijdt. Eindstation: morele verontwaardiging. Overstappen mogelijk richting bestuurlijke verrassing.

Want verrast, dat is men. “We voelen ons onvoldoende gehoord.” Dat is een prachtige zin. Hij wordt meestal uitgesproken in een vergaderzaal waar iedereen tegelijkertijd spreekt. En hij wordt vaak gevolgd door: “We zijn niet tegen opvang hoor, maar…”
En daar komt-ie. De *maar*.

Niet tegen opvang, maar tegen de schaal. Niet tegen mensen, maar tegen parkeren. Niet tegen kwetsbaarheid, maar wel tegen 24 uur per dag. Want kwetsbaarheid mag best, zolang het zich houdt aan kantoortijden en bij voorkeur met de fiets komt.

De VVD zegt dat het bezwaar niet tegen de opvang aan zich is, maar tegen het verlies van parkeerplaatsen. Dat vind ik persoonlijk een briljante vondst. Want niets zegt “menselijkheid” zo duidelijk als het verdedigen van een vak met witte strepen tegen iemand zonder dak boven zijn hoofd. Het is ook lastig kiezen: een Toyota Yaris of een bed, een lantaarnpaal of een douche.

Begrijp me goed. Parkeerdruk is een serieus probleem. Zeker in Nederland, waar de auto inmiddels een volwaardig gezinslid is. Maar ik heb nog nooit iemand horen zeggen: “Gelukkig heb ik geen huis meer, maar wát een fijne parkeergelegenheid.”

Ondertussen staat die opvang er dus al bijna dertig jaar. Dertig jaar waarin de voorspelde Apocalyps is uitgebleven. Geen Mad Max-taferelen, geen hordes dolende daklozen die Capelle bij nacht innemen. Gewoon mensen. Met problemen. Met regels. Met begeleiding. Met toezicht. Met het Leger des Heils dat al die jaren iets doet wat wij collectief nogal ingewikkeld vinden: zorgen voor mensen die nergens anders terechtkunnen.

En ja, noodopvang is duur. En ja, structurele oplossingen zijn beter. En ja, de woningmarkt is één grote blokkendoos waar de deksel op zit vastgelijmd. Dus ja, het schuurt. Alles schuurt. Maar schuurt het niet vooral omdat we liever niet kijken?

We doen bezwaar. Natuurlijk doen we bezwaar. Dat hoort zo. Het is bestuurlijke etiquette. Eén bezwaar voor de bühne, zodat iedereen kan zeggen dat hij het geprobeerd heeft. Ondertussen weten we allemaal: die opvang moet er gewoon komen. Omdat dakloosheid geen hobby is. Omdat mensen geen beleidskeuze zijn. En omdat sommige van die 64 mensen gewoon uit Capelle komen. Of er morgen weer komen. Zonder parkeerplek.

Wat mij misschien nog het meest raakt, is hoe keurig alles is geregeld. Huisregels. Toezicht. Beheercommissie. Telefoonnummers. Convenanten. Procedures. Alles klopt. Behalve dat ene ongemakkelijke besef: we hebben een samenleving gebouwd waarin noodopvang nodig is. En daar maken we dan bezwaar tegen.

De Capelse Brug blijft dus wat hij altijd al was: een grens. Niet alleen tussen gemeenten, maar tussen denken en doen. Tussen “we erkennen dat het een regionale taak is” en “maar liever niet hier”. Tussen menselijkheid in beleidsstukken en ongemak in de buurt.

Misschien moeten we het eens omdraaien. Geen bezwaar maken tegen opvang, maar bezwaar tegen dakloosheid. Geen discussie over parkeerplaatsen, maar over woonplaatsen. Geen verrassing meer spelen, maar verantwoordelijkheid nemen.

En als het dan toch tijdelijk moet zijn, laten we dan hopen dat *tijdelijk* deze keer niet weer dertig jaar duurt. Want geschiedenis mag zich herhalen, maar liever niet als niemand er echt beter van wordt.

DE ZZP'ER ALS VOETNOOT

We hebben een nieuwe attractie in het belevingspark dat "bestuur" heet: de Schijnzelfstandigen-Achtbaan. Eerst langzaam omhoog hijsen, iedereen bang maken met dreigende boetes, dure constructies en paniekerige Webinars - en vlak voor het diepste ravijn rustig het rempedaal intrappen. "Grapje hoor, in 2026 doen we tóch geen boetes." Wat een **fijne** regering hebben wij.

De Belastingdienst kondigt boekenonderzoeken en verzuimboetes aan, instellingen draaien paniekscenario's, zzp'ers laten zich in loondienst bij hun eigen BV nemen, notarissen draaien overuren en adviseurs rekenen zich de vingers blauw aan oplossingen die nu ineens een jaar lang niet nodig blijken.

Daarna volgt, onder "zware druk van de Kamer", de klassieke Haagse keutel: zachte landing verlengd, boetes uitgesteld, iedereen weer naar huis, niets aan de hand - behalve dan dat de rekening al lang bij burgers en organisaties ligt.

Natuurlijk ben ik blij dat 2026 geen boetejaar wordt; een beetje lucht in een arbeidsmarkt die al kreunend richting onhoudbaarheid schuift is welkom.

Maar misschien, heel misschien, is er nog een klein bijlage-detail vergeten: hoe gaat de regering de mensen compenseren die nu duizenden euro's hebben uitgegeven aan extra BV's, advieskosten, reorganisaties en noodconstructies die achteraf 'voorzichtig vooruitlopen op beleid' blijken te zijn?

Krijgt de ZZP-er het geld terug? De huisarts met dichtgetimmerde zzp-roosters? De AOW'er die zich in loondienst bij zichzelf moest melden "om DBA-proof te zijn"?

Of blijft het, geheel in stijl, bij een voetnoot in een Kamerstuk: "De gemaakte kosten vallen

onder het normale ondernemersrisico" - met de mens weer als bijlage, ergens achterin, na de beslisboom en vóór de uitzondering op de uitzondering.

KERSTOCHTEND (OF: WIE ZET EIGENLIJK HET LICHT AAN?)

Kerstochtend.
Zo'n ochtend die ruikt naar koffie, vers brood en morele superioriteit. Pieter zit aan tafel met zijn lief. Stilte. Geen mailtjes. Geen appjes. Zelfs de klok lijkt even te fluisteren in plaats van te tikken. Buiten hangt een licht dat speciaal lijkt te zijn ingehuurd door een reclamebureau: zacht, mild en vergevingsgezind. Dit zijn de momenten waarop mensen zeggen: "Hier doen we het voor." En dan bedoelen ze: voor deze rust, dit niets, deze luxe van even nergens hoeven zijn.

Maar terwijl Pieter zijn tweede slok koffie neemt (want kerst = tweede slok zonder schuldgevoel), sluipt er iets onder de tafel door. Geen hond, geen kat - een besef. Want deze rust…die komt ergens vandaan.

Er is namelijk een parallel universum actief. Een kerstversie van Nederland waar het licht niet zacht is, maar fel. TL-fel. Blauw zwaailicht-fel. Operatiekamer-fel.

Daar lopen agenten rond die niet "Vrede op aarde" roepen, maar "mevrouw, wilt u even blijven staan?". Brandweerlieden die geen kerstboom aansteken maar hem juist níét willen laten branden. Ambulancebroeders die geen kerstliedjes zingen, maar sirenes laten spreken. Dokters en verpleegkundigen die kerst niet vieren met gourmet, maar met een infuus, een geruststellende hand en de zin: "We doen wat we kunnen."

En dan zijn er de mensen die de afgelopen weken letterlijk krom zijn gelopen zodat Pieter nu ontspannen krom kan zitten.

De post- en pakketbezorgers. Mensen die inmiddels een persoonlijke relatie hebben met trappenhuizen, intercoms en honden die “nóg nooit gebeten hebben hoor”. Die dozen droegen met teksten als “breekbaar” terwijl de inhoud overduidelijk een airfryer was. Die in weer en wind dachten: het is maar een pakketje - terwijl het voor de ontvanger “de kerst” was.

Winkelmedewerkers. Met vingers stijf van het vouwen, strikken die altijd net te kort waren en klanten die zeiden: “Het hoeft niet zo netjes hoor” - maar dat wel vonden. Mensen die “fijne feestdagen” wensten terwijl hun ogen riepen: ik wil zitten.

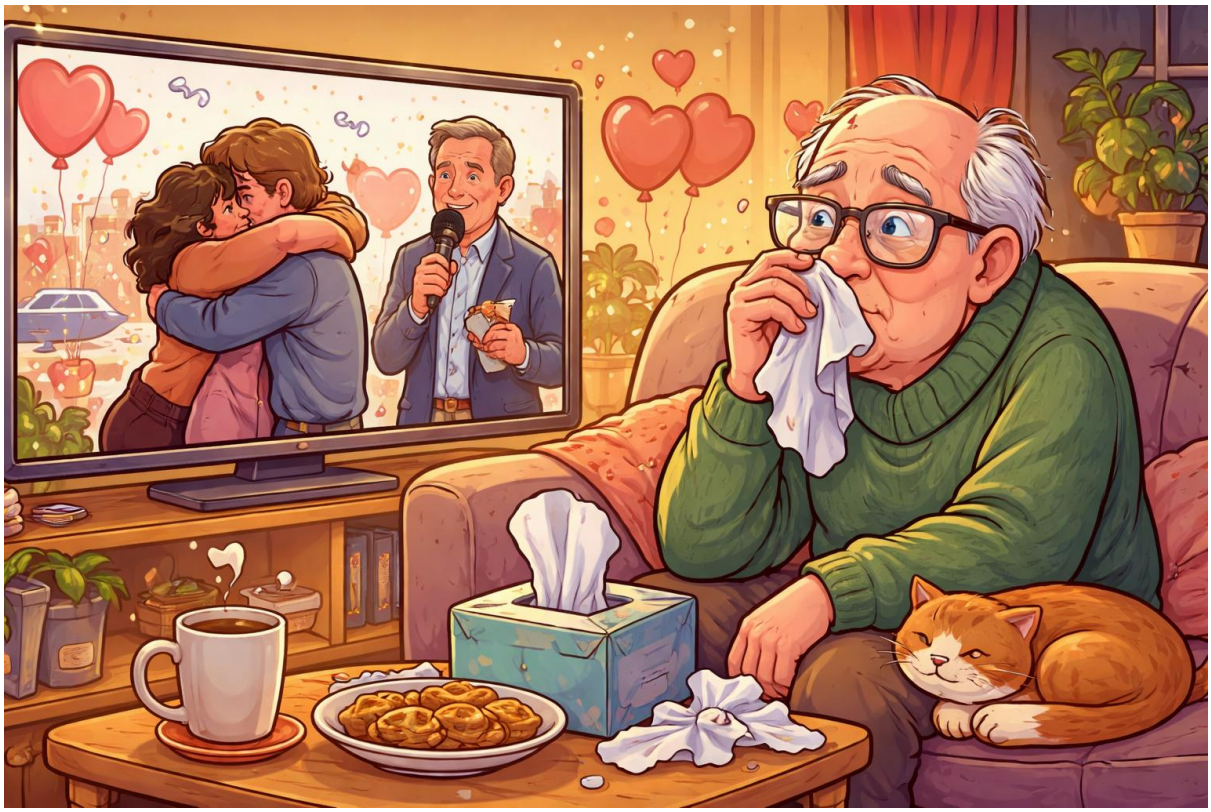
Bakkers die wakker werden voordat de stilte begon. Slagers die meer rollades zagen dan hun eigen kinderen. Groentemannen en -vrouwen die spruiten hebben aangeraakt op een schaal die zelfs biologisch niet meer te verantwoorden is.

Kortom: terwijl Pieter in de rust zit, staat een leger aan mensen in de dienststand. En dat besef… dat mag best even blijven hangen, tussen de kerstkransjes en het tweede stuk stol.

Misschien is kerst niet alleen lichtjes, maar ook licht op elkaar. Niet alleen vrede, maar ook waardering. Niet alleen “wat fijn dat ik vrij ben”, maar ook “wat bijzonder dat jij er was.”

Dus bij deze. Vanaf de keukentafel. Met kruimels en dankbaarheid. Dank jullie wel. Voor het rennen, tillen, zorgen, blussen, verbinden, bezorgen, bakken, verkopen en volhouden. Wij zaten. Jullie stonden. En dat - dat is misschien wel het mooiste kerstcadeau van allemaal.

ALL YOU NEED IS LOVE

Hij schaamt zich er niet eens meer voor. Vroeger wel, een beetje. Dan deed hij alsof hij "toevallig bleef hangen" of "alleen even wilde zien wie er nu weer uit Australië kwam aanvliegen". Maar inmiddels geeft Pieter het ruiterlijk toe: hij is een emotionele dweil. Een sentimentele oude man. Een volwassen kerel met een doos papieren zakdoekjes binnen handbereik zodra Robert ten Brink ook maar *goedemiddag* zegt.

All You Need Is Love. Alleen al de titel. Het is eigenlijk chantage. Emotionele chantage. Je weet dat het misgaat. Je weet dat je gaat huilen. En toch ga je zitten. Vrijwillig. Met thee. En koekjes. En zakdoekjes. Meervoud.

Pieter snottert. Elk jaar opnieuw. Bij gedeeld geluk. Bij armen die eindelijk weer om elkaar heen mogen. Bij blikken die zeggen: *jij bent het nog steeds*. Bij mensen die elkaar vinden na jaren stilte, kilometers afstand, misverstanden, oorlogen, verhuizingen, scheidingen, diagnoses en gemiste verjaardagen.

En ja, u mag lachen om Pieter. Om zijn betraande bril. Om zijn gesnik bij de eerste verrassing al. Hij huilt soms al vóór de omhelzing. Gewoon, uit voorzorg. Hij voelt het aankomen. Hij is er klaar voor. Of juist niet.

Maar wees eens eerlijk. Houdt ú het droog?

Echt? Bij dat ene stel dat elkaar ooit verloor door domme trots en nu ineens tegenover elkaar staat, trillend, zoekend, hoopvol? Bij die moeder die haar kind ziet na jaren afstand,

met een blik die zegt: *ik ben je nooit kwijt geweest?* Bij die liefde die zo zichtbaar hunkert, zo onhandig, zo kwetsbaar, zo menselijk?

Kom nou.

We leven in een tijd waarin we alles kapot analyseren. Liefde ook. We hebben er schema's voor. Labels. Relatietherapieën. Swipe-algoritmes. We zeggen dat we nuchter zijn geworden. Realistisch. Dat we ons niet meer laten meeslepen door "televisie-emotie".

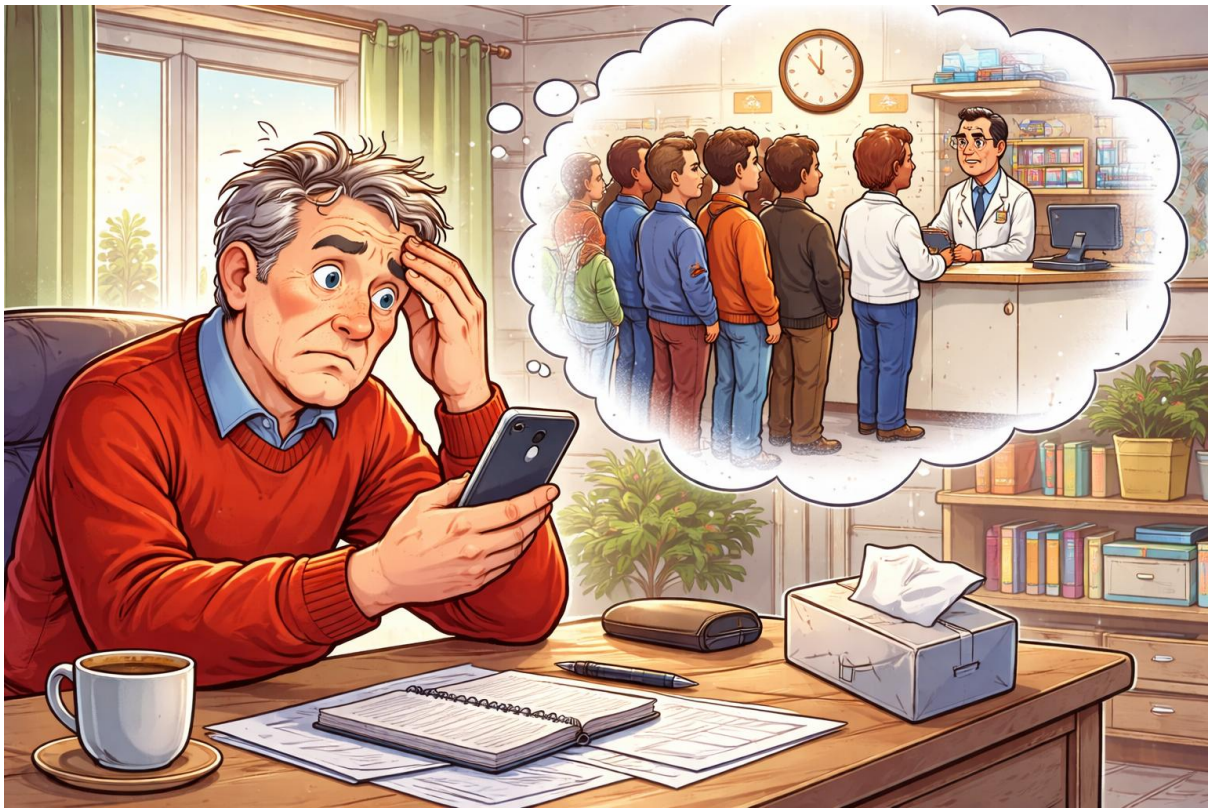
Maar zet een paar mensen in een studio. Geef ze een brief. Een reis. Een omhelzing. En plots zijn we weer wie we zijn. Mensen die verlangen. Mensen die hopen. Mensen die willen horen: *ik heb je gemist.*

En daar zit Pieter dan. Met zijn zakdoekjes. Een oude man misschien. Een dweil zeker. Maar ook iemand die weigert te doen alsof liefde iets is om je voor te schamen.

Want onder al dat gesnotter zit een serieuze boodschap. Een pijnlijke misschien ook. Dat we liefde vaak pas hardop durven te tonen als er een camera bij staat. Dat we elkaar te weinig zeggen wat we voelen. Dat we wachten. Tot later. Tot het bijna te laat is.

All you need is love is geen televisieprogramma. Het is een spiegel. En die spiegel laat zien dat we allemaal hetzelfde willen. Dus lach gerust om Pieter. Maar leg toch alvast een zakdoekje klaar. Je weet maar nooit.

IN DE WACHTSTAND

of: hoe ik achtste werd, eerste werd en toen niets

Pieter is ontstemd. Niet een béétje. Niet het soort ontstemd dat je met een kop thee en een koekje weer recht trekt. Nee. Het soort ontstemd waarbij je zachtjes tegen een telefoon praat alsof die iets kan terugzeggen. Of schuld kan bekennen.

Het begon onschuldig. Pieter wilde zijn apotheker bellen. Geen wereldzaak. Geen paniek. Gewoon even iets doorpraten. Zo'n gesprek waarbij je denkt: dit lossen we samen wel even op, mens tot mens.

De telefoon ging over. En toen… de stem.

"Wist u dat u veel van uw zaken ook online kunt regelen?" Ja. Dat wist Pieter. Dat wist Pieter al vóórdat hij überhaupt bestond. Dat wist Pieter zelfs toen hij nog een fax was. "Wist u dat onze herhaalservice -" Ja. Wist hij. Wist hij allemaal. Pieter kon inmiddels zélf de band inspreken. In drie talen. Inclusief rustgevende pauzes.

Na exact één minuut en drieëntwintig seconden - een tijdsduur die Pieter voortaan gebruikt als maateenheid voor lichte wanhoop - mocht hij door naar de wachtstand.

"U bent de achtste beller in de rij." Achtste. Dat klonk overzichtelijk. Acht is een vriendelijk getal. Acht is geen dertig. Acht is: haal nog even adem, dit komt goed.

Pieter wachtte. Geduldig. Zoals dat hoort in een beschaafd land. Vijf minuten. Tien minuten. Een kwartier. Hij deed ondertussen dingen. Koffie. Uit het raam kijken. Zich afvragen waar het misging met de mensheid. En toen gebeurde het wonder. "U bent nu de eerste beller in de rij."

De eerste! Pieter voelde zich even gezien. Bijna uitverkoren. Dit was het moment. Nog even. Nog één bocht. Nog één ding-ding en daar zou een mens zijn. Met een stem. En begrip. En misschien zelfs een naam.

Maar toen…de stem weer. "Het is op dit moment te druk om uw telefoontje te beantwoorden. Wij verzoeken u het later opnieuw te proberen."

Klik. De haak erop. Pieter staarde naar zijn telefoon. Alsof die zojuist zijn ontslag had ingediend. Of erger: alsof hij zei het ligt niet aan mij, het ligt aan jou.

Eerst word je een minuut lang bestookt met boodschappen die maar één doel hebben: jou laten ophangen. Dan wacht je keurig op je beurt. Dan werk je jezelf op van achtste naar eerste - een sociale stijging waar sommige mensen een loopbaan voor nodig hebben - en dan… word je eruit gegooid.

Dat doet iets met een mens.

Het is het soort machteloosheid dat je ook voelt bij zelfscankassa's die piepen, chatbots die zeggen "Ik begrijp uw vraag niet" en formulieren die vragen om informatie die je net al drie keer hebt ingevuld. Kunnen we hier als samenleving niet iets aan doen?

Gewoon. Een mens aan de telefoon. Of desnoods een voicemail. Eentje waarin je kunt zeggen: "Hallo, ik ben Pieter. Ik heb een vraag. Bel me terug als het past."

Geen bandjes. Geen wachtstanden. Geen valse beloftes over "eerste in de rij". Want soms wil een mens niet online. Soms wil een mens niet later opnieuw proberen. Soms wil een mens gewoon even… een mens. En een apotheker aan de andere kant van de lijn.

Dat lijkt me, zo vlak voor het avondeten, eigenlijk niet te veel gevraagd.

DE LIJST DER LIJSTEN

Pieter gaat een paar dagen per jaar vreemd. Nee, niet met een dame van plezier, geen secretaresse met een kersttrui of een buurvrouw met een te luide lach. Pieter is van een andere orde. Pieter gaat vreemd met een zender.

De rest van het jaar is hij trouw. Monogaam zelfs. NPO Radio 5. Een zender waar de tijd langzamer tikt, waar stemmen nog mogen kraken en muziek klinkt alsof ze met zorg is afgestoft. Maar zo rond de eerste kerstdag begint het te rommelen. Niet in zijn buik, maar in zijn draaiknop.

Van eerste kerstdag tot oudejaarsavond, klokslag middernacht, verlaat hij zijn vaste partner. Hij doet het zonder schuldgevoel, maar ook niet helemaal zonder schaamte. Hij draait de knop naar NPO Radio 2. De Top 2000. En dan is hij verloren.

Niet in de war, niet weg, maar verloren in herinneringen. Want de Top 2000 is geen lijst, het is een collectief geheugen met jingles. Een muzikale zolder waar dozen staan met opschriften als *eerste liefde*, *autorijles*, *vakantie met te weinig geld* en *dat feestje dat uit de hand liep maar waar we het nooit meer over hebben*.

Elke plaat doet iets. De ene tovert een glimlach, zomaar, uit het niets.
De volgende jeukt. Omdat hij hem eigenlijk altijd al vreselijk vond, maar hij staat er weer. En weer een ander sleurt hem zonder pardon terug naar Griekenland, Frankrijk of een camping in Drenthe waar het altijd regende, behalve op de dag dat hij besloot dat het tóch een geweldige vakantie was.

De Top 2000 liegt niet. Ze speelt niet alleen wat mooi is, maar ook wat blijft hangen. Muziek die je niet meer kwijtraakt, zelfs niet met therapie.

En natuurlijk is daar *dat* nummer. Hotel California. Het lied van zijn verbond met zijn lief. Hun lied. Niet omdat het zo vrolijk is - integendeel - maar omdat sommige liefdes nu eenmaal klinken als een lang uitgesponnen gitaarsolo waar je nooit helemaal uitkomt, maar waar je ook nooit uit wílt.

"You can check out any time you like, but you can never leave."Pieter glimlacht. Zij ook. Al jaren.

Wat Pieter fascineert, is niet alleen de muziek. Het is de ernst waarmee Nederland dit alles beleeft. Volwassen mensen die zich druk maken over posities. Die boos worden omdat Bohemian Rhapsody weer bovenaan staat, alsof Freddie Mercury persoonlijk hun kerst heeft verpest. Mensen die strategisch stemmen, bondjes sluiten, lijstjes maken alsof het een NAVO-top betreft. De Top 2000 is democratie met een drumsolo.

En toch…Toch is het mooi. Ontroerend zelfs. Een land dat even stilstaat. Dat luistert. Dat herinnert. Dat via liedjes zegt: *dit was ik*, *dit waren wij*, *dit doet er toe*.
Pieter weet: hij keert terug. Altijd. Op oudejaarsavond, na middernacht, draait hij de knop weer netjes terug naar Radio 5. Alsof er niets is gebeurd. Alsof hij niet een paar dagen intens heeft geflaneerd door zijn eigen verleden.

Maar ergens, diep vanbinnen, weet hij: Dit vreemdgaan is geen verraad. Het is onderhoud. Want wie af en toe zijn herinneringen niet lucht, eindigt met een hoofd vol muffe stilte. En stilte, hoe rustgevend ook, mag soms best even worden overstemd door een gitaarriff uit 1976.

Volgend jaar weer, Pieter. We weten het.

OVER KAAS, KARAKTER EN LEF

Er zijn mensen die leven voor het toetje. Crème brûlée-types. Chocolademensen. IJsfanaten. En dan is er Pieter.

Pieter is een lekkerbek. Niet zo'n "ik proef hints van framboos"-lekkerbek, maar een man die met respect naar een bord kijkt en fluisterend zegt: *"Kom maar."* Hij kan genieten van een goed diner, echt wel. Hij knikt beleefd bij het voorgerecht, is hoffelijk tegenover het hoofdgerecht, maar zijn hartslag blijft keurig laag. Want hij weet: het komt nog. Het moment waarop hij zichzelf mag zijn.

Het toetje.

En dat toetje is nooit een toetje. Het is een kaasplank. Geen plankje, geen schattig houten iets met drie brave blokjes jong belegen die elkaar onzeker aankijken. Nee. Een plank. Een statement. Een plank waarvan de tafel even doorzakt en de bediening instinctief twee handen gebruikt.

Vijf. Zeven. Soms acht kazen. Pieter is niet dogmatisch, maar wel principieel.

Daar ligt dan een blauwader die ruikt alsof hij net een spannend leven achter de rug heeft. Een oude brokkel waar je met respect een mes in zet, omdat hij anders terugbijt. Een gewassen korst die zich niet verontschuldigt voor zijn aanwezigheid. Hoe sterker van smaak, hoe meer Pieter in zijn element raakt. Zijn ogen glimmen. Zijn schouders zakken. Dit is thuiskomen.

En dan de port.

Geen “lekker glaasje port”. Nee. Oude port. Minstens vijfentwintig jaar. Port met herinneringen. Port die niet haastig is, die geen haast *kent*. Port die zegt: *ga zitten, jongen, we hebben tijd*. Pieter neemt een slok, legt een stukje kaas op zijn tong, sluit even zijn ogen en is weg. Niet van de wereld, maar erin. Dieper erin dan bij welk mindfulness-weekend dan ook.

Aan tafel schuift het gesprek ongemerkt op. Mensen praten zachter. Iemand zegt iets over “heftig”. Iemand anders fluistert: “Dat ruikt wel erg.” Pieter glimlacht. Hij weet: dit is geen kaas voor iedereen. Dit is kaas die je iets vraagt. Moed. Overgave. De bereidheid om niet altijd veilig te willen leven.

En daar zit de boodschap. Tussen de Stilton en de oude port.

We leven in een tijd van plankjes. Alles moet hapklaar, licht verteerbaar, liefst met een vijgje erbij voor de sier. Maar soms moet je durven kiezen voor de kaas die schuurt. Die je even uit balans brengt. Die je laat twijfelen aan je eigen comfortzone. Want juist daar, waar het een beetje stinkt, waar het prikt, waar het blijft hangen, daar gebeurt iets.

Pieter weet dat. Daarom kiest hij geen plankje. Daarom kiest hij een plank. En als de ober vraagt: “Was het naar wens?” Zegt Pieter, met een diepe zucht en een lege port: “Ja. Dit was precies sterk genoeg.”

PUZZELEN

Er zijn mensen die zeggen dat puzzelen iets is voor lange winteravonden, pantoffels aan, kat op schoot, kopje thee binnen handbereik. Onzin natuurlijk. Puzzelen is geen hobby, het is een levenshouding. Het is hoe je naar de wereld kijkt wanneer die zich weer eens niet aan de gebruiksaanwijzing houdt. En geloof me: de wereld leest zelden de gebruiksaanwijzing.

Natuurlijk, je hebt puzzels in talloze vormen. Sudoku, waarbij je na twintig minuten denkt: *dit kan toch niet kloppen*, om er vervolgens achter te komen dat het wel klopt en jij niet. Cryptogrammen, waarin "bijzonder rund" ineens geen koe blijkt te zijn maar een os met karakter. Kruiswoordpuzzels, die altijd beginnen met woorden die je weet en eindigen met een leeg vakje waar je je schaamte in kwijt kunt. Pieter neemt ze geregeld ter hand. Met plezier zelfs. Maar de favoriet blijft toch de legpuzzel.

De legpuzzel is eerlijk. Hij liegt niet. Hij belooft niets wat hij niet waarmaakt. Op de doos staat een plaatje, en dát is wat je krijgt. Geen verrassingen, behalve dan dat het allemaal net iets ingewikkelder blijkt dan gedacht. Duizend stukjes, allemaal blauw, want het is een lucht boven een zee bij zonsondergang. Wie dat ooit een goed idee vond, verdient een lichte taakstraf in een puzzelfabriek.

Pieter houdt van het leven. En dus van puzzelen. Want het leven is dagelijks het bij elkaar brengen van allerlei puzzelstukjes. Niet elk stukje past direct. Sommige stukjes kijk je aan, draai je om, draai je nog eens, en leg je dan met een diepe zucht weer terug in de doos. "Later," zeg je dan. Alsof het stukje dat hoort en denkt: prima, ik wacht wel even tot jij eraan toe bent.

Soms pak je een stukje op waarvan je zeker weet dat het nergens bij hoort. Te scherp, te rafelig, te vreemd van kleur. En dan, uren later, blijkt het precies dat ene ontbrekende hoekje te zijn dat het hele plaatje ineens af maakt. Dat zijn de momenten waarop je even stil wordt. Omdat het leven je net iets heeft geleerd zonder er een cursus of beleidsnota aan te wijden.

En ja, er zitten vlekjes op sommige stukjes. Een kreukeltje hier, een rafelrandje daar. Stukjes die al eens zijn gevallen, vertrapt, natgeregend of emotioneel mishandeld. In een ideale wereld zou je die eruit halen. In het echte leven blijken ze onmisbaar. Zonder dat ene beschadigde stukje klopt het plaatje niet. Het herinnert je eraan dat perfectie overschat wordt en dat karakter meestal ontstaat door een lichte beschadiging.

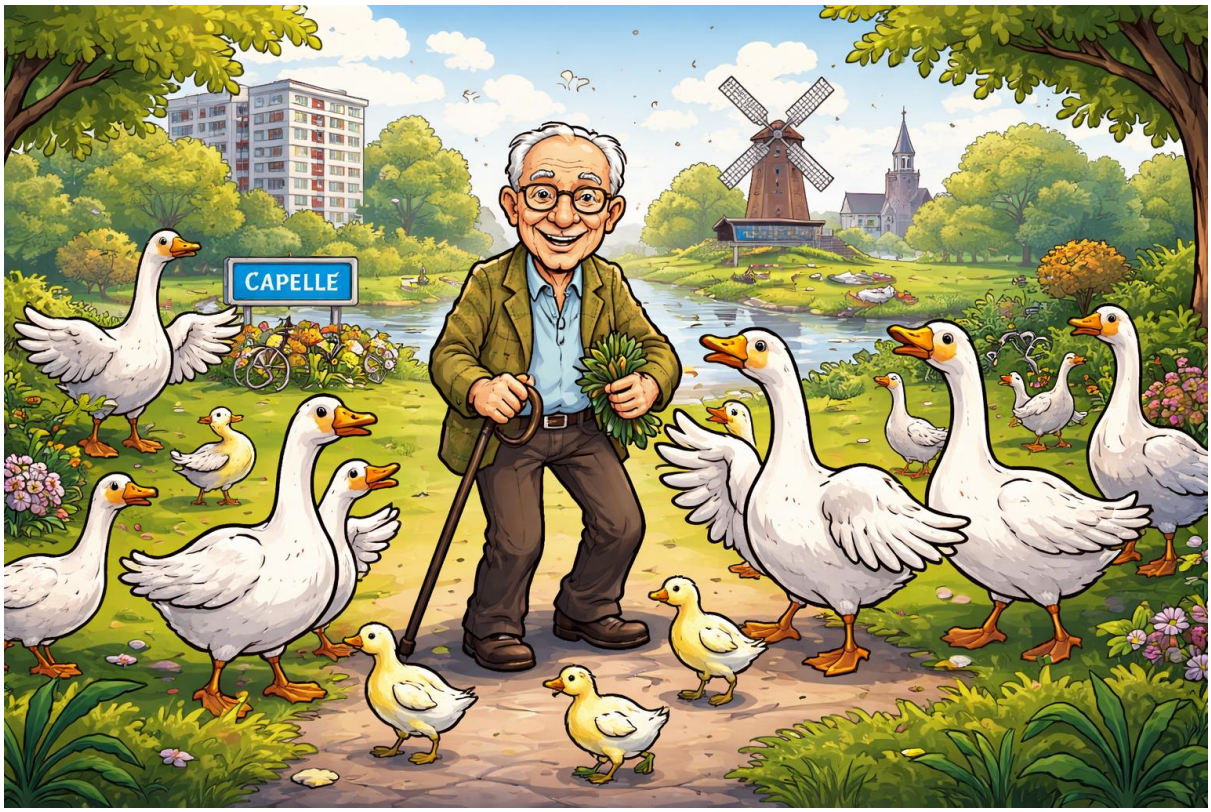
Puzzelen vraagt geduld. Dat is lastig in een tijd waarin alles snel moet, liefst gisteren al. Je kunt een puzzel niet dwingen. Schreeuwen helpt niet. Dreigen ook niet. Zelfs passief-agressief zuchten boven de tafel heeft geen enkel effect. De puzzel blijft stoïcijns liggen. Hij wacht. Op jou. Tot je rustiger wordt. Tot je beter kijkt. Tot je ziet wat er al ligt in plaats van wat er nog ontbreekt.

En soms, heel soms, ontdek je dat er een stukje kwijt is. Paniek. Wanhoop. Existentiële vragen. Hoe kan dit? Wat zegt dit over mijn leven? Over mijn huishouden? Over de stofzuiger? Meestal duikt het stukje later weer op. Onder de bank. In de doos van een andere puzzel. Of – nog mooier – al die tijd gewoon op tafel, maar precies zo dat je het niet zag.

Als de puzzel af is, is er dat korte moment van triomf. Het plaatje klopt. Alles ligt op zijn plek. Je maakt een foto, voor het bewijs, want niemand gelooft je anders. En dan haal je hem weer uit elkaar. Want dat is misschien wel de grootste levensles van puzzelen: niets blijft zoals het is. En dat is niet erg. Het betekent dat je opnieuw mag beginnen. Met dezelfde stukjes. Met nieuwe ogen.

In het daglicht van Pieter is puzzelen geen tijdverdrijf. Het is oefenen in leven. Geduldig, met humor, af en toe over de top, maar altijd met de stille wetenschap dat elk stukje, hoe vreemd ook, ergens bij hoort. Zelfs jij. Zelfs vandaag.

CAPELLE GANZENSTAD

Capelle aan den IJssel mag dan geen Hanzestad zijn, maar onderschat haar niet. Dit is een ganzenstad. Een échte. Waar andere steden pronken met torens, wallen of een vage middeleeuwse markt die vooral bestaat uit poffertjes en dure kaas, pronkt Capelle met… ganzen. Veel ganzen. Overal ganzen. Ganzen met bravoure. Ganzen met een mening. Ganzen die je aankijken alsof jij hier eigenlijk te gast bent.

Waar je ook gaat in Capelle, op een rotonde, langs de IJssel, bij het winkelcentrum of gewoon midden op straat: Niels Holgersson heeft er altijd wel eentje klaarstaan voor een magische vlucht. Of liever gezegd: voor een hinderlijke landing. Want deze ganzen vliegen niet weg als je eraan komt. Nee. Ze blijven staan. Ze zetten hun borst vooruit. Ze sissen lichtjes. En jij weet: dit wordt óf een omweg, óf een levensles.

Die ganzen doen mij altijd denken aan Gé Derksen.

Dat is misschien geen logische associatie, maar bij Pieters Daglicht is logica zelden leidend. Gé Derksen, mijn voormalige partijgenoot bij D66 – toen het nog D66/Capelse Democraten heette, met schuine strepen en grote idealen – had namelijk iets met ganzen. Elk jaar nam hij er een stel mee naar een eigen stukje land ergens in de Achterhoek. Geen idee hoe dat logistiek ging. Of hij ze telde. Of ze vrijwillig meegingen. Maar in mijn hoofd zie ik Gé nog altijd rijden: een man, een auto, een achterbak vol overtuiging en ergens achterin een gans die denkt: *dit is niet wat ik had afgesproken*.

Op 4 november 2010 vierde Gé zijn tachtigste verjaardag. Tachtig! Dat is een leeftijd waarop ganzen respectvol afstand houden. Hij kreeg gelukwensen van burgemeester Frank Koen en samen haalden ze herinneringen op aan de Capelse politiek van vroeger. Dat moet een gesprek zijn geweest vol zinnen als: "Weet je nog…?" en "Dat zouden ze nú nooit meer doen." En waarschijnlijk ook: "Dat hebben we toch maar mooi geflikt."

Gé stond in de jaren zestig aan de bakermat van de lokale D66-afdeling in Capelle. Dat was een tijd waarin politiek nog werd bedreven met sigarenrook, lange vergaderingen en het vaste geloof dat de wereld maakbaar was, mits je er maar genoeg over sprak. En Gé sprak. Veel. En lang. En met overtuiging. In totaal zat hij meer dan 32 jaar in de gemeenteraad. Tweeëndertig jaar! Dat is geen zitvlees meer, dat is zitmeubilair. Hij was ook enige tijd wethouder, wat in Capelle neerkomt op: altijd beschikbaar, altijd aanspreekbaar en altijd licht geïrriteerd over hoe het nu weer loopt.

Hij was ooit de 'vader' van Capelle. Zeg maar de mannelijke variant van Ans Hartnagel, die later de moeder van Capelle zou worden. Samen vormden ze in zekere zin het ouderlijk gezag van een stad in de groei. Streng waar nodig, mild waar mogelijk, en altijd met het idee dat Capelle iets kon zijn. Iets groters. Iets beters. Iets met groen, ruimte en een eigen smoel.

En daar komen we weer bij de ganzen.

Want ganzen zijn geen toeval. Ganzen zijn een statement. Ze nemen ruimte in. Ze laten zich niet wegsturen. Ze kakken waar ze willen en blijven toch geliefd. Dat is Capelse politiek in een notendop. En misschien ook wel Gé Derksen in het klein. Of in het groot. Een man die bleef. Die zijn plek innam. Die soms wat luidruchtig was, soms in de weg liep, maar altijd onderdeel bleef van het landschap.

Capelle ganzenstad is dus geen grap. Het is een metafoor. Voor een stad die eigenwijs is. Voor mensen die blijven geloven. En voor oude politici die, net als ganzen, nooit écht verdwijnen. Ze trekken misschien even naar de Achterhoek, maar vroeg of laat duiken ze weer op. Met een sissende herinnering. En een serieuze boodschap, verstopt onder een laag humor en dons.

WELKOM BIJ DE BANK VAN DE ONMOGELIJKE KEUZE

Of: hoe ik probeerde een zakelijke rekening te openen en per ongeluk belandde in een digitale escape room.

Laat ik beginnen met een compliment. Niet voor de bank, maar voor mezelf. Want wie een nieuwe zakelijke rekening wil openen bij deze bank, moet beschikken over doorzettingsvermogen, morele flexibiliteit en een lichte aanleg voor complotdenken. Dat laatste vooral omdat het hele proces voelt als een onuitgegeven hoofdstuk van Dan Brown: Het Mysterie van het Keuzemenu Zonder Keuzes.

De belofte is prachtig. Online. Simpel. Zelf doen. En daar betaal je dan ook maandelijks een keurige vergoeding voor. Niet om ontzorgd te worden, nee. Om het werk zelf te doen. Doe-het-zelf-bankieren, maar dan zonder handleiding en met een geblindeerde deur.

Ik vul braaf alles in. Naam, adres, ziel, ondernemingsplan, eerste jeugdherinnering – geen probleem. Tot ik aankom bij het magische moment: "Vul uw privérekeningnummer in." Prima. Zou je denken. Alleen… ik moet een keuze maken. Maar er zijn geen keuzes. Het menu vraagt iets wat het niet kan geven. Een zen-koan, maar dan digitaal.

Ik probeer mijn privérekening. Fout. Ik probeer mijn zakelijke rekening. Fout. Het systeem blijft onverstoorbaar herhalen: "Maak een keuze." Welke keuze? Ja. Dat.

Dan maar bellen. Via de app. Eerst wachten. Lang. Meditatief lang. Dan een vriendelijke dame die het heel vervelend vindt, maar het ook niet kan oplossen. Dat is tegenwoordig een

erkend specialisme. Ze verbindt me door. Aan de andere kant van de lijn krijg ik een man met een oplossing. Niet technisch. Niet logisch. Nee - filosofisch.

Ik moet het systeem misleiden.

Hoewel ik klant ben, moet ik zeggen dat ik dat niet ben. Hoewel ik een BV heb, moet ik doen alsof ik iets anders ben. Alsof waarheid hier vooral hinderlijk is.
Het is tegen mijn principes, maar vooruit - voor de bank wil ik best even iemand anders zijn. Resultaat? Nul. Komma. Niks.

Dan nog maar de zakelijke afdeling bellen. Daar wacht een nieuw menu. Met cijfers, keuzes, beloftes. En uiteindelijk de mededeling: "Wij hebben u niet kunnen identificeren."

Dat klopt. Na deze ochtend wist ik zelf ook niet meer wie ik was.

Conclusie: Een hele ochtend bezig. Een keurige maandelijkse vergoeding in het vooruitzicht. Een digitale lijdensweg rijker. En nog steeds geen zakelijke rekening.

Beste ABN*AMRO, een eenvoudige boodschap, tussen alle ironie door: Als de klant alles zelf moet doen, zorg dan dat het kán. En als het simpel heet te zijn, maak het dan niet mysterieuzer dan The Da Vinci Code. Want bankieren mag dan digitaal zijn, maar verdwalen in een keuzemenu zonder keuzes is geen dienstverlening - dat is een beproeving.

WANNEER VAKANTIE EXPLODEERT IN DE VOORTUIN

Het was ergens rond half december dat Pieter zich realiseerde dat het weer begonnen was. Niet omdat de kerstboom al scheef in de woonkamer stond of omdat de eerste oliebollen zich aandienden als deegachtige dreigementen, maar omdat de lucht plotseling klonk alsof een middelgrote oorlog zich had vastgebeten in een Vinexwijk.

Pof. Knal. Ratel. Stilte.
En dan weer: POF.

Pieter heeft niets met vuurwerk. Helemaal niets. Het doet hem weinig. Hij staat er niet warm voor, hij krijgt er geen natte ogen van en zijn hartslag blijft er verbazingwekkend stabiel onder. Maar – en dat mag ook gezegd worden – hij gunt anderen hun plezier. Echt waar. Als iemand intens gelukkig wordt van een pijpje dat na vier seconden sist, piept en zichzelf vervolgens opblaast tot een wolk gekleurde teleurstelling, dan moet die persoon dat vooral doen. Vrij land, vrije knallen.

Wat Pieter alleen niet helemaal begrijpt, is waarom die jaarwisseling tegenwoordig ongeveer drie weken duurt. Vroeger – en Pieter beseft dat dit het moment is waarop mensen hun ogen rollen – vroeger was het simpel. Oudjaarsavond. Twaalf uur. Bam. Klaar. Iedereen weer naar binnen, champagnekurk in het plafond, opa onder tafel, kat op zolder. Maar nu? Medio december begint het al. En ergens half januari loopt er nog altijd iemand rond die denkt: ach, deze kan er ook nog wel bij.

Vooral de dieren begrijpen er niets van. Honden kijken alsof het einde der tijden is aangebroken. Katten verdwijnen spontaan in dimensies waar wij geen toegang toe hebben. Paarden doen dingen met hun benen die biomechanisch eigenlijk niet mogelijk zijn. Maar goed, zo schijnt dat te gaan. Dat hoort erbij, zeggen mensen dan. Waarbij Pieter zich afvraagt: waarbij eigenlijk?

En dan is er nog het geld. O, het geld. Pieter kent mensen die met een stalen gezicht vertellen dat ze "maar" tweeduizend euro aan vuurwerk hebben uitgegeven. Maar. Tweeduizend. Euro. Dat is geen bedrag, dat is een keuze. Dat is drie weken vakantie ergens in het zuiden, met het hele gezin. Zon. Zee. IJsje. Dat is herinneringen maken. Dat is foto's waar je later om lacht.

En wij – collectief, als beschaving – besluiten: nee. We blazen het liever op. In minder dan een uur. Je moet wel een enorme hekel aan vakantie met je gezin hebben om dit een betere besteding te vinden. Of je moet werkelijk geen idee hebben wat je met geld moet. En ook dan, lieve mensen, zijn er echt prachtigere bestemmingen denkbaar dan "de voortuin om 00.07 uur".

Pieter wil geen preek houden. Hij wil niet die man zijn. Hij staat liever een beetje aan de zijkant, met een glas in de hand, kijkend naar de lucht en denkend: wat als we dit nou eens anders deden?

Wat als we even rustig nadachten? Wat als we al dat geld, al die energie, al die knallen samenbrachten? Dan zouden we een avond kunnen maken die langer duurt. Mooier is. Inclusiever. Eén groot vuurwerkmoment, waar iedereen van kan genieten. Mensen, dieren, buurten. Een knalavond die niet na vijf minuten verdampt in kruitdamp en schuldgevoel, maar blijft hangen. In herinneringen.

Misschien is dát wel het echte vuurwerk: niet alles in één keer laten ontploffen, maar zorgen dat het nog even nagloeit.

NIEUWJAARSGEDACHTE

In het daglicht van Pieter Pottenkijker

Er zijn van die momenten waarop de tijd even zijn jas uittrekt en naast je aan tafel gaat zitten. Twaalf slagen lang zwijgt hij. Hij kijkt toe hoe twee mensen elkaar aankijken alsof ze elkaar opnieuw ontdekken - met bubbels op de lippen en toekomst in de ogen.

Een jaar is geen schone lei. Het is een schrift vol ezelsoren, doorhalingen en ineens een zin die klopt.

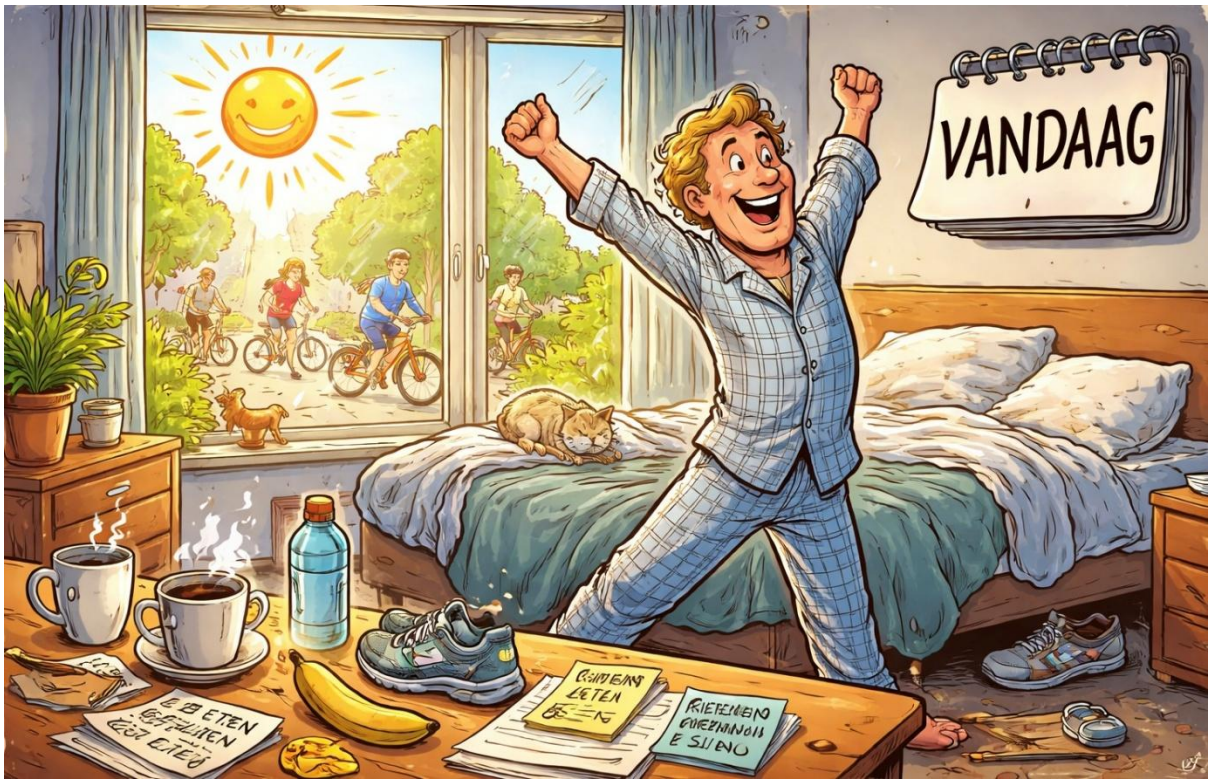
2026 begint niet bij goede voornemens, maar bij het lef om te blijven staan waar het vuurwerk het hardst knalt en toch elkaars stem te horen.

Moge dit jaar zacht zijn waar het schuurt, brutaal waar het te netjes wordt, en trouw aan dat kleine wonder dat je samen bent in een wereld die soms doet alsof dat niets voorstelt.

Hef het glas. Niet op wat perfect wordt, maar op wat blijft. Op samen lachen om middernacht. Op de tijd die even ging zitten en besloot nog een ronde mee te doen.

Gelukkig 2026.
Pieter Pottenkijker

DE ZACHTE KRACHT VAN KLEINE VOORNEMENS

Het nieuwe jaar is begonnen. Dat hoor je niet alleen aan het knallen van het vuurwerk, maar vooral aan het collectieve gekraak van goede voornemens die nog vóór Driekoningen in tweeën breken. Januari is de maand waarin sportscholen vollopen met mensen die elkaar bemoedigend aankijken alsof ze samen een overstroming gaan tegenhouden, terwijl ze diep vanbinnen weten: *wij zien elkaar hier nooit meer in februari.*

Goede voornemens zijn wonderlijke dingen. Ze ontstaan steevast ergens tussen de oliebollen, het derde glas bubbels en een licht schuldgevoel over alles wat het afgelopen jaar niet gelukt is. Dan zeggen we plechtig: *Dit jaar ga ik het anders doen.* En "anders" blijkt meestal te betekenen: strenger, fanatieker en met aanzienlijk minder plezier.

Stoppen met roken. Meer sporten. Minder drinken. Vriendelijker zijn. Meer tijd voor jezelf. Minder tijd voor jezelf. Eindelijk die liefde van je leven vinden — bij voorkeur vóór Valentijnsdag, want anders telt het niet echt. Het is een indrukwekkende lijst, vooral omdat niemand zich hardop afvraagt wanneer je dat allemaal moet doen. Tussen werk, gezin, files, vergaderingen en het leven door, zeg maar.

Pieter doet daar niet aan. Niet omdat hij geen ambities heeft, integendeel. Maar omdat hij het onbarmhartig vindt om één dag per jaar zo zwaar te beladen dat hij er de rest van het jaar onder gebukt gaat. Want voor je het weet mislukt het goede voornemen op 14 januari — door een onverwachte sigaret, een overgeslagen sportsessie of een onaardig woord tegen iemand die het misschien niet verdiende - en dan zit je elf en een halve maand te wachten tot je weer officieel mag falen.

Nee, Pieter begint elke dag opnieuw.

Elke ochtend, vaak nog vóór de koffie, neemt hij zich voor om die dag zijn best te doen. Niet perfect, maar oprecht. Vandaag rook ik misschien niet. Vandaag ben ik misschien iets aardiger. Vandaag loop ik een blokje om, al is het maar tot de brievenbus en weer terug. En als het vandaag niet lukt, dan is dat geen ramp, maar informatie. Dan lukt het morgen misschien wel.

Dat is het grote voordeel van dagelijkse voornemens: ze zijn klein, hanteerbaar en vergevingsgezind. Ze hebben geen confetti nodig, geen champagne en geen nationale aftelklok. Ze vragen alleen om aandacht. En een beetje moed.

De serieuze ondertoon - want die zit er natuurlijk onder, als de bodem van een kop soep - is deze: goede voornemens mislukken zelden door gebrek aan wilskracht, maar vaak door grootspraak. We willen meteen een ander mens worden, terwijl het leven ons uitnodigt om gewoon vandaag iets beter te zijn dan gisteren. Of iets zachter. Of iets eerlijker. Dat is al revolutionair genoeg.

Dus laat januari maar voorbijtrekken met zijn lege sportscholen en halfvolle voornemens. Pieter begint morgen weer opnieuw. En overmorgen ook. Want het leven is geen jaarproject, maar een dagtaak. En gelukkig maar - want dat maakt het allemaal een stuk overzichtelijker.

OUDEJAARSCONFERENCE

of: hoe ik mijn poezen zag schuilen voor de hoop

Hebt u hem gezien? Peter Pannekoek?

Hij was scherp. Venijnig. Soms zo schurend dat je even wilde checken of je bankstel nog verzekerd was tegen morele slijtage. Precies zoals het hoort bij een oudejaarsconference: het is geen warm bad, het is een ijswak met cabaretlicht.

En toch - en dat zal wel een generatie-ding zijn - blijf ik Wim Kan en Seth Gaaikema beschouwen als mijn koningen van de jaarwisseling.

Wim Kan, die met zijn beroemde: *"Weet u wie ook zo bekwaam is?"* een complete carrière kon ontmantelen in één adem. En Seth Gaaikema, die een vileine zin uit zijn eerste conference – "Wat een spreker is die man" – later zonder schaamte recyclede tot carnavalskraker. Circulariteit avant la lettre. Duurzaam spotten.

DE CONFERENCE ALS NATIONAAL RITUEEL

De laatste keer dat ik écht op oudejaarsavond voor de televisie zat voor de conference, was vermoedelijk in coronatijd. Daarvoor zag ik hem meestal eerder - in het theater. Een van de privileges van de recensent: je ziet de voorstelling vanaf rij drie, stoel midden, een paar dagen vóór Nederland, en op 31 december doe je alsof je iets beters te doen hebt.

Dit jaar was anders. Ik keek zoals de meeste mensen kijken: op de bank, met mijn vrouw,

en een beagle die bij elke knal zijn leven opnieuw overdacht.

En gek genoeg werkt een oudejaarsconference op televisie wél. Omdat die niet gemaakt is voor *"ooit"*, maar voor *nu*. Voor dat ene moment: 31 december, half elf, op de rand van wat was en wat misschien nog kan.

MARS, MUSK EN MENSELIJK ONGEMAK

Pannekoek koos voor hoop. Dat is moedig. Hoop is immers het moeilijkste grapmateriaal dat er is. Het lacht niet vanzelf terug.

Hij vertrok vanaf Mars - een handige metafoor. Voor Elon Musk, voor oorlogsdenken, voor het verlangen om te ontsnappen aan een planeet die we collectief hebben laten verkruimelen. Van een afstand ziet alles er overzichtelijker uit. Zelfs wij.

Voor hoop, zei hij, zijn offers nodig. Maar kunnen we dat nog?

De één wordt al woedend bij het woord *offer*. De ander schaamt zich vooral kapot over hoe goed hij het heeft. Beide emoties leveren precies niets op.

ZEG JE ABONNEMENT OP BASIC FIT OP

Wat prettig was: Pannekoek werd niet belerend. Geen lijstje. Geen tien stappen naar een beter mens. Behalve dan: zeg je abonnement op Basic Fit op. Dat offer konden we aan. Verder mocht je het zelf invullen.

Hij schoot langs Bolle Jos, rolstoeltoegankelijkheid, fascisten, Israël, femicide en zo'n beetje alles wat 2025 zwaar maakte. Niet om het op te lossen, maar om het zichtbaar te houden. De oplossing - zei hij eigenlijk - is jouw verantwoordelijkheid.

Misschien begint die bij het offeren van het idee dat alleen jouw waarheid telt. Meerdere dingen kunnen tegelijk waar zijn. Hamas is geen fijne club. Maar voor een gelovige homo kan het, in pure wanhoop, voelen als een uitweg. Gelukkig kan iemand zich bedenken. Voor het leven kiezen. En hier opnieuw beginnen.

Zie daar: een 39-jarige man met harde humor die empathie niet schuwt.

VUURWERK ALS MENTALE OORLOGSVOORBEREIDING

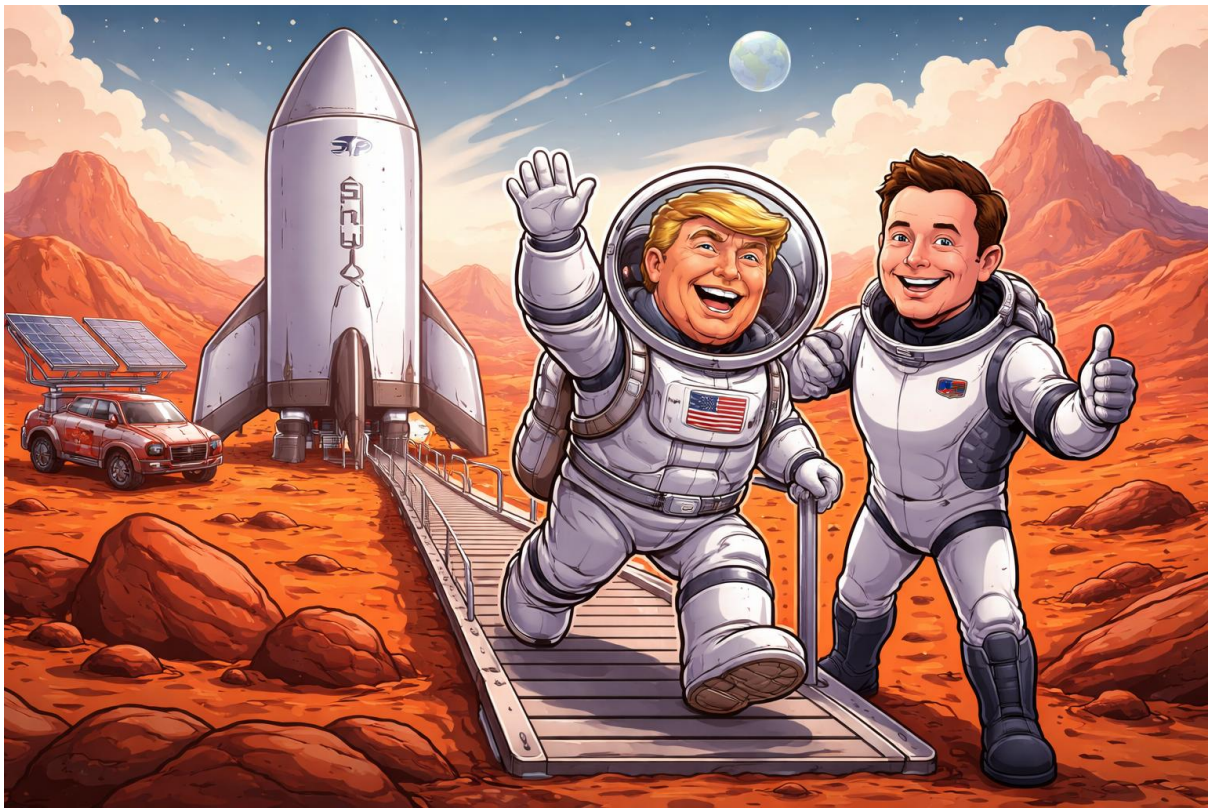
Aan het begin van de conference vroeg Pannekoek zich af hoe een mentale voorbereiding op oorlog eruitziet. Enkele minuten na het slotapplaus kregen we het antwoord.

Onze straat veranderde in een Balkanconflict met sterretjes. De beagle verdween onder tafel. De ramen trilden. De mensheid vierde de hoop door haar massaal de lucht in te schieten.

Een half uur na middernacht volgde een NL-Alert: extreme drukte bij 112. Ik voelde, heel even, iets dat leek op optimisme toen ik hoorde over het voornemen voor een landelijk vuurwerkverbod in 2026. Misschien zijn we dan in staat nieuwe tradities te verzinnen. Ik

vind sterretjes bijvoorbeeld al jaren ontzettend feestelijk. Ze maken licht zonder schade. En dat, bedacht ik terwijl ik mijn hond uit zijn schuilplaats haalde, is misschien precies het soort offer waar hoop mee begint.

MARS ALS MOREEL TOEVLUCHTSOORD

Over cynisme, wensdenken en de noodzaak van beschaving

Het was een klein berichtje. Zo'n berichtje dat zich vermomt als nieuws, maar zich 's nachts ontpopt tot een ongewenste huisgenoot. Het stond er gewoon. Zakelijk. Onwrikbaar. Israël verbiedt tientallen hulporganisaties. Artsen Zonder Grenzen. War Child. Oxfam. Mensen die pleisters plakken waar bommen vielen. Mensen die brood brengen waar hoop al schaars was.

En toen werd het donker in het hoofd van Pieter.

Niet meteen hoor. Eerst zo'n keurige schemering. Een moreel schemerlampje. Maar daarna kwamen ze. Gedachten die je eigenlijk niet wilt hebben. Gedachten waar je je voor schaamt, alsof ze in joggingbroek op een staatsbanket verschijnen. Gedachten waarin je denkt: hoe kan dit, wie stopt dit, waar is in vredesnaam de volwassen wereld gebleven?

Pieter weet: aan die gedachten mag hij niet toegeven. Want dan word je cynisch. En cynisme is de luxe van mensen die het zich kunnen permitteren niets meer te voelen. Dus deed Pieter wat hij altijd doet als de werkelijkheid te hard op de deur bonkt: hij ging wensdenken. Groot. Onrealistisch. Therapeutisch.

En zo werd de wens geboren: Laat Elon Musk Trump meenemen naar Mars. Niet symbolisch. Nee, gewoon echt. Met een raket. Een grote. Met een glimmende punt. Zonder retourticket.

Stel het je even voor. Elon, in een strak ruimtepak, wijzend naar een rood stoffig landschap. Trump ernaast, met een helm die zijn kapsel net iets te hard aandrukt. Elon zegt: “Donald, this is the future of humanity.” En Trump zegt: “It’s tremendous. The reddest planet. Nobody does red like Mars.” En dan… stilte. Kosmische stilte.

Geen persconferenties. Geen tweets om drie uur ’s nachts. Geen geopolitiek als worstelshow. Alleen twee mannen, oneindige leegte en een planeet waar geen journalisten zijn om lastige vragen te stellen.

Op aarde zou er dan misschien iets wonderlijks gebeuren. Misschien zou Amerika ineens weer een president krijgen die begrijpt dat bondgenoten geen cheerleaders zijn, maar mensen die je soms moet aanspreken. Iemand die Netanyahu niet wegwuift met geopolitieke schouderklopjes, maar zegt: “Tot hier en niet verder. Humanitaire hulp is geen mening.”

Want dat is wat dat berichtje deed. Het liet zien hoe hulp criminaliseren inmiddels een administratieve handeling is geworden. Een formulier hier, een regel daar. Geef ons uw adressen. Uw gezinnen. Uw sociale media. En o ja, als u te kritisch bent, noemen we dat delegitimering. Dat klinkt lekker juridisch. Alsof honger een bijzaak is.

Pieter las over 300 medewerkers die niet weten of ze morgen nog mogen helpen. Over artsen die tienduizenden gewonden verzorgden, maar nu worden weggezet als risico. Over een WHO die zegt: officieel geen hongersnood meer, maar mensen eten nog steeds te weinig. Officieel. Dat woord. Alsof honger zich aan protocollen houdt.

En ja, landen roepen dat het catastrofaal is. In verklaringen. Gezamenlijk. Met keurige zinnen. Waarvan Netanyahu vermoedelijk denkt: wat een leuk papier, doen we niets mee.

Dus blijft Pieter bij zijn wens. Niet uit haat. Maar uit verlangen naar ruimte. Morele ruimte. Politieke ruimte. Ruimte waarin leiders begrijpen dat macht zonder menselijkheid alleen maar leegte is.

Laat Elon Musk Trump meenemen naar Mars. Laat ze daar grootse plannen maken met kleine gevolgen. En laat hier, op die kwetsbare blauwe planeet, weer bestuurders opstaan die weten dat hulp geen vijand is, maar beschaving in actie.

Het is maar een wens. Maar soms is dat alles wat je nog hebt.

DE JAARWISSELING ALS BOKSWEDSTRIJD

en waarom de scheidsrechter steeds wordt geslagen

Tijdens nieuwjaarsnacht was het weer zover. Niet de oliebollen. Niet de champagne.
Nee - *wij*.

Wij, als land, als soort, als groep zoogdieren met een opmerkelijke neiging om precies die mensen aan te vallen die komen helpen als het misgaat.

De jaarwisseling is inmiddels geen feest meer, maar een jaarlijkse veldtest beschaving. En elk jaar zakt Nederland met vlag en wimpel. Soms letterlijk, want ook vlaggenstokken blijken uitstekende wapens tegen brandweermensen.

DE HULPVERLENER ALS VIJANDBEELD

Daar sta je dan. In een brandweerpak. Met een slang. Je missie: *brand uit*. En ineens denk iemand: "Dat lijkt me een uitstekende reden om er een cobra tegenaan te gooien."

Waarom? Geen idee. Misschien omdat vuurwerk tegenwoordig niet meer is om naar te kijken, maar om iets mee *uit te drukken*. Boosheid. Frustratie. Onmacht. Of gewoon: bier.

De politie telt 250 aanhoudingen. De meldkamers raken overbelast. NL-Alert vraagt of we alsjeblieft alleen bellen als we doodgaan. En ergens in een wijk staat een ambulancechauffeur te denken: *"Ik had ook accountant kunnen worden."*

DE VERONTWAARDIGING (ONS JAARLIJKSE RITUEEL)

De dag erna doen we wat we altijd doen. We zijn verontwaardigd. Collectief. Op social media. Met hoofdletters.

ONACCEPTABEL. SCHANDELIJK. DIT MOET STOPPEN.

En we menen het ook. Echt. Zoals je ook meent dat je maandag gaat sporten. Maar daarna? Daarna gebeurt er iets wonderlijks: niets**.** We roepen dat het onacceptabel is, maar accepteren het al jaren.

STRENGER STRAFFEN? ZEKER.

Maar daarna? Ja. Natuurlijk. Strenger straffen. Hogere boetes. Celstraffen. Verhaalplicht. Prima. Doen.

Maar laten we eerlijk zijn: De jongens (en meisjes) die met vuurwerk gooien naar hulpverleners staan niet bekend om hun diepgravende kosten-batenanalyse. Die denken niet: "Goh, 2.500 euro boete, dat zet me aan het denken." Die denken: "WAT EEN KNAL!"

DE SCHANDPAAL (EVEN SERIEUS)

En toen dacht ik: Misschien zijn we iets te modern geworden. Misschien moeten we iets ouds terughalen. De publieke schandpaal. Geen middeleeuwse martelingen - we zijn geen barbaren. Maar wel: Naam. Gezicht. Foto. Een bordje*: "Ik gooide vuurwerk naar mensen die kwamen helpen."*

Niet om te vernederen, maar om zichtbaar te maken dat dit niet "stoer" is, niet "grappig", niet "erbij hoort".

Geweld tegen hulpverleners is geen jeugdzonde. Het is een maatschappelijk faillissement.

WANT DIT ZIJN GEEN ABSTRACTE CIJFERS

Achter elk incident zit een mens. Een brandweervrouw die haar kinderen beloofde veilig thuis te komen. Een agent die beelden meeneemt die hij liever niet had gezien.
Een SEH-verpleegkundige die zevenjarigen met brandwonden behandelt terwijl buiten iemand roept dat "het feest verpest wordt".

Hulpverleners zijn er om te helpen. Geen doelwit. Geen tegenstander. Geen onderdeel van het vuurwerk.

TIJD OM VAN DE TRIBUNE AF TE KOMEN

Misschien is het tijd dat we stoppen met alleen maar roepen vanaf de zijlijn. Dat we het niet meer normaal vinden. Niet bagatelliseren. Niet relativeren. Niet wegkijken.

Misschien moeten we als samenleving zeggen: *Tot hier. En geen knal verder.* Want beschaving zit niet in mooie woorden op 2 januari. Beschaving zit in wat je doet op het moment dat het misgaat - en iemand anders voor jou het vuur in loopt. En wie dan toch besluit te gooien? Die mag best even stilstaan. In het volle licht. Bij de schandpaal van gezond verstand.

Soms moet je een steen optillen. Soms moet je eronder gaan liggen. Maar soms - moet je gewoon zeggen: dit is geen spel meer.

ZWERFSTEENTJES – KLEIN GELUK MET GROOT BEREIK

Er was een tijd – u herinnert zich dat vast nog, ergens tussen het hamsteren van toiletpapier en het collectief leren bakken van zuurdesembrood – dat Nederland werd overspoeld door zwerfsteentjes. Niet te verwarren met dolende geologen of losgeslagen meteorieten, maar: kleine, beschilderde keitjes. Met hartjes. Met regenbogen. Met teksten als *"Jij mag er zijn"* en *"Hou vol, vreemde"*.

Het was coronatijd. We mochten elkaar niet aanraken, niet knuffelen, niet eens per ongeluk aanstoten bij het schap met de biologische hummus. Dus deden we het met stenen. Kleine, ronde bemiddelaars van menselijkheid.

Ik zie ze nog liggen: op bankjes, bij bushokjes, op een muurtje langs het fietspad. Alsof iemand zachtjes had gefluisterd: *"Ik was hier. Ik dacht even aan jou."* En dat was genoeg.

Tegenwoordig zie je ze nauwelijks meer. De zwerfsteentjes zijn verdwenen, zoals ook het dagelijks klappen voor de zorg, het sourdoughstarter-evangelie en het collectieve *"dit brengt ons dichter bij elkaar"*. We zijn weer druk. We hebben agenda's. We hebben meningen. We hebben haast.

En toch. Als je goed kijkt, ligt er soms nog eentje. Een overblijver. Een achterblijver. Een steentje dat weigert op te geven.

Zwerfsteentjes zijn eigenlijk een wonderlijk fenomeen. Het zijn geen cadeaus – er zit geen bonnetje bij. Geen ruilwaarde. Geen track & trace. Je vindt ze zonder dat je ernaar zocht. Dat is essentieel. Wie gericht op zoek gaat naar geluk, struikelt er meestal overheen.

Ze zijn beschilderd door mensen die dachten: *ik ken je niet, maar ik wens je iets goeds*. Dat is geen groot gebaar. Dat is een moedig gebaar.

Want vergis u niet: een zwerfsteentje schilderen is een daad van hoop. Je moet geloven dat iemand het zal vinden. Dat iemand even zal glimlachen. Dat iemand het niet meteen zal gebruiken om een raam in te gooien of het woord *"kut"* erbij te schrijven met een balpen.

Er zijn regels, ja. Onuitgesproken, maar streng bewaakt door de zachte moraal van de gemeenschap:

- Je mag het steentje houden.
- Je mag het verder laten zwerven.
- Je mag het delen op sociale media, liefst met een groepsnaam en een overdaad aan hashtags. Wat je vooral niet mag: cynisch zijn.

En dat is misschien wel de grootste kracht van het zwerfsteentje: het verdraagt geen cynisme. Het ligt daar, vrolijk en schaamteloos lief, en zegt: *doe even normaal, mens*.

Er zijn ook andere zwerfsteentjes, natuurlijk. Gewone keien. Kiezels. Soms – heel soms – een meteoriet, met een donker smeltlaagje, afkomstig uit de kosmos, ouder dan uw hypotheek. Maar zelfs die vertellen hetzelfde verhaal: alles is onderweg. Niets ligt vast. Zelfs stenen niet.

Daarom dit voorstel.

In de week van Valentijnsdag – dat commerciële liefdescircus met rozen die na drie dagen dood zijn en chocolaatjes die vooral schuldgevoel opleveren – laten we het zwerfsteentje herleven.

Niet als romantisch cadeautje voor *die ene*, maar als liefdesverklaring aan de onbekende. Aan de wandelaar. De twijfelaar. De moeder met volle tassen. De man die net zijn sleutels heeft laten vallen en doet alsof dat erbij hoort.

Schilder een steentje. Schrijf iets aardigs. Iets kleins. Iets wat u zelf misschien ook wel eens had willen lezen. Leg het neer. Laat het gaan. Verwacht niets terug.

Wie weet wat het teweegbrengt. Misschien niets. Misschien een glimlach. Misschien een gesprek. Misschien een vriendschap. Misschien een liefde. Misschien gewoon een iets lichtere dag.

En als iemand het oppakt en denkt: *Hé. Ik ben niet alleen.* Dan heeft dat steentje zijn werk gedaan. Klein geluk. Groot bereik.

Soms hoef je de wereld niet te veranderen. Soms hoef je alleen maar een steen te laten zwerven.

GIGS - REIZIGERS IN MUZIEK

De ochtend schuift traag de dag in. Een licht dat niet schreeuwt maar aankondigt - zoals een akkoord dat nog nét niet volledig wordt aangeslagen. Het is het soort dag dat vraagt om muziek die niet stoort, maar aanwezig is. Zoals The Gigs dat doen.

Vier mannen, vier stemmen, vier wegen die elkaar kruisen op dat ene podium.
Gerard Bouman met zijn viool, mandoline en gitaar - de zwerver tussen melodieën. Hans Dijksterhuis, die zijn gitaar en harmonica laat spreken zoals anderen praten over vroeger. Johan Korringa, die met zijn bas de grondtoon legt waarop alles kan rusten. en Bo Strookappe, die met accordeon en melodion de lucht vult met kleur en adem. Samen zijn ze meer dan hun instrumenten – ze zijn verhaalvertellers, reizigers in toon.

Samen brengen ze geen trucje, maar een geluid dat leeft van binnenuit. Hun roots liggen in de 60- en 70-pop, hun hart klopt ook voor Ierse folk en bluegrass. Soms klinkt het als een verre kustlijn, dan weer als een kampvuur waar iemand zachtjes inzet en de rest vanzelf meezingt.

Hun muziek ruikt naar hout en snaren, naar koffie in de ochtend en een biertje bij de laatste toon. Ze trekken sporen van Pop, Folk en Rock, maar zonder haast om ergens bij te horen. Een Iers deuntje kan zich zomaar nestelen naast een Westcoast-refrein, alsof de zee en het land even elkaars taal spreken.

Er zit iets eerlijks in hun samenzang. Niets gladgestreken, niets overgeproduceerd. Een kleine oneffenheid hier en daar, maar juist dat maakt het echt - het soort echt dat je niet

kunt plannen. Hun klank beweegt niet alleen door zalen en cafés, maar ook door herinneringen. Naar vroeger, naar nu, naar wat muziek eigenlijk is als je luistert zonder je telefoon erbij.

The Gigs zijn niet bezig met trends. Ze spelen met overgave. Met plezier. Met de vanzelfsprekendheid van mensen die weten dat muziek pas leeft als ze wordt gedeeld. En als de laatste toon wegsterft, blijft er iets achter. Stilte, ja - maar ook gloed.

Die gloed heet: vakmanschap. Of gewoon: liefde voor geluid.

BLUE MONDAY EN DE KLEUR VAN HET LEVEN

Volgens de kalender is het op maandag 19 januari 2026 weer zover. Blue Monday. De derde maandag van januari. De dag waarop het leven officieel zwaar is, de koffie lauw smaakt, de sokken niet bij elkaar passen en goede voornemens ergens onder de bank liggen te verstoffen naast een verloren afstandsbediening en een halve mandarijn. Tenminste, dat is het verhaal.

Blue Monday zou de deprimerendste dag van het jaar zijn. Berekend. Uitgerekend zelfs. Met een formule waar zelfs Albert Einstein waarschijnlijk even van had gezegd: *"Doe maar niet."*Een optelsom van donkere dagen, lege portemonnees, mislukte sportschoolabonnementen en het knagende besef dat januari ongeveer zeven maanden duurt. Pieter heeft daar zo zijn twijfels bij.

Want eerlijk is eerlijk: wie heeft er níét af en toe een blauwe dag? Of een grijze. Of eentje met een lichtbruin randje en een rafelige binnenkant. Daar heb je geen maandag in januari voor nodig. Dat kan ook op een zonnige donderdag in mei, terwijl iedereen om je heen doet alsof geluk verplicht is.

Het gevaar van Blue Monday is niet dat we aandacht vragen voor mentale gezondheid. Integendeel. Dat is hard nodig. Het gevaar is dat we ons laten aanpraten dat we ons vandaag per definitie beroerd móéten voelen. Alsof somberheid een agenda-afspraak is: *Maandag 09.00 – wakker worden. 10.00 – koffie. 11.00 – existentiële leegte.* Hoed je daarvoor.

Gelukkig zijn er organisaties zoals Wij zijn MIND die Blue Monday gebruiken om het gesprek te openen. Niet om de dag nóg zwaarder te maken, maar juist om in beweging te komen. Letterlijk. De Blue Monday Run. Hardlopen. Wandelen. Sjokken mag ook. Alles beter dan stil blijven staan in je hoofd. En daar raakt het iets wezenlijks.

Want een wandelingetje – of iets dergelijks – is op Blue Monday een goed idee. Net als op dinsdag. Of zaterdag. Of die ene woensdag waarop alles net even tegenzit en niemand precies weet waarom. Beweging helpt. Buitenlucht helpt. En soms helpt het al om te constateren dat het leven vandaag gewoon… een dag is. Niet blauw. Niet geel. Gewoon een dag.

Er bestaat ook zoiets als Yellow Day, ergens rond 20 juni. De gelukkigste dag van het jaar. Alsof geluk zich netjes laat plannen tussen de lunch en het journaal. Pieter vermoedt dat het leven daar hartelijk om lacht, een slok neemt en vervolgens zijn eigen gang gaat.

Misschien is dat wel de boodschap van Blue Monday. Niet dat deze dag deprimerend is, maar dat het oké is om je af en toe niet oké te voelen. Dat je daar niet meteen een label op hoeft te plakken. En dat je, als het kan, je jas aantrekt, naar buiten gaat en merkt dat de wereld er nog steeds is.

Met of zonder formule.
En als het vandaag geen topdag is? Dan is dat geen falen. Dat is mens-zijn. Morgen weer een kans. En overmorgen ook. Zelfs op een maandag. Zelfs in januari.

DE INTERNATIONALE RECHTSORDE ALS PICKNICKKLEED

Er was een tijd - u herinnert zich dat vast nog vaag, ergens tussen cassettebandjes en het idee dat faxen modern waren - dat de internationale rechtsorde iets had van een heilig object. Niet helemaal de Tien Geboden, maar toch minstens een goedgekeurde huisregel van de wereldgemeenschap. Iets met: gij zult elkaars grenzen respecteren, gij zult niet binnenvallen, gij zult vooral niet zeggen dat het “eigenlijk ook een beetje hun schuld was”.

Dat was de tijd dat wij, keurige middenmachten, geloofden dat regels er waren om gevolgd te worden. Dat grootmachten dat soms lastig vonden, wisten we wel. Maar ze deden tenminste alsof. Er werd geschonden met gêne. Met schaamrood. Met voetnoten.

Die tijd is voorbij.

De internationale rechtsorde ligt er nu bij als een picknickkleed na Koningsdag: vol kruimels, lege blikjes en een mysterieuze vlek waarvan niemand meer weet wie hem heeft veroorzaakt, maar iedereen vermoedt dat hij niet fris is.

Neem Donald Trump. Die vond het - in een vlaag van geopolitieke creativiteit - een uitstekend idee om de Venezolaanse president Maduro te laten ontvoeren en naar New York te brengen. Niet met een keurige dagvaarding, maar met iets dat verdacht veel leek op een Netflix-serie met te veel testosteron. Juristen wereldwijd knepen hun ogen samen, pakten het VN-Handvest er nog eens bij en concludeerden: nee, dit staat er echt niet. Dit is geen diplomatie. Dit is Wild West met een VN-logo dat er haastig is afgekrabd.

Soevereiniteit? Ach joh. Dat is iets voor kleine landen. Venezuela is toch al zwak, corrupt en ver weg. En bovendien: narcoterrorisme. Als je dat woord vaak genoeg zegt, verdwijnen grenzen vanzelf.

En dan Poetin. Die doet het minder subtiel, maar wel consequenter. Geen ontvoering van één man, maar een hele natie op de schop. Tanks, raketten, steden in puin. Een klassieke agressieoorlog, zoals we die sinds 1945 vooral uit geschiedenisboeken kenden. Met grote woorden erbij: "demilitarisering", "denazificatie", "historische correctie". Alsof Oekraïne een foutje in Excel was dat even moest worden hersteld.

De overeenkomst is pijnlijk simpel: beide leiders claimen een hoger belang. Veiligheid. Stabiliteit. Invloed. Orde. En als dat hogere belang botst met internationale regels, dan is de conclusie helder: dan moeten de regels maar even wijken. Of permanent. Of tot nader order. Of tot het volgende interview.

En dáár begint het morele probleem te knagen.

Want de internationale rechtsorde is geen natuurwet. Ze werkt alleen als de sterksten haar serieus nemen. Zodra grootmachten haar behandelen als een buffet - dit neem ik wel, dat laat ik liggen, en dat bord is van mij - verandert elk beroep op recht in theater.

"Jullie doen hetzelfde," zegt Poetin dan. En hij wijst naar Washington. Naar Irak. Naar Venezuela. Naar drones. Naar geheime operaties. En ineens klinkt elk westers pleidooi voor rechtvaardigheid een tikje holler. Niet onjuist, maar wel kwetsbaar.
Dat maakt gesprekken over vrede cynischer. Ook met Poetin. Want hoe serieus is een vredesaanbod als het uitgangspunt is: de nieuwe werkelijkheid? Dat is diplomatiek jargon voor: wat ik heb afgepakt, hou ik. Onderhandelen mag, maar alleen binnen mijn overwinning.

Waarom Poetin deze oorlog begon, weten we inmiddels beter dan in de eerste maanden. Het was geen onmiddellijke zelfverdediging. Oekraïne stond niet op het punt Moskou binnen te marcheren met vlaggen en fanfare. Het was een preventieve oorlog: nu ingrijpen, voordat Oekraïne definitief richting NAVO en Westen schuift. En, minstens zo belangrijk: voordat er naast Rusland een democratisch, succesvol Oekraïne ontstaat dat laat zien dat het ook anders kan. Vrijer. Minder corrupt. Minder autoritair.

Dat is misschien wel de grootste bedreiging van allemaal.

Is dat hetzelfde als Trump? Nee. En wie dat zegt, maakt zich schuldig aan morele luiheid. De schaal, de aard en de gevolgen verschillen fundamenteel. Trump's actie - hoe illegaal ook - was beperkt, gericht op één leider, in een land dat al op de knieën lag. Poetin voert een totale oorlog, met duizenden doden, miljoenen vluchtelingen en systematische aanvallen op civiele infrastructuur. De bloedigste oorlog in Europa sinds 1945, zeggen ze bij de NAVO. En dat zeggen ze niet voor de gezelligheid.

Maar het patroon is hetzelfde. Macht boven regels. En dát is de corrosie.

Voor kleine landen is dat funest. Nederland, Oekraïne, Venezuela - allemaal leven ze officieel onder de bescherming van recht en verdragen. In de praktijk blijken die papieren paraplu's alleen waterdicht zolang het niet echt gaat regenen. En als het stortregent, staan we ineens te kijken wie er een tank heeft en wie alleen een verklaring.

Dat is de grotere tragiek van deze tijd. Niet alleen dat oorlog terug is, maar dat het morele kompas verdwijnt. Dat de hoeders van de rechtsorde zelf met het kompas spelen. Dat Noord steeds vaker wordt ingeruild voor "wat ons nu even uitkomt".

En zo zitten we in gesprekken over vrede die tegelijk noodzakelijk en bitter zijn. Want praten moet. Altijd. Maar praten zonder gedeeld idee van recht is geen vredesoverleg. Het is afdingen.

De internationale rechtsorde was nooit perfect. Maar ze was wel een afspraak. En afspraken werken alleen als ook de sterkste zich eraan houdt. Anders rest ons slechts macht, geweld en deals achter gesloten deuren.

En een picknickkleed dat nooit meer schoon wordt.

HOE OUDER HOE GEKKER

Maar sommige doen wel héél hard hun best

Er bestaat zo'n uitspraak die je meestal hoort bij verjaardagen waar de cake al drie uur droog ligt: *hoe ouder hoe gekker*.

Als ouder wordende Nederlander heb ik me daar altijd lichtelijk tegen verzet. Ik bedoel: ik vergeet wel eens een bril die ik al op heb, maar ik probeer geen eilanden te annexeren voor de gezelligheid.

Toch moet ik eerlijk zijn. Mensen als Poetin en Trump doen werkelijk alles om de spreuk alsnog in marmer te laten beitelen. Waarbij Trump zichtbaar gefrustreerd is dat Poetin steeds net iets eerder op het wereldtoneel staat met zijn waanzin. Wat Poetin doet, zo lijkt Trump te denken, moet groter, harder en vooral dommer. Kinderspel. Amateurwerk.

Poetin gooit met tanks. Trump gooit met gedachten. En laten we eerlijk zijn: dat laatste is soms gevaarlijker.

Neem Groenland. Een eiland zo groot dat je er drie keer Denemarken op kunt laten verdwalen, zo koud dat zelfs een ijsbeer om een vestje vraagt, en zo rustig dat het grootste nationale debat meestal gaat over het weer. En toen zei Trump: *"We hebben Groenland nodig. Absoluut."*

Nodig. Zoals ik soms denk dat ik 's nachts een stroopwafel nodig heb.

De Deense premier Mette Frederiksen reageerde zoals elke volwassen mens zou doen wanneer iemand plotseling je tuin wil meenemen omdat hij strategisch ligt: “Het slaat absoluut nergens op.” De premier van Groenland noemde het respectloos. Dat was diplomatieke taal voor: *gaat u alstublieft even ergens anders raar doen*.

Maar Trump hoort dat niet. Trump hoort alleen zichzelf. En zichzelf hoort hij het liefst luid, op Fox News-volume, met de ernst van iemand die net ontdekt heeft dat Risk ook in het echt gespeeld kan worden.

Alsof dat nog niet genoeg was, werd ondertussen ook Venezuela even “opgehaald”. Ontvoerd, bestuurd, geregeld. Het gemak waarmee dat verteld werd, had iets van: *we waren toch in de buurt*. In Denemarken kneep men begrijpelijkerwijs even de billen samen. Want als Venezuela kan, waarom Groenland niet? En als Groenland kan, waarom niet Texel? Strategisch belangrijk hoor, Texel. Schapen, uitzicht, vuurtoren.

De entourage deed vrolijk mee. De vrouw van een invloedrijke adviseur plaatste Groenland alvast in Amerikaanse vlagkleuren, met daaronder het woord “Spoedig”. Alsof het om een nieuwe vestiging van Starbucks ging. *Binnenkort ook bij u in de buurt: Groenland™*.

En altijd weer dat woord: strategisch. Strategisch belangrijk. Strategisch gelegen. Strategisch handig.

Het is het ducttape-woord van de internationale politiek. Je plakt het erop en hoopt dat niemand meer vraagt of je wel bij zinnen bent.

Natuurlijk, onder de ijslaag liggen olie, gas, zeldzame metalen en diamanten. Maar Trump verzekert ons plechtig dat het daar niet om gaat. Nee hoor. Het gaat om verdediging. Veiligheid. Vrede. Net zoals snoepfabrikanten zich vooral zorgen maken over je bloedsuiker.

En ondertussen ligt de internationale rechtsorde erbij als een picknickkleed na een kinderfeestje: vertrapt, bevlekt en met een mierenkolonie waar ooit afspraken lagen.

Het wordt tijd dat wij wakker worden. En met “wij” bedoel ik ook de Amerikanen zelf. Want dit is geen excentrieke oom meer die op Thanksgiving te veel heeft gedronken. Dit is iemand met kerncodes, territoriale fantasieën en een entourage die applaudisseert bij elke bizarre ingeving.

Ik zeg het maar hardop: misschien is het tijd voor serieuze maatregelen. Geen verkiezingsstunt, geen talkshow, geen tweet. Gewoon een rustige kliniek. Met zachte muren. Voor Trump. En, vooruit, zet Poetin ernaast. Twee aparte kamers, één gezamenlijke recreatieruimte waar ze onder begeleiding wereldkaarten mogen inkleuren. Met waskrijt.

Buiten kunnen wij dan eindelijk weer proberen iets te doen wat op volwassen bestuur lijkt. Want ouder worden is prima. Maar gek worden is geen natuurwet. Dat is een keuze.

GUUR WEER, WARME GEWOONTE

Waarom we elk jaar weer doen alsof de winter ons overvalt — en heimelijk genieten van de chaos die volgt.

Het journaal begon met een ernstig gezicht. Dat doen ze altijd als het over de winter gaat. Alsof de winter een soort losgeslagen familielid is dat onverwacht op de stoep staat, zijn schoenen niet uittrekt en meteen de thermostaat op standje Siberië zet.

“Alles heeft de winter in zijn greep,” zei de presentator.

En je zag het land collectief knikken. Ja hoor. Daar is-ie weer. De winter. Met z’n natte sneeuw, z’n gladheid en z’n weerkaarten die eruitzien alsof iemand er met een bord spaghetti overheen is gegaan.

Talkshows schakelden over op stand *code wit*. Aan tafel zat altijd iemand die “het spannend” noemde. Dat is weerpraat voor: we weten het eigenlijk niet, maar we vinden het heerlijk om er drie kwartier over te praten. Woensdag kan het flink misgaan, werd gezegd. Flink misgaan. Alsof de sneeuw persoonlijk wraak komt nemen. Vrijdag kan dan weer alles zijn: wit, nat, of iets ertussenin wat we nog niet hebben benoemd maar waar vast een nieuw woord voor komt.

Nederland zat alweer in de hoogste staat van paraatheid: de krabber werd opgezocht, de sjaal werd strategisch om de nek gedrapeerd en iedereen wist ineens weer precies hoe het zat met de Noordzee. “Relatief warm,” zei men dan. De Noordzee is altijd relatief warm als het sneeuwt. Alsof hij er zelf ook een beetje schuld aan heeft.

Zondag trok het landinwaarts vol natte sneeuw. Natte sneeuw is de meest treiterige vorm van winter. Te koud voor regen, te warm voor romantiek. Het blijft niet liggen, behalve op precies die plekken waar je net je voet neerzet. Aan de kust regende het gewoon. Daar keken ze meewarig naar binnenlandbewoners die foto's maakten van witte tuintafels alsof ze zojuist de Himalaya hadden beklommen.

Maandag werd het glad. Dat stond er letterlijk. "Gladde start van de werkweek." Alsof de maandag nog niet genoeg was. In woonwijken werd het verraderlijk, een woord dat altijd klinkt alsof het asfalt bewust plannen heeft gesmeed. Mensen stonden 's ochtends te krabben met alles wat maar enigszins op een pasje leek. Bonuspunten voor wie zijn bibliotheekkaart offerde.

Overdag kwam de temperatuur nét boven nul. Net. Dat is ook zo'n woord. Het is geen warm, geen koud, maar precies genoeg om je hoop te geven en die vervolgens keihard te breken. Met een matige tot stevige zuidwestenwind voelde het guur. Guur is kou met karakter. Kou die zegt: ik ben niet boos, ik ben teleurgesteld.

's Nachts werd het bitterkoud. Bitter. Dat klinkt alsof de vorst zelf ook een slechte dag had. Min vijf, lokaal min tien. Strenge vorst. Dat is vorst met een mening. In het westen bleef het iets milder, want daar weten ze hoe ze met winter moeten onderhandelen.

Woensdag werd het hoogtepunt. Of dieptepunt. Een sneeuwdump, misschien. Urenlang doorsneeuwen, als alles "gunstig uitpakt". Dat is weerpraat voor: als de sterren goed staan en niemand verkeerd ademt. De kaarten waren onzeker, maar de opwinding was zeker. Nederland hield collectief de adem in. Appgroepen explodeerden. "Heb jij al wat?" vroeg men elkaar. Alsof sneeuw een besmettelijke ziekte was.

En dan vrijdag. Het slotstuk. Wit of nat. Dat is tegenwoordig de grote levensvraag. Alles hangt af van de aanvoer. Koude lucht: sneeuw. Zachtere lucht: regen. Het lot van een natie beslist door luchtstromen waar niemand ooit echt vat op krijgt.

En zo zitten we daar weer. Met het journaal op de achtergrond, talkshows die doorpraten, en weerberichten die klinken als cliffhangers van een slecht geschreven serie. De winter heeft ons in zijn greep, zeggen ze.

Maar misschien is het andersom. Misschien houden wij de winter vast. Omdat we houden van gedoe. Van samen klagen. Van het ritueel van krabben, glijden, mopperen en tóch even naar buiten kijken of het al wit is. De winter verbindt. In natte sneeuw, in gladde ochtenden, in de hoop op een sneeuwdump die misschien nooit komt.

En morgen? Morgen weten we het weer even niet. Gelukkig maar. Dat houdt het spannend.

AFGELAST

Een winterverhaal in kleine letters en grote laarzen

Er zijn van die woorden die harder binnenkomen dan ze eruitzien. Woorden met maar acht letters, maar het gewicht van een natte sneeuwschuiver. *Afgelast.*

In Capelle regent het geen sneeuw meer, maar afgelastingen. Ze dwarrelen naar beneden, zachtjes eerst, bijna romantisch, en daarna - pats - midden op de agenda.

De nieuwjaarsreceptie: afgelast. De informatieavond over Rivium - van kantorenpark naar woonwijk, van TL-licht naar leven: afgelast. De kunsttentoonstelling van 10 en 11 januari, met werk van cursisten van Elly Kern - maanden verf, hoop en koffie in thermoskannen: afgelast. De weekmarkt van 8 januari: afgelast. Het Haak- en Breicafé: afgelast. De cursus valpreventie begint een week later. Wat, ironisch genoeg, ook een vorm van valpreventie is.

Capelle bruist dus even wat minder. Niet borrelend, niet pruttelend, hooguit een lauw prikje onder het ijs. En nee, het ligt niet aan onwil. Integendeel.

Want echte helden bestaan. Ze dragen geen capes, maar fluorescerende jassen. Ze heten strooiers, schuivers en slepers. Ze staan op tijden op waarop normale mensen alleen nog dromen over warme chocolademelk. Ze doen hun werk met zout, staal en koppigheid.

Maar zelfs helden kunnen de winter niet altijd overtuigen. Sneeuw is eigenwijs. IJs is een bureaucratische tegenstander. En de weg naar ontmoeting blijkt soms gladder dan gedacht.

Laten we eerlijk zijn: Capelle is geen eiland. In het hele land valt van alles uit. Avonden, bijeenkomsten, plannen, goede voornemens. De winter zet niet alleen wegen stil, maar ook ritmes. Hij schuift stoelen aan tafels leeg. Hij dwingt ons terug naar binnen, naar pantoffels, agenda's met doorhalingen en zinnen als: *"Dan maar volgende week."*

En toch - want dit is geen klaagzang, dit is Pieters Daglicht - gloort er hoop.

Volgende week staan de kramen er weer. Dan ontmoeten Capellenaren elkaar opnieuw, tussen kaas en bloemen, tussen "hoe gaat het?" en "heb je het al gehoord?". En mooier nog: de weekmarkt keert terug naar waar hij hoort. Op het vernieuwde stadsplein. Waar ruimte is gemaakt. Voor mensen. Voor stemmen. Voor toevallige ontmoetingen die nergens op papier staan, maar alles betekenen.

De winter mag dan afgelasten. Wij stellen niet uit. Wij wachten. Met koude tenen misschien, maar met warme plannen.

En straks, als het ijs wijkt, bruist Capelle weer. Niet ondanks de winter, maar omdat we hem samen hebben uitgezeten.

ONGELDIG VERKLAARD

Het begon zo mooi. Met liefde. Met lente. Met aprilzon. Met een ja-woord dat eigenlijk meer leek op een *"ja joh, kom maar hier"*. En met ChatGPT. Dat ook.

En ergens, heel stilletjes, stond daar het Burgerlijk Wetboek. Met de armen over elkaar. Te kijken. Te wachten. En uiteindelijk: te oordelen.

Want ziehier: Nederland, land van gedogen. We gedogen softdrugs, hard meningen, halve waarheden, volle terrassen, lege beloften en complete zinnen zonder werkwoord. Maar aan het ja-woord - dáár wordt niet aan getornd. Dat is heilig. Letterlijk.

In Zwolle werd een huwelijk voltrokken. Of nou ja… *bijna*. Een stel dat het luchtig wilde houden. Geen zware teksten, geen plechtstatige taal, geen "alle plichten die door de wet aan de huwelijkse staat zijn verbonden" - want eerlijk is eerlijk: wie zegt dát nog met droge ogen terwijl oma op rij één zit te knikken?

Dus wat doe je dan anno 2025? Je vraagt een bekende. Je benoemt die tot eendagsbabs. En je vraagt ChatGPT: *"Maak er iets leuks van."* En ChatGPT deed wat ChatGPT doet. Het maakte er iets leuks van.

Er werd gelachen. Er werd gekozen. Er werd beloofd om te lachen, te groeien, te plagen, vast te houden. Ze werden een team. Een gek stel. Elkaars thuis.

Alleen…Ze werden géén echtgenoten. Niet officieel.Niet volgens artikel 1:67 BW, lid 1, sub alles-wat-er-toe-doet.

Want ergens tussen het lachen en het plagen was één zin spoorloos verdwenen. Die ene zin waarin je verklaart dat je alle plichten zult vervullen die door de wet aan de huwelijkse staat zijn verbonden. Geen romantiek. Geen poëzie. Geen emoji. Gewoon: juridisch beton. En dat beton bleek dragend.

De rechter zette er een streep door. Niet door de liefde - nee hoor, die mocht blijven. Maar wel door de akte. Door de datum. Door het idee dat je soms denkt: *"Ach, dit zal wel goed zijn."*

Het Openbaar Ministerie keek ernaar, knikte ernstig en zei: "Hier moet een rechter aan te pas komen." Want stel je voor. Vandaag lachen en plagen. Morgen belastingvoordelen zonder correcte verklaring. Waar eindigt dit?

Het stel was verdrietig. Logisch. De datum was weg. De herinnering bleef. Maar herinneringen kun je niet in de BRP invoeren. Ze wezen naar de aanwezige gemeentelijke trouwambtenaar. Die had toch iets kunnen zeggen? Iets als: *"Ho ho, even terugspoelen, er ontbreekt nog een wetsartikel."*

Maar de wet is onverbiddelijk. De rechtbank begrijpt u.Echt. Maar begrijpt u de wet ook?

En toen kwam de conclusie die ergens geruststellend is: Het probleem was niet ChatGPT. Niet de technologie. Niet de tijdgeest. Het probleem was dat het ritueel niet volledig was. Dat het heilige zinnetje niet werd uitgesproken. Niet werd gehoord. Niet werd vastgelegd.

En zo leren we iets prachtigs over Nederland. Over liefde. Over regels. En over de rare volgorde der dingen.

Je mag samenwonen zonder trouwen. Je mag scheiden zonder ruzie. Je mag kinderen krijgen zonder slaap. Maar als je trouwt, dan zeg je precies dát wat er staat. Niet meer. Niet minder. Niet luchtiger.

Nederland gedoogt van alles. Maar het huwelijk… Dat begint pas écht na een correct uitgesproken zin uit 1838.

Amen.

DE WARMTE ONDER HET WIT

Tot de mensen weer bevriezen

Na een kleine week van sneeuw, sneeuw en nog eens sneeuw door het nu, heeft het wonderwitte landschap zich langzaam maar zeker teruggetrokken. Wat eerst oogverblindend mooi was, werd op wegen, fietspaden en voetpaden een natte smurrie waar je óf met beleid doorheen gleed, óf met een sierlijke zwaai onderuitging - altijd precies op het moment dat iemand keek.

Maar kijk: de dooi zette in. En met de dooi kwam de haast terug. Stapvoets rijden verdween als sneeuw voor de zon. Letterlijk. Waar gisteren nog voorzichtig werd getoeterd en gewuifd - “gaat het?” - klonk vandaag weer het vertrouwde: doorrijden! We hervatten collectief het oude ritme van hot naar her, alsof we elkaar even waren kwijtgeraakt en nu dachten: gelukkig, daar zijn we weer.

De een is er blij mee. Geen koude tenen meer, geen natte sokken, geen fiets die besluit dat vandaag een glijbaan-dag is. De ander betreurt de kortstondigheid van de sneeuwpret. En Pieter - laten we hem bij naam noemen - kan zich dat laatste goed voorstellen.

Want toen de sneeuw ons land bedekte met een dik pak, gebeurde er iets bijzonders. Mensen ontdooiden. Jong en oud. Ze werden weer kinderen. Dartel. Ondeugend. Alsof er ergens een nationale knop werd omgezet: verantwoordelijkheid uit, plezier aan.

De slee werd van zolder gehaald. Sneeuwpoppen verrezen op plekken waar normaal alleen kliko’s staan. Er werden heuse huis-iglo’s gebouwd - architectonisch twijfelachtig, maar met

groot gevoel voor gemeenschap. De sportievelingen onder ons haalden ski- en langlaufplanken tevoorschijn, ook al was het dichtstbijzijnde gebergte nog altijd de viaductheuvel bij de A2.

En Pieters lief - altijd scherp in haar waarnemingen - signaleerde zelfs hondensleeën met blije kinderen erop, voortgetrokken door husky's op de lokale golfbaan. Een golfbaan, ja. Al was daar op dat moment werkelijk niets meer van te zien. Geen hole, geen green, geen lid in pastelbroek. Alleen sneeuw, honden, kinderen en pure, onversneden vreugde.

Waarmee maar eens gezegd wil worden: de een zijn dooi is de ander zijn dooi niet. Want terwijl de sneeuw smolt, stolde iets anders alweer. De haast. De ernst. Het "ik moet nog even".

En dat is jammer. Want hoe mooi zou het zijn als wij mensen wat langer ontdooid bleven? Niet alleen onze wegen, maar ook onze gezichten. Niet alleen de stoepen, maar ook onze agenda's. Dat gevoel van samenleven - elkaar aankijken, samen lachen, samen uitglijden en samen overeind krabbelen - dat mag best wat hardnekkiger zijn dan een dik pak sneeuw.

Misschien is dat wel de boodschap van de dooi: dat niet alles wat smelt meteen moet verdwijnen. Sommige dingen mag je best laten doorwerken. Tot ver in het voorjaar. En liefst nog iets verder.

WIE ZINGT DAAR ACHTER DE ANANAS?

Er zijn avonden waarop je denkt: *Ik ga lezen.* Of: *Ik ga een mens worden die iets cultureels doet.* En dan zit je ineens - zonder jas, zonder schaamte - met een bak nootjes op schoot te kijken naar een zingende wasbeer die klinkt als Gerard Joling maar net zo goed je buurvrouw uit Heiloo kan zijn.

Welkom bij *The Masked Singer*. Een programma dat ooit in Zuid-Korea bedacht werd en waarvan wij in Nederland dachten: *Dat kunnen wij ook. Maar dan luider.*

Het format is simpel. Neem een bekend iemand. Stop die in een kostuum waarbij je je afvraagt of de ontwerper ooit is gewezen op het bestaan van wervelkolommen. Laat die persoon zingen. En zet er vervolgens een panel bij dat met het zelfvertrouwen van een waarzegger op de kermis verklaart dat het *"zeker weten"* de broer van de ex-manager van Marco Borsato is.

En dan is daar de presentator. Ruben Nicolai. Een man die zóveel van zichzelf houdt dat hij zijn spiegel waarschijnlijk tutoyeert. Hij praat. Hij lacht om zijn eigen grappen. Hij praat nóg meer. En precies op het moment dat je denkt *nu komt de ontmaskering* roept hij: "MAAR EERST… RECLAME!"

Reclame. Voor auto's die je niet kunt betalen, verzekeringen waar je al lid van bent en tandpasta die belooft dat je tanden witter worden dan je morele kompas. En toch - en dit is het wonderlijke - blijf je kijken.

Want daar staat ineens een pinguïn die klinkt als een operazanger. Of een cupcake die verdacht veel soul heeft. En je merkt dat je mee gaat doen. Dat je meedenkt. Meeschreeuwt. Meeveroordeelt.

“Dat is Carlo!” “Nee joh, dat is Monique van de marketing!” “Dit kan onmogelijk Buddy Vedder zijn, die ademt anders!”

Het is volksvermaak in zijn puurste vorm. Een soort carnaval maar dan met microfoons en glitterlijm.

En onder al die lagen - latex, veren, piepschuim en ego - zit iets verrassend menselijks. Mensen die zich verstoppen om even iets anders te mogen zijn. Die durven zingen juist omdat niemand ziet wie ze zijn.

Misschien is dát wel de boodschap. Dat we soms een masker nodig hebben om onszelf te laten horen. Dat we, verstopt als ananas of monster, meer durven dan in een net pak met onze naam eronder.

Dus ja. Je moet door de presentator heen kijken. Door de reclameblokken. Door het panel dat alles zeker weet en toch altijd ongelijk heeft. Maar als je dat lukt, dan heb je - tussen de glitter en de gillende panelleden - gewoon een mooi programma.

En zeg nou zelf: waar anders zie je een zingende stronk broccoli die je even laat vergeten hoe serieus de wereld is geworden?

Soms moet je het masker afzetten. Soms moet je het juist opdoen. En soms is het al genoeg dat iemand - wie dan ook - een liedje zingt en jij even niet hoeft te weten wie.

Dat is ook televisie. Dat is ook leven.

DE KUNST VAN HET OPRUIMEN (EN LOSLATEN)

Natuurlijk draag ik mijn steentje bij aan het schoonhouden van mijn woning. Dat klinkt stoerder dan het is. In werkelijkheid betekent het dat ik met enige regelmaat een stofzuiger uit de kast trek die zich gedraagt als een opstandig huisdier: hij wil niet mee, blijft overal achter haken en maakt een geluid alsof hij persoonlijk bezwaar heeft tegen mijn plannen.

Maar zodra ik de stekker in het stopcontact steek, gebeurt er iets wonderlijks. In mijn hoofd klinkt Queen. “I wanna break free!”

En daar sta ik dan. Met de stofzuigerstang als microfoonstatief. Ik moet mij zichtbaar bedwingen om niet, à la Freddie Mercury, op tafel te springen, mijn snor denkbeeldig in model te brengen en met wapperend T-shirt een stadion vol denkbeeldig publiek toe te zingen. De bank wordt een podium, het vloerkleed een Britse rockopera en het kruim onder de eettafel een vijand die koste wat kost moet worden verslagen.

Het huishouden is gevaarlijk terrein.

Neem stoffen. Dat lijkt een onschuldige bezigheid. Totdat ik zachtjes begin te neuriën: “Dust in the wind…” Niet van Kansas overigens, maar in mijn hoofd hardnekkig toegeschreven aan Boston, want mijn geheugen neemt het niet zo nauw met feiten. Terwijl ik met een doekje langs de boekenplank ga, overvalt mij een existentieel besef. Stof is vergankelijkheid. Stof was je, tot stof zul je wederkeren, en voorlopig lig je vooral op de rand van de televisie en onder het fotolijstje van de kinderen.

Ik veeg het weg, maar filosofisch verlies ik terrein.

Dan het dweilen. Dat is geen klus, dat is een ode. Zodra de emmer wordt gevuld en de dweil zijn intrede doet, galmt Wim Sonneveld door mijn hoofd. Het Loflied op Dora. Ik zing het niet hardop – de buren hebben ook rechten – maar innerlijk geef ik alles. Met elke zwabberbeweging bezing ik de kleine, trouwe arbeid. De toewijding. De stille helden van het huishouden. En ja, ook mezelf, want iemand moet het doen.

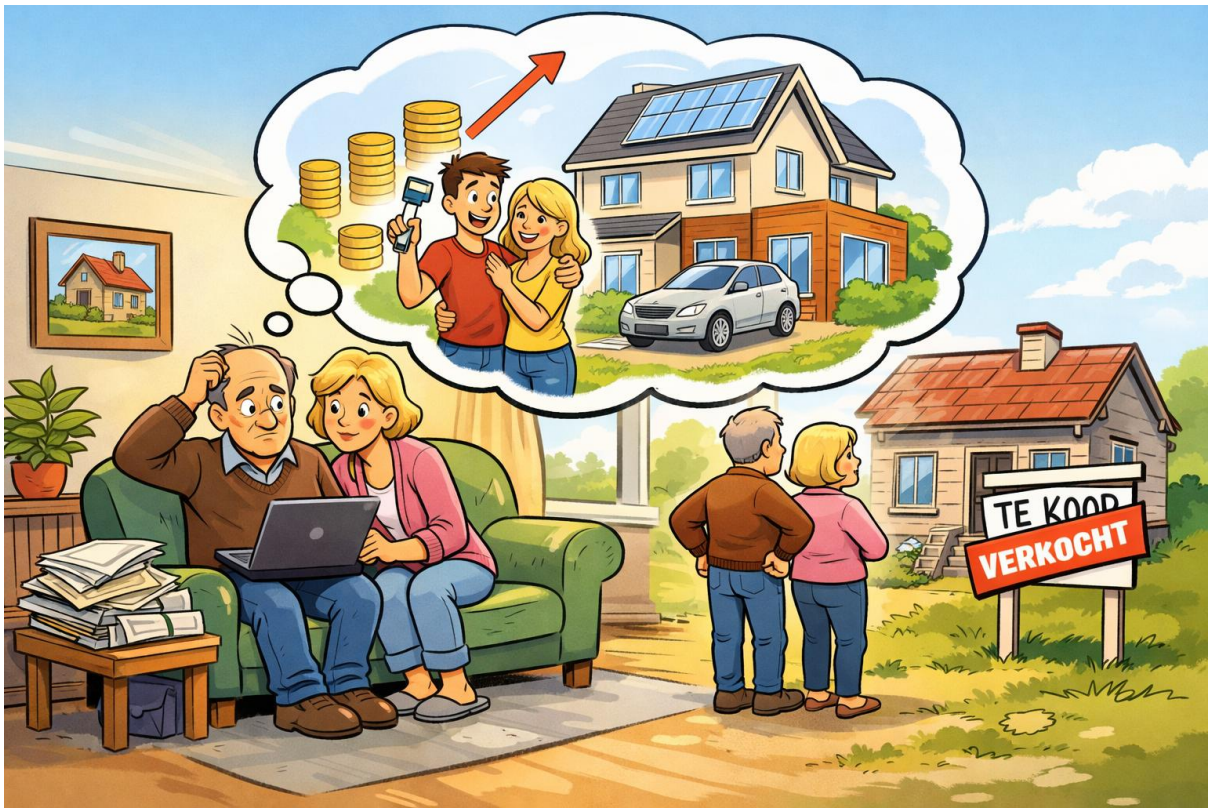
Zo heeft elk kwartiertje zijn melodietje. Tuinieren? Iets licht Italiaans, met een dramatische handzwaai richting de hortensia. De stoep vegen? Onmiskenbaar een mars, want dit is openbare orde. De vuilnisbak aan de straat zetten? Een afscheidssong, want je weet nooit of hij terugkomt.

Het gevaar schuilt erin dat je het huishouden te serieus neemt. Of juist te licht. Want terwijl ik zing, dweil en zuig, dringt zich een ongemakkelijke waarheid op: we zijn voortdurend bezig met het opruimen van wat zich onvermijdelijk opnieuw aandient. Stof komt terug. Zand ook. Bladeren, kruimels, rommel en ruis. In huis, in het hoofd, in het leven.

Misschien is dat wel de boodschap. Je kunt je ertegen verzetten, zuchtend en mokkend. Of je zet Queen op in je hoofd, pakt de stofzuiger vast en doet alsof je even losbreekt. Niet van het werk. Maar van de zwaarte.

En als je dan tóch op tafel springt – doe het bij voorkeur als niemand kijkt. Dat scheelt een hoop uitleg.

HET WAS 2016. WE HADDEN NOG GEEN IDEE.

Het jaar waarin we dachten dat het leven ingewikkeld was, terwijl we eigenlijk alleen maar te weinig batterijen in de afstandsbediening hadden. Het jaar waarin een volle agenda nog betekende dat je drie avonden achter elkaar *iets* had. En waarin "druk" vooral betekende dat je én een verjaardag én *Boer Zoekt Vrouw* moest combineren.

En nu, bijna tien jaar later, zitten bekende Nederlanders massaal op Instagram te bladeren alsof het een vergeelde doos met vakantiefoto's op zolder is. Kijk mij eens jong zijn. Kijk mij eens hoop hebben. Kijk mij eens denken dat dit het was.

Want 2026 is blijkbaar "het nieuwe 2016". Dat zeggen mensen. Op internet. Dus het zal wel waar zijn.

Chantal Janzen dook in haar fotobibliotheek en kwam er twintig tegen die ze nog aandurfde. Zakelijk, privé, alles door elkaar. Series, spelprogramma's, films, lachende gezichten. Ze noemt de trend "een bietje onzinnig", wat precies is wat iemand zegt die ondertussen wel gewoon meedoet. Want foto's terugkijken is leuk. Zeker als je nog niet wist wat je allemaal zou gaan missen. "God wat vliegt de tijd," schrijft ze. En dat klopt. Tijd vliegt altijd. Behalve als je wacht op een update, een beslissing of een formulier dat *binnen vijf werkdagen* wordt afgehandeld.

Jan Versteegh noemt 2016 "een eeuwigheid geleden". Dat is interessant, want een eeuwigheid is normaal gesproken vrij lang, maar gevoelsmatig klopt het. In 2016 leefden zijn

opa en oma nog. Nu niet meer. Tussen twee selfies zit soms een heel leven. Geraldine Kemper reageert met: “Wat een tijd.” Dat is geen zin, dat is een zucht met leestekens.

Fred van Leer en Shelly Sterk lachen zich ondertussen een breuk om hun jonge koppies. “Net gegierd,” schrijft Shelly. Dat gegier herken ik. Dat is het gegier van mensen die terugkijken en denken: ach kind, je wist nog nergens van. Je had nog geen zorgen over rentes, zorgstelsels, wereldleiders met kapsels en algoritmes die meer van je weten dan je huisarts.

2016 was het jaar vóór. Vóór alles sneller, harder, scherper werd. Vóór we collectief leerden wat woorden als pandemie, polarisatie en structureel tekort betekenden. Vóór je bij elk nieuwsbericht eerst diep ademhaalde.

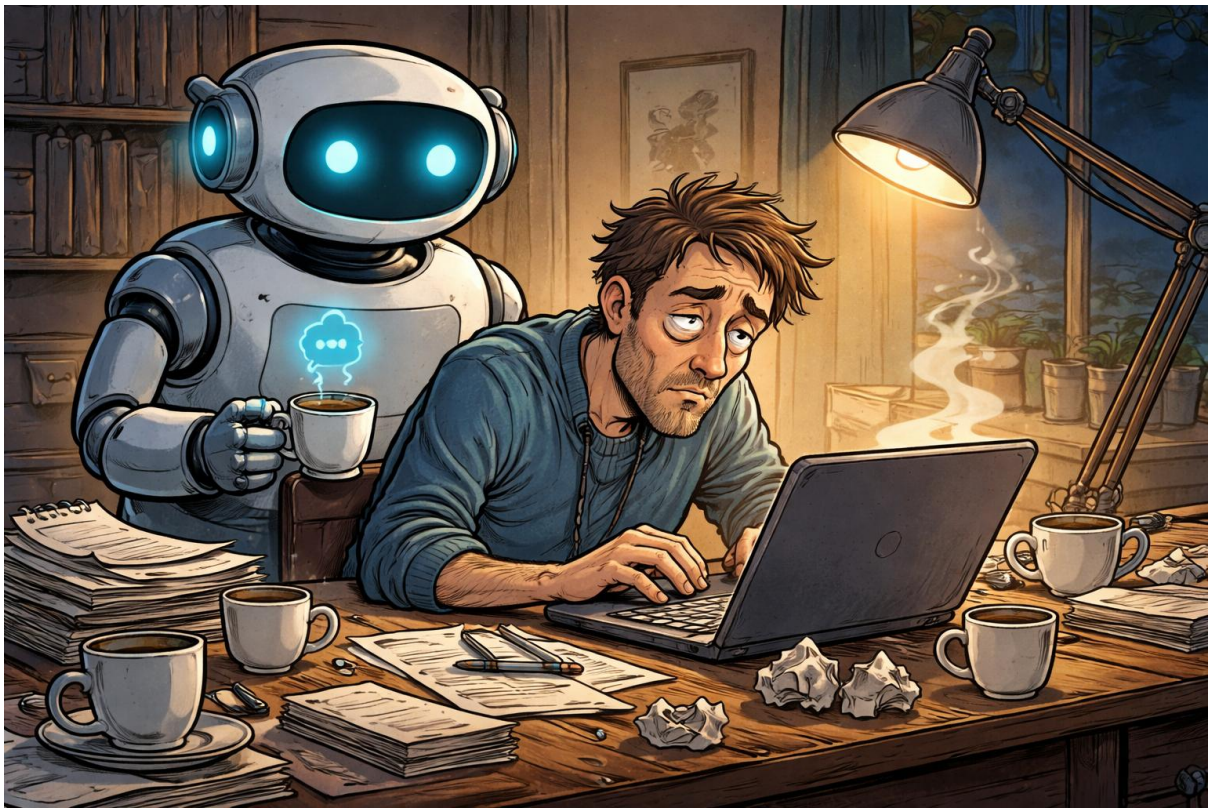
En daarom kijken we nu terug. Niet omdat 2016 perfect was. Dat was het niet. Er ging ook toen van alles mis. Maar we wisten het nog niet allemaal tegelijk. Het nieuws kwam nog in hapklare brokken. De wereld was nog niet één grote pushmelding.

De grap is: over tien jaar kijken we waarschijnlijk terug op nu. En dan zeggen we: weet je nog, 2026? Toen alles zo overzichtelijk was. Toen je nog gewoon boos kon zijn zonder dat het meteen trending werd.

Misschien is dat de boodschap, verstopt onder al die selfies en nostalgie: We verlangen niet zozeer naar 2016. We verlangen naar rust. Naar eenvoud. Naar het gevoel dat de wereld groot is, maar behapbaar. Dat je leven vooruitgaat zonder dat je het constant hoeft te duiden, delen of verdedigen.

Dus blader gerust. Lach om je jonge koppie. Zucht om wie er niet meer is Maar vergeet niet: dit jaar, dit moment, wordt ook ooit een “weet je nog”. En dan hoop ik dat we zeggen: God, wat vloog de tijd. En wat waren we eigenlijk best oké bezig.

HET ZAL DE ROBOT WEL ZIJN GEWEEST

Er was een tijd - nog niet zo lang geleden - dat mensen bij een mooi stuk tekst zeiden: *"Goh, dat heb je knap opgeschreven."* Tegenwoordig zeggen ze: *"Leuk hoor. Welke AI heb je gebruikt?"* Niet *óf* je AI hebt gebruikt. Nee nee. Welke.

Alsof schrijven tegenwoordig hetzelfde is als koken met een magnetron: je drukt op *start*, wacht even, en voilà - een dampende column met bijpassende levenswijsheid.

Ik schreef laatst een tekst. Met mijn eigen hoofd. Dat is zo'n orgaan boven je schouders, voor wie het vergeten was. Met twijfel. Met schrappen. Met een zin die drie keer opnieuw moest omdat hij niet lekker liep. Met koffie. Veel koffie. Iemand las het en zei: "Mooi. ChatGPT zeker?"

Ik voelde me even als een bakker die om vijf uur 's ochtends opstaat, deeg kneedt tot zijn armen protesteren, en vervolgens hoort: *"Lekker brood. Welke fabriek is dit?"*

DE VERDENKING

We leven in een tijd waarin elk goed idee verdacht is. Elke grap een algoritme. Elke metaforische zin een *prompt*. Schrijf je helder? → AI. Schrijf je gevoelig? → AI. Schrijf je foutloos? → zeker AI, want mensen maken tegenwoordig alleen nog spelfouten of ruzie. En als je dan tóch een tikfout laat staan, zegt iemand: "Zie je wel, die AI wordt ook slechter." Je kunt het eigenlijk nooit meer goed doen.

DE SCHRIJVER ALS BIJVANGST

Het gevaar is niet dat AI schrijft. Het gevaar is dat wij stoppen met geloven dat mensen dat nog kunnen. Dat we vergeten dat een mens kan zoeken naar woorden, kan struikelen over zinnen, ineens iets kan opschrijven dat hij zelf nog niet helemaal begrijpt.

AI schrijft keurig. Maar het weet niet hoe het voelt om om half twaalf 's avonds nog aan een alinea te peuteren omdat *dit* het nét niet is. Het kent geen schaamte over een zin die te pathetisch bleek. Geen trots op een alinea die eindelijk klopt. En belangrijker: AI heeft geen leven dat tussen de regels door lekt.

DE IRONIE

Het mooiste is: hoe vaker mensen roepen *"Dat zal ChatGPT wel zijn geweest"*, hoe minder ze nog lezen. Want waarom zou je geraakt worden door iets dat toch maar door een machine is gegenereerd? Zo wordt gemak langzaam cynisme. En cynisme langzaam luiheid. En voor je het weet, geloven we alleen nog in echtheid als het slecht geschreven is.

EEN BESCHEIDEN PLEIDOOI

Dus dit is een pleidooi. Niet tegen AI. Maar voor het menselijk vermoeden. Het vermoeden dat iemand heeft nagedacht. Getwijfeld. Gelachen om zijn eigen grap. Zich afvroeg of deze zin niet te veel was. En hem toch liet staan.

Misschien is het niet door ChatGPT geschreven. Misschien ook wel. Maar lees eerst. Voel iets. En oordeel dan. Want als we automatisch aannemen dat alles wat goed is niet meer menselijk kan zijn, dan zeggen we eigenlijk iets heel treurigs over onszelf. En dat, dat had geen enkele robot zo kunnen bedenken.

DAGLICHT OVER DE KILO'S

Enkele dagen terug zag Pieter hem. Ronde kop, een nog rondere buik. Wanneer hij de dokter zou bezoeken, zou deze waarschijnlijk spreken van obesitas. Nu, nog geen week later, is hij fors in omvang afgenomen. Het lijkt wel of hij zijn gewicht wegtranspireert. Weer twee dagen later is hij in geen velden of wegen meer te bekennen. Het leven van een sneeuwpop blijkt van kort duur.

Daar stond hij dus. Op het grasveldje bij de rotonde. Trots, wit en onmiskenbaar aanwezig. Een sneeuwpop met ambities. Je zag het aan alles. De wortel zat kaarsrecht vooruit, de knopen waren strategisch geplaatst en de armen – twee forse takken – leken te zeggen: *kijk mij eens*. Dit was geen toevallige ophoping van sneeuw. Dit was een statement.

En toen begon het afvallen. Niet met goede voornemens, niet met een koolhydraatarm dieet en ook niet met een personal trainer die "nog één herhaling!" schreeuwt terwijl jij sterretjes ziet. Nee. Het afvallen van de sneeuwpop ging geruisloos. Druppelend. Letterlijk.

Dag één: hij oogde nog zelfverzekerd. Dag twee: iets minder buik. Dag drie: een soort slappe middenpartij. Dag vier: de armen hingen er wat treurig bij, alsof ze zelf ook twijfelden aan het hele project. En dag vijf… weg. Verdwenen. Opgegaan in plassen water en vage herinneringen.

Niemand riep: "Goed bezig!" Niemand zei: "Wat zie je er slanker uit!" Niemand vroeg: "Hoe heb je dat gedaan?" En dat is misschien maar goed ook.

Want afvallen is tegenwoordig een prestatie met applausverplichting. Wie één kilo kwijt is, moet dat melden. Liefst met een voor-en-na-foto, strak licht en een onderschrift waarin het woord *journey* voorkomt. Afvallen is geen lichamelijke verandering meer, het is een identiteit. Je *bent* niet meer Piet, je *bent* Piet-die-aan-het-afvallen-is.

De sneeuwpop had daar geen last van. Die smolt gewoon. Zonder hashtag. Toch is zijn verhaal leerzaam. Want laten we eerlijk zijn: hij had geen keuze. De zon scheen, de temperatuur steeg, en zijn bestaan werd onhoudbaar. Hij viel af omdat de omstandigheden veranderden, niet omdat hij zichzelf haatte, maar omdat vasthouden simpelweg geen optie meer was.

En daar wringt het bij ons mensen. Wij willen afvallen, maar alles om ons heen is ingericht op aankomen. De koekjes staan bij de kassa. De stoelen worden breder. De lift doet het altijd, de trap oogt decoratief. En als je het toch probeert, krijg je goedbedoelde adviezen die elkaar vrolijk tegenspreken. Eet vaker. Eet minder. Eet na zes niet. Eet juist wél na zes, maar alleen als de maan in het tweede kwartier staat en je sokken van bamboe draagt.

De sneeuwpop had geen dieetgoeroe. Geen app. Geen weegschaal. Hij had alleen zonlicht en tijd. En dat was genoeg.
Misschien is dat de ongemakkelijke boodschap van het daglicht: afvallen lukt pas echt als je omgeving meewerkt. Als de zon verandert. Als de temperatuur van verwachtingen daalt. Als het niet meer draait om perfectie, maar om vergankelijkheid accepteren.

De sneeuwpop wist: dit is tijdelijk. Ik ben hier even. Morgen ben ik anders. En overmorgen misschien niet meer. Geen strijd. Geen schuldgevoel. Geen "maandag begin ik opnieuw".

En misschien, heel misschien, is dat de echte les. Dat afvallen geen oorlog hoeft te zijn. Geen straf. Geen publiek spektakel. Maar soms gewoon het gevolg van iets wat warmer, lichter en vriendelijker wordt.

De sneeuwpop is weg. Maar zijn plasje ligt er nog. En als de zon erop schijnt, glimt het zachtjes. Alsof hij zegt: *Doe rustig. Je hoeft niet alles vast te houden.*

1976 BELT, 2016 NEEMT NIET OP

Daglicht op de kalender

Terwijl wij ons collectief en enigszins klef verdrinken in nostalgie over 2016 – weet u nog, toen alles *net* ingewikkeld genoeg was om er achteraf heimwee naar te hebben – is het misschien goed eens een stapje verder terug te zetten. Niet naar gisteren. Ook niet naar eergisteren. Nee, naar 1976. Een jaar met wijde pijpen, sigarenrook in de studio en een man die meer durfde te zeggen dan vandaag in drie talkshows samen.

Wim Kan dus. Oudejaarsconference. De man stond daar niet om het publiek gerust te stellen. Integendeel. Hij stond daar om het publiek collectief een beetje ongerust te maken, maar dan met een glimlach, een rake timing en een zin die je pas later écht begreep.

Het ging over de Koude Oorlog. Over de Russen. Die zouden komen, zei Kan. Maar niet massaal. Nee, één voor één. Want als ze massaal zouden komen, dan had je een Derde Wereldoorlog. En daar waren we nog niet klaar voor. Op zijn vroegst, zo meende hij, rond 1975. Als Lou de Jong klaar zou zijn met het schrijven van zijn historische terugblik op de Tweede Wereldoorlog.

Het publiek lachte. Natuurlijk. Want het was grappig. En slim. En een beetje absurd. Want wie wacht er nu met een wereldoorlog tot een historicus zijn laatste hoofdstuk heeft ingeleverd?

Vijftig jaar later lachen we nog steeds. Maar iets minder hard. Want hier zitten we. In 2026. Met een wereld die opnieuw siddert, schuift, dreigt en duwt. Met angst in nettere

bewoordingen, verpakt in beleidsnota's, talkshowtafels en eindeloze analyses. Met dreiging die niet meer in laarzen over de grens komt, maar in cyberaanvallen, desinformatie en mannen die zelden lachen.

En Lou de Jong? Die is allang klaar. Zijn boeken staan keurig in de kast. Keurig, dat woord alleen al.

Wat Kan toen deed, was niet alleen cabaret. Het was tijdsdiagnose. Hij hield ons een spiegel voor waarin we tegelijk onze angst én onze zelfgenoegzaamheid zagen. Want ja, we waren bang. Maar we dachten ook: zo'n vaart zal het niet lopen. Eerst nog even afronden. Eerst nog even begrijpen. Eerst nog even een historisch overzicht. En precies dát is de grap die vandaag wringt.

Wij zijn meesters geworden in terugkijken. In herdenken. In terugblikken. In documentaires van zes afleveringen over iets dat nog maar net voorbij is. We verdrinken in nostalgie omdat het verleden overzichtelijk voelt. Af. Gedocumenteerd. Van kaft tot kaft. De toekomst daarentegen… die heeft geen voetnoten.

Wim Kan wist dat. Daarom maakte hij er een grap van. Want humor is soms de enige manier om een ongemakkelijke waarheid door de keel te krijgen. Dat we altijd denken dat we nog tijd hebben. Dat we eerst nog even willen begrijpen wat er gisteren gebeurde, voordat we vandaag handelen. Maar de wereld wacht niet tot wij klaar zijn met schrijven.

En dat is misschien wel de serieuze ondertoon onder al dat hilarische, over-de-top Daglicht-gedram: dat geschiedenis geen afgerond boek is, maar een kladblok waar steeds opnieuw in wordt gekrabbeld. Soms met grote halen. Soms met bibberige hand. Dus laten we gerust nog even nostalgisch doen over 2016. Over hoe onschuldig alles leek. Maar laten we, als we lachen om Wim Kan, ook even slikken. Omdat zijn grap vijftig jaar later geen grap meer is, maar een waarschuwing met een snor.

En misschien is dat wel de ware kracht van Pieters Daglicht: dat je lacht, terwijl het licht net iets feller wordt.

EENS, IN HET WESTEN

Ik zag laatst een paard. Gewoon langs de weg. Vier benen, staart, enigszins verveelde blik. Niets bijzonders. En toch… zodra het dier één stap zette, *hoorde* ik het.

Dáá á—da—da—dáá á.

Ennio Morricone. Onverbiddelijk. Onontkoombaar. Sinds *Once Upon a Time in the West* is elk paard in mijn hoofd een soundtrack geworden. Zelfs een Shetlander bij een kinderboerderij draagt plots het gewicht van de ondergang van het Wilde Westen met zich mee.

Dat is dus wat deze film doet. Hij nestelt zich in je systeem. Niet als een verkoudheid, maar als een levenshouding. Een film die niet begint, maar opent Once Upon a Time in the West begint niet. Hij *neemt de tijd*.

Drie mannen. Een station. Een vlieg. Een druppelende waterpomp. En stilte. Heel veel stilte. In die stilte gebeurt alles. Je voelt dat er iets misgaat. Je weet alleen nog niet *wat*, *wanneer* en *wie* het eerst zal knipperen.

Sergio Leone had geen haast. De vooruitgang wel, maar Leone niet. En precies daar wringt het. Deze film gaat over vooruitgang, maar weigert zelf vooruit te rennen.

HENRY FONDA ALS MORELE KLAP IN JE GEZICHT

Henry Fonda. Normaal gesproken het morele kompas van Amerika. De man die je moeder zou vertrouwen met de huissleutel.

En dan: *Frank*. Blauwe ogen, koud als de spoorlijn die alles verplettert wat in de weg ligt. Een schurk zó gemeen dat je even moet checken of je televisie niet per ongeluk op een alternatieve werkelijkheid staat afgestemd. Het is een meesterzet. Want ineens weet je: niemand is veilig. Zelfs je jeugdhelden niet.

CLAUDIA CARDINALE EN DE WEDUWE DIE NIET BUIGT

Claudia Cardinale als Jill. Weduwe. Alleen. Landbezitter tegen wil en dank. Zij is geen decorstuk. Zij *is* de toekomst. Tussen revolvers en roestige mannen staat zij daar, rechtop, met verdriet, verlangen en een vastberadenheid die geen kruitdamp nodig heeft. Morricone gaf haar een thema dat niet marcheert, maar ademt. Elke keer als haar muziek klinkt, weet je: hier staat iemand die niet schiet, maar blijft.

HARMONICA, CHEYENNE EN MUZIEK DIE PRAAT

Charles Bronson zegt weinig. Zijn mond is zuinig, zijn harmonica niet. Elke noot is een herinnering. Elke melodie een onafgemaakte wraak. Dit is geen man met een achtergrondverhaal; dit *is* het achtergrondverhaal.

En dan Cheyenne. Jason Robards. Bandiet met humor. Moreel flexibeler dan een elastiekje, maar met meer geweten dan hij zelf zou toegeven.

Samen vormen ze een trio dat je niet kunt verzinnen zonder Morricone. Want hier praat de muziek harder dan de dialogen. Leone draaide de muziek al op de set, en dat hoor je. De acteurs *luisteren* naar hun eigen lot.

DE SERIEUZE ONDERTOON (JA, DIE KOMT NU)

Dit is geen film over cowboys. Dit is een film over het einde van iets. De spoorlijn komt. De stilte verdwijnt. Het Wilde Westen sterft niet met een knal, maar met een contract.

Vooruitgang maalt niet om romantiek. Ze dendert door. Met of zonder jou. En misschien is dát waarom ik bij elk paard die muziek hoor. Omdat elk paard herinnert aan iets dat langzaam verdwijnt. Aan tijd die niet meer terugkomt. Aan stilte die plaatsmaakt voor schema's, Excelbestanden en "efficiëntie".

EPILOOG (WANT JA, DIT IS ZO'N FILM)

Once Upon a Time in the West is geen film die je kijkt. Het is een film die je *bijblijft*. In je oren. In je tempo. In de manier waarop je ineens trager kijkt naar een wereld die steeds sneller wil.

En dus, als ik weer eens een paard zie… Dan sta ik even stil. Ik hoor Morricone. En ik denk: Soms is vooruitgang prima. Maar soms…moet je gewoon even wachten tot de muziek is afgelopen.

EEN VIOOL, EEN TRAAN, EEN SPIEGEL

Waarom Schindler's List nog steeds pijn doet — en dat goed is

Pieter is bij tijd en wijle een emotioneel mens. Dat is geen geheim. Dat is zelfs geen gerucht. Dat is gewoon een feit, zoals regen nat is en vergaderingen altijd langer duren dan aangekondigd. En de toestand van de wereld heden ten dage – met alles wat kraakt, schuurt en harder schreeuwt dan goed voor ons is – helpt daar bepaald niet bij.

Vandaag, zondag 11 januari 2026 was het dus weer raak.

Pieter zat op de bank. Veilig. Met koffie. En een afstandsbediening binnen handbereik voor het geval het *te* werd. Maestro was op televisie. Dat programma waarin bekende Nederlanders ontdekken dat een orkest geen Spotify-playlist is en dat "ietsje sneller" voor veertig musici tegelijk een tamelijk abstract begrip blijkt. En toen kwam het.

Schindler's List.

Niet zomaar muziek. Nee. Muziek die niet langs je oren gaat maar er met modderschoenen doorheen stampt, richting hart. John Williams schreef het, maar eerlijk is eerlijk: dit stuk *schrijft jou*. Het zet zinnen in je hoofd die je liever niet leest, maar die je wél moet lezen.

Bas Treub zal daar, met zijn viool. Geen fratsen. Geen effectbejag. Eén strijkstok, één ademhaling, en klaar was Pieter. Tranen. Echte. Niet die cosmetische, van "och wat mooi", maar van het soort waarbij je even hoopt dat niemand belt.

En Jamai Loman stond ervoor. Jamai. De man die we kennen van zang, charme en het vermogen om in drie seconden een zaal voor zich te winnen. Diezelfde Jamai die week na week in Maestro laat zien dat dirigeren iets anders is dan enthousiast zwaaien. Hij stond daar niet als BN'er-met-een-stokje, maar als iemand die begreep: hier moet ik níet in de weg staan.

Dat is knap. Dat is leiderschap. En dat is zeldzaam.

Want Schindler's List laat zich niet dirigeren door ego. Dit is geen muziek om jezelf in te etaleren. Dit is muziek die vraagt: ga even opzij, mens, en laat het verhaal spreken. Over wat mensen elkaar aandeden. Over hoe dun de beschaving is. Over hoe één goede daad niet alles oplost, maar wel alles betekent.

En daar, ergens tussen viool en stilte, gebeurde het onvermijdelijke. Pieter dacht aan nu. Aan vandaag. Aan hoe makkelijk we roepen. Hoe snel we oordelen. Hoe achteloos we mensen reduceren tot labels, groepen, koppen in een nieuwsfeed. Alsof we vergeten zijn dat achter elk mens een verhaal zit dat ook door één viool verteld kan worden.

Het was hilarisch en pijnlijk tegelijk: Pieter, volwassen man, licht snikkend op de bank, terwijl hij zichzelf streng toesprak dat dit "maar televisie" was. Maar sommige televisie is geen televisie. Sommige televisie is een spiegel. Met orkest.

En dat is misschien wel de serieuze boodschap, verstopt tussen de noten en de tranen: herdenken is geen museumstuk. Het is geen zwart-witfilm die je keurig terugzet in het verleden. Het is iets wat je telkens opnieuw moet toelaten. Ook op zondagavond. Ook in een entertainmentprogramma. Juist daar.

Want als zelfs Maestro ons eraan kan herinneren waartoe mensen in staat zijn, ten goede en ten kwade, dan is er misschien hoop. Zolang we maar blijven luisteren. En af en toe even stil zijn.

Pieter zette de koffie weg. Liet de afstandsbediening liggen. En dacht: dit was nodig. Over de top? Zeker. Hilarisch? Voor wie mij zag zitten waarschijnlijk wel. Maar soms is een viool precies luid genoeg om ons wakker te houden.

En morgen? Morgen huilen we gewoon weer om iets anders. Maar vandaag was voor Schindler's List. En dat was terecht.

HET MELDPUNT, DE HOND EN DE BEET DIE NIEMAND REGISTREERT

Het begon, zoals zoveel dingen beginnen in dit land, met een persbericht. Een keurig persbericht. Netjes. Verantwoord. Zorgvuldig geformuleerd. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur — alleen die naam al bijt zich vast in je alinea — lanceert een landelijk meldpunt tegen hondenbeten.

Hondenbeten zijn heftig, lezen we. En dat is waar. Wie ooit door een hond is gebeten weet: dat is geen tikje, geen vergissing, geen "oeps, sorry". Dat is pijn, angst, bloed, hechtingen en jarenlang een schrikreactie bij elk enthousiast kwispelend wezen met tanden.

Dus ja. Een meldpunt is geen slecht idee. Integendeel. Registratie, inzicht, beleid - Pieter knikt begrijpend. Hij is vóór data, vóór leren, vóór voorkomen dat kleine kinderen met een teddybeercomplex eindigen omdat Bello "nog nooit iets had gedaan".

Maar toch. Toch wringt er iets.

Want terwijl Pieter dit leest, ziet hij het voor zich. Een vrouw achter haar laptop. Ze is net gebeten. Niet door een hond, maar door het leven. Door oorlog. Door bommen. Door mannen met uniformen en macht en geen geweten. Gaza. Iran. Oekraïne. Noem een plek en het bijt je terug.

Voor hondenbeten is er nu een meldpunt. Voor mensenbeten door dictators, milities, regimes en ideologieën is er…een hashtag. En een minuut stilte. En daarna weer door.

Pieter stelt zich het formulier voor.
Soort incident:
☐ Hondenbeet
☐ Agressief gedrag hond
☐ Dictator heeft stad platgebombardeerd

Letsel:
☐ Oppervlakkig
☐ Ernstig
☐ Structureel en erfelijk trauma

Is de dader bekend?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Ja, maar hij zit in een paleis en lacht ons uit

Het bestaat niet. Dat formulier. Dat meldpunt. Die plek waar je kunt zeggen: *wij worden hier kapotgebeten en niemand grijpt in*.

En dat is geen pleidooi tégen het hondenmeldpunt. Laat dat helder zijn. Pieter gunt elke postbode, peuter en jogger een wereld zonder scherpe tanden in hun kuiten. Maar het contrast is… pijnlijk.

Wij zijn een land dat alles registreert. Van mestoverschotten tot stoeptegels. Van stikstofdeeltjes tot hondenkaken. Maar grootschalig menselijk bijtgedrag - dát noemen we "complex", "gevoelig" of "geopolitiek".

Dan halen we onze schouders op. Dan zeggen we: *het is ingewikkeld*. Dan kijken we naar het journaal zoals naar een natuurdocumentaire: *Wat erg. Kijk nou. Och.* En daarna vullen we een meldformulier in omdat een labradoodle ons schuin aankeek.

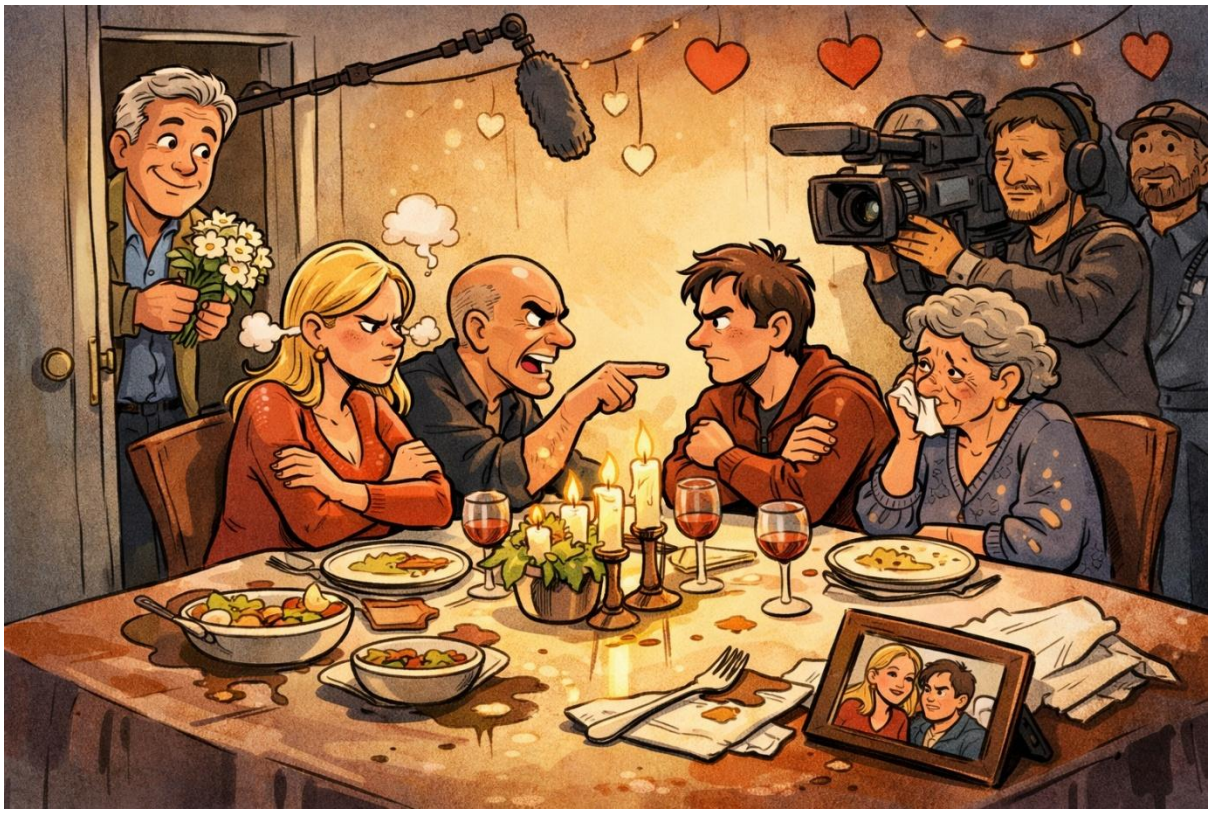
Misschien is dát wat wringt. Niet het meldpunt. Maar de schaal waarop wij bereid zijn verantwoordelijkheid te organiseren. Voor honden hebben we beleid. Voor mensen hebben we medeleven. En medeleven is prachtig - maar het bijt nergens in vast.

Pieter klapt zijn laptop dicht. Hij hoort buiten een hond blaffen. Verderop klinkt ergens een sirene. De één wordt geregistreerd. De ander niet.

Soms denk je: Misschien hebben we geen meldpunt tegen hondenbeten nodig. Maar een meldpunt tegen wegkijken.

En dat zou pas echt pijn doen.

HET FAMILIEDINER EN DE VORK DIE NOOIT HELEMAAL SCHOON WORDT

Er zijn televisieprogramma's waarvan je weet: dit wordt ongemakkelijk. Je voelt het al bij de leader. De bank kraakt, de thee wordt ingeschonken en ergens in Nederland zet iemand de ondertiteling aan omdat hij het anders niet meer trekt. *Het Familiediner* is zo'n programma.

Moet je het leuk vinden? Knap? Gênant? Ik kijk inmiddels al jaren en kan het nog steeds niet duiden. Het is een beetje zoals naar een verkeersongeluk kijken waar iedereen heel beleefd "gaat het?" roept, terwijl de brokstukken nog nagloeien. Je wilt wegkijken, maar je blijft. Want stel je voor dat het goed afloopt.

De gedachte erachter is prachtig. Echt. Families die elkaar zijn kwijtgeraakt door een verkeerd gezette komma in 1998, een erfenis die eigenlijk nooit bestond of "iets met die kerst van toen". En dan is daar Bert van Leeuwen. De menselijke fleece-deken. Hij luistert, knikt, stelt zachte vragen en zegt dingen als: *"Wat deed dat met je?"* op een toon waarbij zelfs je afstandsbediening zich veilig voelt.

Maar dan. Dan begint het.

Eerst horen we alles wat men normaal gesproken alleen tegen de kat zegt. Of tegen niemand. "Ze is altijd zo dominant." "Hij heeft mij diep gekwetst." "Ze denkt alleen maar aan zichzelf." "Hij is dood voor mij." Dood. Voor. Mij. Dat zeg je niet zomaar. Dat zeg je met overtuiging, met een diepe zucht en soms met een PowerPoint in het hoofd.

En daarna… eten.

Een tafel. Kaarsen. Bloemen. Bestek dat net iets te netjes ligt voor wat er zojuist is gezegd. En iedereen doet alsof het allemaal opgelost is. Alsof je na vijftien jaar radiostilte en drie emotionele monologen met Bert ineens denkt: *weet je wat, doe mij nog wat aardappelsalade en laten we opnieuw beginnen.*

Wat mij mateloos fascineert: wij, kijkers, vinden dit blijkbaar fijn. Wij vinden het heerlijk om eerst onaardige dingen te horen – liefst zo onaardig mogelijk – om daarna te zien hoe mensen elkaar voorzichtig een servet aanreiken. Alsof vergeving een gerecht is dat je warm serveert, tussen het hoofdgerecht en het dessert.

Maar stel je nou eens voor. Stel. Dat ze het terug zouden kijken. Dat ze op een regenachtige dinsdagavond zichzelf zien zitten. En horen wat de ander, apart van hen, tegen Bert heeft gezegd. *"Hij heeft mijn leven verwoest." "Zij heeft mij nooit serieus genomen." "Ik vertrouw haar voor geen meter."*

Zou het dan nog steeds koek en ei zijn? Of zou die vork ineens een stuk zwaarder wegen? Zou de appelkruimeltaart dan toch iets minder zoet smaken?
Ik vind ruzie al vervelend zonder pottenkijkers. Echt. Zelfs een lichte woordenwisseling in de supermarkt bij het schap met de afbakbroodjes bezorgt me al lichte jeuk. Laat staan ruzie met camera's, lichtmannen, een draaiboek en een presentator die zachtjes vraagt of je "dit gevoel wilt delen".

En toch… kijk ik. Want ergens, diep onder de ongemakkelijkheid, onder de overspannen emoties en de iets te snelle verzoeningen, zit iets echts. Het verlangen om gezien te worden. Om gehoord te worden. Om weer samen aan tafel te zitten, zelfs als die tafel wankelt.

Misschien is dat wel de boodschap. Niet dat alles opgelost is. Niet dat families ineens functioneren als een perfect servies van Villeroy & Boch. Maar dat we blijkbaar zo'n honger hebben naar verbinding, dat we bereid zijn eerst alles kapot te maken – verbaal, emotioneel, publiekelijk – om daarna te zeggen: *zullen we het toch nog één keer proberen?*

Met Bert. Met kaarsen. En met een vork die, hoe je ook poetst, nooit helemaal schoon wordt.

DE JOURNALIST, DE SPITS EN DE KUNST VAN HET WEGLOPEN

Er zijn mensen die weglopen uit interviews. En er zijn mensen die weglopen uit relaties, vergaderingen, verjaardagen en familie-appgroepen. Maar een voetballer die wegloopt van een journalist - dat is toch een aparte tak van sport. Een soort 100 meter vrije stijl, maar dan zonder stopwatch en mét ego.

Pieter las het bericht bij het ochtendlicht, met koffie die al te lang stond te wachten op aandacht. Sunderland-spits Brian Brobbey had geen zin in een interview met Sjoerd Mossou. Mossou was speciaal naar Engeland gereisd - dat land waar alles vochtig is en zelfs de grasmatten een lichte existentiële depressie hebben - om *The Black Cats* te bezoeken. En toen gebeurde het ondenkbare: Brobbey liep straal door. Straal. Door.

Dat woord alleen al. Niet gewoon door. Niet ongemakkelijk glimlachend door. Nee. Straal door.

Alsof Mossou een lantarenpaal was. Of een reclamebord voor tandpasta. Of een jeugdherinnering waar je liever niet aan terugdenkt.

Mossou, een journalist van de oude stempel - zo eentje die nog weet wat carbonpapier was en waarom je een notitieblok nooit vertrouwt - stond daar in de mixed zone met een vraag die nooit gesteld zou worden. Hij sprak wél met doelman Robin Roefs. Dat ging prima. Maar Brobbey? Die had er geen zin in. Geen tijd. Geen behoefte. Geen Mossou.

En toen begon het denken. Dat gevaarlijke journalistieke reflexje. *Heb ik ooit iets kritisch geschreven?* Ja. Dat had hij. In de Ajax-tijd. Toen Brobbey niet scoorde, maar wel breed stond. Het zou kunnen dat Brobbey boos was. Dat hij Mossou een lul vond. Mossou zei dat laatste zelfs hardop. Bijna hoopvol. Alsof het een compliment was.

Pieter glimlachte. Want dit was herkenbaar. Pijnlijk herkenbaar.

Hij moest onwillekeurig terugdenken aan de jaren 1994 - 1995. Capelle aan den IJssel. Hij was wethouder. Jong, ambitieus, iets te veel haar en iets te weinig geduld. Kinepolis, een Belgisch bioscoopbedrijf, kwam praten over de eerste megabioscoop in de regio. Grote plannen. Grote woorden. Grote stoelen waarin je popcorn kon morsen zonder dat iemand het zag.

En toen was daar die journalist. Martijn Verwaaijen.

Die schreef een onaardig stukje. Of kritisch. Of eerlijk — dat hangt af van waar je staat en hoeveel koffie je op hebt. Pieter las het en dacht: *Nou, Martijn, jij even niet.* En dus weigerde hij tijdens een persbijeenkomst met Martijn te spreken. Gewoon niet. Niet boos. Niet schreeuwend. Gewoon: ijs.

Het werd ijzig. Siberisch. Je kon er mammoeten in terugvinden. Een periode van ongemakkelijke blikken, halve zinnen en volle stiltes volgde. Totdat iemand - niemand weet meer wie - het briljante idee had om koffie te drinken. Samen. Zonder persmap. Zonder microfoon.

Het ijs smolt. Zoals ijs dat doet als je het tijd, warmte en een koekje geeft.

Ze spraken. Ze lachten. Ze bleven het oneens. En werden daarna goede bekenden. Niet vrienden, maar mensen die elkaar weer als mens zagen. En niet als kop.

En daar zit misschien de les. Niet alleen voor Brian Brobbey. Niet alleen voor Sjoerd Mossou. Maar voor iedereen die ooit dacht: *ik loop wel door.*

Journalisten zijn geen vijanden. Sporters zijn geen heiligen. Politici zijn geen porseleinen poppetjes. En kritiek is geen aanslag - het is hooguit een spiegel met slecht licht.

Wie straal doorloopt, mist soms een gesprek dat later goud had kunnen worden. Wie weigert te spreken, bevriest niet alleen de ander, maar ook zichzelf een beetje. En wie denkt dat media er alleen zijn voor applaus, begrijpt het vak niet. Geen van beide vakken trouwens.

Pieter nam een slok koffie. Die was inmiddels koud. Maar dat gaf niet. Sommige dingen moeten even afkoelen voordat je ze goed proeft.

En hij dacht: Misschien vindt Brobbey Mossou gewoon een lul. Misschien niet. Maar als ze ooit samen koffiedrinken, ergens tussen Sunderland en Amsterdam, dan zou het zomaar eens een mooi gesprek kunnen worden. Over goals. Over woorden. Over hoe hard ze soms kunnen aankomen. En hoe nodig ze zijn.

Soms moet je straal doorlopen. Maar soms is blijven staan het dapperste wat je kunt doen.

GROENLAND GERED (MET ÉÉN MAN STERK)

Het is officieel. Groenland is gered. U mag weer rustig slapen. De ijskap kan blijven liggen waar hij ligt, de poolberen hoeven hun testamenten te verscheuren en de wereldkaart hoeft niet opnieuw gedrukt te worden. Nederland heeft ingegrepen. Met kracht. Met visie. Met… één militair.

Eén.

Niet een bataljon. Geen vloot. Geen NAVO-top met bitterballen. Nee, één Nederlandse militair is uitgezonden naar Groenland. En daarmee is de boodschap glashelder: *Amerika, kijk uit. We menen het.*

Ik stel me voor hoe het besluit tot stand kwam. Een vergadertafel. Koffie. Iemand zegt: "We moeten iets doen." Iemand anders: "Maar wel proportioneel." En dan die ene heldere geest: "Stuur er één." Stilte. Instemmend geknik. Want als je het doet, moet je het goed doen.

Onze militair is vermoedelijk al onderweg. In vol ornaat. Muts diep over de oren. Thermoskan in de hand. Hij stapt uit, kijkt om zich heen, ziet ijs, ijs en nog eens ijs, en zegt: "Zo. Dit houden we zo." Dat is geen dreigement. Dat is beleid.

De Amerikanen zijn gewaarschuwd. Want iedereen weet: onderschat nooit een Nederlander die alleen is. We hebben geschiedenis. We hebben waterkeringen. We hebben mensen die met één hand een fiets vasthouden en met de andere een wereldprobleem oplossen. En nu dus Groenland.

Waarschijnlijk loopt hij daar rond. Eén man, twee sokken, nul paniek. Hij groet vriendelijk naar elke satelliet. Zet zijn vlag neer. Niet groot, hoor. Bescheiden. Maar wel precies recht. Dat is belangrijk. Hij maakt een sneeuwpop. Niet uit verveling, maar als signaal. *Wij zijn hier. En we blijven even.*

Het mooie is: niemand weet wat hij precies gaat doen. En dat is precies de kracht. Onvoorspelbaarheid. Strategische vaagheid. Misschien maakt hij een praatje met het ijs. Misschien zegt hij tegen een gletsjer: "Doe maar rustig." En wie zijn wij om te denken dat dat niet werkt?

Er zit iets ontroerends in. Iets typisch Nederlands. Grote woorden vermijden. Kleine daden verheffen. Geen spierballen, maar een schouderophalen met overtuiging. Alsof we zeggen: *we bemoeien ons er niet graag mee, maar als het moet, sturen we iemand.*

En misschien is dat wel de boodschap. Dat redding niet altijd komt met kabaal. Soms komt het in de vorm van één mens, die zegt: "Ik kijk er even naar." En dat blijkt genoeg.

Groenland is gered. Voorlopig. Door één militair. De Amerikanen weten nu: als het echt menens is… dan sturen wij er misschien twee.

DAGLICHT OP HET PERRON (MET SNORHAREN)

Er zijn dagen dat het nieuws zich aandient als een dossier. Tabellen. Grafieken. Meningen met hoofdletters. En dan is er ineens… een kat. In Purmerend. Met een standbeeld. En alles in mij zegt: ja. Dit is belangrijk nieuws.

Brammetje de Stationskat. Zeven jaar lang perronvast. Niet te verwarren met perronterrorist of spoorwegstaker, maar gewoon: aanwezig. Hij hing daar. Letterlijk niets te doen. En precies dát deed hij goed. Terwijl reizigers zich haastten, mopperden, hun koffie morsten en hun leven overdachten tussen Zaandam en Onbestemd, lag Brammetje daar. Zon op zijn snoet. Ogen half dicht. Alsof hij zei: *je hoeft nergens heen hoor, het is al goed zo*.

Dat is een talent. Daar krijgen mensen coaching voor.

Brammetje had geen OV-chipkaart, geen haast en geen LinkedIn-profiel. Wel bijna zevenduizend Facebook-volgers. Dat zegt iets over onze tijd. En over Brammetje. Want wie zeven jaar lang niets doet en tóch geliefd wordt, raakt aan iets wezenlijks. Iets wat wij zijn kwijtgeraakt tussen de meldingen, deadlines en zelfbedachte urgenties.

Toen Brammetje in april 2023 werd aangereden, was hij ineens niet alleen dood, maar ook betekenisvol. Dat gebeurt vaker. We zien pas wat er was, als het er niet meer is. Twee fans - onafhankelijk van elkaar, let wel - dachten: dit kan niet zomaar verdwijnen. En zo ontstond crowdfunding. 7.100 euro. Voor een kat. Zonder businesscase. Zonder KPI's. Zonder stuurgroep.

Ik vermoed dat ergens in Nederland een projectmanager zachtjes heeft gehuild.

De wethouder sprak over "verbondenheid". Dat woord dat meestal opduikt bij buurtbarbecues waar niemand komt opdagen. Maar hier klopte het. Want Brammetje was geen symbool omdat iemand dat besloot. Hij wás het al. Hij verbond mensen zonder programma. Zonder visiepaper. Door er gewoon te zijn. Op dezelfde plek. Elke dag. Dat is radicaler dan het klinkt.

En nu staat hij daar. In brons. Of iets wat daar sterk op lijkt. Eeuwig liggend. Eeuwig niet-haastend. Eeuwig ongevoelig voor vertragingen. Een standbeeld dat niets oproept behalve: *even ademhalen*.

Ik zag het voor me en dacht: ik moet daarheen.

Pieter heeft zijn step inmiddels uit de schuur gehaald. Dat ging niet zonder slag of stoot, want de banden waren zacht en de morele steun nog zachter. "Op de step, op de step naar Purmerend," riep ik, tegen niemand in het bijzonder. De buren keken zoals buren kijken wanneer ze besluiten zich nergens mee te bemoeien.

"Weet u misschien de weg. De weg nar Purmerend?" vroeg ik onderweg. Mensen knikten. Sommigen wezen. Anderen zeiden: "Die kat?" Ja. Die kat.
Misschien moeten we vaker standbeelden oprichten voor wie niets wilde worden, maar wel iets was. Voor de katten, de bankjes, de vaste gezichten. Voor alles wat ons even uit de vaart haalt. Want als een kat op een perron ons kan leren wat rust is, verbondenheid, en samen iets moois maken - dan is dat geen klein nieuws.

Dan is dat groot. In stilte. Met snorharen.

GROENLAND TE KOOP, INCLUSIEF HEFFING EN HANDLEIDING

Er zijn dagen dat je de krant openslaat, het nieuws aanzet of – God betere het – een liveblog volgt, en denkt: dit is geen actualiteit meer, dit is improvisatietheater met kernwapens. Vandaag is zo'n dag. Welkom bij Live Groenland, waar een eiland dat vooral bekendstaat om ijs, stilte en een tamelijk ontspannen omgang met de tijd, plots het middelpunt is geworden van geopolitieke grootspraak, spierballenretoriek en een factuur van tien procent.

Trump wil Groenland hebben. Dat is op zichzelf al een zin die je een paar keer hardop moet lezen om te controleren of hij echt bestaat. Trump wil Groenland hebben. Alsof hij bij de Makro staat en zegt: "Doe die pallet ijsblokjes er ook maar bij, kan nooit kwaad." En als Groenland of Europa daar moeilijk over doet? Dan volgen heffingen. Eerst tien procent. Later meer. Want zo werkt dat in de wereld van de volwassen diplomatie: wie niet luistert, krijgt strafkorting. Of was het strafopslag?

Groenland. Dat land dat het liefst onafhankelijk wil zijn, maar nu vooral onafhankelijk wil blijven van vastgoedmagnaten met nucleaire hobby's. Een land waar meer husky's wonen dan lobbyisten. Waar de grootste stressfactor doorgaans is of de boot morgen vaart. En dat wordt nu ineens een "essentieel veiligheidsbelang". Want ja, ergens onder dat ijs zou wel eens iets kunnen liggen. Grondstoffen. Macht. Of gewoon het idee dat je iets hebt afgepakt voordat iemand anders het deed.

En daar staan we dan, Europa. Anderhalf uur beraad voor één verklaring. Alsof men eerst moest uitzoeken waar Groenland ook alweer lag. António Costa zegt plechtig dat het

internationaal recht verdedigd blijft worden. Te beginnen met het grondgebied van de lidstaten. Dat klinkt een beetje alsof je tegen een brand zegt: “We gaan u streng toespreken.” Jesse Klaver roept dat er een grens is bereikt. Derk Boswijk noemt het volstrekt onlogisch. Duitsland concludeert dat het onze zwakte laat zien. Kortom: iedereen heeft gelijk, niemand heeft een plan en de rekening ligt al klaar.

Intussen zwaaien in Kopenhagen mensen met vlaggen. Deense, Groenlandse en zelfs eentje uit de veertiende eeuw. Dat is misschien wel het mooiste beeld van dit hele spektakel: demonstranten die teruggrijpen op een unie die al 600 jaar niet meer bestaat, omdat die ineens rationeler voelt dan het heden. “Weet je nog, toen dingen ook raar waren, maar niet dit raar?”

En Trump? Die sluit militaire actie niet uit. Dat zinnetje, zo achteloos in een liveblog gegooid, zou normaal gesproken alarmbellen, spoedvergaderingen en existentiële paniek veroorzaken. Nu schuift het voorbij tussen een importheffing voor Nederland en een video over een legerbasis die er al 75 jaar staat. Alsof je leest: Regen verwacht. File bij Utrecht. Mogelijk oorlog.

Het NAVO-bondgenootschap kraakt hoorbaar. Bondgenoten die elkaar geruststellen dat ze elkaar waarschijnlijk niet gaan aanvallen. Waarschijnlijk. Dat woord alleen al. Het is alsof je in een huwelijkstherapie zit waar iemand zegt: “Ik verwacht niet dat we elkaar met messen te lijf gaan.” Dat is geen geruststelling, dat is een noodkreet.

En toch. Onder alle hilariteit, memes en verbijstering zit iets dat schuurt. Want dit is niet alleen een karikatuur. Dit is macht die zich niet meer schaamt. Chantage als beleidsinstrument. Handelstarieven als wapen. Internationale relaties als vastgoeddeal. En een Europa dat vooral reageert, analyseert en overlegt, terwijl de toon steeds verder opschuift van belachelijk naar gevaarlijk.

De vraag is dan ook niet of dit over de top is. Dat station zijn we al drie liveblogs geleden gepasseerd. De vraag is: wanneer zeggen de Amerikanen zelf “genoeg”? Wanneer besluit het land van checks and balances dat dit geen sterke leider is, maar een man die wereldpolitiek behandelt als een aflevering van The Apprentice: Arctic Edition?

Want uiteindelijk kan Europa wel grenzen stellen, verklaringen afgeven en heffingen terugdreigen. Maar de echte rem zit daar. In Amerika zelf. Bij kiezers die wakker worden en denken: Wacht even. Groenland? Heffingen? Militair geweld tegen bondgenoten? Is dit nog normaal?

Tot die tijd blijven wij refreshen. Liveblogs volgen. Reageren. Demonstreren met vlaggen uit vervlogen eeuwen. En hopen dat gezond verstand, ooit een gerespecteerde grootmacht, ergens nog een comeback maakt.

Welkom bij Live Groenland. Blijf vooral kijken. Dit kan elk moment nóg absurder worden.

SNURKEN – DE NACHTELIJKE HOUTZAGERIJ

Snurken is een democratische kwaal. Het discrimineert niet. Het kiest geen geslacht, geen leeftijd, geen opleidingsniveau. De snurk komt waar hij wil. In rijtjeshuizen, villa's, caravans, tentjes op de camping en zelfs in retraiteoorden waar men geacht wordt te zwijgen.

Hele bossen zijn er al gekapt door het nachtelijk gezaag. Sparren, eiken, tropisch hardhout – allemaal slachtoffer van één mens in diepe slaap, met open mond en gesloten ogen, overtuigd dat hij of zij vredig ligt te rusten.

De snurker zelf hoort niets. Dat is het wonderlijke. De snurker slaapt als een roos, terwijl de partner naast hem of haar wakker ligt met de existentiële vraag: *is dit liefde, of een langzaam audiologisch martelprogramma?*

DE MARKT VAN DE WANHOOP

Er zijn talloze tips. O, zoveel tips.

- Pleisters op de neus
- Bitjes in de mond
- Kussens die beloven je hoofd in kosmische harmonie te leggen
- Spraytjes met namen als *Silent Night*, *Snore No More* en *Ademvrij Deluxe*

Er zijn zelfs mensen die beweren dat je jezelf moet vastnaaien in zijligging, als een soort

menselijke roulade. Anderen zweren bij een tennisbal in de rug. Dat is geen therapie, dat is huiselijk geweld met sportattribuut.

En ja, soms helpt iets. Een beetje. Voor even. Tot de snurker zich omdraait, ontspant, en besluit alsnog een compleet regenwoud om te zagen.

DE WAARHEID DIE NIEMAND WIL HOREN

Wat helpt nou echt? Het pijnlijke antwoord is: niet één wondermiddel.

Snurken is geen grapje, al lachen we erom om niet te huilen. Het is vaak een signaal. Overgewicht. Stress. Alcohol. Roken. Verstopte neuzen. Slappe spieren. Of simpelweg anatomie: sommige mensen hebben van nature een keel die 's nachts denkt: *laat ik eens trillen.*

En soms – laten we dat ook zeggen – is snurken een relationeel probleem. Niet omdat de snurker iets verkeerd doet, maar omdat samen slapen heilig wordt verklaard, zelfs als niemand meer slaapt.

DE SERIEUZE ONDERTOON, ZACHTJES UITGESPROKEN

Wie structureel snurkt, doet er goed aan het serieus te nemen. Niet uit schaamte, maar uit zorg. Voor zichzelf én voor de ander. Want slecht slapen maakt mensen prikkelbaar, kortademig, wantrouwig en in extreme gevallen geneigd om kussens verkeerd te positioneren.
Een bezoek aan de huisarts. Een slaaponderzoek. Leefstijl aanpassen. Dat klinkt minder sexy dan een magische pleister, maar het is wel eerlijker.

En misschien – heel misschien – helpt ook dit: erkenning. Zeggen: *"Ik weet dat ik snurk. Het spijt me. Laten we samen zoeken naar een oplossing."*

Dat haalt geen bomen omver. Maar het redt soms wel een relatie. En mocht het allemaal niet helpen: er bestaat nog altijd de logeerkamer. Of oordopjes. Of liefde die groot genoeg is om door het lawaai heen te blijven luisteren.

Slaap zacht. En voor wie snurkt: zaag met beleid.

APPELMOESGATE

Of: hoe Pieter zijn toekomst alvast afzegt

Pieter wil niet naar een verzorgingshuis. Niet later. Niet ooit. Niet "als het echt niet anders kan". Hij heeft het alvast besloten, ergens tussen een lepeltje appelmoes en een kers in vloeibare toestand.

Begrijp me goed: het ligt niet aan de mensen. Niet aan de zorg. Niet aan de inzet. Niet aan de nachtdiensten, de tilliften, de warme handen en het zachte "komt goed hoor, meneer". Nee.

Het ligt aan de appelmoes. En aan het advocaatje. En aan die verraderlijk nette Merci-kerstbonbons waar een likeurtje in zit dat je pas proeft als je al te laat bent. Dat zijn geen snacks, dat zijn levenskeuzes.

DE POORTWACHTERS VAN DE SCHIJF VAN VIJF

Er waaide onlangs een frisse, doch licht azijnachtige wind door Zeeland. In Colijnsplaat. In Wissenkerke. In het zorgcentrum Cleijenborch.

Appelmoes: verboden. Niet omdat het zuur was. Niet omdat het bedorven was. Maar omdat het *niet gezond genoeg* zou zijn. En omdat plastic potjes niet duurzaam zijn.

Daar sta je dan. 101 jaar. Je knieën knarsen als grind. Je geheugen is een ladekast met ontbrekende handgrepen. Maar de appelmoes? Die is het probleem.

“Valt niet binnen het voedingsconcept,” klonk het van hogerop. Hogerop. Dat is altijd een plek waar geen appelmoes wordt gegeten.

Oud-zorgdirecteur Hans Becker lachte hardop. “Net alsof je in een gevangenis zit,” zei hij. En hij heeft ervaring. Niet met gevangenissen, maar met menselijkheid. Hij dronk ooit gewoon een wijntje met een bewoner. Zonder flowchart. Zonder KPI. Zonder duurzaamheidsrapport.

DE GROTE BETUTTELING

Pieter zag het voor zich. Een toekomst waarin hij om 16.00 uur thee krijgt die nergens naar smaakt en een koekje dat eruitziet alsof het al spijt heeft dat het bestaat. Waar iemand zegt: “Dat is niet meer van deze tijd, Pieter.” Alsof Pieter zelf wél van deze tijd moet zijn, maar zijn smaak niet. Alsof verlangen een jeugdige afwijking is. Alsof genieten iets is wat je moet afbouwen zoals suiker of zelfstandigheid.

Appelmoes is geen voeding. Appelmoes is herinnering. Appelmoes is zondag. Appelmoes is vlees met jus. Appelmoes is een tafel waar niemand haast had. En een advocaatje? Dat is geen alcohol. Dat is afscheid nemen met stijl.

Opstand der potjes

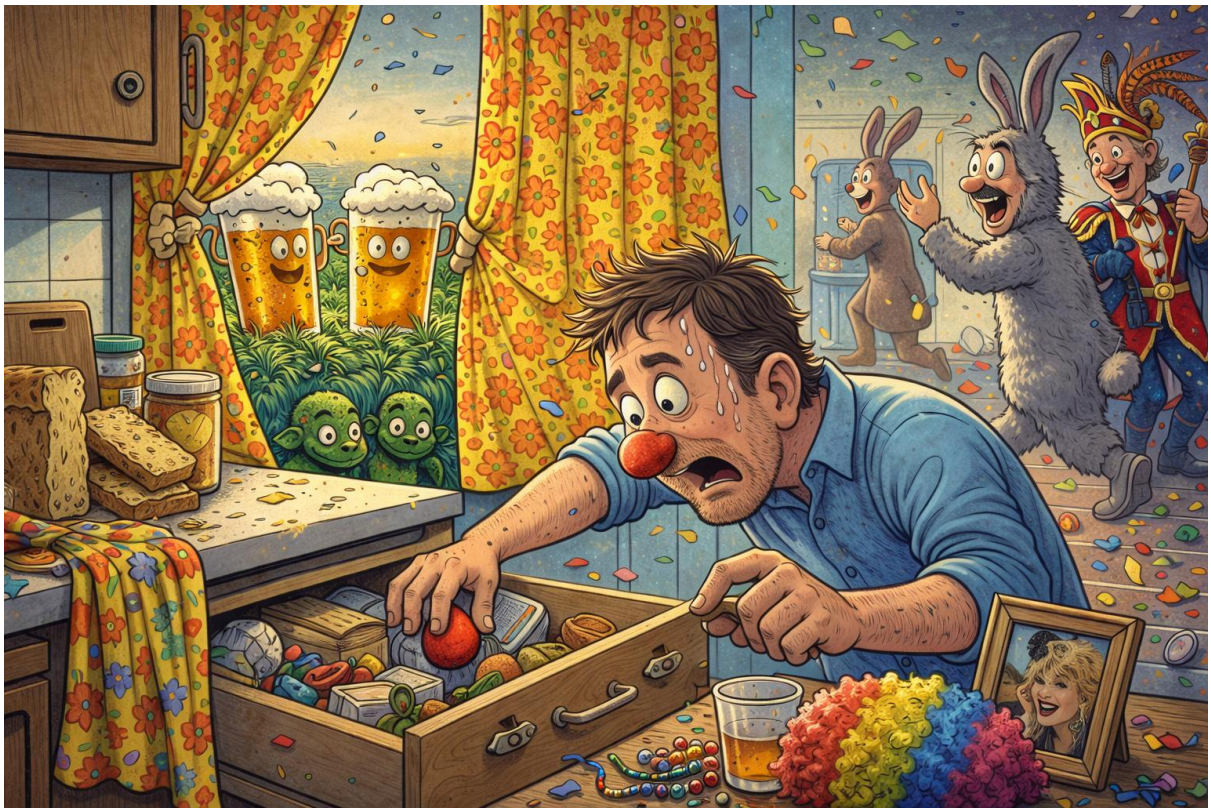
Gelukkig kwam de tegenbeweging. De Spar. De buurt. Mensen die potjes appelmoes insloegen alsof de bevrijding eraan kwam. En misschien *was* dat ook zo. Niet van suiker. Niet van plastic. Maar van het idee dat ouderdom betekent dat anderen beslissen wat je nog mag verlangen.

Het laatste woord (voorlopig)

Pieter heeft zijn keuze gemaakt. Als het ooit zover komt, als de deur van het verzorgingshuis lonkt, dan zal hij eerst vragen: “Hoe zit het hier met appelmoes?” En als iemand dan zegt: “Dat past niet binnen ons concept,” dan zal Pieter glimlachen, zijn jas aantrekken en vertrekken. Niet boos. Niet bitter. Maar vastbesloten. Want een leven zonder appelmoes is misschien gezond. Maar het is geen leven.

En sommige dingen moet je niet afleren aan het einde van de rit. Soms moet je ze juist vasthouden. Met een lepeltje. Tot de bodem.

PIETER ZOEKT ZIJN FEESTNEUS

Pieter zocht zijn feestneus. Dat klinkt eenvoudiger dan het is, want een feestneus is geen object. Het is een toestand. Een mentale ontsporing met glitters. En toch wist Pieter zeker: volgens Toon Hermans moest hij in de keukenlade liggen. Tussen de beschuiten en het vergeten potje kappertjes. Wijlen Adèle Bloemendaal daarentegen beweerde stellig dat het een lijster was die daar lag. Waar de neus lag, zei ze er niet bij. Dat deed Adèle nooit. Die liet je liever licht verward achter.

Ondertussen sloten twee pinten het bloemetjesgordijn. Dat ging vanzelf. Pint één knikte naar pint twee en samen besloten ze dat discretie gevraagd werd. Hydra had zich intussen verstopt in het gras, dat twee kontjes hoog stond. Hoe, dat weet niemand. Hydra had altijd al een talent voor onwaarschijnlijke posities.

Pieter aanschouwde het geheel en riep luidkeels dat zijn naam haas was. Niet omdat hij bang was, maar omdat het carnaval was en niemand ooit naar de logica heeft gevraagd.

Carnaval is namelijk dat moment waarop de wereld even besluit dat regels meer suggesties zijn. Dat je iemand Prins kunt noemen die normaal moeite heeft met zijn eigen huissleutel. Dat je de sleutel van de stad overdraagt aan iemand met een cape, een plastic scepter en een lever die al vóór lunchtijd protest aantekent.

Op zijn zoektocht naar een goede carnavalsoutfit passeerden talloze carnavalskrakers. Liedjes die zich vastzetten in je hoofd als kauwgom onder een kerkvloer. Teksten over liefde, verlies en vooral over bier. Veel bier. Bier met een boodschap. Meestal: *nog één dan*.

Carnaval is uitbundig. Volks. Luid. Het is Bourgondisch in Brabant, waar men niet zozeer loopt maar hossend voortbeweegt, gevoed door worstenbrood en levenslust. Het is Rijnlands in Limburg, waar Vastelaovend geen feest is maar een identiteit, uitgesproken in dialect en gedragen met overtuiging.

Het begon ooit als “carne vale” – vaarwel vlees. Tegenwoordig lijkt het meer op “vaarwel morgen”. Maar onder al die maskers, pruiken en glitterbrillen zit iets ouds. Iets noodzakelijks. Het belachelijk maken van de gevestigde orde. Even doen alsof de keizer geen kleren draagt, maar een tijgerprint legging.

Carnaval is de samenleving die zichzelf in de lachspiegel bekijkt. En hard lacht. Soms te hard. Soms te lang. Maar altijd met een kern van waarheid.

En als Pieter zijn feestneus uiteindelijk vindt – ergens tussen de keukenkast, een lijster die daar lag en twee pinten achter het gordijn – dan weet hij: dit is geen ontsnapping. Dit is onderhoud.

Want wie nooit even gek mag zijn, gaat het op andere momenten doen. Zonder muziek. Zonder saamhorigheid. Zonder prins die het opvangt. En dus: zet die neus op. Laat de wereld even los. Maar vergeet niet waar je hem straks weer teruglegt. Bij voorkeur niet in het gras. Dat staat immers twee kontjes hoog.

NOORDERLICHT

Maandagavond stond ik buiten. Niet omdat ik per se naar buiten wilde, maar omdat iedereen naar buiten ging. Dat is zo'n moment waarop je denkt: als ik nu binnen blijf, mis ik iets historisch. En dat klopt meestal ook, maar dan is het historische meestal een pakketbezorger die mij net gemist heeft.

Dit keer ging het om het noorderlicht. Het noorderlicht! Aurora borealis! Een kosmisch spektakel, gratis en voor niets, boven Nederland. Tenminste… dat werd gezegd.

Het noorderlicht is zo'n fenomeen dat meteen een collectieve opwinding veroorzaakt. Appgroepen lopen vol met korrelige foto's van iets dat óf groen is, óf paars, óf gewoon een verkeerd ingestelde nachtlamp. Iedereen roept: "Zie je dat?!" en niemand durft te zeggen: "Nee, eigenlijk niet." Want je wilt niet degene zijn die het universum niet begrijpt.

Volgens Weeronline – en als Weeronline het zegt, dan is het zo – ontstaat het noorderlicht doordat de zon een soort driftbui krijgt. Uitbarstingen, elektrisch geladen deeltjes, wolken energie die met duizelingwekkende snelheid richting aarde razen. Botsingen. Atmosfeer. Energie. Licht. Kortom: de zon gooit zijn rommel onze kant op en wij zeggen: wat mooi!

Dat vind ik fascinerend.

Ergens op de zon ontploft iets, en hier op aarde trekken wij onze jassen aan, zetten we thermoskannen klaar en fluisteren ontroerd: "Kijk dan… wat een natuurwonder." Moeten we daar eigenlijk wel blij mee zijn?

Begrijp me niet verkeerd: het noorderlicht is prachtig. Het is alsof de hemel even zijn discoverlichting aandoet. Alsof Moeder Natuur zegt: jongens, ik kan ook een lichtshow. En eerlijk is eerlijk: dat kan ze.

Maar er zit ook iets ongemakkelijks aan. Dat dit licht ontstaat door geweld. Door zonnevlammen. Door kosmische energie die normaal gesproken liever niet zo dichtbij komt.

Het noorderlicht is een beetje als een ruzie waarachter mooie kunst ontstaat. Je staat te kijken en denkt: wat elegant, terwijl het eigenlijk het resultaat is van een stevige knal. En toch zijn we massaal enthousiast.

Misschien omdat het ons even uit onze dagelijkse sleur trekt. Even geen nieuws, geen dossiers, geen deadlines. Even naar boven kijken. Naar iets dat groter is dan wijzelf. Dat geen mening heeft over ons beleid, onze keuzes of onze appgroepen. Het noorderlicht vraagt niets. Het straalt alleen.

Maar misschien is dat ook de serieuze ondertoon. Dat wij pas omhoogkijken als de zon zich misdraagt. Dat het universum eerst moet uitbarsten voordat wij even stil worden.

En morgen? Morgen kijken we weer naar beneden. Naar schermen. Naar schema's. Naar elkaar. Tot de zon weer roept: hé, let eens op. En wij naar buiten rennen. Met koude handen. En warme verhalen. En ergens denken: Wat mooi dat iets zo ontregelends, zo mooi kan zijn.

DAGLICHT MET BLAUWE ZWAAILICHTEN

Pieter is tegen geweld tegen hulpverleners. Laat dat even helder zijn. Dat staat bij mij ongeveer op dezelfde plank als *tegen slaan op oma's*, *tegen het schoppen van puppy's* en *tegen het moedwillig vernachelen van de afstandsbediening*. Daar discussieer je niet over. Dat *ben* je gewoon. En toch zat ik met mijn koffie rechtop in bed toen ik dit las.

Hulpverleners. Die expres ongelukken veroorzaken. Om daarna… hulp te verlenen.

Ik las het twee keer. Toen nog een keer, hardop. Toen keek ik naar mijn mok, alsof die misschien iets zinnigs zou zeggen.

Twee Duitse ambulancebroeders. Boomstammen van bruggen. Betonplaten. IJzeren staven. Tweeëntwintig auto's kapot. Meerdere lichtgewonden. En daarna: *ta-daa!* — daar kwamen ze aan, met blauwe zwaailichten, reddend, verbindend, helpend, en vooral: gezien wordend.

Dit is geen Netflix-serie. Dit is geen duistere satire. Dit is gewoon… dinsdag in Duitsland.

De rechter was duidelijk: ze wilden niemand helpen. Ze wilden misdrijven plegen. Ze wilden niet de dankbare handdruk, maar het moment dat iedereen even opzij gaat. Dat geluid. Die sirene. Dat aura van *kijk mij eens onmisbaar zijn*.

En daar ging bij mij iets knarsen. Want geweld tégen hulpverleners is verwerpelijk. Punt. Maar geweld dóór hulpverleners is existentieel verwarrend. Dat is alsof de brandweer eerst zelf een lucifer afstrijkt "om erin te komen". Alsof de lifeguard stiekem iemand kopje-onder

duwt om daarna heroïsch te fluiten. Alsof de EHBO'er fluistert: *"Even flauwvallen, dan heb ik eindelijk weer iets te doen."*

Het motief was nog het meest ontregelend. De jongste wilde zijn ouders trots maken. De ander merkte pas bij incident zeven dat het misschien niet helemaal koosjer was.

Incident zeven. Dat is het moment waarop normale mensen denken: *hé… dit patroon ken ik ergens van.* Misschien uit therapie. Of uit een functioneringsgesprek. Of uit een serie true crime die je na aflevering twee al niet meer durft te kijken.

En nu komt de gedachte. Ik zeg er meteen bij: het is maar een gedachte. Geen beleidsvoorstel. Nog niet.

Misschien moeten we geweld tegen en geweld door hulpverleners samen opsluiten. In één ruimte. Met koffie. En tijd.

Niet om te straffen, maar om te begrijpen wat er misgaat als erkenning belangrijker wordt dan menselijkheid. Als het uniform zwaarder weegt dan de verantwoordelijkheid. Als helpen geen daad meer is, maar een podium.
Want daar zit de serieuze ondertoon, ergens tussen de sirenes en de betonplaten: hulpverlening gaat niet over held zijn. Het gaat over er zijn als het nodig is — en vooral níet zorgen dat het nodig wordt.

Wie ongelukken veroorzaakt om te kunnen helpen, is geen hulpverlener. Wie hulpverleners aanvalt, is geen mens.

En alles daartussenin? Dat verdient geen applaus, geen zwaailicht en geen romantiek. Misschien alleen dit: even stoppen. Even kijken. en jezelf afvragen of je eigenlijk wel bezig bent met redden — of vooral met gezien worden.

Daglicht dooft geen sirenes. Maar het laat wel zien wie ze aanzet.

DAGLICHT OP DE WEIDE

Ik begrijp steeds beter waarom koe-knuffelen een geruststellende bezigheid is. Je staat daar, met je hoofd tegen zo'n warme, dampende ribbenkast, en denkt: *hier gebeurt tenminste iets zinnigs*. Geen persconferenties. Geen tweets om drie uur 's nachts. Geen rode knop onder een glazen stolp. Alleen rust, herkauwde wijsheid en een zacht *boe* dat niets belooft wat het niet kan waarmaken.

En toen was daar koe Veronika.

Niet Veronika die loom in de wei staat te mijmeren over het bestaan, nee. Veronika uit Nötsch. Oostenrijk. Biologische boerderij. Internationaal doorbraakdier. Veronika die gereedschap gebruikt. Bewust. Doelgericht. Met beleid.

Veronika pakt een stok. Of een hark. Of een bezem. Met haar tong. Alleen dat al is indrukwekkender dan menig staatsbezoek. Ze bekijkt het object, draait het, kiest de juiste kant en denkt — ik parafraseer — *aha, vandaag is mijn buik aan de beurt*. Voor de zachte delen gebruikt ze de achterkant van de steel. Voor de rug en flanken de borstel. Multifunctioneel. Doordacht. Geen overkill.

Wetenschappers waren verbijsterd. Dat gebeurt ze niet vaak, maar nu dus wel. Hoogleraren die normaal gesproken alleen versteld staan van subsidiebedragen en publicatielijsten, stonden ineens in een stal te fluisteren: "Ze doet het… bewust."

Bewust. Dat woord bleef hangen.

In duizenden jaren samenleven met runderen was dit niet eerder vastgesteld. Dat zegt iets over koeien. Maar misschien nog wel meer over ons. Want we leven ook al een tijdje samen met mannen die zich wereldleider noemen, en bij sommigen is zelfs na jaren intensief observeren nog steeds niet vastgesteld of ze bewust handelen.

Veronika gebruikt een hulpmiddel om een probleem op te lossen dat zij zelf herkent. Jeuk. Ze analyseert. Ze kiest het juiste instrument. Ze past haar techniek aan. En klaar.

Vergelijk dat eens met een wereldleider die bij jeuk meteen een oorlog begint.

Wat Veronika vooral níet doet:

- Ze ontkent de jeuk.
- Ze wijst een andere koe aan als schuldige.
- Ze roept dat de jeuk fake news is.
- Ze bouwt geen muur om haar buik.

Nee. Ze pakt een bezem.

De boer is trots. Terecht. De internationale pers staat op de stoep. The New York Times, The Guardian, Le Figaro. Ze bellen allemaal. Niet omdat Veronika macht heeft, maar omdat ze inzicht toont. En dat is tegenwoordig zeldzamer dan uranium.
De boer hoopt dat mensen nu eindelijk eens zien waartoe dieren in staat zijn. Dat boerderijdieren niet dom zijn. Ik hoop stiekem iets anders: dat mensen zich ook eens afvragen waartoe sommige mensen níet in staat zijn.

Misschien moeten we het leiderschap heroverwegen. Niet meteen, hoor. Geen paniek. Maar stel je eens voor: een wereldtop waar eerst gekeken wordt wie met een bezem kan omgaan. Wie snapt dat zachte plekken een andere aanpak vragen dan harde. Wie weet dat krabben soms beter is dan slaan.

Ik zie het al voor me. Een grote tafel. Een paar wereldleiders. En Veronika. Rustig herkauwend. Ze luistert. Zegt niets. En op het moment dat iemand begint te schuimbekken, schuift ze zwijgend een stok naar voren. Niet om te dreigen. Maar om te laten zien: *het kan ook anders*.

Misschien is dat de echte reden dat koe-knuffelen zo geruststellend is. Niet omdat koeien zo zacht zijn. Maar omdat ze ons — zonder een woord te zeggen — laten zien hoe intelligent gedrag eruit kan zien. En dat is, eerlijk is eerlijk, best een opluchting.

DE BOEKERIJ

Er zijn van die momenten waarop een stad heel even haar adem inhoudt. Niet omdat er een brand uitbreekt. Niet omdat de sirenes loeien. Maar omdat er zachtjes een deur dichtgaat.

In winkelcentrum De Koperwiek gaat binnenkort zo'n deur dicht. Geen automatische schuifdeur, maar een deur van papier. Van kaften. Van bladwijzers die ooit haastig zijn ingelegd en nooit meer zijn teruggevonden.

Boekhandel Derde Druk verdwijnt. Na dertig jaar. Na duizenden gesprekken. Na minstens evenzoveel *"ik kwam eigenlijk alleen even kijken"*. En het antwoord van Capelle? "Jammer. Maar geniet van je pensioen."

Dat is lief. Maar ook een beetje alsof je tegen de bibliotheek van Alexandrië zegt: *Succes met de verhuisdozen.*

APPÈL (MET EEN HOOFDLETTER A, WANT DIT IS GEEN KOMKOMMER)

Beste Capellenaren, beste mensen die weten dat een stad zonder boekwinkel ongeveer zo gezellig is als een café zonder bar: Kunnen wij hier niet iets onwaarschijnlijks doen? Iets licht absurds. Iets dat begint met een kop koffie en eindigt met een boekentas. Kunnen wij - met elkaar - geen overname organiseren? Geen overname uit winstbejag, maar uit liefhebberij.

Zoals Downies & Brownies dat deden met koffie. Zoals anderen dat deden met fietsen, theaters, dorpshuizen.

Waarom niet een boekwinkel van en voor Capelle? Een plek waar:

- iemand je naam kent
- je een boek koopt én een verhaal krijgt
- lezen geen luxeproduct is
- snuffelen een officieel erkende activiteit blijft

En ja, ik hoor het u denken: *"Maar dat is financieel niet haalbaar."*

Dat zeiden ze ook over:

- vrijwilligers
- coöperaties
- burgerinitiatieven
- en de menselijke maat

Tot iemand zei: *"Maar wat als we het tóch proberen?"*

HOE DAN? (HIER WORDT HET PRAKTISCH, SCHRIK NIET)

Een paar **vormen om over te dromen** — en daarna serieus te bespreken:

1. **Een coöperatieve boekwinkel**
Capellenaren worden mede-eigenaar. Met een aandeel, een stem en een hart. Winst? Mooi. Maar bestaansrecht is het hoofddoel.

2. **Een sociale boekwinkel**
Met werkplekken voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Niet alleen boeken die je verder brengen, maar ook mensen.

3. **Een stichting + winkelconcept**
Met programmering:

- lezingen
- voorleesmiddagen
- leesclubs
- stille hoekjes voor wie even wil ontsnappen

4. **Een kleinere, slimmere Derde Druk**
Minder meters. Meer betekenis. Meer koffie. Meer gesprekken.

5. **Een hybride vorm**
Boekwinkel + huiskamer + buurtplek. Waar je ook zonder koopdrang welkom bent.

Want dit gaat niet over boeken alleen

Dit gaat over:

- vaste rondjes
- wekelijkse praatjes
- tijdschriften die alvast klaarliggen
- gezien worden zonder afspraak

Als Derde Druk verdwijnt, verdwijnt er niet alleen een winkel, maar een ritme. En ja, Dirk en Mirjam hebben hun rust verdiend. Meer dan verdiend. Dit is géén oproep om hen te laten blijven. Integendeel. Dit is een oproep om hun werk niet zomaar te laten eindigen in een leeg winkelpand met een bordje *Te Huur*.

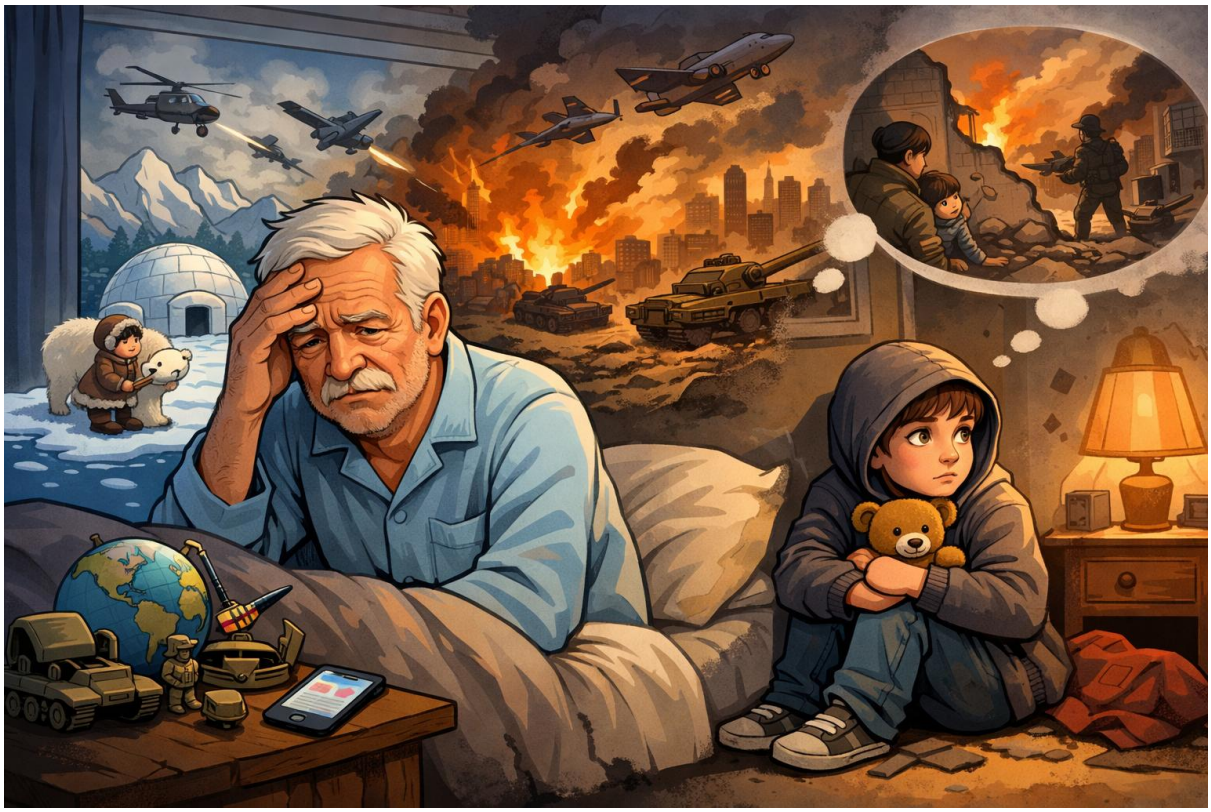
DUS CAPELLE…

Misschien is het naïef. Misschien is het te groot. Misschien is het precies wat we nodig hebben.

Laten we niet zeggen: *"Jammer, maar geniet van je pensioen."* Laten we zeggen: "Dank jullie wel. En nu nemen wij het over."

Wie doet mee? Wie durft hardop te dromen? Wie wil een boekwinkel redden - en daarmee een stukje stad?

GROENLAND IN DE ACHTERTUIN

Mijn kleinzoon is vijftien. Vijftien is een leeftijd waarop je tegelijk alles weet en niets zeker weet. Waarop je moeiteloos TikToks van twaalf seconden kunt duiden, maar bij het woord "toekomst" plotseling naar je schoenen kijkt. Eerder deze week zat hij tegenover me aan tafel. Met een boterham in de hand, pindakaas op zijn wang en de wereldpolitiek op zijn schouders.

"Van mij mag Amerika Groenland hebben," zei hij.
"Ik wil geen oorlog."

Hij zei het achteloos, zoals je ook kunt zeggen: *van mij mag iemand anders de afwas doen*. Alsof Groenland een verloren sok was die je zonder drama aan de buurman meegeeft. Ik slikte mijn koffie verkeerd en probeerde pedagogisch verantwoord te blijven.

"Stel je voor," zei ik, "dat de buurman ineens zegt: 'Jullie achtertuin met terras vind ik wel erg mooi. Dus die wil ik hebben."

Hij keek me aan. Dacht na. Kauwde.
"Ja… nee… dat is eigenlijk best raar."

En daar stond ik dan. Opa met een geopolitieke mini-college, gewonnen op argument, maar verloren op gevoel. Want terwijl hij het begreep, zag ik iets anders. Geen onverschilligheid. Geen politieke voorkeur. Ik zag angst. Echte angst. Niet schreeuwerig, niet hysterisch, maar netjes opgevouwen. Zoals jongeren dat doen. Angst met een hoodie eroverheen.

Het raakte me meer dan ik wilde toegeven. Want hij had gelijk. Hij wilde geen oorlog. En daar was hij bereid ver voor te gaan. Zelfs tot het weggeven van een eiland ter grootte van drie keer Frankrijk, met ijs, ijsberen en waarschijnlijk een paar zeer verbaasde Groenlanders die nergens om gevraagd hadden.

Enkele dagen later lag ik te dromen. Niet zo'n droom met vliegende fietsen of pratende honden. Nee, een echte volwassenendroom. Met sirenes. Met kaarten waarop pijlen naar elkaar wezen. Met mannen in pakken die ernstig knikten terwijl alles uit de hand liep. Ik droomde van oorlog.

Ik werd wakker met een zwaar hoofd en een licht schuldgevoel. Want als de dreiging van oorlog mij al uit mijn slaap houdt – mij, een man met pensioen, een volle koelkast en een redelijk vertrouwen in het bestaan – hoe moet dat dan zijn voor jongeren? Voor kinderen? Voor die vijftienjarige aan mijn keukentafel, die liever zijn toekomst inlevert dan een conflict riskeert?

Wij volwassenen doen soms alsof kinderen het allemaal wel "meenemen". Alsof ze elastisch zijn. Alsof je er een wereld vol crises tegenaan kunt gooien en zij vanzelf weer terugveren. Klimaat, pandemie, woningnood, oorlogsdreiging – *hop*, nog eentje erbij, ze kunnen het hebben.
Maar kinderen zijn geen trampoline. Ze zijn spons. Ze zuigen op. En vaak zonder woorden.

En terwijl ik daar zo lag, drong nog iets tot me door. Dat mijn kleinzoon zich drukmaakt over een mogelijke oorlog. Een mogelijke. Een denkbeeldige. Een die misschien komt. Misschien ook niet. En dat er tegelijkertijd miljoenen kinderen zijn die geen "stel je voor" nodig hebben. Voor wie oorlog geen nieuwsbericht is, maar een wekker. Geen debat, maar dagelijkse kost. Geen droom, maar realiteit.

Kinderen die niet praten over Groenland, maar over schuilkelders. Die niet redeneren over achtertuinen, maar over verdwenen ouders. Die niet bang zijn voor *dreiging*, maar leven ín oorlog.

Dat besef is geen prettig besef. Het is geen gezellig Pieters Daglicht-momentje met een knipoog en een mopje aan het eind. Het is zwaar. En terecht.

De volwassenen in deze wereld – en vooral zij die zichzelf leiders noemen – dragen daarin een verantwoordelijkheid die niet in speeches past. Geen verantwoordelijkheid met vlaggen en volksliederen, maar één die begint bij kinderen die 's nachts wakker liggen. Hier. En overal.

En wij? Wij, de volwassenen zonder machtige posities, zonder legers en zonder eilanden om weg te geven? Wij kunnen iets kleins doen. Iets onopvallends. Iets dat geen persconferentie oplevert. We kunnen kijken. Luisteren. Doorvragen. Niet meteen relativeren. Niet meteen zeggen dat "het allemaal wel meevalt". Want voor een kind valt het niet mee.
Het *valt* gewoon. Op hen.

We kunnen ruimte maken voor hun angst. Ook als die onhandig wordt verwoord. Ook als die klinkt als: "Van mij mag Amerika Groenland hebben." Want achter die zin zit geen

geopolitieke analyse. Daar zit een jongen die zegt: *ik wil dat het stopt*. Nog voordat het begonnen is.

En misschien is dat wel het meest volwassen standpunt aan tafel.

HET LEKKERSTE BROODJE

(En de zachte kracht van twee boterhammen)

Er zijn mensen die de vooruitgang meten in glasvezel, AI en zelfrijdende auto's.
En er zijn mensen – zoals Pieter – die vooruitgang afmeten aan wat er tussen twee boterhammen zit.

Neem nou zijn favoriete lunch. Geen poeha. Geen farce van gamba. Geen wakame die je eerst moet googelen om te weten of het eetbaar is. Nee. Twee zelfgesneden boterhammen. Wit of bruin, dat wisselt met de seizoenen. Echte boter. Kaas. Of vlees. Punt.

"Een blok," noemt hij het. Zoals een blok aan het been. Of juist: een blok aan de dag.

Is Pieter daarmee oud-fashioned? Een man die bij het woord *tramezzini* denkt aan een mislukte Scrabble-zet? Iemand voor wie *No Nori, No Glory* klinkt als een Japanse punkband die hij gelukkig gemist heeft? Misschien wel.

Want terwijl Pieter zich tevreden terugtrekt met zijn blok, wordt in Capelle aan den IJssel geschiedenis geschreven. Daar wint Sjoerd Mampaey van Midas opnieuw het NK Lekkerste Broodje. Voor de tweede keer in drie jaar. Dat is geen lunch meer, dat is topsport.

Het winnende broodje heet – hou je vast – No Nori, No Glory: een Japanse katsu-sando sandwich met een farce van gamba, tonijnsalade én tonijntartaar (drie tonijnen, dat alleen al), zoetzure sjalot, sesam-hoisinmayonaise, nori, wakame, furikake, op tramezzinibrood.

Een broodje dat niet gegeten wordt, maar *ervaren*. Een broodje met lagen. Texturen. Een verhaal. De jury noemde het “een cadeautje”.

Pieter leest dit en kijkt naar zijn boterham. Die kijkt niet terug. Die ligt daar gewoon. Betrouwbaar. Zwijgzaam. Zonder textuurverhaal. Is dat dan armoede? Of juist rijkdom?

Want ergens is er iets ontroerends aan een wereld waarin broodjes worden beoordeeld alsof het symfonieën zijn, terwijl miljoenen mensen elke dag gewoon hopen dat hun lunch hen niet teleurstelt.

De katsu-sando is ambitie tussen twee sneden brood. Het blok is vertrouwen. De één zegt: *kijk wat er kan*. De ander zegt: *kijk wat er is*.

Misschien zit de serieuze ondertoon precies daar. Dat we steeds meer geneigd zijn om zelfs ons eten te optimaliseren, te jureren, te winnen. Alsof een lunch pas telt als hij een podiumplek heeft gehad.

En toch – laten we eerlijk zijn – als Pieter ooit in Capelle staat, voor Midas, op het Stadsplein, dan zal hij naar binnen lopen. Niet omdat hij zijn boterhammen zat is. Maar omdat nieuwsgierigheid ook tussen twee boterhammen past.
En daarna? Daarna gaat hij gewoon weer naar huis. Snijdt twee boterhammen. Smeert boter. Legt kaas. En denkt, kauwend: *No nori. Still glory.*

OVER KABOUTERS, PASSIE EN EEN MAZDA DIE NOOIT STILSTOND

Pieter krijgt die vraag vaker dan hem lief is. Meestal net op het moment dat hij met een halve boterham in de hand, een los idee in het hoofd en drie onafgemaakte zinnen op zijn netvlies alweer aan iets nieuws begint. “Waar *haal* jij toch de tijd en de energie vandaan?”

Het wordt gefluisterd bij koffieautomaten, voorzichtig gevraagd na lezingen en soms ronduit wantrouwend uitgesproken, alsof Pieter ’s nachts stiekem wordt opgeladen in een schuur met een stekker in zijn linkeroor.

Het eerlijke antwoord is eigenlijk teleurstellend eenvoudig: passie. Passie voor mensen. Passie voor levensvreugde. En een hardnekkig gevoel dat hij nauwelijks werkt.

Voor Pieter voelt werken als één grote uit de hand gelopen hobby. Een hobby waar je per ongeluk anderen mee helpt, af en toe iets verandert en waar je zelf vooral ontzettend veel lol aan beleeft. Dat is gevaarlijk spul, want voor je het weet zit je om elf uur ’s avonds nog iets te schrijven “omdat het nu eenmaal zo lekker liep”.

Maar ja, probeer dát maar eens uit te leggen aan iemand die zuchtend zijn vierde vergadering van de dag inloopt.

Omdat niet iedereen dit kan geloven - en omdat Pieter ook niet wil overkomen als zo’n opgewekte zelfhulpgoeroe met een linnen broek - heeft hij besloten een tipje van zijn geheim te ontsluieren.

Want er *is* meer. Pieter beschikt namelijk over kabouters.

Ja. Kabouters. Echte. Van dat klassieke pink-formaat. Mannetjes én vrouwtjes, voor de volledigheid.

Het zijn huisgeesten. Energiek, licht lichtgeraakt, maar bijzonder loyaal. Pieter had ze jarenlang niet. Hij deed alles zelf. Tot hij op een dag een telefoontje kreeg dat zijn leven zou veranderen.

Mazda belde.

Nou ja, niet letterlijk Mazda natuurlijk, maar iemand die iemand kende die iemand kende die ooit betrokken was bij een bijzonder hoofdstuk uit de automobiele geschiedenis. De Mazda MX-3. Bouwjaar rond 1991. Een auto met een geluid waar je óf verliefd op werd, óf spontaan kabouters in hoorde meedansen.

Die zes dwergen - want zo noemden ze zichzelf destijds - sprongen jarenlang op en neer op het ritme van de zuigers. Ze leefden op benzinedamp, vibratie en pure mechanische extase. Tot Mazda op een dag zei: "We gaan het anders doen." En toen waren ze ineens overbodig. Pieter twijfelde geen moment. Hij had ruimte zat. Ze waren niet duur in onderhoud. Een kruimel hier, een slokje espresso daar. En energie… energie hadden en hebben ze als geen ander.

Sterker nog: door hun opleiding in motorblokken zijn het perfecte energiemakers. Terwijl Pieter denkt, schrijven ze mee. Terwijl hij praat, laden zij bij. Terwijl hij even niets doet - wat zelden voorkomt - rennen ze rondjes door zijn hoofd en fluisteren: "Zal ik dit idee vast warmdraaien?"

Het verklaart veel.

Waarom Pieter soms vijf dingen tegelijk doet en toch ontspannen blijft. Waarom hij zelden moppert over drukte. Waarom hij energie krijgt van mensen waar anderen leeg op lopen.

De kabouters doen niets wat Pieter niet zelf wil. Dat is belangrijk. Ze versterken slechts wat er al is. Passie vermenigvuldigd met plezier, gedeeld door het gevoel van moeten.

En daar zit de serieuze ondertoon. Want niet iedereen heeft kabouters. Niet iedereen heeft een Mazda-verleden in huis. Maar iedereen heeft ergens een bron die energie geeft in plaats van kost. Het probleem is dat we die bron vaak parkeren achter verplichtingen, verwachtingen en zinnen die beginnen met "ja maar".

Pieter weet inmiddels: als het voelt als werken, moet je oppassen. Als het voelt als spelen, zit je goed. En als het voelt alsof je nauwelijks werkt, maar wél verschil maakt…dan heb je goud in handen. Of kabouters. Dat kan ook.

En mocht u zich afvragen: nee, ze zijn niet te huur. Maar ze fluisteren wel graag bij anderen. Heel zachtjes. Op het ritme van wat u eigenlijk allang wist.

OVER PLEISTERS, PANIEK EN DE MOED OM TÓCH TE KOMEN

Pieter ziet het zichzelf nog niet doen. Laat dat helder zijn. Niet omdat hij flauwvalt bij het zien van een naald. Niet omdat hij bang is voor bloed — zijn *eigen*bloed heeft hij inmiddels in meerdere tinten rood leren kennen. Nee, het probleem zit dieper. Psychologischer. Existentiëler. Pieter is bang om fouten te maken.

Neem examenstress. Alleen al het woord veroorzaakt bij hem lichte transpiratie op plekken die daar normaal geen mening over hebben. Het idee dat iemand zegt: *"U heeft nog drie minuten"* maakt dat zijn brein onmiddellijk besluit koffie te gaan halen, ook al is er geen koffie en ook al mág dat niet.

En toch. En tóch besteedt Pieter graag aandacht aan dit berichtje, dat hem onlangs tegemoet sprong met het enthousiasme van een ballon die nét niet knapt:

EHBO-cursus 3 februari in Capelle aan den IJssel gaat door!
Er zijn genoeg aanmeldingen!
Er is nog plaats hoor. Maximaal 12 mensen.
Dus snel aanmelden!
Anders moet je weer een jaar wachten.

Een jaar. Een jaar is lang als je bedenkt dat ongelukken geen agenda bijhouden. Pieter weet dat. Hij voelt dat. Hij *denkt* het ook, al denkt hij soms liever aan andere dingen, zoals waarom stopcontacten altijd nét achter de bank zitten.

Want rationeel gezien is het glashelder: een EHBO-cursus is nuttig en noodzakelijk. Levensreddend zelfs. Je leert reanimeren, een AED gebruiken, wonden verbinden, handelen bij verstikking, beroertes en brandwonden. Dingen die je hoopt nooit nodig te hebben, maar die je op precies het verkeerde moment ineens wél nodig hebt. En dan wil je niet zeggen: "Momentje hoor, ik ga even googelen."

Het nut is evident. Je leert levens redden. Je krijgt zelfvertrouwen. Je voorkomt dat iets kleins groot wordt. Je helpt bij van alles – van een schaafwond tot een situatie waarbij iedereen ineens heel stil wordt. En je maakt je omgeving veiliger. Thuis. Op het werk. Bij de sportclub. In de supermarkt bij het schap met olijfolie.

De noodzaak is nog groter. Want de eerste minuten tellen. Ongelukken gebeuren altijd onverwacht. En hulp is zelden meteen ter plaatse.

Preventie zit er ook bij. Dat vindt Pieter dan weer prettig. Dat je leert zien wat mis kan gaan, voordat het misgaat. Dat spreekt zijn innerlijke risicomanager aan, die meestal pas wakker wordt als het al te laat is.

En ja, er is een examen. En ja, je moet oefenen. Op poppen. Met apparaten. Met pleisters die nooit doen wat je wilt. Maar misschien - denkt Pieter hardop - is dát precies de bedoeling.
Niet dat je alles perfect doet. Maar dat je *iets* doet. Dat je niet bevriest. Dat je handelt, juist omdat je geoefend hebt in een veilige ruimte, met mensen die ook twijfelen, zweten en soms het verband om de verkeerde arm wikkelen.

Pieter ziet het zichzelf nog niet doen. Maar hij ziet wél dat het belangrijk is. En soms begint verantwoordelijkheid precies daar: bij iets wat je spannend vindt, maar toch aandacht geeft.

Dus mocht u denken: *"EHBO, dat is niks voor mij"* – dan is dat misschien juist een teken dat het wél iets voor u is.

3 februari. Capelle aan den IJssel. Nog een paar plekken. En wie weet: geen examenstress, maar een vaardigheid die ooit alles verandert.

HET CEMENT MET KOFFIE EN KOEKJES

Ze zijn het cement van de samenleving. Niet het soort cement dat je met een betonmolen mengt en waar je vieze handen van krijgt (hoewel: soms ook dat), maar het cement dat kraakt, praat, lacht, moppert en ondertussen alles bij elkaar houdt. Vrijwilligers. Mensen die "ja" zeggen terwijl niemand "moet" roept. Mensen die verschijnen met een sleutelbos, een thermoskan koffie en de geruststellende woorden: *"Komt goed hoor."*

Je vindt ze overal. In het verzorgingshuis waar ze precies weten wie zijn suikerklontje links van het schoteltje wil. Bij de scouting, waar ze doen alsof het heel normaal is om in de regen knopen te leggen en liedjes te zingen die niemand kent, maar iedereen meezingt. Op de sportclub, waar ze al dertig jaar vlaggen wassen, friet bakken en het scorebord bedienen alsof het de cockpit van een Boeing is. En in de buurt. Altijd in de buurt. De mensen die weten wie er alleen woont, wie net zijn partner verloren is en wie je kunt bellen als de heg ineens op straat ligt.

Vrijwilligerswerk klinkt soms als opoffering. Alsof je ergens een kruis draagt, zuchtend over natte grasvelden en eindeloze vergaderingen met koekjes die altijd nét te droog zijn. Maar dat is het niet. Het is levensvreugde in werkkleding. Het is geven omdat het kan. En krijgen, zonder dat iemand het bonnetjes noemt. Het is thuiskomen met modder op je schoenen en een goed gevoel in je jaszak.

En ja, ze mopperen. Dat hoort erbij. Vrijwilligers mopperen professioneel. Over formulieren, over regels, over dat "het vroeger toch allemaal simpeler was". Maar ondertussen doen ze het wel. Altijd weer. Want ergens tussen het mopperen en het

meedoen gebeurt iets wonderlijks: betekenis. Geen groot woord, maar een stevig gevoel. Dat je ertoe doet. Dat iemand op je rekent. Dat de wereld niet alleen bestaat uit deadlines, beleidsnota's en wachtmuziekjes.

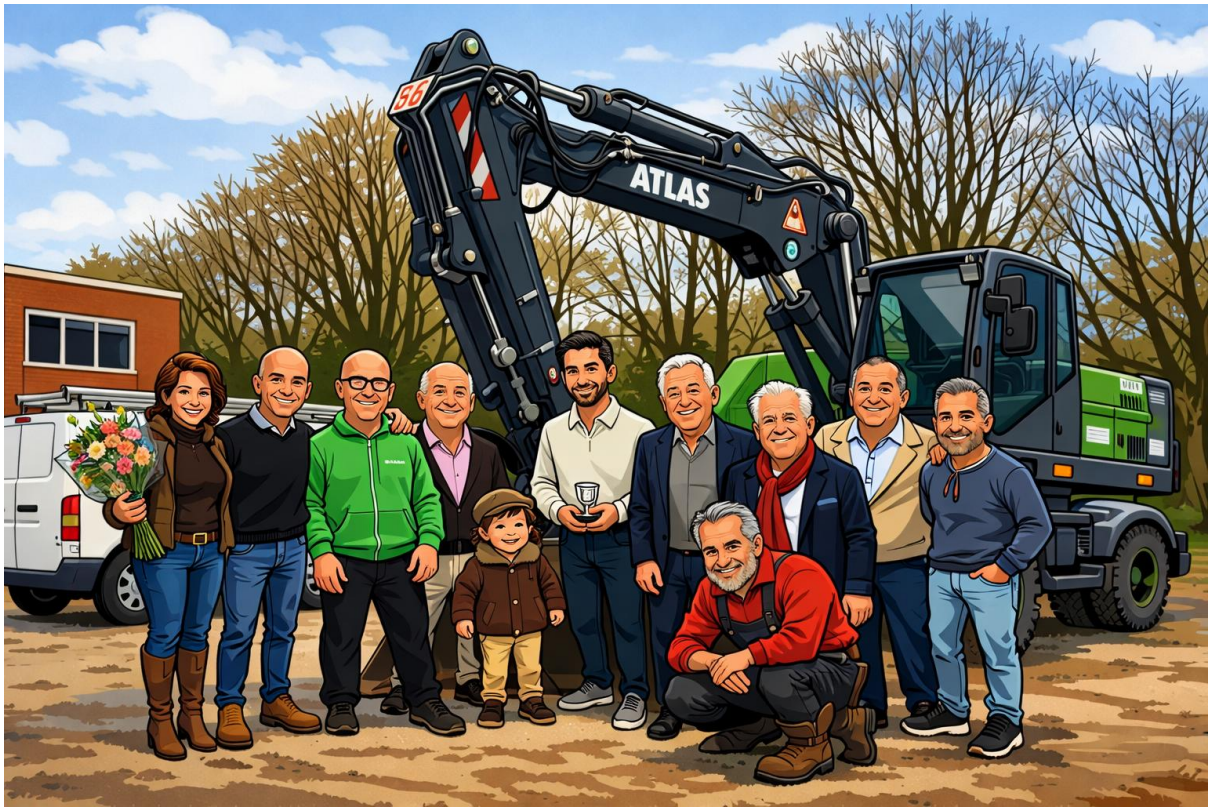
Het is dan ook volkomen logisch dat Hare Majesteit Koningin Máxima op donderdagochtend 12 februari in de Stadsschouwburg van Utrecht het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger opent. Een plek met pluche stoelen, historie en nét genoeg grandeur om te laten zien: dit is belangrijk. Het jaar staat in het teken van 'de kracht van doen'. Een prachtige term. Want vrijwilligers praten niet eindeloos over wat zou moeten. Ze doen. Met kleine handen en grote harten. Met koffie, koekjes en soms een PowerPoint die het niet doet.

Vereniging VrijwilligerswerkNL organiseert de bijeenkomst. Dat klinkt zakelijk, maar achter die naam zitten mensen die precies weten hoe laat de bus gaat, waar de sleutels liggen en wie je moet bellen als het echt misgaat. En ook staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg, Nicki Pouw-Verweij, is erbij. Dat is goed. Want vrijwilligerswerk leeft niet in beleid alleen. Het leeft op dinsdagochtenden, zaterdagmiddagen en onverwachte zondagavonden. Het leeft daar waar iemand zegt: *"Ik ga wel even."*

Misschien is dat wel de kern. Vrijwilligers zijn de mensen van *even*. Even helpen. Even luisteren. Even blijven. Even de boel bij elkaar houden. Zonder applaus, zonder lintje (al mag dat best eens vaker), zonder dat het op hun LinkedIn-profiel hoeft. Ze doen het niet omdat het moet, maar omdat het kan. Omdat het leuk is. Omdat je door te geven iets terugkrijgt wat je nergens kunt kopen.

Dus laten we ze vieren. Met bloemen, woorden en waardering. Maar vooral door zelf ook eens te zeggen: *"Ik ga wel even."* Want de samenleving staat niet op regels alleen. Ze staat op mensen. En die mensen? Die zijn het cement. Met koffie. En koekjes. Soms een beetje droog. Maar altijd onmisbaar.

IJZER DAT BUIGT, MAAR NIET BREEKT

Er zijn bedrijven die beginnen met een businessplan, een pitchdeck en een PowerPoint vol pijlen die omhoog wijzen. En er zijn bedrijven die beginnen met een keet, een paar stevige handen, een thermoskan koffie en het vaste voornemen om het gewoon goed te doen. VDI Groep hoort onmiskenbaar bij die tweede categorie. IJzersterk, letterlijk en figuurlijk.

Want wie het verhaal van Van Delft Infra – en later Niessink, Ecoplan, Vugtdak en Pro-Rec – leest, leest geen gladgestreken successtory. Je leest een familiegeschiedenis. Met modder aan de laarzen, met groeipijn, met lef, met vallen en weer opstaan. En vooral: met trouw. Aan elkaar, aan het vak en aan Capelle.

Het begint in 1979. Drie broers: Dirk, Anton en Otto. Gebroeders Van Delft. Geen Excel-sheets, maar een keet op de Hoofdweg. Geen internationale ambities, maar een wijk in aanbouw: Oostgaarde. “Passend dichtbij”, zouden we nu zeggen. Toen heette dat gewoon: logisch.

En dat dichtbij bleef. Niet alleen in kilometers, maar ook in mentaliteit. Werken met mensen die je kent. Leveranciers die je tegenkomt bij de bakker. Opdrachtgevers die je groet bij de voetbal of in de rij bij Stam of Luijten. Een kerstpakket dat niet van een anonieme groothandel komt, maar ruikt naar de straat waar je zelf woont. Lokaler dan dit wordt het niet – en eerlijk gezegd: waarom zou je dat willen?

In de jaren ’90 neemt de tweede generatie het stokje over. Broers, neven, zwagers – het klinkt als het begin van een mop, maar het is vooral het bewijs dat familie hier geen

marketingterm is. Familie *is* de organisatievorm. En iedereen die erbij werkt, mag meedoen. Niet als radertje, maar als onderdeel van het geheel.

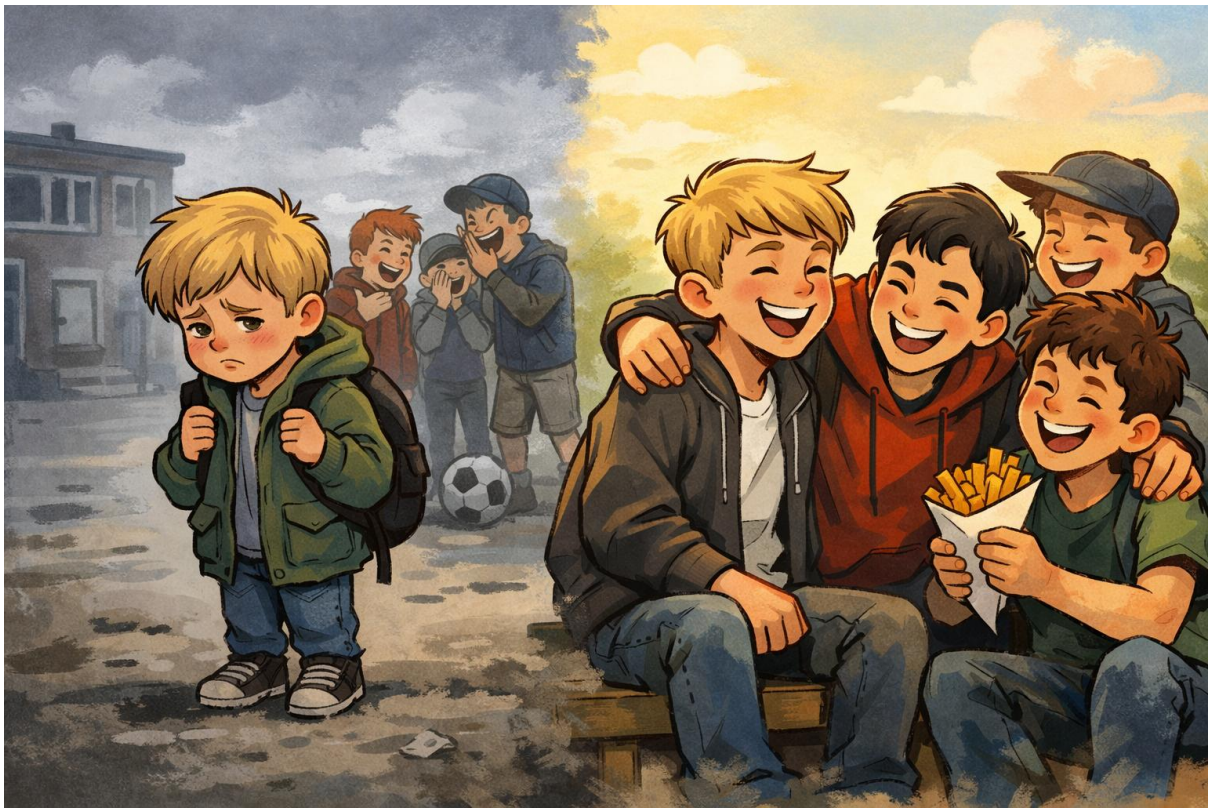
Ondertussen groeit het bedrijf. Niet door grootspraak, maar door samenwerking. Ecoplan, Niessink, Vugtdak, Pro-Rec. Geen los zand, maar een stevig geheel. Vijf takken, één stam. En toen het geheel een naam nodig had die recht deed aan die ontwikkeling, werd het VDI Groep. Vertrouwd. Duurzaam. Innovatief. Drie woorden die je vaak hoort, maar hier opvallend weinig uitleg nodig hebben.

Vertrouwd, omdat je hier al bijna een halve eeuw weet wie je belt – en wie er opneemt. Duurzaam, omdat continuïteit pas echt duurzaam is als je het over generaties durft te hebben. Innovatief, omdat je zelfs als familiebedrijf begrijpt dat TikTok soms net zo belangrijk is als een schop.

Ja, TikTok. Waar Daniël van de derde generatie nuchter constateert dat een filmpje ineens 40.000 keer bekeken wordt. Geen gelikte reclame, maar echte verhalen van echte mensen. Werken bij VDI wordt niet verkocht, het wordt getoond. En dat werkt. Omdat echtheid zeldzaam is geworden.

En dan is daar Kleine Dirk. Drie jaar oud. Vierde generatie. Op de foto. Nog zonder helm, maar al wel met geschiedenis op zijn schouders. Of hij het bedrijf ooit overneemt? Niemand die het weet. En dat is precies goed. Want echte continuïteit dwing je niet af. Die groeit. Samen.
De wethouder reikt een bronzen beeld uit. “Samen groeien.” Het is een mooie symboliek, maar eigenlijk overbodig. Want wie kijkt naar VDI Groep, ziet dat sommige bedrijven geen beeld nodig hebben om te laten zien waar ze voor staan. Ze staan er gewoon. Al 47 jaar. IJzer roest, zegt men. Maar niet dit ijzer. Dit is Capels ijzer. Gesmeed door generaties. En klaar voor de volgende vijftig jaar.

DE ECHO VAN HET SCHOOLPLEIN

Het was op het schoolplein. Altijd dat schoolplein. Een plek waar dromen beginnen, knieën sneuvelen en woorden soms harder aankomen dan een misplaatste voetbal tegen je slaap.

Pieter stond daar. Klein jochie, grote jas, naam nog groter. Zijn achternaam was zo'n naam. Zo'n naam die uitnodigt. Niet tot koffie, maar tot creativiteit van de verkeerde soort. "Dóóóie!" riepen ze. Niet één keer. Niet per ongeluk. Maar met overtuiging. Met volume. Met dat vileine plezier dat alleen kinderen kunnen hebben als ze nog niet weten dat ze later sorry moeten zeggen tegen zichzelf.

Pieter vond het verschrikkelijk. Want 'dooie' is niet zomaar een woord. Het is koud. Het is stil. Het is het einde van alles wat nog moest beginnen. En dat voelde hij, elke keer opnieuw. Alsof iemand met een gum langs zijn bestaan ging. Jij telt niet. Jij bent al klaar. Jij bent… dood.

Volwassenen zeggen dan dingen als: *"Ach joh, trek het je niet aan."* Dat is een prachtige zin. Echt waar. Vooral omdat hij volstrekt onuitvoerbaar is. Alsof je tegen iemand met natte voeten zegt: "Doe alsof je droog bent."

Jaren later.

Pieter is ouder. Wijzer. Zijn jas past nu beter. Zijn zoon heeft vrienden. En die vrienden noemen hem… 'Dooie'. Liefdevol. Lacherig. Met een arm om de schouder en een frietje in

de hand. “Kom je, Dooie?” En niemand bedoelt iets naars. Niemand lacht *tegen*. Iedereen lacht *met*.

Het kan verkeren.

En precies daar zit de verwarring. Want woorden zijn net messen: ze kunnen snijden, maar ook brood smeren. Het verschil zit ’m niet in het staal, maar in de hand die het vasthoudt. En vooral: in de bedoeling.

Pesten is zelden grappig. Ook niet als het lacherig klinkt. Ook niet als iedereen meelacht. Het is humor zonder humor. Grapjes zonder vangnet. Het is iemand klein maken zodat een ander zich even groot kan voelen. En dat is geen groei, dat is compensatie.

Het wrange is: pesters weten vaak niet dat ze pesten. Ze noemen het plagen. Of dollen. Of karakter vormen. Maar karakter vorm je niet door er met modder naar te gooien. Dat wordt gewoon… een vieze jas.

En ja, soms verandert alles. Soms wordt een scheldnaam een geuzennaam. Soms wordt pijn later een grap aan de keukentafel. Soms kun je erom lachen. Maar dat is geen bewijs dat het toen niet pijn deed. Dat is bewijs dat mensen veerkrachtig zijn. En veerkracht is iets anders dan onkwetsbaarheid.

DE BOODSCHAP?

Misschien deze: let op je woorden. Niet omdat ze altijd verkeerd zijn, maar omdat ze altijd landen. En jij bepaalt niet waar. Dat doet de ander. En als je iemand ‘Dooie’ noemt, vraag jezelf dan even af: zeg ik dit *met* iemand, of *over* iemand? Het verschil is klein. De gevolgen niet. Pieter weet het. Hij heeft het gevoeld. En hij lacht nu. Maar hij vergeet het nooit.

Dat Pieter ooit nog eens als een trotse opa langs een rugbyveld zou staan, had hij in zijn jongere jaren voor onmogelijk gehouden. Pieter was meer van het subtiele werk. Van het fijnzinnige duwtje in de rug, niet van het collectieve omver beuken. Van woorden, niet van tackles. Van Daglicht, niet van modder.

En toen was daar kleinzoon Joshua.

Joshua, die zijn rust niet vond in stilte, maar in lawaai. Niet in afzondering, maar in een groep jongens die elkaar met grote snelheid omverlopen, elkaar daarna overeind trekken en vervolgens gezamenlijk besluiten dat alles weer goed is. Joshua vond bij de rugbyclub precies die mensen die hem houvast boden. Ja, ik hoor u denken: *rust* en *rugby* in één zin, dat is alsof je zegt dat een kettingzaag therapeutisch kan werken. Maar toch.

Want rugby is ruig, maar niet stuurloos. Het is botsen met een gebruiksaanwijzing. Stoeien met afspraken. Knokken binnen kaders. Er zijn regels, normen, tradities. Er is respect voor de scheidsrechter, voor de tegenstander, voor het spel. En precies dát is wat jeugd nodig heeft. En pubers. En eigenlijk iedereen die af en toe denkt: “Waar is hier de handleiding?”

Bovendien – en dit is een belangrijk argument in opa-logica – Joshua zegt zelf dat het een mooie sport is. En dat móét ook wel. Want anders ga je als vijftienjarige niet twee keer per week zelf trainen én daarnaast ook nog elke week training geven aan jongere spelers. Dat doe je alleen als je ergens in gelooft. Of als je ernstig ontspoord bent. Maar Joshua oogt vooral betrokken.

Dus staat Pieter daar. Zaterdag 7 februari. Met koude handen, warme koffie en een borst die nét iets verder vooruitsteekt dan strikt noodzakelijk. Naast hem staan trotse ouders. Veel trotse ouders. Allemaal met hetzelfde gezicht: een mengsel van lichte bezorgdheid ("komt hij straks nog heelhuids thuis?") en diepe bewondering ("kijk 'm gaan, die van mij").

Zaterdag 7 februari 2026 is het bovendien Super Zaterdag bij Rugbyclub Hoek van Holland. Dat klinkt als een marketingterm, maar het is vooral logistiek chaos met liefde. De hele jeugd speelt thuis. Van de Turven – die vooral nog oefenen in de kunst van het *verkeerde kant oprennen* – tot aan de Colts, die al doen alsof ze internationals zijn, inclusief het kijken naar de scheidsrechter alsof die persoonlijk verantwoordelijk is voor alle onrecht in de wereld.

En Pieter? Die staat te kijken. Naar het spel. Naar de jongens en meiden. Naar de structuur in de chaos. Naar hoe regels geen beperking zijn, maar een vrijbrief om voluit te gaan. Naar hoe je elkaar keihard kunt raken zonder elkaar kwijt te raken.

En ergens, tussen een scrum en een kop koffie, dringt een serieuze gedachte zich op. Misschien is dit wel precies wat we vaker nodig hebben. In sport. In opvoeding. In de samenleving. Duidelijke afspraken. Ruimte om te botsen. En daarna samen weer opstaan.

Pieter glimlacht. Het daglicht valt schuin over het veld. Modder glanst. Joshua rent. En ineens is rugby niet zomaar een sport.

Het is opvoeding in korte broek.

NOG EVEN ADEMHALEN

Het is weer zover. Nederland heeft een nieuw akkoord. Een nieuw programma. Een nieuw begin. Of zoals mijn buurman het noemde terwijl hij zijn container aan de straat zette: *"Ze hebben weer een stapel papier gevonden."*

En daar sta je dan. Als land. Met frisse beloften, fonkelende woorden en een bijna voelbare geur van optimisme. Het ruikt een beetje naar nieuw plastic mapje, een beetje naar net gezette koffie en heel veel naar: *nu gaan we écht aan de slag.*

Aan de slag.

Het is zo'n uitdrukking die altijd klinkt alsof er meteen iemand zijn mouwen opstroopt. Alsof ergens, diep in Den Haag, een collectieve beweging plaatsvindt: jassen uit, stropdassen los, handen op tafel. *Zo. En nu.*

Want het programma ligt er. Dat is er. Dat programma is stevig, hoopvol en vooral: veelbelovend. Als alles wat erin staat ook echt gebeurt, dan wordt Nederland warmer, eerlijker, menselijker en waarschijnlijk ook iets schoner achter de koelkast. Dan gaan we anders werken, liever kijken, beter luisteren en voortaan pas praten nadat we hebben nagedacht.

Althans. Dat staat er een beetje tussen de regels.

Nu nog het kabinet. De mannen en vrouwen die het mogen doen. Die niet alleen *over* de verandering praten, maar 's ochtends opstaan met de verandering in hun agenda. Mensen die

ontdekken dat “aan de slag” soms betekent: eindeloos vergaderen over wanneer je precies begint.

Want daar zit altijd een klein misverstand. Aan de slag klinkt daadkrachtig, maar het is ook een subtiel woord. Je kunt namelijk heel lang *aan* iets zijn, zonder dat het *iets* daadwerkelijk opschiet. Zoals ik aan de slag ben met de schuur. Al drie jaar. Met groot enthousiasme. In theorie.

En toch. Toch wil ik mild zijn. Want ergens geloof ik het. Dat er mensen zijn die echt willen. Die het programma niet zien als eindpunt, maar als startschot. Die begrijpen dat beloven makkelijk is, maar doen ingewikkeld. Dat verandering niet ontstaat in zinnen, maar in daden die soms een beetje pijn doen.

Aan de slag gaan betekent ook: afscheid nemen van zekerheden. Van vertrouwde reflexen. Van het zinnetje *“zo doen we dat hier nu eenmaal.”* Dat is misschien wel de moeilijkste klus van allemaal.

Dus laten we even ademhalen. Laten we het programma nog eens lezen zonder cynisch potlood in de hand. En laten we die nieuwe ploeg een moment gunnen. Niet eindeloos, maar wel echt.

Want als alles anders, positiever en liever wordt, dan is dat niet omdat het zo mooi is opgeschreven. Maar omdat ergens iemand op een maandagochtend dacht: *genoeg gepraat, ik begin gewoon.*

En dat is misschien wel de echte betekenis van aan de slag. Niet groots. Niet heroïsch. Maar gewoon. Beginnen.

Er zijn van die woorden die meteen iets oproepen. *Ratten* is er zo één. Je ziet ze al voor je: glimmende oogjes, een staart als een nat touwtje, en een moreel kompas dat ergens tussen de afvalcontainer en het rioolputje is blijven steken. Niemand wil ze. Niemand mist ze. En toch zijn ze er. In groten getale. Ook in Capelle, in de wijk Middelwatering, waar de rat zich inmiddels heeft opgewerkt van incidentele passant tot volwaardige buurtbewoner.

Wie er woont, weet het. De struiken ritselen niet meer van de liefde, maar van pootjes. De kliko's zijn geen kliko's meer, maar all-you-can-eatbuffetten. En wie 's avonds nog even de hond uitlaat, loopt niet alleen zijn rondje, maar ook langs de stille getuigen van een samenleving die ergens een kruimel te veel heeft laten liggen.

Maar laat ik eerlijk zijn: ratten zijn niet het grootste probleem. Rattengedrag is dat wel.

Want mensen kunnen zich óók als ratten gedragen. Dat is misschien nog wel vervelender. Dat begint klein. Een vuilniszakje naast de container. "Ach, één keer." Een bankstel op de stoep. "De gemeente haalt 'm vast wel op." En voor je het weet heb je geen wijk meer, maar een openluchtlaboratorium voor knaagdierkunde.

De rat is namelijk een opportunist. Net als sommige mensen. Hij komt niet omdat hij zo graag in Middelwatering wil wonen - hij komt omdat wij hem uitnodigen. Met slordigheid. Met wegkijken. Met het collectieve schouderophalen dat zegt: *niet mijn probleem*. En ratten luisteren daar aandachtig naar. Ze horen het zelfs beter dan wij.

Toch is het te makkelijk om alleen met de vinger te wijzen naar “de rat”. Want de rat doet wat ratten doen. Die volgt zijn natuur. De mens daarentegen heeft ooit beschaving uitgevonden. En afvalinzameling. En regels. En burenoverleg. Dat is geen biologie, dat is keuze.

Dus ja, we moeten ratten bestrijden. Serieus. Professioneel. Zonder valse romantiek. Een rattenkolonie hoort niet in een woonwijk, hoe sociaal ze onderling ook zijn. Maar minstens zo hard moeten we het andere probleem aanpakken: het ratten-in-de-mens-gedrag.

Dat betekent: geen rommel laten slingeren. Geen dumpingen goedpraten. Elkaar aanspreken zonder meteen in een verbaal knaaggevecht te belanden. En ja, ook van de overheid mag verwacht worden dat zij zichtbaar optreedt. Niet alleen met vallen en gif, maar met aanwezigheid, handhaving en gezond verstand. Want een wijk is geen riool. En samenleven is geen knaagwedstrijd.

Wie Middelwatering lief is / en dat zijn er velen - weet: ratten horen thuis in sprookjes, fabels en politieke metaforen. Niet tussen de speeltuin en het tuinpad. En als we daar samen iets aan doen, verdwijnen ze vanzelf. De echte ratten misschien iets sneller dan de figuurlijke. Maar ook dat is vooruitgang.

En vooruitgang, dames en heren, daar lust zelfs een rat geen kaas van.

HET GERITSEL VAN DE WERELD

Er was een tijd - en ik zweer dat ik ‘m zelf heb meegemaakt - dat de dag pas begon nadat de krant was opengevouwen. Niet gescrold. Niet geveegd. Nee: opengevouwen. Met dat karakteristieke geritsel dat klonk als: *rustig maar, de wereld wacht wel even*. Koffie erbij. Eventueel een beschuitje. En dan eerst het nieuws, vóórdat je zelf nieuws werd op je werk.

Er was ook een tijd dat je alleen op vakantie ging als je zeker wist dat er ergens, op een straathoek of bij een dorpsplein, iemand stond met kranten. Liefst in een taal die je niet sprak, maar dat gaf niet. Nieuws voelt altijd belangrijker als je het niet helemaal begrijpt. En er was een tijd dat je, onderweg naar de trein, nog snel even riep: “Doe mij er ook eentje!” Gewoon. Op straat. Met inkt aan je vingers en de belofte dat je later op de dag slimmer zou zijn.

Die tijd is ergens blijven liggen. Tussen de ochtendspits en de pushmelding.

En toen las ik over Ali Akbar. Drieënzeventig jaar. Vijftig jaar kranten verkocht. Op straat. In Parijs. Waarschijnlijk de laatste der Mohikanen, maar dan met een stapel *Le Monde* onder de arm.

President Macron - ja, die - ontving hem deze week op zijn officiële residentie en speldde hem een Nationale Orde van Verdienste op. Een straatverkoper. Met een onderscheiding. Ik stel me zo voor dat het personeel even niet wist waar de kranten moesten liggen. Op de antieke tafel? Of toch liever op een iPad-standaard?

Macron noemde hem een icoon van het Parijse stadsleven. En terecht. Want Ali Akbar is Parijs. Niet de Eiffeltoren. Niet de croissant. Niet eens dat eeuwige gerommel met gele hesjes. Nee: een man op straat die roept, lacht, grapjes maakt en ondertussen de wereld uitdeelt in papieren vorm.

Hij kende armoede, dwangarbeid en geweld, zei Macron plechtig. Maar hij hield vol. En dat is misschien wel het meest radicale wat je tegenwoordig kunt doen: volhouden. Blijven staan. Blijven roepen. Blijven geloven dat iemand vandaag nog een krant wil.

In zijn hoogtijdagen verkocht hij er tweehonderd per dag. Twee. Honderd. Dat zijn tweehonderd momenten van oogcontact. Tweehonderd korte gesprekken. Tweehonderd kansen om te zeggen: "Goedemorgen, hier is de wereld."

Nu zegt hij: "Alles is digitaal. Niemand koopt nog kranten." En toch staat hij er nog. Omdat hij grapjes maakt. Omdat hij mensen laat lachen. Omdat hij positief probeert te blijven. En daar zit 'm de pijnlijke grap van onze tijd.

Wij hebben alles digitaal. Alle nieuws, altijd, overal. Maar niemand staat er meer voor op straat.

De straatverkoper is verdwenen, en met hem een klein stukje menselijkheid. Het moment waarop iemand je dag binnenwandelt met een stapel nieuws en een glimlach.
Waarop je even geen algoritme bent, maar gewoon iemand die iets koopt van iemand anders.

Misschien is Ali Akbar daarom onderscheiden. Niet omdat hij kranten verkocht. Maar omdat hij bleef mens zijn, midden in een wereld die vooral snel wil zijn.

En ik? Ik vouw vanavond nog eens een krant open. Al is het maar om te horen hoe dat ook alweer klonk.

DE WAARDE VAN EEN SLECHT IDEE

Er zijn van die dagen waarop je wakker wordt, naar de spiegel kijkt en denkt: *dit kapsel was een slecht idee*. En toch — je gaat de deur uit. Je laat de wereld jouw mislukte kruising tussen een stormvlaag en een vergiet gewoon zien. Waarom? Omdat je diep vanbinnen weet: slechte ideeën hóren er gewoon bij. Sterker nog, ze zijn de drijvende kracht achter alles wat ooit briljant is geworden.

Neem nou mijn buurman, Kees van nummer 42. Kees besloot ooit een regenton te bouwen in de vorm van een gigantische plastic flamingo. Een slecht idee, dat kun je op drie straten afstand ruiken. Dat ding lekte, kantelde, en lokte een zwerm buurtmeeuwen die dachten dat ze eindelijk eens een roze soortgenoot hadden gevonden. Maar terwijl wij dachten dat Kees compleet was doorgeslagen, stond er wel mooi een fotograaf van de regionale krant op de stoep. “Lokale man heruitvindt de regenopvang”, kopte de voorpagina. Daar sta je dan: met je slechte idee als schaamteloos innovatief icoon. En dát, beste lezer, is precies de magie.

We doen vaak alsof de wereld is gebouwd door mensen met alleen maar goede ideeën. Alsof Picasso begon met perfecte kubisten, Einstein met kant-en-klare relativiteit en Beyoncé met een flawless eerste repetitie. Maar in werkelijkheid zitten de fundamenten van onze vooruitgang vol misbaksels, mislukkingen en misverstanden.

Want wat is een slecht idee eigenlijk? Niet meer dan een gedachte die nog niet weet hoe briljant ze wil zijn.

Een slecht idee duwt je uit de tredmolen van je routines. Het rammelt aan je zelfbedachte hekken. Het fluistert: "Wat als alles anders zou kunnen? Wat nou als jij niet zo volgzaam was als je denkt?"

Neem het absurdste idee dat je ooit hebt gehad, dat je misschien op dinsdagmiddag een raket zou kunnen bouwen van keukenrollen en ducttape, of dat je het probleem van parkeerplaatsen kon oplossen met trampolinepleinen. In eerste instantie lach je jezelf uit. Dat hoort. Een slecht idee begint altijd met een lach. Maar als je net even doordenkt, komt het gevaarlijke moment: het wordt interessant. Want ineens besef je dat die keukenrolraket misschien kinderwerk is, maar de gedachte erachter - dat je iets kleins groot kunt maken — die klopt.

Het is precies waarom kinderen zoveel briljantere vragen stellen dan volwassenen. Kinderen vragen niet of het mag. Ze vragen *waarom niet?* Volwassenen moeten dat opnieuw leren. Maar dan met iets minder glitterlijm, al hoeft dat niet.

Het echte probleem zit natuurlijk in het systeem. Dat perfide netwerk van regels, gewoontes en verwachtingen dat ons voortdurend influistert dat we normaal moeten doen. Normaal nadenken. Normaal werken. Normaal falen, of liever helemaal niet falen.

Maar een systeem dat nooit wankelt, kan ook nooit vernieuwen.

Daarom heb ik mezelf deze week één uitdaging gegeven: elke dag één nieuw slecht idee. Gewoon, als warming-up. Op maandag stelde ik voor dat we gemeenteraadsvergaderingen voortaan houden in een draaimolen. Op woensdag bedacht ik een app die je waarschuwt wanneer je te serieus wordt. En vandaag vroeg ik me af of we niet beter drie burgemeesters per stad konden hebben: eentje voor de regels, eentje voor de chaos en eentje voor de koffie.

Zijn het goede ideeën? Absoluut niet. Kunnen ze tot iets leiden? Bijna altijd.

Want dat is de kern van een slecht idee: het is een springplank. Een trampoline onder je denkvermogen. Een duwtje richting een wereld waarvan we nog geen benul hebben.

Slechte ideeën zijn de stofzuigers van onze mentale spinnenwebben. Ze zuigen vastgeroeste patronen los, wakkeren opstandigheid aan en maken de weg vrij voor iets werkelijk nieuws. Dus ja, koester ze. Omarm ze. Schrijf ze op, lach erom, trek ze binnenstebuiten, gooi ze tegen de muur en kijk wat blijft plakken. Want achter elk slecht idee schuilt een betere vraag. En achter elke betere vraag schuilt de mogelijkheid dat jij - ja, jij, met dat mislukte kapsel - de wereld een zetje kunt geven.

Of zoals Kees gisteren weer zei toen zijn flamingoton voor de derde keer omviel:
"Joh, het is een begin."

En dat, beste lezer, is alles wat een goed idee ooit nodig heeft.

POTLOOD, PANIEK, POLITIEK

Verkiezingen. Het moment van het jaar waarop wij, het volk, ons allerbelangrijkste instrument ter hand nemen: het stemhokje. Of, voor de meer avontuurlijke types, de digitale variant van dat hokje, waarin je, als je goed kijkt, een beetje voelt alsof je een heel klein deel van de wereld bestuurt. Alleen jammer dat die wereld soms zo ingewikkeld is dat je er duizelig van wordt, net als na drie rondjes in de kermisattractie ‘De Draaiende Politieke Belofte’.

Dus daar sta ik dan, in mijn persoonlijke daglicht van het verkiezingsgebeuren, met een potlood in de hand dat zich groter waant dan het eigenlijk is. Het krast op het papier alsof het een rebellie ontketent tegen alles wat krom is in de samenleving. En geloof me, soms lijkt het alsof je krast tegen een muur van onverschilligheid, want de politieke posters in mijn straat staren je aan met ogen die zeggen: “Kies mij! Nee, kies mij! Of misschien helemaal niemand, want ach, wat maakt het uit?”

En daar zit ‘m de paradox: de verkiezingen zijn hét moment waarop we onze stem laten horen, en tegelijk het moment waarop je denkt: “Wat doet mijn stem eigenlijk écht?” Alsof je een druppel water in de oceaan gooit en dan verbaasd bent dat de golven niet meteen veranderen. Maar hier is de serieuze ondertoon, de sprankel in het daglicht: als jij je stem niet gebruikt, dan verlies je hem sowieso. Je laat je stem zwijgen, terwijl juist dát geluid zo hard nodig is.

Ik heb mensen gezien die zo fanatiek over hun keuze praten dat het bijna een theatrale komedie wordt. Er zijn debatten waar kandidaten elkaar aankijken met blikken alsof ze elkaar op een onzichtbare bokswedstrijd uitdagen. En daar zit de humor: wij kijken mee, lachen, fronsen, en soms zuchten we eens diep – maar ondertussen weten we dat die lach en dat zuchtje eigenlijk onze verantwoordelijkheid zijn verpakt in popcornformaat.

Verkiezingen zijn als een festival van beloftes, teleurstellingen, hoop, en een vleugje waanzin. Een dag vol daglicht waarin jij, ja jij, de schakel bent die de toon zet. Stemmen is niet alleen een recht, het is een kunst, een statement en, soms, een komische oefening in geduld en doorzettingsvermogen. Dus pak dat potlood, tik dat vakje aan, en laat je stem klinken. Want als je het niet doet, dan sta je later daar, bij de koffiemachine, te mompelen over wat er allemaal misging – terwijl jij, mijn vriend, de kans had om het verschil te maken.

Stem. Of verlies je stem. Simpel, hilarisch, absurd, en o zo serieus.

MAJESTEIT IN DE MODDER

Sommige mensen staan op met ochtendhumeur. Mathieu van der Poel staat op met een wereldtitel. Acht inmiddels. Dat is geen sportnieuws meer, dat is astronomie. Een vaste ster aan het firmament van de modder, waar anderen doorheen ploegen alsof ze hun autosleutels zijn kwijtgeraakt.

In Hulst reed Mathieu zijn rondjes zoals anderen hun hond uitlaten: alleen, ontspannen en met het vaste voornemen straks weer thuis te zijn voor de koffie. De rest van het peloton deed dapper mee aan wat officieel een wereldkampioenschap heet, maar feitelijk meer leek op een gezamenlijke hommage. Niemand kwam voor plek twee, behalve zij die nog hoop koesterden op een meteorietinslag of een loslopende Zeeuwse koe op het parcours.

En toch is dat het wonderlijke: we blijven kijken. Met tienduizenden stonden ze daar, 40.000 paar ogen langs de kant, starend naar iemand die al na twee rondes zei: “Dank u, dit was het.” Alsof je naar een goochelaar kijkt die vóór het applaus alvast je horloge teruggeeft.

Mathieu van der Poel, 31 jaar oud, achtvoudig wereldkampioen veldrijden. Meer dan Roger De Vlaeminck. Meer wereldbekers dan Sven Nys. En toch sprak hij na afloop niet over zijn benen, niet over zijn longen, niet over zijn genialiteit. Nee. Zijn grootste zorg was zijn materiaal. Banden. Fietsen. Boutjes. De angst niet te verliezen van een mens, maar van een steentje. Dat is geen arrogantie, dat is nederigheid op topsnelheid.

De majesteit van de modder kreeg felicitaties van koning Willem-Alexander, die vermoedelijk even dacht: *fijn, iemand die zijn werk beter doet dan ik het mijne*. Grootvader

Poulidor noemde hem ooit “mon petit phénomène”. Het petit is er inmiddels wel af, het phénomène allerminst.

Dertien wedstrijden, dertien zeges. Twee lekke banden? Geen probleem. Regen? Graag. Modder? Liefst tot achter de oren. Mathieu wint niet ondanks de omstandigheden, hij *is* de omstandigheid. De rest past zich aan.

En toch, daar komt de serieuze ondertoon, niemand blijft voor altijd koning. Zelfs niet als je dat graag zelf regisseert. Van der Poel hint al op winters zonder cross, op Spaanse zon en strategisch afwezig zijn. Niet omdat hij niet meer kan winnen, maar juist omdat hij dat nog wel kan. Stoppen op het hoogtepunt: dat is ook een vorm van sport.

Ondertussen staat daar Tibor Del Grosso. 22. Lang. Explosief. Technisch. Pijnlijke rug inbegrepen. Hij kijkt naar Mathieu zoals je naar een oudere broer kijkt die altijd nét iets harder kan fietsen, zelfs met tegenwind en boodschappen achterop. “Hij rijdt harder door de bochten en harder over de rechte stukken,” zei Del Grosso. Dat is een observatie, geen klacht. Soms is iemand gewoon beter. Punt.

Samen met Thibau Nys vocht hij om zilver en brons, in het niemandsland achter de koning. De regen viel, de banden spraken, en Del Grosso greep zijn moment. Tweede. Troonopvolger? Misschien. Ooit.
En dat is misschien wel de boodschap van deze cross: grootsheid is tijdelijk, bewondering mag permanent zijn. We hebben helden nodig die ons laten zien hoe mooi iets kan zijn. En opvolgers die ons eraan herinneren dat zelfs een majesteit ooit afstapt.

Tot die tijd kijken we. In de modder. Met plezier. En een beetje ontzag.

MAESTRO JAMAI (EN DE WENKBRAUWEN VAN JAAP)

Ik moest denken aan Jaap van Zweden.

Dat overkomt me niet vaak, dat ik zomaar midden op de dag aan Jaap van Zweden moet denken. Meestal denk ik aan waar mijn bril ligt, of ik het gas uit heb gedaan en waarom mijn agenda altijd voller is nádat ik hem heb opgeruimd. Maar ineens was daar Jaap. Met zijn viool. En zijn wenkbrauwen. En dat verhaal dat we inmiddels collectief kennen: jongetje met een viool, man met een orkest, wereldberoemd, streng, precies, geen gezeur, *nu inzetten*.

En toen dacht ik: wacht eens even.

Van violist naar dirigent. Van eerste rij naar de bok. Van snaren naar zwaaien. En toen dacht ik nóg iets: van Idols-winnaar… naar dirigent?

Ja. Jamai.

U weet wel. Die jongen van *Step Right Up*, die ooit met een glimlach waar je een kamer mee kon verlichten en een stem waar je schoonmoeder stil van werd, Idols won. De man van musical, televisie, presentaties, het vakmanschap van de veilige lach en de keurige noot. De Jamai waarvan we dachten: die blijft gezellig waar hij is.

En toen stond hij daar ineens. Met een baton. En een orkest. En een blik van: *dit is serieus, mensen*.

Maestro.

In de eerste aflevering zei Isabelle van Keulen: ‘Je deed alsof je dit al jaren doet.’

Dat is zo’n zin die je normaal alleen hoort bij mensen die net voor het eerst zelf hun belastingaangifte hebben gedaan of zonder handleiding een IKEA-kast in elkaar hebben gezet. Maar hier ging het over dirigeren. Over het temmen van een orkest. Over het grote luisteren, het kleine gebaar, de stilte vóór de inzet.

Dominic Seldis hoopte dat Jamai dit niveau acht weken kon volhouden. Dat soort hoop ken ik. Dat is hoop met een wenkbrauw erbij.

En toen deed hij het. Acht weken lang. Alsof hij nooit anders had gedaan. Alsof hij stiekem ’s nachts al jaren voor de spiegel stond te zwaaien, terwijl hij zachtjes fluisterde: *lang leve de muziek*.

Iedere week bovenaan. Iedere week raak. Iedere week die vervelende combinatie van talent, discipline en iets wat verdacht veel op leiderschap lijkt.

Ed Spanjaard noemde het een “zeer sterke geestelijke en muzikale discipline”. Dat klinkt als iets waarvoor je normaal eerst drie kloosters en twee burn-outs nodig hebt. Jamai deed het gewoon. En in aflevering drie stond hij al zonder baton op de bok. Zonder vangnet. Zonder stokje. Met lege handen en volle aandacht.

En toen kwam Schindler’s List.

Filmmuziek is altijd gevaarlijk. Je kunt makkelijk winnen op sentiment. Maar dit was geen goedkoop huilmoment. Dit was sturen zonder te duwen. Leiden zonder te trekken. Dominic Seldis hield het niet droog. Ik ook niet, trouwens, maar ik huil al als de reclame te lief wordt.

Halve finale. Amélie. Harp. Intiem. ‘Kalm, elegant en respectvol,’ zei Seldis.

Dat zijn woorden die je zelden hoort in combinatie met televisie. Laat staan met een talentenjacht. En toch stonden ze daar. Drie tienen. Alsof het niets was.

‘Ik vind het waanzinnig om te doen!’ zei Jamai.

Dat geloofde je meteen. Omdat waanzin hier niet ging over glitter of applaus, maar over overgave. Over het besef dat je soms ineens op een plek staat waarvan je niet wist dat je er naartoe onderweg was. En daar zit, onder alle hilariteit en het lichte ongeloof, de serieuze ondertoon.

We stoppen mensen graag in dozen. Die is van dit. Die blijft van dat. Die kan dat niet. Die moet vooral doen wat we al van hem kennen.

Jaap van Zweden brak ooit uit zijn vioolkist. Jamai lijkt nu voorzichtig het deksel van een andere doos open te duwen.

Wordt hij een wereldberoemde dirigent? Geen idee. Moet hij dat willen? Weet ik niet. Maar het kunststukje is niet dat hij Maestro won. Het kunststukje is dat hij liet zien dat je jezelf opnieuw kunt uitvinden, zelfs als iedereen denkt dat jouw verhaal al af is.

Van Idols-winnaar naar dirigent? Waarom eigenlijk niet.

Lang leve de muziek. Maar misschien nog wel meer: lang leve de tweede akte.

STOP DAT HAAGSE HUISKAMERGEWELD!

Ik weet niet hoe het bij u thuis gaat, maar als wij met z'n allen aan tafel ruzie maken, dan vliegt er op z'n minst een aardappel door de lucht - niet een motie van wantrouwen. In Den Haag lijkt dat anders. Daar smijt men niet met piepers, maar met paragrafen, meningen en interruptiemicrofoons. En dat alles op onze kosten.

Ik stel voor dat het parlement tijdelijk onder curatele wordt gesteld door een gemiddelde Nederlandse moeder. Zo eentje die met de hand aan de heup roept: "En nou is het klaár met dat gekissebis! Jullie lossen het netjes op, of ik trek de stekker uit de livestream!" Binnen een week zou het land beter draaien dan een Zwitserse klok.

Want laten we eerlijk zijn: wij weten al lang wáárover ze het oneens zijn. Dat hoeft niet elke dag op herhaling, als een politiek GTST met Kamerleden die "verbaal hun grenzen verkennen". Wat wij nodig hebben, is dat ze het eens worden over hoe we de boel draaiende houden. Niet elke meningsverschil hoeft een staatscrisis te worden.

Kijk, wij burgers moeten ook keuzes maken. Gaat de wasmachine stuk? Dan geen stedentripje naar Rome. Willen we tóch die stedentrip? Dan eten we drie weken macaroni met smeltkaas van de bonusaanbieding. Zo simpel is het. Maar daar in Den Haag lijkt elke begroting te eindigen als een aflevering van Wie de schuld heeft!

Dus, waarde politici, pak die uitgestoken hand. Niet omdat je elkaar ineens zo lief vindt, maar omdat dat de volwassen manier is om een land te besturen. Onderhandelen, niet over

elkaar heen donderen. Wij hebben jullie gekozen om problemen op te lossen - niet om in permanente puberteit te blijven hangen.

Kortom: trek dat colbert recht, veeg de politieke knoflooksaus van je mondhoek, en ga aan de slag. En rap een beetje - voordat de wasmachine écht stuk gaat.

DE WIND NEEMT ALTIJD OP

Pieter stond laatst in gesprek met iemand die er niet was. Althans, niet zichtbaar. Geen "hallo?" aan de andere kant. Geen "je valt weg". Geen keuzemenu. Alleen wind. En toch: een gesprek uit duizenden.

De Windtelefoon.
Een apparaat dat alles heeft wat moderne communicatie ontbeert: geen bereik, geen bundel, geen wifi, geen luisterende algoritmes. Alleen jij, een hoorn, en de moed om te zeggen wat je al veel te lang niet hebt gezegd.

Het lijkt een vreemd idee. Want de andere kant van de lijn is… dood. En toch is het misschien wel de meest eerlijke verbinding die we nog hebben.

Want laten we eerlijk zijn. Hoeveel gesprekken voeren wij niet die technisch gezien "verbonden" zijn, maar inhoudelijk nergens landen? Hoe vaak praten we tegen iemand die ondertussen zijn mail leest, de hond uitlaat en alvast het avondeten bedenkt? Hoe vaak denk je, halverwege een zin: *luistert de andere kant eigenlijk wel?* En hoe vaak zeg je dan maar: "laat maar."

Bij de Windtelefoon is er geen *laat maar*. Je pakt de hoorn op. En je praat. Niet omdat iemand antwoordt, maar omdat jij iets kwijt moet.

Het begon allemaal in Japan, in Otsuchi. Itaru Sasaki verloor zijn neef. En daarmee ook de woorden die nergens meer heen konden. Dus zette hij een oude telefooncel in zijn tuin.

Geen aansluiting. Geen lijn. Alleen wind. *Kaze no Denwa*, noemde hij het. De Telefoon van de Wind.

“Spreken, ook al is de telefoon niet verbonden,” zei Sasaki, “dwingt je je gedachten te ordenen.” En daarin schuilt de kracht. Rouw is namelijk geen stilte. Rouw is een gesprek dat nergens terecht kan.

Sindsdien is de wind druk bezet. Hij waait door hoorns in Roelofarendsveen, Haaksbergen, Gouda, Nieuw-Vennep, Amsterdam en nog veel meer plekken. Elf telefoons inmiddels. En zelfs een virtuele. De wind is schaalbaar.

Elke telefoon heeft zijn eigen verhaal. De één staat aan het water, waar woorden makkelijker wegdrijven. De ander in een park, waar bomen stil meeluisteren. Sommige telefoons horen vooral “ik mis je”. Andere krijgen ook woede te verwerken. Spijt. Onuitgesproken grappen. Of een simpel: “Ik heb het toch gered, hoor.”

En ja, soms lucht zelfs een gesprek zonder antwoord op. Misschien juist daarom. Omdat niemand je onderbreekt. Omdat niemand zegt dat het wel meevalt. Omdat niemand met oplossingen komt.

De Windtelefoon lost niets op. Maar hij doet iets veel belangrijkers: hij laat ruimte. Ruimte om stil te staan. Ruimte om te zeggen wat niet meer gezegd kon worden. Ruimte om te luisteren naar jezelf, terwijl de wind beleefd zwijgt.

En misschien – heel misschien – is dat wat we allemaal missen. Niet nóg een goed gesprek. Maar eindelijk eens een echt.

De wind neemt altijd op.

EEN MAN, EEN BAND, EN DE ONWAARSCHIJNLIJKE OPMARS VAN DE POLKA IN DE SPITS

Het was iets voor zessen. Zo'n tijdstip waarop de dag zijn jas al uittrekt, de avond zijn pantoffels zoekt en de radio meestal besluit dat het nu tijd is voor *verantwoord luisteren*. Veel praats, weinig muziek, of muziek die vooral bedoeld is om niemand te beledigen. En toen, alsof iemand per ongeluk tegen een stoffige schuif had gestoten, klonk daar ineens James Last.

Geen *Biscaya*. Dat zou te makkelijk zijn geweest. Nee, een ander nummer. Zo eentje waarvan je eerst denkt: *Hé… wat is dit?* En dan, na drie seconden: *O wacht. Dit is dus waarom ik ooit van muziek ben gaan houden.*

James Last. Al meer dan tien jaar dood, maar hoorbaar springlevend. Een man die zelfs postuum nog plotseling uit de bosjes kan springen om je eraan te herinneren dat melodie ook gewoon plezier mag zijn. Dat muziek mag swingen zonder schuldgevoel. Dat violen niet per se verdrietig hoeven te zijn en trompetten best mogen lachen.

Pieter was fan. Niet van alles. Niemand is fan van álles van James Last, behalve mensen die ook vrijwillig drie uur naar een rijdende bloemenparade kijken. Maar veel platen waren raak. Warm. Vrolijk. Soms net over het randje, maar altijd met overtuiging. Muziek die niet vraagt of je het goed vindt, maar die je gewoon bij de hand pakt en zegt: *Kom. We gaan even leven.*

Hans Last heette hij eigenlijk. Geboren op 17 april 1929 in Bremen-Sebaldsbrück, een naam die al klinkt alsof er vanzelf een tuba achteraan komt. Hans was muzikant, bassist, arrangeur, en bovenal: iemand die zich nergens iets van aantrok. Totdat Polydor, zonder het hem te vragen, besloot dat "Hans Last" internationaal misschien niet helemaal ging vliegen. En zo werd Hans ineens James. James Last. Alsof hij elke avond in een smoking de wereld redde met een saxofoon.

Het werkte. Natuurlijk werkte het. Want James Last was geen man van grenzen. Hij had een *sound zonder grenzen*, en dat was geen marketingpraatje maar een levenshouding. Terwijl andere orkesten nog liefdevol de geest van Glenn Miller zaten te aaien, gooide James er popmuziek doorheen. Beatles, Bach, volksmuziek, disco, Lady Gaga avant la lettre – alles kon, alles mocht, als het maar swingde.

Met *Non Stop Dancing 65* zette hij de wereld van de bigbands op zijn kop. Jong en oud kwamen elkaar tegen op de dansvloer en wisten niet goed wie zich daar nu eigenlijk aan wie moest aanpassen. En dat was precies de bedoeling. Muziek als brug, niet als hek.

Zijn discografie telt zo'n 190 originele producties. Honderd. Negentig. Alsof hij elke keer dacht: *Ach, ik heb toch nog een middag vrij.* En dan weer een orkest optrommelde, een nieuw arrangement schreef en vrolijk een genre omverkegelde.

En live? James Last in concert was geen optreden, dat was een belevenis. Meer dan 2500 concerten, over alle continenten. 91 keer in de Royal Albert Hall. Dat is niet spelen, dat is wonen. Zes weken voor zijn dood nam hij afscheid in Keulen, in de Lanxess Arena. Niet met stilte, maar met muziek. Zoals het hoort.

En toch. Toch hoor je hem nauwelijks meer op de radio. Af en toe *Biscaya*, als een soort muzikaal alibi. *Kijk eens, we doen óók iets met vroeger.* Maar James Last was zoveel meer dan dat ene nummer dat iedereen kent maar niemand durft toe te geven dat hij het mooi vindt.

En daarom dit pleidooi, licht hysterisch maar bloedserieus: draai hem vaker. Gun de oren van de spits een beetje swing. Laat violen huppelen, blazers glimlachen en luisteraars even vergeten dat de wereld ingewikkeld is. James Last is dood, ja. Maar zijn muziek leeft. Ze wacht alleen tot iemand op "play" durft te drukken.

Iets voor zessen. Dat zou een mooie vaste tijd zijn.

DOE MAAR GEWOON (GEK)

Hij doet er niet aan.
Carnaval.
Pieter is van het type *doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg*. Dat is geen levensmotto, dat is een waarschuwing. Aan zichzelf. En aan anderen. Vooral aan anderen.

Pieter kijkt in deze dagen naar mensen zoals hij ook naar vuurwerk kijkt: op veilige afstand, met één wenkbrauw omhoog en de stille hoop dat niemand een oog verliest.

Carnaval, dat is voor velen één groot feest. Drinken, verkleden, gek doen, even op de EHdK (Eerste Hulp bij de Kater) liggen en dan weer door. Drie dagen lang leven alsof maandag nooit meer komt. Alsof Aswoensdag een gerucht is. Alsof vlees vaarwel vooral betekent: *nog één worstenbroodje dan*.

Pieter doet daar niet aan. Maar zijn familie… tja. Dat is een ander verhaal.

Want één van zijn broers, Stefan, liet zich enkele jaren geleden kronen tot Prins Carnaval. In het Rottenrijk (Geffen) nota bene. Geffen. Een dorp waar zelfs de kerk op dinsdagmiddag denkt: *het is goed zo*. Stefan dus. Met mantel. Met steek. Met scepter. Met een glimlach die drie dagen bleef hangen en daarna pas langzaam afzakte tot iets wat leek op vermoeidheid, maar dan feestelijk.

En daar staat Pieter dan. Aan de rand van het narrenrijk. Met een kop koffie. Nuchter. Letterlijk en figuurlijk. Terwijl zijn broer symbolisch de sleutel van het dorp krijgt

overhandigd en voor even de macht heeft. Drie dagen chaos, geregeld door een draaiboek van veertig pagina's, gedrukt op geel papier, met plastic mapjes.

Carnaval is namelijk geen willekeur. Het is georganiseerde zotheid. Een gekerstend heidens volksfeest. Dat moet je ook maar durven verzinnen. Eerst met z'n allen doen alsof alles mag, en daarna veertig dagen boete. Dat is geen feest, dat is schuldgevoel met confetti.

Oorspronkelijk was carnaval bedoeld om de wereld even op z'n kop te zetten. De nar werd koning. De koning werd mikpunt. De gewone mens mocht spotten, zingen, drinken en zeggen wat hij de rest van het jaar inslikte. Even geen hiërarchie. Even geen verschil. Behalve dan tussen mensen die nog kunnen lopen en mensen die steun zoeken bij een lantaarnpaal.

En dáár zit iets moois. Carnaval is ook het feest van aandacht. Van zien wie anders onzichtbaar is. Van samen zingen met iemand die de tekst niet helemaal kent, maar wel de toon. Van ruimte maken voor mensen die het leven normaal gesproken niet zo leutig vinden.

Dat zie je niet altijd als je alleen naar de bierconsumptie kijkt. Of naar de carnavalstoeristen van boven de rivieren, die denken dat een kiel een vrijbrief is voor alles wat normaal niet mag en eigenlijk ook nu niet zou moeten.

Maar kijk beter. Kijk naar de optocht. Naar de satire. Naar de praalwagens die dingen zeggen die de gemeenteraad liever niet hoort. Naar de Prins die met zachte dwang de burgemeester uitlacht en daarmee iets zegt over macht, menselijkheid en hoe tijdelijk alles is.

Carnaval herinnert ons eraan dat niemand altijd serieus kan zijn. En dat wie altijd serieus is, zichzelf soms te serieus neemt. Het leert ons dat spot niet hetzelfde is als minachting. En dat samen lachen soms meer verbindt dan samen vergaderen.

Pieter viert geen carnaval. Maar hij snapt het wel.

Hij snapt dat het nodig is. Dat er momenten moeten zijn waarop we collectief zeggen: *het mag even los*. Niet om te ontsnappen, maar om terug te kunnen keren. Iets lichter. Iets zachter. Met meer oog voor elkaar.

En ergens, diep vanbinnen, als hij zijn broer ziet zwaaien als Prins Carnaval, denkt Pieter heel even: misschien is dit wel precies wat we nodig hebben.

Maar dan bestelt hij toch nog een koffie. Gewoon. Dat is al gek genoeg.

VALENTIJNSDAG

of: hoe liefde bijna in cellofaan wordt verpakt

Pieter werd wakker met een licht benauwd gevoel. Niet door de liefde. Nee, door de datum. Veertien februari. Valentijnsdag. De dag waarop de liefde niet zachtjes klopt, maar met een megafoon door de straat loopt te schreeuwen: *HEB JE AL IETS GEKOCHT?*

Overal waar Pieter keek, loerde de liefde hem aan. In etalages. In inboxen. In pushberichten die hem eraan herinnerden dat hij, als hij nu niet handelde, straks misschien alleen nog maar van zichzelf mocht houden. En zelfs dat was dan twijfelachtig.

Valentijnsdag is namelijk geen vrijblijvende liefde meer. Het is een prestatie-indicator geworden. Een toetsmoment. Een jaarlijkse APK voor je relatie. Wie niet levert, faalt. Geen rozen? Dan zal het wel niet diep zitten. Geen parfum? Dan ruikt deze liefde verdacht naar desinteresse. Geen kaartje met glitter en een tekst die rijmt op “altijd” en “voor eeuwig”? Dan is het eigenlijk al voorbij.

Pieter heeft zijn lief lief. Dat staat buiten kijf. Hij is zelfs behoorlijk dol. Maar hij voelt ook weerstand. Tegen die opgeklopte romantiek. Tegen de dwangmatigheid van het hart. Tegen liefde die alleen geldig lijkt met een kassabon.

Want liefde, zo weet Pieter, is zelden rood en glanzend. Liefde is vaak beige. Met rafelrandjes. Liefde zit in samen zwijgen. In een gedeelde zucht. In het laatste koekje doormidden breken en doen alsof dat heel normaal is. Liefde is weten hoe iemand zijn koffie

drinkt zonder het te hoeven vragen. En dat dan tóch af en toe fout doen, omdat je ook maar een mens bent.

En dus koopt Pieter vandaag geen rozen. Niet omdat hij gierig is. Maar omdat hij niet wil dat zijn liefde verwelkt na drie dagen in een vaas. Hij koopt geen luchtje, want liefde moet niet ruiken naar marketing. Hij koopt geen kaartje, want zijn handschrift verraadt te veel, en bovendien: liefde laat zich slecht vouwen.

Pieter geeft zijn lief een kusje. Gewoon. Op een moment dat niemand meekijkt. Geen publiek. Geen hashtag. Een kusje dat nergens geregistreerd staat. Dat niet kan worden geretourneerd. Een kusje zonder actievoorwaarden.

Dat kusje zegt: ik zie je. Ook morgen. Ook als het geen Valentijn is. Ook als de commercie weer is doorgelopen naar Pasen, Moederdag en uiteindelijk kerst.

Misschien is dat wel de boodschap van Valentijnsdag, denkt Pieter, terwijl hij zijn jas aantrekt: dat liefde geen dag nodig heeft. Dat echte genegenheid niet schreeuwt, maar fluistert. En dat we elkaar best wat vaker mogen liefhebben zonder er meteen iets bij te kopen.

Want liefde die ademt, is mooier dan liefde die verstikt. En soms is een kusje meer dan duizend rozen.

ASWOENSDAG

of: hoe een zwart kruisje meer zegt dan duizend carnavalskrakers

Pieter herinnert het zich nog feilloos. Aswoensdag. De dag na carnaval, waarop de wereld ineens weer rechtop moest gaan staan. De slingers hingen er nog, licht vermoeid, als carnavalsgangers die te laat naar bed waren gegaan. Confetti knarste onder je schoenen. En ergens in huis rook het nog vaag naar bier, bitterballen en morele ontsporing. Maar Pieter wist: dit was geen gewone woensdag. Dit was *de* woensdag. Met het askruisje.

Met negen broers en twee zussen – een kleine parochie op zichzelf – werd er 's ochtends verzameld. Geen tijd voor gedoe. Geen "ik heb geen zin". Je ging. Punt. Naar de kerk. Of zoals Pieter het noemde: *het merk*. Daar waar je niet kocht, maar ontving. As. Gratis. Voor op je voorhoofd. Service van de kerk, avant la lettre.

En dan stond je daar. In de rij. Net nog een indiaan, cowboy of dronken nar geweest, en nu ineens een mens die "stof is en tot stof zal wederkeren". Dat werd je ook vriendelijk, maar onontkoombaar, toegefluisterd door de pastoor. Soms zei hij het zacht. Soms zei hij het alsof hij het al duizend keer had gezegd en jij nummer duizend-en-één was. Maar altijd met dat zwarte kruisje, dat voelde als een stempel: *jij hoort er vandaag bij*.

En dan naar school. O, die school. Met dat kruisje op je kop. Dat voelde ongeveer alsof je met een bordje "Ik heb iets uitgespookt" rondliep. Je mocht het niet wegvegen. Dat was zonde. Letterlijk. Dus zat je daar, in de klas, terwijl de niet-katholieke kinderen je aankeken alsof je net uit een schoorsteen was gekropen. En jij dacht aan thuis. Aan de snoeptrommel.

Die snoeptrommel was heilig. Veertig dagen lang. Snoep bewaren. Niet opeten. Want opeten was zonde. En zonde, dat wist Pieter inmiddels, eindigde vroeg of laat in stof. De trommel werd een moreel mijnenveld. Elke dropveter een verzoeking. Elke winegum een existentiële vraag: *ben ik sterk genoeg?* Meestal was het antwoord nee. Maar je probeerde het. Want dat was de bedoeling.

Aswoensdag was geen losse flodder. Het was de officiële aftrap van de Veertigdagentijd. Eeuwenoud. Serieus spul. Al in de tweede eeuw vonden mensen dat je vóór Pasen best even mocht lijden. Eerst drie dagen. Toen een week. En uiteindelijk veertig dagen. Omdat Jezus dat ook had gedaan. In de woestijn. Zonder snoep, moet Pieter erbij denken.

En omdat men op zondag niet vastte – want zelfs God gunde de mens een pauze – besloot paus Gregorius de Grote dat het dan maar wat eerder moest beginnen. Zo kreeg Aswoensdag zijn plek. Op woensdag. Logisch. Niks feestelijks. Gewoon midden in de week. Pats.

Die as kwam niet zomaar ergens vandaan. Nee, dat waren de verbrande palmtakken van Palmzondag van het jaar ervoor. Takken van overwinning, veranderd in as van nederigheid. Van "Hosanna" naar "bedenk wel, mens". Recycling met een boodschap.
Ooit kregen alleen zware zondaars as over zich heen gestrooid. Openbare boete. De kerk uit gestuurd. In zak en as. Tegenwoordig krijgt iedereen een kruisje. Democratisering van de schuld. We zijn allemaal een beetje fout. Dat scheelt weer.

En dan dat vasten. Verplicht, maar ook weer niet te strak. De bisschoppen zeiden later: doe maar naar eer en geweten. Dat resulteerde in creatieve oplossingen. Zoals haring happen. Want geen vlees mocht wel vis. Dus stond men op Aswoensdag met een broodje haring in de hand terug te blikken op carnaval. Een laatste knipoog. Een laatste "weet je nog". Daarna serieus.

En nu? Nu is Aswoensdag stiller. Geen snoeptrommel meer. Geen kruisje op school. Geen pastoor die je eraan herinnert dat je stof bent. Maar misschien is dat precies waarom Pieter er weer aan denkt.

Omdat dat kruisje niet ging over schuld alleen. Het ging over pauze. Over stilstaan. Over even minder lawaai, minder overvloed, minder *meer*. Over beseffen dat het leven niet alleen confetti is, maar ook bezinning. Dat je niet alles hoeft op te eten, op te maken, op te eisen.

Misschien zouden we allemaal af en toe een denkbeeldig askruisje kunnen halen. Niet op het voorhoofd, maar ergens vanbinnen. Gewoon, als herinnering.

Dat je stof bent. Maar wel stof met een verhaal.

ONDER DE DEKENS MET ARD

De Olympische Winterspelen komen eraan. Ik merkte het pas toen iemand mij vroeg of ik er “al een beetje naartoe leefde”. Dat is zo’n vraag die vroeger vanzelfsprekend was, maar nu voelt als: of ik nog wel eens een Top 40-lijstje opneem op cassette.

Begrijp me goed: ik zal kijken. Zeker. Wedstrijden, finales, een onverwachte medaille waar je pas na afloop achter komt omdat de buurman appt: *“Heb je dát gezien?!”* Maar thuiszitten alsof het een nationale plicht is? Opblijven tot een uur waarop zelfs de kat zegt: “Doe normaal”? Nee. Dat stadium ben ik voorbij.

Dat was wel even anders. Veel anders. 1972. Sapporo. Japan. Alleen dat woord al: *Sapporo*. Het klonk als een exotische sneeuwwolk waar schaatsers uit kwamen vallen. De Winterspelen van 3 tot 13 februari, en ik beleefde ze niet vanuit een verwarmde woonkamer met chips en analyses, maar vanuit bed. Onder de dekens. Met één transistorradiootje.

Dat radiootje was geen luxe. Het was een overlevingsinstrument. Klein, krakerig, met een batterij die je eigenlijk elke nacht een beetje hoorde leeglopen. Ik lag daar als een soort verzetsstrijder tegen de slaap, adem ingehouden, want stel je voor dat iemand hoorde dat ik wakker was. En ondertussen luisterde ik naar stemmen die schaatsten beschrijven alsof het hogere wiskunde was: bochten, rondetijden, spanning.

En dan Ard Schenk. Ard. Gewoon Ard. Alsof hij bij ons in de straat woonde en even een rondje ging schaatsen voor de lol. Drie keer goud. Drie keer dat moment waarop je

denkt: *dit maken we nooit meer mee*. Nederland haalde negen medailles, vier van goud, en het voelde alsof het hele land op ijzers stond. Sapporo was de eerste Winterspelen buiten Europa en de VS, maar onder mijn deken was het gewoon Nederland tegen de rest.

Ik zie het nog voor me. Of beter: ik hoor het. Het zachte geruis van de radio, het bonzen van mijn hart, het gevoel dat geschiedenis iets was dat je 's nachts meemaakte, stiekem, met koude tenen en warme dromen.

Fast forward naar nu. 2026. Milaan en Cortina d'Ampezzo. Italië. De Alpen. Namen als Bormio, Livigno, Predazzo en Tesero rollen van de tong alsof het pastagerechten zijn. De ijssporten in Milaan, de bobsleeën in Cortina, de sluitingsceremonie in de Arena van Verona. Het is allemaal prachtig, groots, professioneel.

En ik? Ik lig waarschijnlijk gewoon in bed. Te slapen.

Dat is geen desinteresse. Het is iets anders. Misschien leeftijd. Misschien ervaring. Misschien omdat de magie van een transistorradio onder de dekens niet te streamen valt. Toen waren de Spelen schaars, bijzonder, bijna verboden. Nu zijn ze altijd ergens, altijd beschikbaar, altijd terug te kijken.

De serieuze ondertoon, daar komt-ie. Het was niet alleen Ard Schenk. Het was niet alleen goud. Het was het gevoel dat je deel uitmaakte van iets groters, zonder hashtags, zonder analyses, zonder slow motion. Gewoon luisteren. Verbeelden. Meedoen in je hoofd.

Misschien is dat wat ik mis. Niet de Spelen, maar het jongetje onder de deken. Die wist: dit moment komt nooit meer terug. En hij had gelijk.

Een samenleving met hartslag, niet met rekenmachine

Ik weet niet hoe het met u zit, maar sinds de nieuwe coalitie van D66, CDA en VVD het lumineuze idee lanceerde om de AOW-leeftijd nóg een tikje op te rekken, word ik digitaal belaagd. Mijn telefoon spuugt filmpjes uit van kromlopende mannetjes die eruitzien alsof ze rechtstreeks uit een natuurdocumentaire over uitstervende diersoorten zijn weggelopen. Dames achter rollators die meer piepen dan hun baasjes. Bureaustoelen die worden gefilmd alsof het grafkisten zijn met armleuningen.

Tenenkrommend. En niet alleen omdat mijn tenen inmiddels zelf ook niet meer zo soepel zijn.

Nee, het schuurt omdat deze beelden iets verraden wat veel dieper zit. Alsof ouder worden automatisch betekent dat je aftakelt. Alsof je na je zestigste vooral een probleem bent. Een kostenpost. Een Excel-risico met een polsbandje van de thuiszorg.

Het zegt niet alleen iets over politiek. Het zegt vooral iets over hoe wij zijn gaan kijken. Naar werk. Naar waarde. Naar elkaar.

DE VERKEERDE LENS

We hebben werk langzaam maar zeker omgebouwd tot een soort maatschappelijke taakstraf. Iets wat je “uitzit” tot de bel klinkt en de AOW je eindelijk komt bevrijden. Werk

is wat je doet om de hypotheek te betalen, de boodschappen te overleven en eens per jaar in een te kleine tent op een te vol campingveld te mogen liggen.

Dat werk ooit begon als iets anders – maken, helpen, bijdragen – zijn we ergens tussen de vrijdagmiddagborrel en het functioneringsgesprek kwijtgeraakt.

Alsof mens-zijn na je 67ste ineens overgaat in decor-zijn.

De vraag is dan ook niet of mensen *kúnnen* doorwerken tot hun AOW. De echte vraag is of wij een samenleving durven te bouwen waarin mensen hun talenten, ervaring en betrokkenheid kunnen blijven inzetten op een manier die past bij hun levensfase. Met een ander tempo. Een andere vorm. Een ander ritme.

En nee, dat staat niet in de cao, maar wel in het echte leven.

DE ONZICHTBARE WERKERS

Want kijk om je heen. Heel veel ouderen werken zich een slag in de rondte. Alleen noemen we het geen werk meer. Ze zijn vrijwilliger, mantelzorger, oppas, coach, raadslid, voorzitter, vertrouwenspersoon, luisterend oor, oplosser van buurtconflicten en vaste supporter op zaterdagochtend langs een nat voetbalveld.

Ze doen wat nodig is. Ze doen wat klopt. Ze doen wat niemand op de loonlijst zet. Zij zijn het cement van onze samenleving. Alleen staan ze niet in de begroting, dus doen we alsof ze er niet zijn.

WERK ALS STRAFBLAD

We praten over arbeid alsof het een strafblad is dat je moet uitzitten tot je AOW. En wie het niet redt? Pech gehad. Eigen schuld. Had je maar jonger moeten beginnen met ouder worden.

Maar wie heeft ooit bepaald dat werk alleen telt als het zwaar is, betaald wordt en je rug sloopt? De verpleegkundige met versleten knieën en de stratenmaker met een kapotte rug verliezen hun waarde niet op de dag dat ze stoppen met hun vak. Hun kennis verdampt niet bij het pensioenfonds. Hun menselijkheid wordt niet ingenomen door de Belastingdienst.

Die verschuift. Naar buurten. Naar families. Naar verenigingen. Naar plekken waar het misschien minder efficiënt is, maar een stuk menselijker.

TIJD VOOR EEN ANDER VERHAAL

Politiek is het verleidelijk om aan knopjes te draaien. Een jaartje erbij. Een procentje eraf. Klaar. Maar zonder moreel kompas mis je de kern.

We hebben een samenleving nodig waarin *er zijn voor elkaar* net zo waardevol is als *er werken voor elkaar*. Waarin werk weer iets van jezelf mag zijn, en niet iets tegen jezelf.

Dus ja, laten we het hebben over betaalbaarheid. Maar laten we vooral de horizon verruimen. Minder rekenen, meer erkennen. Minder angstplaatjes, meer echte verhalen.

Een samenleving redt het niet omdat iedereen tot zijn zeventigste doorbuffelt. Ze redt het omdat mensen – jong én oud – willen blijven bijdragen. Niet omdat het moet. Maar omdat het mag.

TIJD VOOR DE SPIEGEL

Beste politici: als je de AOW-leeftijd verhoogt omdat de cijfers dat vragen, heb dan ook de moed om het verhaal te veranderen. Stop met ouderen neerzetten als risico of last, en begin ze te zien als relationeel kapitaal. Geen probleem op pootjes, maar een ruggengraat met rimpels.

En beste samenleving: wij doen hier vrolijk aan mee. Elke keer dat we weer zo'n rollatorfilmpje delen, tekenen we aan ons eigen toekomstbeeld. Want hoe wij nu over ouderen praten, is hoe straks over ons wordt gepraat. Met of zonder filter.

De echte politieke opdracht is dus niet: hoe krijgen we mensen nóg langer aan het werk? De echte opdracht is: hoe bouwen we een samenleving waarin mensen van elke leeftijd ertoe doen. Op hun manier. In hun tempo. Met hun lijf, hun hoofd en hun hart.

DAAROM DEZE OPROEP

Aan politici: stop met beleid dat mensen reduceert tot leeftijd en loonstrook. Ontwikkel beleid dat uitgaat van wat mensen willen en kunnen bijdragen.

Aan ons allemaal: deel minder angstbeelden en meer verhalen van echte ouderen. De buurvrouw. De opa op de tribune. De vrijwilliger in de zorg. De stille kracht in de straat.

Een duurzame toekomst begint niet bij een jaartje AOW erbij of eraf. Die begint bij een andere bril. Een samenleving waarin werk geen straf is, maar een manier om er voor elkaar te zijn – een leven lang.

En voor wie denkt dat dit makkelijk praten is: ik ben bijna zeventig, heb zo mijn medische gebruiksaanwijzing, en werk nog elke dag met plezier. Niet omdat het moet. Maar omdat het kan.

Pieter en zijn lief verslikten zich in hun ochtendkoffie. Niet zo'n beschaafd kuchje, maar zo'n oerkreet die begint in de longen en eindigt in existentiële twijfel. "Het bestaat echt," zei zij, terwijl ze naar het scherm wees. "Dit," zei Pieter, "is óf het einde van de beschaving óf het begin van iets waar wij gewoon te oud voor zijn."

HOBBYHORSING

Alleen het woord al klinkt als iets wat je fluisterend biecht bij de huisarts, of als een obscure aandoening waarvoor gelukkig een zalfje bestaat. Maar nee. Het is een sport. Een echte. Met regels. Juryleden. Parcoursen. En – dit is belangrijk – met serieus kijkende mensen.

Voor wie het gemist heeft: volwassenen (en kinderen, en jongeren, en waarschijnlijk ook een enkele verdwaalde veertiger met jeugdtrauma's) springen met een stok tussen hun benen over hindernissen. Niet omdat ze te laat zijn voor de bus. Niet omdat de vloer lava is. Maar omdat er een bel klinkt, een startnummer wordt omgeroepen en iemand zegt: "Succes in de ring."

Pieter dacht eerst dat hij per ongeluk in een kleuterschool voor volwassenen was beland. Zo eentje waar de juf zegt: "En nu allemaal even voelen wat dit met je doet."
Maar niets was minder waar. Dit was georganiseerd. Professioneel zelfs. Met dressuurproeven. Met küren op muziek. Met strafpunten. Strafpunten! Voor een stokpaard dat een balkje omstoot. Een balkje dat, laten we eerlijk zijn, sowieso al geen bestaansrecht had.

En die stokpaarden… Dat zijn geen lullige knutselprojecten van een regenachtige woensdagmiddag. Nee, die dingen hebben manen waar je jaloers op wordt, ogen met meer expressie dan menig talkshowgast en een naam. Altijd een naam. Want een stokpaard zonder naam is als een leaseauto zonder laadpas: moreel onacceptabel.

Ze trainen. Echt. Op locaties die je kent van de "echte" paardensport. Waar normaal gesproken paarden staan die wegen als een kleine middenklasser, rennen nu mensen rond met houten equivalenten. De jury knikt ernstig. Er wordt gemeten. Er wordt genoteerd. Niemand lacht. Dat is misschien nog wel het meest verontrustende.

Pieter voelde de neiging om cynisch te worden. Om iets te mompelen over "de jeugd van tegenwoordig" en "vroeger speelden we nog gewoon buiten". Maar toen gebeurde er iets vervelends. Hij zag plezier. Onversneden plezier. Geen scherm. Geen likes. Geen algoritme. Alleen iemand die springt, struikelt, weer opstaat en denkt: ik doe het nog een keer, maar dan beter.

En daar wringt het. Want hobbyhorsing is natuurlijk volstrekt absurd. Het is over de top. Het is voer voor late-night grappen en licht ongemakkelijke gesprekken bij de koffieautomaat. Maar het is óók een plek waar niemand vraagt of je normaal bent. Waar je geen echte paarden nodig hebt, geen dure stallen, geen perfecte afkomst. Alleen een stok, een beetje fantasie en de moed om te denken: laat ze maar kijken.
Misschien is dat wel de serieuze ondertoon waar Pieter op bleef hangen. Dat we in een wereld die steeds zwaarder, ingewikkelder en bozer wordt, collectief vergeten zijn hoe je iets gewoon voor de lol doet. Zonder nut. Zonder opbrengst. Zonder beleidsnota.

Hobbyhorsing is geen sport die vraagt om begrip. Het vraagt om ruimte. Om een samenleving die af en toe zegt: ga maar. Spring maar. Ook al snappen we het niet. Misschien juist dan.

Pieter nam nog een slok koffie. Dit keer voorzichtig. "Het blijft belachelijk," zei hij. "Ja," zei zijn lief. "Maar misschien is dat precies wat we nodig hebben."

En ergens, in een manege of op een avonturenboerderij, klonk een bel. De wedstrijd begon. De beschaving hield stand. Op een stok.

EEN MAN, EEN GRANAAT EN EEN GLIMLACH VAN FREUD

Ik lees het nieuws meestal bij de koffie. Dat is een risico, maar eentje die ik bewust neem. Toch zijn er momenten waarop zelfs een doorgewinterde koffiedrinker even pauze moet nemen. Zondagochtend was zo'n moment.

"Patiënt met anaal ingebrachte WO I-granaat zorgt voor paniek in Frans ziekenhuis."

Ik verslikte me niet. Ik bevroor. Dit was geen kop, dit was een cultureel experiment. Een titel die begint bij de spoedeisende hulp en eindigt ergens diep in de Europese geschiedenis.

Toulouse. Een ziekenhuis. Een man. Een voorwerp. Anale inbreng. En dan - alsof het de normaalste zaak van de wereld is – een Duitse granaat uit 1918. Zestien tot twintig centimeter geschiedenisles, discreet opgeborgen waar zelfs Freud even zijn notitieboekje dicht zou klappen.

De man had netjes gemeld dát hij iets had ingebracht. Wat dat iets was, hield hij nog even spannend. Dat heet dramaturgie. Pas bij het rectaal onderzoek werd duidelijk dat dit geen komkommer, kunstobject of verloren afstandsbediening betrof, maar een erfstuk uit de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog.

Ik zag het voor me. Artsen die begonnen aan hun dienst met het idee: *rustige nacht, beetje buikpijn, wat snijwondjes.* En dan ineens sta je oog in oog met keizer Wilhelm II. Inwendig.

De chirurg verwijderde de granaat. Vakmanschap. Hulde. Pas daarna daalde het besef in dat men zojuist niet alleen een patiënt, maar mogelijk ook een complete vleugel van het ziekenhuis had kunnen verliezen. De explosievendienst werd gebeld. Die keek ernaar, knikte professioneel en zei: "Geen ontploffingsgevaar." Wat je zegt als je zelf allang weer buiten staat.

En daar zit de serieuze ondertoon. Want dit verhaal is natuurlijk hilarisch. Het is het soort nieuws dat zich razendsnel verspreidt, vergezeld van gegniffel, memes en morele superioriteit. *Wat bezielt een mens? Hoe kom je eraan? En belangrijker: waarom?*

Maar misschien is dat wel de verkeerde vraag.

Dit gaat niet alleen over een man en een granaat. Dit gaat over grenzen. Over hoe wij omgaan met risico, met sensatie, met aandacht. Over een wereld waarin alles moet kunnen, alles gedeeld wordt en alles – echt alles – een verhaal moet zijn. Zelfs als het letterlijk pijn doet.

Er zit ook iets treurigs in. Dat iemand zo ver gaat dat hij denkt: dit is een goed idee. Of een idee überhaupt. Dat er blijkbaar een leegte is waarin zelfs een stuk oorlogsmaterieel aantrekkelijk wordt. Niet om te herdenken, niet om te bewaren, maar om te voelen. Al is het maar iets.
En laten we eerlijk zijn: dit is niet alleen Frans. Dit is menselijk. Wij stoppen voortdurend dingen in onszelf die daar niet thuishoren. Meningen. Verwachtingen. Oorlogen van anderen. We dragen ze mee, soms jarenlang, tot iemand zegt: "Dit moet eruit."

Het ziekenhuis in Toulouse deed uiteindelijk wat ziekenhuizen moeten doen: zorgen, kalmeren, opruimen. De patiënt maakt het goed. De granaat is afgevoerd. De geschiedenis is weer netjes buiten het lichaam geplaatst.

Maar de vraag blijft hangen. Niet *hoe* hij eraan kwam. Niet *of* hij wordt aangeklaagd. Maar waarom we dit nieuws zo gretig lezen. Waarom we lachen. En waarom we toch even slikken.

Misschien omdat dit verhaal ons eraan herinnert dat beschaving een dun laagje is. En gezond verstand soms nog dunner.

Ik nam een nieuwe slok koffie. Voorzichtig deze keer. Sommige verhalen moet je eerst laten bezinken. Bij voorkeur niet inwendig.

IK ZAG EEN MUIS

En een ziekenhuis hield de adem in

Het ziekenhuis is weer open. De muis is gevangen. De afdeling gelucht, geschrobd, gedesinfecteerd en vermoedelijk ook nog geestelijk gereinigd. Er zijn geen andere muizen gevonden. Althans: niet met zekerheid. En dus bleef Pieter even hangen bij dat ene liedje van Rudi Carrell. Je weet wel.

Ik zag een muis…

En voor je het weet zit je niet meer in Groningen, maar in Nieuwegein. In een molen. Met een muisje op klompjes. Klip-klipperdieklap. Op de trap. Oh ja.

Want stel je het even voor. Eén muis. Geen kudde. Geen rattenkolonie. Geen Disneyfilm met zingende knaagdieren in meerstemmige harmonie. Nee. Eén muis. Klein. Waarschijnlijk schuw. Mogelijk licht nerveus. En die muis legt een hele verpleegafdeling van het Beatrix Kinderziekenhuis plat.

Een kinderziekenhuis. Waar kinderen liggen met stofwisselingsziekten en longproblemen. Waar ouders op stoeltjes slapen die ontworpen zijn door iemand met een hekel aan de mensheid. Waar verpleegkundigen rennen, zorgen, troosten en net doen alsof alles onder controle is.

En dan… *piep*.

Paniek. Ontruiming. Afdeling dicht. Plaagdierbestrijders in vol ornaat. Alsof het om een ontsnapte tijger ging. Of op z'n minst een loslopende hamster met kwaad in de zin.

Begrijp Pieter niet verkeerd. Hygiëne is heilig. Zeker in een ziekenhuis. Zeker bij kinderen. Je wilt geen muizenkeutels op het nachtkastje naast de infuuspomp. Dat snapt iedereen.

Maar toch. Er knaagt iets.

Want buiten het ziekenhuis lopen dagelijks grotere beesten rond waar we opvallend rustig bij blijven. Bureaucratische muizen die zich voeden met formulieren. Regels die zich voortplanten in beleidsnotities. Processen die piepen, maar nooit gevangen worden. Die hele afdelingen verlammen, terwijl niemand een val zet.

Deze muis werd gevangen. In een weekend nog wel. Hulde. Petje af. Klap op de schouder van de plaagdierbestrijder.

Maar ondertussen zijn er ouders die hun kind moesten verplaatsen. Onrust. Gedoe. Extra spanning. En iedereen zingt niet: *wat is het toch fijn*. Integendeel.

Rudi Carrell eindigde zijn liedje met een lege molen. Niemand durfde erin. De muizen hadden het rijk alleen.

Laten we hopen dat het ziekenhuis geen molen wordt. Dat we waakzaam blijven, zonder door te slaan. Dat we onderscheid maken tussen echte risico's en collectieve zenuwtrekjes. En dat we, als het écht nodig is, gewoon doen wat nodig is.

En daarna weer open. Zonder muis. Zonder paniek. Met zorg.

Klip-klipperdieklap. Maar dan vooruit.

DE KAPPER

Er zijn van die momenten waarop een man in de spiegel kijkt en denkt: het is weer zover. Niet omdat het haar als een wilde heg over de oren hangt – op mijn leeftijd groeit het misschien niet hard meer, maar het groeit wel eigenwijs – maar omdat de wereld weer even bijgepunt moet worden. En waar doe je dat beter dan bij de kapper?

De kapper is geen beroep. Het is een instituut. Een soort sociaal kruispunt waar haren vallen en waarheden worden opgeraapt.

Ik stap binnen. De bel klingelt. De geur van shampoo en nostalgie komt me tegemoet. Er is altijd een wachttafel met tijdschriften die al drie zomers oud zijn. Op de cover lacht iemand die inmiddels gescheiden is, hertrouwd en waarschijnlijk alweer gescheiden. De wereld draait door, maar het blad van juni 2023 ligt er nog.

“Zo Pieter,” zegt de kapper terwijl hij me bekijkt zoals een tuinman een licht verwaarloosde border inspecteert, “we gaan je weer toonbaar maken.”

Toonbaar. Dat is het woord. De kapper is de enige die dat hardop tegen je zegt zonder dat het beledigend is.

Daar zit je dan. De cape wordt omgeslagen. Dat moment is altijd licht vernederend. Je armen zitten vast als een overjarige vlinder in een cocon. Overgeleverd aan schaar en tondeuse. Machteloos. Maar ook: veilig. Want als de wereld ingewikkeld is, is de knipbeurt overzichtelijk. Boven is boven, zijkanten zijn zijkanten, en wat weg kan, gaat weg.

“Hoe is het met de gezondheid?” vraagt hij terwijl hij met zijn vingers door mijn haar woelt alsof hij naar verloren sleutels zoekt.

We bespreken de knieën. De rug. De lichte kraak bij het opstaan. Hij knikt begrijpend. Kappers knikken professioneel. Ze knikken op het ritme van jouw ouder worden.

Dan komen de kinderen. De kleinkinderen. De vakanties die nog gepland staan. De hoop dat het weer meewerkt en de wereld zich een beetje gedraagt zolang wij op een campingstoel zitten. En dan, onvermijdelijk, schuiven we naar de wereldpolitiek.

“Wat een tijd hè,” zegt hij, terwijl de schaar ritmisch klikt. “Met die drie…”

Hij hoeft de namen niet eens uit te spreken. De drie-eenheid van geopolitieke kapsels: Poetin, Trump en Xi Jinping. Ieder met hun eigen haarverhaal. De een strak en onaantastbaar, de ander flamboyant en wapperend als een vlag in een orkaan, de derde zorgvuldig in model gebracht met een glimlach die niets verraadt.

We analyseren. We fileren. We herstructureren de wereld alsof het een mislukte coupe is.

“Wat zou jij doen?” vraagt hij.

Ik denk even na. Wat zou ik doen? Eerlijk gezegd: voor dit vraagstuk is één knipbeurt onvoldoende. Hier heb je minstens een complete haartransplantatie voor nodig. Misschien zelfs een wereldwijde spoelbehandeling.

Maar daar, onder het zachte gezoem van de tondeuse, voelt alles even behapbaar. Alsof de wereld ook gewoon wat bijgewerkt kan worden. Iets minder extremen aan de zijkant. Boven wat meer nuance. Een beetje uitdunnen waar het te dik is aangezet.

De kapper is de laatste plek waar mensen nog echt praten zonder scherm ertussen. Waar meningen worden uitgewisseld zonder capslock. Waar verschillen bestaan, maar niemand elkaar ontvolgt.

Intussen dwarrelen mijn jaren naar beneden. Grijze haren als stille getuigen van alles wat geweest is. Elke knip is een klein afscheid. Maar ook een nieuw begin.

“Zo,” zegt hij uiteindelijk, en draait de stoel richting spiegel.

Daar zit ik. Geknipt. Geschoren. De contouren weer zichtbaar. Het gezicht iets lichter. De blik iets frisser. Alsof de buitenkant heeft besloten de binnenkant weer een beetje bij te benen.

Ik betaal, geef fooi – want wijsheid en therapie in één sessie zijn onbetaalbaar – en stap naar buiten.

De wereld is nog steeds ingewikkeld. De drie wereldleiders zijn niet spontaan van kapsel gewisseld. De problemen zijn niet opgelost. Maar ik ben geknipt en geschoren. En soms is dat al genoeg.

Want misschien is dat de stille les van de kapper: je kunt de wereld niet altijd veranderen, maar je kunt wel zorgen dat je er verzorgd en met opgeheven hoofd in staat.

En als het dan toch misgaat?

Dan groeit het wel weer aan.

LEVE DE OUDSTE NEDERLANDER

De oudste Nederlander is overleden. Leve de oudste Nederlander!

Het stond er echt. Met plechtige kop, in keurige letters: *"De oudste Nederlander is overleden."* En daar zat ik dan, met mijn koffie en een half verkruimelde stroopwafel, starend naar een zinnetje dat meer vragen opriep dan het gemiddelde Kamerdebat.

Want wacht even.

Als de oudste Nederlander is overleden… wie is dan nu de oudste Nederlander?
En als men niet weet wie dat is - want dat meldde het nieuws er monter bij - hoe weet men dan dat dé oudste Nederlander is overleden?

Is er ergens een nationaal scorebord? Een soort vergrijzingsklassement? Een Excelbestand met kolom A: naam, kolom B: leeftijd, kolom C: "bijna aan de beurt"?

Ik zie het al voor me. Een ambtenaar van het Ministerie van Tijd en Eindigheid die met een fluohesje naast een ziekenhuisbed staat: "Mevrouw, u staat momenteel op plek twee. Nog even volhouden en u klimt naar de top."

Maar stel dat de oudste overlijdt - wat ontegenzeggelijk gebeurt, want zelfs Methusalem had een houdbaarheidsdatum - dan schuift de nummer twee automatisch door naar één. En zo wordt de kop van het nieuws feitelijk onjuist op het moment dat hij wordt gepubliceerd.

Het is een soort existentiële estafette. De fakkel van de tijd wordt doorgegeven. *De oudste Nederlander is overleden. Lang leve de nieuwe oudste Nederlander!*

En die arme ziel weet het zelf waarschijnlijk niet eens. Die zit gewoon rustig haar boterham met appelstroop te eten, nietsvermoedend kampioen te zijn.

Sterker nog: in theorie kan de oudste Nederlander nooit definitief "overleden" zijn. Want zodra dat gebeurt, ontstaat er onmiddellijk een nieuwe oudste Nederlander. Het is een zelf herstellend systeem. Een biologische kettingreactie.

Tenzij… en daar werd het even stil in mijn hoofd…Tenzij de kop suggereert dat er geen opvolger is.

Dat zou pas nieuws zijn. *"De oudste Nederlander is overleden. Er is geen nieuwe."*

Dan hebben we een probleem. Dan zijn we collectief verdwenen. Dan is de wachtrij van het leven leeg.

Gelukkig is dat niet zo.
Wat dit nieuws ons eigenlijk zegt, is iets veel simpeler en veel groters tegelijk: er is altijd iemand die het stokje overneemt. De tijd stopt niet bij één mens. Hoe bijzonder die ook was. Hoe indrukwekkend haar of zijn jaren ook waren.

De titel "oudste Nederlander" is geen bezit. Het is een momentopname. Een ademhaling in de lange longen van de geschiedenis.

En misschien is dát de boodschap.

We zijn allemaal onderweg naar een titel die we nooit willen winnen. Maar tot die tijd mogen we meedoen aan de estafette. Lopen, struikelen, lachen, liefhebben, ons druk maken over nieuwsberichten die zichzelf tegenspreken.

En ergens, op dit moment, zit de nieuwe oudste Nederlander rustig bij het raam. Kijkt naar buiten. Ziet de wereld voorbijgaan. En denkt waarschijnlijk: "Wat maken ze zich toch druk."

DE MAN MET HET MUNTJE

Er was een tijd – kinderen, gaat u even zitten – dat een mens een bioscoop binnenwandelde, een biljet uit zijn portemonnee trok en met een tevreden *flap* een kaartje kocht. Geen digitale kruimel, geen dataspore, geen algoritme dat fluisterde: "Ah, Pieter houdt van romantische komedies op woensdagavond."

Gewoon: geld. Papier. Klaar.

Maar heden ten dage kijkt de caissière je aan alsof je met een mammoetkies betaalt. "Pin only," zegt het bordje streng. Alsof contant geld een rokerige oom is die niet meer op verjaardagen mag komen.

In Arnhem stond een man op. Geen man met een cape, maar wel met een portemonnee. Hij wilde anoniem naar de film. Niet omdat hij iets duisters van plan was – hooguit een avondje Scandinavische arthouse – maar omdat hij vond dat niet ieder popcornmoment in een databank hoeft te eindigen.

En zie: de Raad van State tikte de Autoriteit Persoonsgegevens op de vingers. "Leg nog eens uit waarom veiligheid per definitie betekent: géén cash." Want, zo oordeelde men, het enkele feit dat geld gestolen kán worden, is geen vrijbrief om het uit te bannen.

Dat is een zin om in te lijsten.

Begrijp mij goed. Veiligheid is geen grap. Vrijwilligers achter de kassa verdienen bescherming, geen overval. Maar ergens tussen veiligheid en surveillance is een glijbaan gebouwd waar we

met z'n allen giechelend vanaf suizen. Tot we beneden staan en denken: hé, wanneer heb ik eigenlijk voor het laatst anoniem een broodje gekocht?

Want met pinnen koop je niet alleen een kaartje. Je koopt een spoor. Een minibiografie van je zwakke momenten. De avond dat je tóch die derde bak ijs haalde. Of – ik noem maar iets – niet één broodje, maar condooms. Keurig geregistreerd in de wolken boven ons hoofd.

"Wat maakt het uit als je niets te verbergen hebt?" hoor ik dan. Maar privacy gaat niet over verbergen. Het gaat over kiezen. Over de vrijheid om niet voortdurend bekeken te worden terwijl je gewoon mens bent.

Misschien is contant geld straks een curiositeit. Een museumstuk naast de floppydisk. Maar zolang het nog bestaat, is het meer dan nostalgie. Het is een symbool van autonomie. Van een wereld waarin niet elke handeling een datapunt wordt.

Dus, beste lezer, betaal eens met een muntje. Niet uit baldadigheid, maar uit bewustzijn. Niet tegen vooruitgang, maar vóór keuzevrijheid.

En als ze zeggen "pin only", glimlach dan vriendelijk. En vraag: "Is dat echt nodig?"

Soms begint vrijheid met een klein, klingelend geluid in je hand.

DAGLICHT OVER DE SPIJKER

Er zijn dagen waarop het leven voelt als een plank. Een stevige plank. Zo'n eiken exemplaar waar je met je voorhoofd tegenaan loopt als het beleid weer eens "in samenhang" wordt gebracht.

En dan is daar de spijker.

De spijker is een wonderlijk ding. Klein. Onopvallend. Ligt meestal ergens op de grond waar je er met blote voeten op gaat staan. Maar sla je hem goed, dan houdt hij complete constructies bij elkaar. Huizen. Schuttingen. Bruggen. Bestuurlijke afspraken.

We slaan graag spijkers met koppen. Dat klinkt daadkrachtig. Alsof er iemand opstaat in een zaaltje met systeemplafond en zegt: "Nu gaan we het gewoon dóén." Hamer omhoog. Tik. Klaar.

Maar meestal slaan we eerst drie keer op onze eigen duim.

Er zijn ook mensen die voortdurend spijkers op laag water zoeken. Die met een vergrootglas boven een beleidsnotitie hangen en fluisteren: "Hier ontbreekt een komma." Terwijl het dak ondertussen instort. Ze hebben een punt. Maar niet altijd een plank.

En dan heb je de types die voor elk gat een spijker hebben. Dat zijn de improvisatoren. De regelruimte-zoekers. De mensen die in een wijk zeggen: "We regelen het." Soms

bewonderenswaardig. Soms ook lichtelijk zorgwekkend als blijkt dat de spijker eigenlijk een punaise was.

De mooiste uitdrukking vind ik die oude waarschuwing: Door gebrek aan een spijker ging het hoefijzer verloren. Door het hoefijzer het paard. Door het paard de ruiter. En door de ruiter de veldslag.

Het begint altijd klein.

Een gemiste afspraak. Een niet teruggebeld telefoontje. Een kind dat nét buiten de criteria valt. En voor je het weet is het systeem weer een veldslag verder.

Men moet niet alles aan één spijker ophangen, zeggen ze. Dat is waar. Maar zonder spijkers valt er ook weinig te dragen.

Misschien is dat wel de les van vandaag. Dat het niet gaat om harder slaan. Niet om grotere hamers. Maar om kijken waar de plank écht vast moet.

En soms — heel soms — moet je erkennen dat je niet moet timmeren, maar eerst luisteren of er achter die muur iemand klopt.

Dat is geen daadkracht. Dat is aandacht. En aandacht, beste lezer, houdt meer bij elkaar dan staal ooit zal doen.

DE VUISTREGEL IS ZOEK

Vroeger losten we dingen op met een vuist. Niet netjes. Niet verstandig. Maar overzichtelijk.

Je had een meningsverschil over een gestolen knikker, een verkeerd gevallen blik of de liefde van Mariska uit groep acht – en dan zei iemand: “Kom dan!” Er werd een cirkel gevormd van jongens met te grote jassen en te kleine morele kaders, er werd wat geduwd, een klap uitgedeeld, een bloedneus gescoord, en daarna was het klaar. Je was óf vrienden, óf je liep een weekje om. De vuistregel was simpel: twee vuisten, twee jongens, klaar.

En nu lees ik dat de politie in Amsterdam een 17-jarige jongen heeft aangehouden met vierhónderd wapens in zijn slaapkamer.

Vierhonderd. Dat is geen ruzie meer. Dat is een franchiseformule.

Stroomstootwapens. Pepperspray. Boksbeugels. Ik stel me voor hoe zijn moeder boven aan de trap roept: “Schat, wil je je kamer opruimen?” En dat hij dan antwoordt: “Kan niet mam, ik moet nog 73 tasers sorteren op voltage.”

De douane op Schiphol Airport onderschepte een pakket. Met meerdere verboden wapens. En dankzij de naam en het adres was het snel duidelijk voor wie ze bestemd waren.

Dat vind ik ergens ook ontwapenend eerlijk. Geen schuilnaam als “DarkWarrior_666”. Geen postbus in Montenegro. Gewoon: Kevin. Met postcode.

Het is bijna aandoenlijk naïef. Alsof hij bij Bol.com dacht: “Vandaag besteld, morgen bewapend.”

Maar onder het lachen knaagt iets. Wat is er gebeurd met onze vuistregel?

Wanneer werd een klap in het gezicht ingeruild voor pepperspray met mango-geur? Wanneer werd stoer doen vervangen door het opbouwen van een privé-wapenarsenaal waar een kleine Balkanrepubliek nog wat van kan leren?

Vierhonderd wapens. Dat is geen impuls. Dat is logistiek. Dat is Excel.

Ik zie hem zitten, achter zijn laptop. Niet in een steegje, maar in een bureaustoel van IKEA. Scrollend. Bestellend. Track & trace volgend. “Uw stroomstootwapen is onderweg.” De nieuwe romantiek van de angst.

En ergens zit daar een serieuze ondertoon, hoe hard ik ook probeer hem te overstemmen met ironie.

Want dit is geen verhaal over één jongen. Dit is een verhaal over een tijd waarin we veiligheid zijn gaan verwarren met bewapening. Waarin je niet meer wint door sterker te zijn, maar door beter voorbereid op escalatie. Alsof het leven een permanente boss level is. Vroeger was de grootste dreiging een jongen met een grote mond. Nu is het een pakketje.

We leven in een wereld waarin je online alles kunt bestellen – schoenen, sushi, zelfvertrouwen in een doosje. Maar blijkbaar ook de illusie van macht. Want dat is wat vierhonderd wapens uiteindelijk zijn: gestolde onzekerheid.

Je kunt geen respect taseren. Je kunt geen eenzaamheid wegspuiten met pepperspray. En een boksbeugel maakt je hand misschien harder, maar je hart niet rustiger. Misschien is dát wat me raakt.

Dat een 17-jarige jongen denkt dat je veiligheid moet stapelen. Dat je dreiging moet verzamelen. Dat je sterker wordt door meer ijzer in je kamer te leggen dan boeken.

De vuistregel is uit de tijd, zeggen we. Maar misschien is het tijd voor een nieuwe regel.

Eén waarin kracht niet zit in wat je kunt trekken, maar in wat je kunt verdragen. Waarin stoer zijn betekent dat je géén wapen nodig hebt. Waarin je leert dat een conflict soms beter eindigt met woorden dan met voltage. En ja, ik weet het. Dat klinkt bijna pedagogisch verantwoord. Maar ik blijf het zeggen.

Geef mij dan maar die knullige cirkel op het schoolplein. Die ene mislukte rechtse directe. Die bloedneus als bewijs dat je leefde. In plaats van een slaapkamer vol angst, keurig gesorteerd per doos.

Misschien moeten we onze kinderen niet leren hoe ze zich kunnen verdedigen tegen de wereld. Maar hoe ze er onderdeel van kunnen zijn. Zonder pepperspray. Zonder taser.

En heel misschien – heel ouderwets – gewoon met lege handen.

DE GLANZENDE ILLUSIE

Er zijn rituelen die ouder zijn dan de mensheid zelf. De zon komt op. De seizoenen wisselen. En Pieter wast zijn auto vóór vertrek op vakantie.

Het begint altijd met een voornemen. “We gaan netjes op pad,” zegt Pieter dan plechtig, alsof hij zojuist door de directie van de ANWB is beëdigd tot ambassadeur van De Representatieve Nederlander. De koffers staan al half in de gang, de kinderen vragen waar hun slippers zijn, maar Pieter staat gewapend met spons en tuinslang naast een voertuig dat eruitziet alsof het net uit de showroom is gerold.

Hij poetst alsof de koning meerijdt.

De velgen krijgen een behandeling die normaliter alleen is weggelegd voor pasgeboren baby’s en antieke porseleinen serviezen. De spiegels glimmen zo hard dat de buurman er zijn haar in model brengt. De achterruit wordt met liefde drooggewreven, want stel je voor dat iemand bij het tankstation in Zuid-Frankrijk denkt: “Zo, die man heeft zijn leven niet op orde.”

En dan.

Dan rijd je de straat uit.

Drie straten verder: opspattend water. Vijf kilometer verder: een zwerm zelfmoordlustige vliegjes die zich collectief offeren voor het front van de motorkap. Na tweehonderd kilometer: een regenbui die zelfs de ark van Noach had doen omkeren.

Bij aankomst staat daar niet de blinkende trots van Pieter, maar een mobiel monument van modder, insecten en internationale neerslag. De auto ziet eruit alsof hij persoonlijk is aangevallen door het complete ecosysteem van West-Europa.

Pieter kijkt ernaar. Stil. Met de blik van een man die zojuist heeft ingezien dat controle een illusie is.

Maar het ritueel stopt niet.

Want bij thuiskomst – na weken zon, sneeuw of Scandinavische pekel – moet er opnieuw gewassen worden. De buurt moet immers weten dat men succesvol is teruggekeerd van elders. Dat men gereisd heeft. Dat men nog steeds grip heeft op het bestaan.

Dus daar staat hij weer. Tuinslang in de aanslag. Spons in de hand. Regenjas aan, want jawel: het regent.

En terwijl hij staat te schrobben in een miezerbui van Bijbelse proporties, vraagt Pieter zich af: voor wie doe ik dit eigenlijk?
Voor de buren die vooral druk zijn met hun eigen heg? Voor collega's die het verschil niet zien tussen metallic grijs en "licht vervuild metallic grijs"? Of voor dat stemmetje in zijn hoofd dat fluistert: "Een glanzende auto is een geslaagd leven"?

Het wonderlijke is: niemand zegt iets. Geen applaus. Geen staande ovatie. Hooguit een knikje van de overbuurman, die op datzelfde moment zijn eigen auto wast. Ook in de regen.

Misschien zijn we allemaal wel deelnemers aan dezelfde stille competitie. De Wedstrijd der Onzichtbare Indrukken. Waarbij we denken dat de wereld nauwlettend toekijkt, terwijl iedereen vooral bezig is met zijn eigen modderspetters.

De waarheid is vermoedelijk pijnlijk eenvoudig: die auto geeft geen status. Hij geeft hooguit een gevoel van controle. Van: kijk mij eens, ik heb het onder de knie. Terwijl het leven zelf voortdurend vliegjes tegen je voorruit kwakt.

En toch.

Toch staat Pieters auto weer te glanzen. In de regen, dat dan weer wel.

Misschien niet omdat het moet. Misschien niet voor de buurt. Maar gewoon omdat het ergens ook prettig is om af en toe iets schoon te maken. Iets tastbaars. Iets dat wél reageert op spons en sop. In een wereld vol modder is een beetje glans soms al genoeg.

En als het dan weer begint te regenen?

Dan glimlacht Pieter. Want sommige rituelen zijn niet bedoeld om de wereld te imponeren. Maar om jezelf gerust te stellen.

DE KUNST VAN HET GECONTROLEERD GLIJDEN

Er zijn sporten die je begrijpt. Voetbal. Wielrennen. Desnoods nog schansspringen, omdat iemand ooit dacht: laten we van een berg afglijden en kijken hoe ver we komen.

En dan is daar curling.

Ik zat laatst te kijken naar het Olympische Winterspelen en daar gleden ze weer. Mannen en vrouwen in keurige outfits die iets wat verdacht veel op een glimmende fluitketel lijkt over het ijs schuiven. Alsof iemand bij de uitverkoop van de huishoudafdeling is blijven hangen en dacht: hier zit een sport in.

Curling. Het is schuiven met fluitketels. En dan die bezems.

Twee volwassen mensen die als bezetenen voor dat ding uit rennen en het ijs poetsen alsof hun schoonmoeder onverwacht op bezoek komt. Fanatiek wrijvend. Alsof het lot van de natie afhangt van de mate waarin het ijs glanst.

Ik vind het vreemd. En tegelijkertijd intrigerend.

Want wat gebeurt hier eigenlijk? Iemand duwt een steen - officieel heet het een steen, maar kom op, het is een designer-fluitketel zonder tuit - en daarna gaan anderen driftig dweilen om het ding subtiel bij te sturen. Een millimeter naar links, een fractie naar rechts. Strategie. Geduld. Beheersing.

Het is het tegenovergestelde van hoe wij doorgaans leven. Wij gooien. Wij smijten. Wij lanceren plannen de wereld in en hopen dat ze ergens goed landen.

Curlers niet. Curlers schuiven. En blijven ondertussen poetsen.

In huiskamers krijgt de sport inmiddels navolging. Ik zie het voor me. Een vrijdagavond. Vrienden. Een geopende fles wijn. Iemand die roept: "Zal ik 'm inzetten?" De fles rolt over de laminaatvloer, twee anderen erachteraan met een dweil, fanatiek vegend om de koers subtiel te beïnvloeden.

"Meer naar links!" "Niet zo hard poetsen, Henk!" "Hij gaat richting de bank!" En dan - mirakel der huiselijke precisie - stopt de fles precies bij twee lege glazen.

Bullseye.

We noemen het: Huiskamer Curling. Toegang gratis. Katten verboden.

Toch zit er iets fascinerends onder de hilariteit. Curling is misschien wel de meest beheerste sport ter wereld. Geen schreeuwende tribunes, geen borstklopperij. Het is fluisteren op ijs. Overleg. Geduld. Tactiek.
Je wint niet door harder te duwen. Je wint door beter te sturen. En soms door net iets fanatieker te dweilen dan de ander.

Misschien is dat wel de serieuze ondertoon van deze ogenschijnlijk komische bezigheid. We lachen om de fluitketels. We grinniken om de bezems. Maar ondertussen zien we iets wat we in het dagelijks leven zelden doen: zorgvuldig iets in beweging brengen en daarna met aandacht bijsturen.

Niet schoppen. Niet forceren. Maar schuiven. En poetsen waar nodig.

In een tijd waarin iedereen lijkt te roepen, te trekken en te drammen, is curling bijna een levensles. Begin rustig. Kijk goed. Werk samen. En accepteer dat een kleine veeg het verschil kan maken tussen misser en meesterzet.

Pieter blijft het een rare sport vinden. Hij zal zelf nooit met een bezem over ijs rennen. Zijn knieën hebben al moeite met de trap naar zolder.

Maar hij kijkt. Met een goed glas in de hand. En terwijl ergens in een ijshal een steen langzaam richting het middelpunt glijdt, schuift Pieter zijn stoel iets dichter naar de televisie. Niet om te dweilen. Niet om te sturen. Maar om te genieten van de kunst van het gecontroleerd glijden.

En hij denkt: misschien moeten we in het leven wat vaker schuiven met fluitketels. En wat minder met deuren slaan.

DE SMEEROLIE VAN DE WERKDAG: ARBEIDSVITAMINEN

Er zijn van die weken waarin het land collectief besluit zich druk te maken. Over AOW-leeftijden bijvoorbeeld. Of we een jaartje later moeten stoppen met werken. Of twee. Of misschien gewoon helemaal niet meer stoppen, maar werkend ter aarde besteld worden, met een Excel-sheet in de hand en een pensioenoverzicht onder het hoofdkussen.

En terwijl Den Haag kissebist over maanden en jaren, zit ergens in Hilversum een programma dat al tachtig jaar onverstoorbaar doorwerkt. Zonder morren. Zonder cao-onderhandelingen. Zonder dreigende pensioenleeftijd.

De Arbeidsvitaminen. Tachtig jaar. Dat is geen programma meer. Dat is cultureel erfgoed met een koptelefoon.

Sinds 1946 – toen Nederland nog in wederopbouwmodus stond en de gemiddelde baksteen optimistisch werd gemetseld – klinken daar dagelijks muzikale vitaminen uit de luidspreker. Terwijl het land huizen bouwde, dijken versterkte, snelwegen aanlegde en later vooral vergaderingen belegde over waarom die snelwegen toch weer te vol zijn, draaide dit programma gewoon door.

Arbeidsvitaminen. Alleen de naam al. Alsof je 's ochtends je brood smeert, je fiets pakt en denkt: "Laat ik eerst even muzikaal worden opgepept voordat ik deze maandag aankan."

En dat gebeurt dus al tachtig jaar.

Wereldrecordhouder ook nog. Het langstlopende radioprogramma ter wereld. Probeer dát maar eens in je cv te zetten.

Wat het misschien nog mooier maakt: het is niet alleen vóór de luisteraars. Het is ván de luisteraars. Verzoekjes stromen binnen als warme broodjes in een kantine om half elf. "Kunt u voor mijn collega Henk 'Radar Love' draaien? Hij wordt vandaag 63 maar voelt zich 27." En hup, daar knalt de gitaar door de werkplaats.

MUZIKALE DEMOCRATIE IN OPTIMA FORMA

Geen algoritme dat bepaalt wat u mooi vindt. Geen playlist die denkt dat u vandaag "Chill Vibes for Productive Minds" nodig heeft. Nee. Gewoon mensen. Met smaak. Of twijfelachtige smaak. Maar wel hún smaak.

En dan zit daar Hans Schiffers, op NPO Radio 5, als de vriendelijke apotheker van de werkdag. "Hier zijn uw vitamines. Tweemaal daags meezingen, bij voorkeur luidkeels en ongegeneerd."

Ik stel me voor hoe ergens op een ministerie serieus wordt nagedacht: "Zouden we Arbeidsvitaminen niet langzaam moeten uitfaseren? Het is tenslotte al tachtig jaar oud."

Waag het niet.
Je verhoogt misschien de AOW-leeftijd. Je schaaft aan pensioenregelingen. Je herijkt tabellen. Maar je blijft met je handen af van Arbeidsvitaminen. Sommige dingen zijn fundamenteler dan beleid. Dit is geen radioprogramma. Dit is de smeerolie van de werkdag.

Ik heb het meegemaakt. Kantoren waar om vijf voor negen de koffie nog mokkend pruttelt en mensen elkaar aankijken alsof ze per ongeluk in dezelfde trein zijn gestapt. En dan – daar is-ie. Een herkenbare intro. Een refrein dat je al dertig jaar kent. Plots wordt er meegetikt. Meegezongen. Zelfs Karel van Financiën, normaal gesproken emotioneel vergelijkbaar met een ordner, neuriet ineens mee. Dat is geen radio. Dat is sociale cohesie in stereo.

In een tijd waarin we praten over werkdruk, burn-out, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit, hebben we dus al tachtig jaar een dagelijks ritueel dat precies doet wat beleidsnota's beloven: energie geven. Verbinden. Een glimlach ontfutselen tussen twee Teams-vergaderingen door.

Misschien moeten we het omdraaien.

In plaats van discussiëren over wanneer we mogen stoppen met werken, kunnen we beter nadenken over hoe we blijven luisteren. Hoe we de werkdag lichter maken. Hoe muziek – aangevraagd door een collega, voor een collega – een mini-feestje bouwt tussen de bureaustoelen.

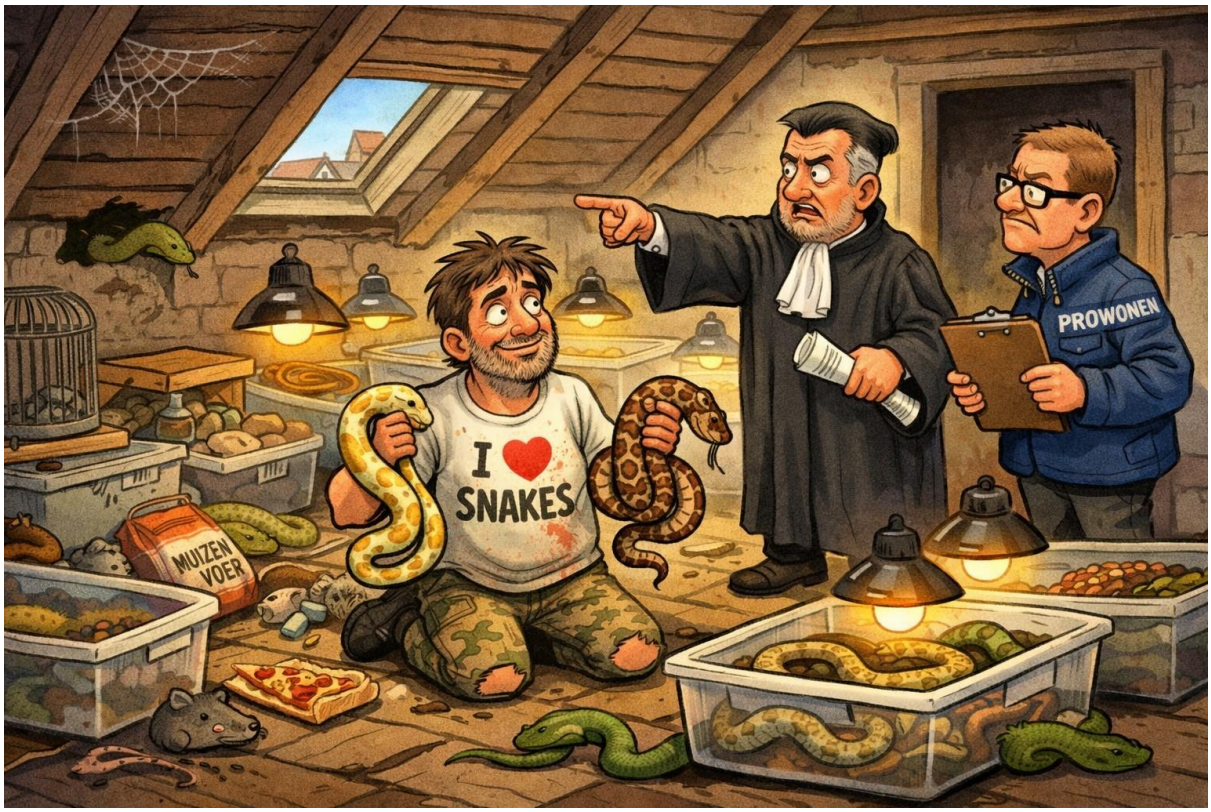
Wat mij betreft gaat het programma nooit met pensioen. Sterker nog: ik pleit voor uitbreiding. Ochtend, middag, desnoods een avondeditie voor iedereen die nog een deadline wegwerkt. Een land waarin tijdens elke klus – van spreadsheets tot straatwerk – een verzoeknummer kan opstijgen, is een beter land.

En stel je eens voor: over twintig jaar zitten we weer te kissebissen over een half jaar AOW erbij. En ergens klinkt nog steeds een stem: “Dit is Arbeidsvitaminen. Wat is jouw verzoekje vandaag?”

Dat is hoop. Dat is continuïteit. Dat is Nederland op z’n best.

Sommige vitaminen slik je uit een potje. Andere krijg je gratis via de ether. En deze? Die blijven we gewoon dagelijks innemen. Zonder bijsluiter. Maar met bijval.

PIETER EN DE PYTHONS OP ZOLDER

Kent u die uitdrukking: *"Wat ben jij een serpent!"* Welnu. In Lichtenvoorde hebben ze daar een meer letterlijke invulling aan gegeven.

Een man hield zestig pythons op zijn zolder. Zestig. Dat is geen hobby meer. Dat is een seizoenskaart voor de dierentuin, maar dan zonder de uitgangen duidelijk aangegeven.

De woningcorporatie in kwestie – laten we haar bij naam noemen, want ook corporaties verdienen hun moment in het daglicht – ProWonen – trof bij inspectie witte bakken aan. Geen kerstdecoratie. Geen opbergboxen voor oude Donald Ducks. Nee. Pythons. Tientallen. In verwarmde bakken.

Het geheel speelde zich af in het doorgaans vredige Lichtenvoorde, waar men gewend is aan geritsel in heggen, maar niet per se aan genetische herstructurering van reptielen op de bovenverdieping.

De man fokte, zo verklaarde hij plechtig, om "bepaalde genen samen te brengen."

Dat klinkt bijna romantisch. Alsof hij een datingapp voor slangen beheert. *Swipe naar rechts voor een bijzonder patroon, swipe naar links voor een subtiele schubbenstructuur.*

Nog vijf jaar, zei hij. Dan zou hij teruggaan naar twintig slangen. Dat is geruststellend. Alsof iemand met zestig brommers in de woonkamer zegt: "Maak je geen zorgen, over vijf jaar houd ik er nog maar twintig."

De rechter oordeelde dat zestig pythons in een huurwoning een bedrijfsmatig karakter hebben. Dat lijkt me een milde formulering. Als zestig verwarmde reptielen geen onderneming vormen, weet ik niet wat wel. De Kamer van Koophandel had er spontaan een reptielenlogo bij kunnen ontwerpen.

Maar achter de lach schuilt iets anders.

We leven in een tijd waarin iedereen zijn eigen universum creëert. Op zolder. In de schuur. Online. We verzamelen wat ons boeit, wat ons bezighoudt, wat ons misschien zelfs troost. De één spaart postzegels. De ander meningen. En sommigen… pythons.

Het punt is niet dat iemand van slangen houdt. Het punt is wanneer liefde voor een passie verandert in onrust voor de omgeving. Wanneer enthousiasme de voordeur uit kruipt en de buren zich afvragen of ze voortaan hun vuilniszakken moeten vastbinden met een boa constrictor-knoop.

Vrijheid is prachtig. Maar vrijheid zonder begrenzing wordt glibberig.

Een wijk is geen terrarium. Een huurhuis is geen broedkamer voor genetische ambities. Samenleven betekent dat je soms moet inbinden – hoe kronkelig je plannen ook zijn.

En misschien, heel misschien, is de uitdrukking “serpent” minder bedoeld voor wie slangen houdt, dan voor wie vergeet dat samenleven ook iets warms nodig heeft. Geen elektrische warmtematten onder witte bakken. Maar gewone, menselijke warmte.

En die past, zo leert ons deze zaak, zelden in zestig stuks tegelijk.

Er zijn van die dagen waarop Nederland collectief besluit een beter mens te zijn. 13 en 14 maart bijvoorbeeld. Dan trekken we massaal onze oude spijkerbroeken aan, zetten een verfkwast in een pot waar al zeven kwasten in staan, en zeggen tegen elkaar: "Wat zijn wij toch een prachtig volk."

Het heet **NL.Doet**.

Pieter heeft daar ambivalente gevoelens bij.

Begrijp me goed: het is een schitterend initiatief. Het Oranje Fonds organiseert op 13 en 14 maart 2026 samen met duizenden organisaties de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Dat is geen kattenpis. Dat is nationale daadkracht met een bezem in de hand.

Buurtcentra krijgen een lik verf. De Voedselbank ruikt weer naar citroensop in plaats van naar kartonnen dozen. Ouderen krijgen een verwendag met cake die nét iets te droog is maar met liefde is geserveerd. En ergens in het land staat altijd iemand op een ladder die roept: "Wie heeft de schroeven?" terwijl iedereen beneden denkt dat iemand anders ze heeft.

Vrijwilligers zijn het kloppend hart van de samenleving, zegt men. En dat klopt. Zonder vrijwilligers geen sportclub, geen maatjesproject, geen buurtmoestuin met courgettes die nooit iemand echt lekker vindt maar waar we collectief trots op zijn.

En tóch. Tóch knaagt er iets bij Pieter. Want wat gebeurt er op 15 maart?

Dan hangen we de kluskleding weer in de schuur. We plaatsen een foto op LinkedIn met de tekst: *"Trots dat we met het team een steentje hebben bijgedragen!"* We krijgen 47 likes, twee hartjes en een reactie van tante Ria: "Goed bezig hoor!"

En dan rusten we weer op onze lauweren. Alsof burgerzin een seizoensproduct is. Alsof betrokkenheid iets is wat je twee dagen per jaar uit de vriezer haalt, ontdooit en daarna weer teruglegt naast de bitterballen.

Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

NL.Doet is geen morele APK die je afvinkt. Het is geen aflaat voor de rest van het jaar. Het is een uitnodiging. Een zetje. Een vriendelijke doch dringende herinnering dat samenleven geen evenement is, maar een werkwoord.

Vrijwilliger zijn dóet iets met je, zegt de campagne. En dat is waar. Het verraderlijke is: het doet méér met je dan met de muur die je schildert. Je ontdekt dat je buurman eigenlijk best geestig is. Dat mevrouw De Vries in het verzorgingshuis vroeger vrachtwagenchauffeur was en beter kan mopperen dan jij ooit zult leren. Dat je handen vies mogen worden zonder dat je waardigheid afneemt. Sterker nog: ze groeit.

Pieter zou het prachtig vinden als 13 en 14 maart geen hoogtepunt zijn, maar een begin. Als we ontdekken dat helpen niet iets is wat we doen uit schuldgevoel of nationale eendracht, maar uit vanzelfsprekendheid. Zoals je een deur openhoudt. Zoals je een gevallen fietser overeind helpt zonder eerst te vragen of het subsidiabel is.

Dus ja. Doe mee. Schrijf je in. Pak die kwast. Schrob die tegels. Organiseer dat verwendagje. Laat zien dat vrijwilligers het kloppend hart zijn.

Maar als u mij één wens toestaat, beste lezer, dan is het deze: Dat we op 15 maart wakker worden en denken: "Wat kan ik vandaag doen?"

Niet omdat het op de website staat. Niet omdat het land meekijkt. Maar omdat samenleven geen project is. Het is een gewoonte.

En gewoontes, die bouw je niet in twee dagen. Die bouw je door het hele jaar heen.

LENTE: HET JAARLIJKSE COMPLOT VAN LICHT EN LEVEN

Hoewel de thermometer zich nog gedraagt als een puber met stemmingswisselingen – vandaag 14 graden en optimistisch, morgen 4 graden en mokkend – is het onmiskenbaar lente aan het worden.

Ik weet dat niet vanwege een app. Niet vanwege een weerbericht met een enthousiaste mevrouw die "zonnige perioden" zegt alsof ze die persoonlijk heeft besteld. Nee.

Ik weet het omdat ik om vijf uur 's ochtends wakker word getrompetterd door een merel met grootheidswaanzin.

Het begint subtiel. Eén noot. Dan nog één. En dan – alsof hij net een contract heeft getekend bij het Concertgebouw – barst hij los. Een complete symfonie in D-mijn-heer-het-is-vijf-uur. En daar tussendoor: de koekoek.

De koekoek is de minimalistische onder de vogels. Die doet niet aan aria's. Die doet: "koe-koek." Punt. Alsof hij even wil checken of wij nog bij de les zijn.

"Koekoek." Ja, dank u, we leven nog.

Ik lig daar dan, tussen droom en dag, en besef: dit is het begin van het jaarlijkse complot van licht en leven.

DE SNEEUWKLOKJESBRIGADE

Overdag zie ik het bewijs in de voortuin. De sneeuwklokjes staan te schitteren alsof ze net auditie hebben gedaan voor "Holland's Got Photosynthese".

Ze hangen daar nederig, met hun witte kopjes gebogen, maar vergis u niet: dit zijn pioniers. Dit zijn de types die zeggen: "Kom maar op met die nachtvorst, wij staan er al."

En dan die bolgewassen. Tulpen die nog voorzichtig hun nek strekken. Narcissen die alvast oefenen op geel. Krokussen die uit de grond schieten alsof ze een belangrijke afspraak hebben.

Een lichtgroene waas legt zich over de bomen. Niet het brute, volle zomerblad. Nee. Het tere, aarzelende groen van iemand die voorzichtig "hallo" zegt. Lente is geen entree. Lente is een fluistering die steeds brutaler wordt.

DE MENS IN LENTESTAND

Wat mij fascineert, is wat het met ons doet.

De buurman, die 's winters alleen zichtbaar is als silhouet achter dubbel glas, staat ineens buiten. Met een snoeischaar. Zonder jas. Met een blik die zegt: "Ik ga dit jaar alles anders doen." We gaan massaal opruimen. Schuren uitmesten. Terrassen schoonspuiten. Goede voornemens recyclen. We kopen planten. We kopen hoop in potgrondvorm.

En ergens, tussen het snoeien van een verdwaalde klimop en het bewonderen van die eerste lichtgroene waas, gebeurt er iets merkwaardigs: we worden milder. De zon valt anders op gezichten. Gesprekken duren net iets langer. We groeten elkaar weer. Alsof we collectief uit een winterslaap kruipen en denken: hé, jij ook nog hier?

MAAR PAS OP VOOR DE SCHOMMELING

En toch. De lente is ook een meester in relativeren. Net wanneer je denkt: dit is het, we gaan barbecueën, ik trek mijn korte broek aan – BAM – nachtvorst.

Daar staan je dappere plantjes. Daar sta jij, met je optimisme. Lente leert ons iets ongemakkelijks: groei gaat nooit in één rechte lijn omhoog. Er is altijd een koude nacht. Altijd een terugval. Altijd een wolk voor de zon. Maar het verschil met de winter is dit: Het licht wint nu terrein. Onstuitbaar.

DE SERIEUZE NOOT ONDER DE MEREL

Misschien is dat de stille boodschap van de lente. Dat het niet erg is als het nog schommelt. Als je zelf nog twijfelt. Als je goede voornemens nog half in knop staan. Groei begint niet met zekerheid. Groei begint met een waas.

Met een eerste noot om vijf uur 's ochtends. Met een sneeuwklokje dat denkt: ik waag het erop. Met een boom die voorzichtig groen durft te worden. En misschien – heel misschien –

mogen wij dat ook. Niet meteen vol in blad. Niet meteen in bloei. Maar een beetje lichter dan gisteren.

En als u morgenochtend om vijf uur wakker schrikt van een overijverige merel, probeer dan niet meteen te mopperen. Zie het als een herinnering. Dat het leven, ondanks alles, weer begint.

Koekoek.

DINEREN MET DE DAMES DER DAPPERHEID

8 maart. Internationale Vrouwendag.

Een dag waarop mannen op sociale media plots zinnen typen als: *"Zonder vrouwen geen wereld."* Waarna ze drie minuten later vragen waar hun schone sokken liggen.

Ik moet er elk jaar weer aan denken.

Griekenland. Jaren geleden. Met 'mijn' Alcom-Capelle op volleybalavontuur. Zon, ouzo, sportieve ambitie en de illusie dat wij als nuchtere Hollanders overal wel even een vorkje konden prikken zonder culturele bijsluiter.

8 maart dus.

We kwamen aan bij een restaurant dat akelig leeg was. Altijd een spannend begin. Leeg kan betekenen: *verborgen parel*. Leeg kan ook betekenen: *hier heeft ooit iets plaatsgevonden waar men liever niet meer over praat.*

Wij kozen voor optie één.

We waren nog niet neergestreken of het gebeurde. De deur zwaaide open. En nog eens. En nog eens. En ineens stroomde het restaurant vol. Met vrouwen. Enkel vrouwen. Het was alsof iemand in Athene een groepsapp had gestuurd: *"Zussen! De Hollanders zitten binnen. Kom."*

Bleek: 8 maart is in Griekenland geen symbolische LinkedIn-dag met hashtags en een foto van een inspirerende CEO. Nee. Het is een avond. Een échte avond. Vrouwen gaan samen uit. Zonder mannen. Zonder uitleg. Zonder toestemming. Gewoon omdat het kan. En daar zaten wij. Als verdwaalde haringen in een zee van zwoele vastberadenheid.

In eerste instantie probeerden wij ons klein te maken. Onzichtbaar. Een soort Scandinavisch designmeubilair met een poloshirt. Maar vrouwen hebben radar. Binnen vijf minuten wisten ze wie we waren, waar we vandaan kwamen en wie van ons nog dacht dat de was zichzelf deed. En toen gebeurde het. Iemand vroeg wat wij thuis deden aan huishoudelijke taken.

Een gevaarlijke vraag. Een vraag waarop mannen al eeuwen antwoorden met woorden als: *"helpen"*.

Ik – overmoedig, naïef en mogelijk beïnvloed door een halve ouzo – zei dat ik thuis mijn aandeel serieus neem. Stofzuigen. Dweilen. Wc schoonmaken.

Het werd stil. Toen gejuich.

Stoelen schoven. Glazen tikten. Een bezemsteel werd aangereikt alsof het de olympische fakkel betrof.
Voor ik het wist stond ik op de dinertafel. Met een bezem in de hand. En daar, uit de luidsprekers – subtiel als een Griekse bruiloft – klonk het: *"I want to break free!"* van Queen.

De vrouwen zongen. Ze klapten. Ze wezen. Ze dansten.

En ik stond daar. Een Nederlandse volleybalman met een dweilverleden, zwaaiend met een bezemsteel als symbool van huiselijke revolutie.

Het was, laat ik het diplomatiek formuleren, geen avond die ik in alle details aan mijn moeder heb naverteld.

Maar weet u? Er zat iets in. Iets groters dan folklore. Groter dan muziek. Groter dan mijn ietwat wankele balans op een tafel vol tzatziki.

Het ging niet over mannen bashen. Het ging niet over symboliek. Het ging over ruimte. Over erkenning. Over het simpele feit dat vrouwen al generaties lang werk verzetten – thuis, op werk, in stilte, in strijd – zonder dat daar een bezemsteel voor nodig was om applaus te krijgen.

Internationale Vrouwendag is geen bloem op tafel en klaar. Het is een spiegel.

Wie doet wat? Wie krijgt waardering? Wie krijgt ruimte? Wie mag luid zingen en wie houdt het huishouden draaiend zonder soundtrack?

Sinds die avond weet ik: emancipatie zit niet in grote woorden. Het zit in kleine daden. In niet "helpen", maar *samen verantwoordelijk zijn*. In niet verbaasd zijn dat iemand ambities heeft. In niet denken dat gelijkwaardigheid een gunst is.

En soms – heel soms – begint dat inzicht op een Griekse dinertafel met een bezem in je hand en Freddie Mercury die je moreel ondersteunt.

8 maart. Ik denk er elk jaar aan.

En geloof me: als de dames weer een bezem nodig hebben voor de revolutie – ik weet inmiddels hoe ik hem moet vasthouden.

Samen onderweg is mooi. Maar samen schoonmaken is eerlijker.

WIE VREDE BELOOFT, MOET ZIJN LONT INLEVEREN

Er zijn van die mensen die bij hun aantreden de wereld beloven. Niet een stukje wereld, nee, de hele wereld. Inclusief vrede, zonsondergangen en een gratis glimlach bij elke grensovergang.

Zo stond daar ooit een man met een kapsel dat de zwaartekracht dagelijks uitdaagt: Donald Trump. Hij beloofde oorlogen te beëindigen. “We gaan ze stoppen,” zei hij. Alsof het om een lekkende kraan ging. Even een steeksleutel erop en klaar. De wereld als badkamermeubel.

Pieter zat op de bank. Met koffie. En een koekje dat veel te groot was voor de schaal der verwachting. “Kijk,” zei Pieter tegen niemand in het bijzonder, “dit is nou het mooie van beloftes. Ze zijn gratis. Je hoeft ze alleen maar uit te spreken.”

Het is een wonderlijk fenomeen, die belofte. Je blaast wat warme lucht in de wereld, je zet er een strik omheen en iedereen denkt: ach, wat glanst dat mooi. Totdat blijkt dat het helium langzaam ontsnapt en het ding als een slappe feestdecoratie tegen het systeemplafond hangt.

Want wat gebeurde er? Oorlogen verdwenen niet. Ze veranderden van naam, van plek, van kleur. Soms begonnen ze zelfs opnieuw. Niet altijd met tanks, soms met tweets. Soms met sancties die klonken als strafwerk op een internaat voor dwarse naties. De werkelijkheid bleek minder gehoorzaam dan een campagnelied.

En Pieter dacht: wat moet je met een mens die vrede belooft als ware het een aanbieding bij de bouwmarkt?

Het ingewikkelde is dit: mensen als Trump – ja, daar gaan we weer – hebben een bijzondere gave. Ze tonen hun scherpste rand alsof het een trofee is. En het merkwaardige is: dat haalt bij anderen óók scherpe randen naar boven. Het is alsof je een kamer binnenloopt, hard roept dat iedereen incompetent is, en dan verbaasd bent dat niemand koffie voor je zet.

Pieter moet bekennen – en hij doet dat met lichte tegenzin en een dramatische zucht – dat hij weinig kanten kan ontdekken aan deze man die dringend in een lijstje "lichtend voorbeeld" thuishoren. Het is alsof je een kubus inspecteert en ontdekt dat alle zes de vlakken spiegels zijn. Je kijkt, en ziet vooral jezelf terug. Maar dan net iets bozer.

Toch is dit geen blog over één man. Dit is een blog over beloftes.

Want laten we eerlijk zijn: wie heeft er nog nooit plechtig beloofd om minder suiker te eten? Vaker te sporten? Nooit meer cynisch te worden bij het achtuurjournaal? We zijn allemaal kleine presidenten van ons eigen rijkje der goede voornemens. We spreken grote woorden uit in de troonzaal van januari, en tegen maart ligt het koninkrijk bezaaid met kruimels en gemiste hardlooprondes.

Het verschil zit 'm misschien hierin: sommige beloftes kosten alleen jezelf iets. Andere kosten de wereld iets.

En daar wordt het serieus.

Een belofte is geen marketinginstrument. Het is een morele handdruk. Je zegt: vertrouw mij. En als je dat vaak genoeg zegt terwijl je ondertussen het tegenovergestelde doet, dan slijt het woord "vertrouwen" als een deurklink in een stationshal.

Wat moet je met mensen die het slechtste in anderen naar boven halen door zelf het slechtste tentoon te stellen? Je kunt boos worden. Cynisch. Je kunt je terugtrekken in je eigen gelijk. Maar dan winnen de scherpe randen alsnog.

Misschien – en Pieter zegt dit terwijl hij zijn koekje doormidden breekt om het symbolisch minder groot te maken – begint het ergens anders.

Misschien begint het bij kleinere beloftes. Beloof dat je nuance niet inruilt voor applaus. Beloof dat je niet meegaat in het gemak van wij-tegen-zij. Beloof dat je, zelfs als de wereld schreeuwt, zelf niet hoeft te schreeuwen om gehoord te worden.

Want leiderschap – in het Witte Huis of aan de keukentafel – is niet het doen van spectaculaire beloften. Het is het dragen van de consequenties ervan.

En als iemand oorlog belooft te beëindigen maar ondertussen het lontje vasthoudt, dan mogen we dat benoemen. Met humor. Met overdrijving. Met een beetje Pieters Daglicht over de absurditeit van het geheel.

Maar ook met ernst. Want uiteindelijk is een belofte geen ballon. Het is een kompas.

En wie het kompas verkoopt voor applaus, moet niet verbaasd zijn als niemand hem nog volgt wanneer het stormt.

INSTAPPEN GRAAG, DE BUS VERTREKT ZO

Er zijn mensen die op vrijdagmiddag hun weekend beginnen met yoga. Met quinoa. Met een wandeling langs de rivier waarbij ze hun ademhaling tellen.

Ik stap in een bus.

Geen echte bus natuurlijk. Ik zit gewoon op de bank. Pantoffels aan. Kop thee in de aanslag. Maar ergens tussen 14.00 en 16.00 uur gaat er een deur open, hoor ik het zachte gesis van luchtremmen in mijn verbeelding en denk ik: daar gaan we weer.

De Magical Mystery Tour. Drie keer per week. Vrijdag, zaterdag, zondag. Alsof het weekend een dienstregeling heeft.

Aan het stuur zit Stefan Stasse. Chauffeur, reisleider, presentator en – laten we eerlijk zijn – licht filosofisch busmonnik. Hij rijdt ons van links naar rechts, en dan weer terug, en dan ineens een zijweg in waarvan je niet wist dat hij bestond. Een zandpad van een liedje. Een rotonde van herinneringen. Een onverwachte parkeerplaats waar een luisteraar uitstapt om een verhaal te vertellen over 1973, een dansvloer en een liefde die bleef hangen in een refrein.

Soms denk je: wat een geklets. Maar dan dat warme geklets. Dat soort geklets dat je vroeger aan de keukentafel had, toen niemand nog haast had. Dat je buurvrouw zegt: “Ik zal je eens wat vertellen…” en dat je dan blijft zitten, ook al kookt de soep droog.

Dat is het wonderlijke van deze busreis. Er is geen bestemming. Geen Eiffeltoren. Geen all-inclusive buffet met lauwe gehaktballetjes. Er is alleen de weg. En muziek. En stemmen.

Een geestverruimende radioreis, zeggen ze. Dat klinkt alsof je halverwege regenbogen gaat zien en je plant ineens begint te praten. Maar het zit subtieler. Het zit in dat ene lied dat je al honderd keer hoorde, maar dat ineens anders klinkt omdat iemand vertelt dat het draaide op zijn eerste autorit naar Italië. Of in dat hoorspel dat zich ontvouwt alsof je weer acht bent en onder de dekens naar de radio luistert, bang en verrukt tegelijk.

We gaan van links naar rechts, zegt Stefan. En elke weg heeft kronkelende zijweggetjes.

Dat is misschien wel de beste samenvatting van het leven. We denken dat we rechtdoor gaan. Carrière. Planning. Agenda. En ineens zitten we op een binnenweggetje, pratend over een vergeten B-kantje van een plaat uit 1968. En is dat niet precies waar het leuk wordt?

Na twee uur stopt de reis. Dat is het enige onrecht in dit universum. Net als je denkt: ik blijf hier wonen, in deze bus met zijn verhalen en zijn muzikale picknickmand – gaat de deur weer open. "Eindpunt, dames en heren." En sta je weer in je eigen woonkamer. Met de afwas. Met de krant. Met het nieuws dat zelden een zijweggetje neemt en meestal vol gas op de snelweg van de ernst blijft hangen.

Maar geen paniek. De volgende dag kun je opnieuw inchecken.

Wat een geruststellende gedachte in een wereld die voortdurend roept dat je moet doorpakken, versnellen, optimaliseren. Hier hoef je alleen maar te luisteren. Geen paspoort. Geen boardingpass. Geen CO_2-compensatie. Alleen aandacht.

En ja, soms is het geklets. Soms denk ik: man, kom ter zake. Maar misschien is dat precies de les. Dat niet alles ter zake hóéft te komen. Dat gezelligheid geen efficiëntie kent. Dat een omweg geen fout is maar een verrijking. Dat een busreis zonder bestemming misschien wel de meest doelgerichte reis is die je kunt maken.

Drie keer per week stap ik in. En elke keer stap ik een beetje lichter uit. Misschien is dat de echte magie van deze Mystery Tour. Niet dat we ergens aankomen. Maar dat we samen onderweg zijn.

Instappen graag, de bus vertrekt zo.

EEN WEILAND VAN HOOP

Ik weet niet hoe het met u zit, maar als ik het woord *koraal* hoor, voel ik me meteen schuldig. Alsof ik persoonlijk met een föhn boven de oceaan heb gehangen. We maken ons zorgen over het rif. Over verbleking. Over opwarming. Over het feit dat we zelfs ons plastic rietje niet eens recht kunnen houden, laat staan een ecosysteem van duizenden jaren oud.

En dan, ineens, komt er nieuws uit het grote blauwe niets.

In het majestueuze Great Barrier Reef – u weet wel, dat onderwatercontinent van kleur en kwetsbaarheid – is een koraalkolonie ontdekt van bijna vierduizend vierkante meter. Vierduizend! Dat is geen poliep meer, dat is een postcode.

En wie ontdekten het? Geen leger van hooggeleerde professoren met onderwaterdrones en ingewikkelde meetlatten. Nee. Een moeder en een dochter. Sophie Kalkowski-Pope en haar moeder Jan. Gewoon met een bootje. Op pad voor de Great Reef Census, een burgerinitiatief waarbij mensen in hun vrije tijd even het grootste rif ter wereld in kaart brengen. Sommigen gaan puzzelen op zondagmiddag. Anderen vinden een weiland van koraal.

Moeder Jan had al iets gezien tijdens een duik. Iets waarvan ze dacht: hé, dat groeit hier niet zoals het hoort. Dat moet je je voorstellen. Je duikt al 35 jaar in hetzelfde rif en ineens denk je: wacht even, dit is geen struikje. Dit is een savanne.

Ze kwamen terug met meetapparatuur. En toen bleek het geen struikje. Het was een voetbalveld. Honderdelf meter lang. Een onderwaterweide waar de poliepen waarschijnlijk in ganzenpas naar hun werk gaan.

“Ik heb nog nooit een koraal op deze manier zien groeien,” zei ze. Het leek wel een weiland. Het ging maar door.

Dat vind ik het mooiste zinnetje. *Het ging maar door.*

In een tijd waarin wij vooral doorgaan met ons druk maken, doorgaan met consumeren, doorgaan met zeggen dat het allemaal ingewikkeld is – gaat het koraal gewoon door. In stilte. Zonder talkshows. Zonder klimaatconferentie in een congrescentrum met airco op standje Noordpool.

Begrijp me goed: dit is geen vrijbrief om massaal snorkelend de barbecue aan te steken. Wetenschappers zeggen terecht dat deze vondst niet betekent dat het ineens weer fantastisch gaat met het rif. Het betekent vooral dat de natuur geen spreadsheet is. Dat systemen verschillend reageren. Dat er plekken zijn waar het misgaat. En plekken waar het, tegen de stroming in, lukt.

Letterlijk tegen de stroming in, trouwens. Want juist op deze plek is er sterke getijdestroming. Weinig hoge golven. Blijkbaar een soort wellnessresort voor ondernemende poliepen.

Wat mij raakt, is niet alleen de omvang. Het is het idee dat er nog iets te ontdekken valt. Dat zelfs in een van de meest onderzochte ecosystemen ter wereld ineens een moeder zegt: “Volgens mij moeten we hier nog eens kijken.” En dat ze dan gelijk blijkt te hebben.

Misschien is dat de serieuze ondertoon van dit alles. Dat zorg en hoop elkaar niet uitsluiten.

We mogen ons zorgen maken over het koraal. Sterker nog, dat moeten we. Want we weten niet wat we verliezen als het verdwijnt. Maar we mogen ook erkennen dat de natuur geen zielig slachtoffer is dat alleen maar ligt te wachten op onze excuses. Ze is ook krachtig. Vindingrijk. Eigenwijs bijna.

Een weiland van koraal. Ik zie het voor me. Onder water. Zacht golvend. Alsof de oceaan even fluistert: maak je zorgen, ja. Maar kijk ook goed. Er groeit nog iets.

Misschien is dat wel het echte hart onder de natuurriem. Dat we blijven duiken. Blijven kijken. Blijven tellen. En af en toe, tot onze eigen verbazing, ontdekken dat het leven groter is dan onze angst. En dat het – tegen alle verwachtingen in – gewoon doorgaat.

GOUDEN KRANEN

Er zijn van die berichten waarvan je denkt: dit kan alleen maar satire zijn. Maar nee. In het keurige, licht buigende en technologisch perfect georganiseerde Osaka heeft een anonieme weldoener 21 kilo goud op het bureau van burgemeester Hideyuki Yokoyama gelegd.

Eenentwintig kilo.

Dat is geen kettinkje van oma. Dat is een sportschoolabonnement in edelmetaal.

De goudstaven – goed voor zo'n 560 miljoen yen, ruim drie miljoen euro – zijn bedoeld voor iets buitengewoon onromantisch: het repareren van verouderde waterleidingen en riolering. Geen kunstmuseum. Geen standbeeld. Geen gouden sushi. Nee. Buizen. Onder de grond. Waar niemand ze ziet.

Dat is liefde in zijn meest ondankbare vorm. De glans boven de grond, de roest eronder

Osaka is na Tokio en Yokohama de derde stad van Japan. Boven de grond schittert alles. Neon, efficiëntie, orde, beleefdheid. Maar onder de grond ligt een netwerk van waterleidingen dat stamt uit de tijd dat mensen dachten dat 40 jaar een eeuwigheid was.

Die leidingen zijn inmiddels bejaard. Ze hebben hun pensioen al twee keer aangevraagd. Ze lekken alsof ze een existentiële crisis hebben. En toen kwam daar iemand met goud.

Ik stel me dat moment voor. Een ambtenaar opent een doos. Verwacht misschien papieren, een brief, een cadeaubon voor een wellnessweekend. En dan: klonk. Een goudstaaf. Nog een. En nog een.

Dat is geen donatie. Dat is een scène uit een James Bondfilm waarin de slechterik plotseling besluit maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

GOUDEN KRANEN

Het woord "goud" doet iets met mensen. We denken aan paleizen, kroonjuwelen, overdadige kranen in hotels waar zelfs het water elitair uit de leiding stroomt.

Maar hier gebeurt iets wonderlijks. Het goud wordt omgesmolten tot… waterdruk.

Het wordt geen kroonluchter. Het wordt geen fontein met engeltjes. Het wordt een onzichtbare buis onder een stoep waar niemand ooit dankbaar naar zal kijken. En toch – wat een statement.

Want laten we eerlijk zijn: wij houden van gouden kranen. We houden van zichtbare glans. Van prestigeprojecten. Van lintjes doorknippen bij dingen die schitteren in de zon.

Maar wie knipt er een lintje door bij een rioolvervanging?

"Hier ziet u, dames en heren, 800 meter vernieuwde leiding. Hij ligt prachtig. Echt subliem. U kunt hem niet zien, maar geloof me: hij is fantastisch." Er is geen applaus voor een leiding die niet lekt.

DE DRUPPEL OP DE GLOEIENDE PLAAT

En toch - ironie van het lot - is die 21 kilo goud maar goed voor iets meer dan een kilometer aan nieuwe leidingen. Terwijl er 260 kilometer onder de stad ligt te zuchten.

Met andere woorden: zelfs een koffer vol goud is nog maar een druppel op de gloeiende plaat. Dat is misschien wel het meest ontroerende aan dit verhaal.

We denken bij grote problemen vaak: als er maar geld was. Als er maar één grote redder opstond. Als iemand maar even royaal met goud strooide. Maar zelfs 21 kilo goud blijkt… onvoldoende.

Het herinnert ons eraan dat onderhoud geen glamour kent. Dat echte verantwoordelijkheid zelden spectaculair is. Dat samenlevingen niet bezwijken door gebrek aan gouden paleizen, maar door verwaarloosde leidingen.

DE SERIEUZE ONDERTOON ONDER HET LACHEN

We kunnen lachen om het beeld van een burgemeester die duizelig naar goudstaven staart. We kunnen grappen maken over gouden kranen. Maar onder dat lachen zit iets ongemakkelijks. Hoeveel van onze eigen "leidingen" zijn we aan het negeren?

De systemen die ons drinkwater geven. De zorgstructuren die mensen dragen. De wijken waar het ondergronds kraakt terwijl we bovengronds conferenties organiseren over innovatie.

We investeren graag in wat zichtbaar is. In wat blinkt. In wat applaus oplevert. Maar beschaving zit hem in onderhoud. In preventie. In het onzichtbare werk dat voorkomt dat alles overstroomt.

Misschien is die anonieme donateur daarom wel briljanter dan we denken. Hij schonk geen goud om te pronken. Hij schonk goud om te verdwijnen. Om opgelost te worden in beton, staal en stromend water. Dat is geen gouden kraan. Dat is een gouden gedachte.

En misschien - heel misschien - zouden we wat minder moeten dromen van glanzende projecten boven de grond, en wat vaker onze oor te luisteren moeten leggen bij wat er onder onze voeten zachtjes lekt. Want uiteindelijk is een samenleving geen paleis. Het is een leidingstelsel.

En wie alleen in goud denkt, vergeet soms dat schoon water het echte goud is.

DE PADDENTREK

Kent u die uitdrukking: *van het padje zijn*? Welnu, Pieter is van het padje. Letterlijk.

In deze weken – het vroege voorjaar, waarin de zon zich gedraagt als een onbetrouwbare politicus (veel beloven, weinig warmte leveren) – staat Pieter 's avonds langs provinciale wegen te turen. Niet omdat hij zijn autosleutels kwijt is. Niet omdat hij een geheime ontmoeting heeft. Maar omdat hij wacht op padden.

Ja. Padden.

Terwijl andere mannen van zijn leeftijd zich verdiepen in aandelen, whisky's met turfgehalte of ingewikkelde barbecue-opstellingen, speurt Pieter naar kleine, bobbelige amfibieën met het verkeersinzicht van een winkelwagen zonder zwenkwieltje.

DE GROTE OVERSTEEK

Het is de jaarlijkse paddentrek. Een fenomeen waarbij honderden padden collectief besluiten dat het tijd is voor romantiek aan de overkant van de weg.

Ze trekken van hot naar her. Zonder routeplanner. Zonder reflecterend hesje. Zonder enige notie van het feit dat een SUV geen natuurlijke vijand is, maar wel degelijk 1.800 kilo argument. En als u als argeloze automobilist even niet oplet, bent u binnen drie seconden veranderd in een seriemoordenaar met vier wielen.

U kent het gevoel misschien. Dat subtiele *plop-plop-plop* onder uw banden. Dat u denkt: "Dat was vast een dennenappel." Het was geen dennenappel.

En dan is er dat moment waarop u uitstapt en het asfalt bekijkt met de blik van iemand die zojuist een misdaad heeft gepleegd in een Scandinavische thriller. U voelt zich schuldig. U overweegt een brief aan de nabestaanden.

DE NACHTWACHT VAN HET AMFIBIEËNFRONT

Gelukkig zijn er vrijwilligers. Heldhaftige types met zaklampen, emmers en het geduld van een monnik. Zij rapen padden op en zetten ze veilig over.

Pieter voelt zich één met hen.

Hij staat daar in zijn jas (net iets te dun), met een zaklamp die eigenlijk alleen geschikt is om de meterkast te inspecteren, en mompelt tegen passerende automobilisten: "Rustig aan! Het is spitsuur voor de liefde!"

Sommige mensen kijken begripvol. Sommige mensen denken dat Pieter zelf van het padje is. Beide observaties zijn waar.

EEN LES IN LANGZAAM

Wat Pieter fascineert, is de koppigheid van de pad. Hij wil naar de overkant. Hij gaat naar de overkant. Er is geen vergadering. Geen participatietraject. Geen beleidskader. Gewoon: gáán.

En misschien – heel misschien – zit daar de serieuze ondertoon.

Wij razen maar door. In auto's, agenda's, meningen en deadlines. Alles moet sneller. Efficiënter. Doelmatiger. En dan is daar ineens een pad. Die zegt: "Ho, mens. Het is lente. Ik heb een missie." En jij moet remmen.

Misschien is dat de ware betekenis van van het padje zijn. Dat je even uit je spoor wordt gehaald. Dat je moet vertragen. Dat je merkt dat niet alles om jouw route gaat.

IJSBANEN EN INZICHT

Ja, het voelt soms alsof je op een ijsbaan rijdt. Ja, het is even opletten geblazen. En ja, Pieter heeft ook momenten dat hij denkt: "Hadden jullie dit niet digitaal kunnen regelen?"

Maar dan ziet hij zo'n klein, dapper wezen dat met uiterste toewijding de overkant bereikt. En hij denkt: Als we nu eens net zo zorgvuldig met elkaar omgingen als met die padden. Als we nu eens iets vaker remden. Als we nu eens erkenden dat ook het kleine, het trage, het kwetsbare recht heeft op een veilige oversteek.

Dan zou de wereld misschien een stukje minder glad aanvoelen.

Dus mocht u de komende weken ’s avonds rijden en u ziet iemand langs de weg met een zaklamp en een licht verwarde blik - Toeter niet. Dat is Pieter. Hij is van het padje. En precies daar hoort hij even te zijn.

VAN TOP 40 NAAR MONUMENTENLIJST

Er zijn van die momenten waarop ik denk: we hebben in dit land alles al gehad. De gulden. De strippenkaart. De Hyves-krabbel. Maar nee. We hadden nog géén erfgoedlijst voor muziek. Tot nu.

Want op de onovertroffen zender 192TV is zij daar ineens: De Erfgoedlijst. Een hitlijst met oude muziek die nieuw is omdat ze oud is, maar weer actueel omdat TikTok haar heeft herontdekt terwijl een deodorantmerk haar onder een slow motion oksel heeft gemonteerd.

Ik moest even gaan zitten. Niet vanwege mijn leeftijd. Maar vanwege de grandeur. Erfgoed. Voor een singletje.

We hebben in Nederland een Erfgoedlijst voor molens. Voor UNESCO-waardige grachten. Voor tradities waarbij mensen in klederdracht achter een koe aanlopen. En nu dus voor *"You're The One That I Want"*.

Ik zie het al voor me. Een ambtenaar in Den Haag: "Is dit nummer voldoende cultuurhistorisch van waarde?" "Ja, voorzitter. Het stond in een commercial voor trapliften."

Dat is namelijk het concept. Oude platen die opnieuw actueel zijn. Omdat ze opduiken in een serie, film, commercial of omdat een influencer met een broccoli-kapsel er een dansje op heeft gedaan.

En wie buigen zich over deze monumentale taak? Geen stagiair met een playlist. Nee.

De grootheden. De patriarchen van de platenspeler. De mannen die wéten hoe vinyl ruikt. Lex Harding. Rob Stenders. Ad Bouman. Bert van Breda.

Ik stel me voor hoe ze bijeenzitten. Niet rond een kampvuur. Maar rond een draaitafel. "Is ABBA deze week voldoende erfgoed?" "Alleen als er een serie over scheidingen draait." "Dan stijgen ze." Het is prachtig. Uit nood geboren. De aanleiding is bijna poëtisch.

De historische Top 40 verdween omdat de overeenkomst met de Stichting Nederlandse Top 40 afliep. En toen gebeurde wat altijd gebeurt als iets ophoudt te bestaan.

We maakten er iets nóg groters van. Dat is typisch Nederlands. De brug is ingestort? Dan maken we er een fietsbrug van met zonnepanelen. De Top 40 is weg? Dan maken we een lijst met alléén maar nummers die iedereen leuk vindt.

"Het is een geweldige lijst," zegt Lex. En als Lex het zegt, dan geloof je het. Hij stond immers aan de wieg van de Nederlandse Top 40. Dat is alsof de architect van de Dom zegt: "Deze schuur wordt echt fantastisch."

De jongeren snappen het niet. Er zit ook iets aandoenlijks in. De Top 40 van nu is voor jongeren. Die luisteren niet meer naar radio. Die kijken niet naar televisie. Dus maken we een televisie-hitlijst met muziek uit de vorige eeuw. Voor mensen die nog weten wat een B-kant is. Ik hoor de opluchting in huiskamers: "Eindelijk een lijst zonder een rapper die klinkt alsof hij zijn wekker heeft doorgeslikt."

En toch. Onder de hilariteit zit iets wezenlijks. Wat wij erfgoed noemen. Erfgoed is wat blijft. Wat generaties overstijgt. Wat opnieuw betekenis krijgt.

Een liedje dat ooit op een brommer klonk, en nu onder een Netflix-scène met vertraagde blik.

Muziek reist. Ze trekt een nieuwe jas aan. Ze duikt op in een commercial. Ze wordt gesampled door iemand die nog nooit een cassettebandje heeft ontward met een potlood. En ineens is ze er weer. Dat is geen nostalgie. Dat is circulaire cultuur.

Misschien is De Erfgoedlijst dus minder grappig dan ze lijkt. Misschien is het een ode aan het feit dat sommige liedjes niet verdwijnen. Dat ze wachten. Tot wij weer klaar zijn om ze te horen. En dat een zender als 192TV zegt: "Kom maar terug. Je mag weer stijgen." De overtreffende trap van herinnering.

Ik zie het al voor me. Zondagmiddag. 15.00 uur. Veertig onvergetelijke muziekvideo's. Dalers. Stijgers. Alsof herinneringen ook concurrentie hebben.

"Sorry jongen, jouw jeugdliefde is deze week gezakt." "Ja pap, maar hij staat nog wel in de tipparade van mijn trauma's."

En ergens is het ontroerend. We geven muziek een tweede leven. Soms een derde. Soms een pensioen met doorwerkregeling. We noemen het erfgoed. Misschien omdat we bang zijn dat het anders écht voorbij is.

Maar muziek sterft niet. Ze verandert alleen van podium. Van transistor naar televisie. Van radio naar TikTok.. Van Top 40 naar Erfgoedlijst.

En ik? Ik luister. Met een glimlach. En een klein beetje ontzag. Want als een oud nummer ineens weer stijgt, dan stijgt er iets in mij mee. En dat, beste mensen, is misschien wel het mooiste erfgoed dat we hebben.

LAMMEREN, LEIDERSCHAP EN DE HEERSERES VAN DE BERMWEG

Er zijn mensen die in het voorjaar hun tuin omspitten. Er zijn mensen die hun ramen lappen. En er zijn mensen die om drie uur 's nachts in een weiland staan met hun arm tot aan de elleboog in een schaap. Mijn overbuurvrouw, Marjan Hoogerwaard, behoort tot die laatste categorie.

Aan de Bergweg in Capelle aan den IJssel – waar de wind altijd net iets eigenwijzer waait en de wol een licht mediterrane slag lijkt te hebben – regeert zij als een zachte, doch doortastende vorstin over Residentie Hoogerwaard. En nee, dat is geen appartementencomplex met intercom. Dat is een levend, blaterend koninkrijk van schapen, geiten, katten en af en toe een verdwaalde Capellenaar die denkt dat 'lammetjesdagen' een culinair evenement zijn.

Marjan is schapenverloskundige. Zegt u dat woord eens hardop. Schá-pen-ver-lós-kún-di-ge. Het klinkt als een kruising tussen een middeleeuwse gilde en een Netflix-serie.

Maar het is bittere ernst. Want dit is háár tijd van het jaar. In Nederland en België worden de meeste lammetjes geboren tussen januari en april, met een piek in maart en april. Terwijl u nog twijfelt over winterjas of tussenjas, voltrekt zich in de wei een kraamkamer van formaat. En Marjan? Die rijdt bij nacht en ontij van hot naar her. Voor menig schapenhouder in de wijde omtrek is zij de toeverlaat als het mis dreigt te gaan.

Men fluistert dat zij meer weeën heeft meegemaakt dan menig verloskundige in het IJsselland Ziekenhuis. Ik zeg niet dat het waar is. Ik zeg alleen dat de schapen haar naam blaten met ontzag.

Zelf heeft ze inmiddels al vier lammetjes ronddartelen. Al kunnen het er tijdens het schrijven van deze zin alweer vijf zijn. De natuur heeft geen redactievergadering nodig.

En wij? Wij staan aan de rand van de wei. Met koffie. En ontroering. Want niets is zo ontwapenend als een lam dat voor het eerst probeert te staan. Dat wiebelt als een beginnende politicus met grootse plannen en nog geen idee waar de poten precies moeten landen. Het valt. Het staat. Het probeert opnieuw. En ineens – huppá – daar is het dartelen.

Lente. Alsof de wereld even opnieuw wordt uitgepakt.

En dan is er Felix. De bouwheer. De stille kracht. De man die – als u Pieter mag geloven – ook 's nachts doorwerkt. Residentie Hoogerwaard verrees als een Hollandse nederzetting met Franse flair. Vanaf de wei klim je via de schuur, waar het altijd ruikt naar hooi en heroïek, langzaam omhoog naar de woningen. Net iets hoger dan de Ringvaart. Want vooruitzien is regeren. Zelfs in Capelle.

De huizen staan fier als wachters langs de straat. De werf transformeerde van modderpoel tot paradijs. De geiten oefenen hun bokkensprongen op bijna-geplaveide paden. En ergens boven dit alles waakt de geest van vader Jan Hoogerwaard, die hier ooit met zijn kinderen woonde. Zijn nageslacht bouwt niet alleen huizen. Het bouwt voort. Aan familie. Aan vakmanschap. Aan een stukje geschiedenis waar geen projectontwikkelaar tussen zit.

En terwijl Marjan weer in haar auto springt – want ergens wacht een ooi met twijfels – besef ik iets.
Wij denken vaak dat vooruitgang zich afspeelt in vergaderzalen, beleidsnota's en Excelbestanden. Maar soms ligt vooruitgang gewoon in een wei. In modderige laarzen. In wakker blijven voor nieuw leven. Soms is beschaving niets anders dan op tijd komen als een ander je nodig heeft.

Dus als u de komende weken ergens een bordje ziet met 'Lammetjesdag' – ga kijken. Ga voelen. Ga ruiken desnoods. Op Texel beginnen ze soms al vroeg in het jaar. Maar geloof me: aan de Bermweg is het minstens zo groots.

En als u 's nachts een auto hoort wegrijden, weet dan: ergens wordt nieuw leven op de wereld geholpen. En ergens staat een vrouw met vaste hand en warm hart te doen wat gedaan moet worden.

Wij nemen onze pet af.

Chapeau, Marjan. Heerseres van Residentie Hoogerwaard. Verloskundige van het voorjaar.

En wij? Wij genieten van het gedartel.

Pieter Pottenkijker
Chroniqueur van het onwaarschijnlijke en waarnemer van het goede.

DE GEBOORTEBOOM

Er zijn van die momenten waarop een gemeente iets doet waarvan je denkt: kijk, dát is nou een goed idee. Niet een plan met twaalf beleidsnota's, vier werkgroepen en een stuurgroep die eerst moet bepalen hoe de werkgroepen gaan samenwerken — nee. Gewoon een boom. Een geboorteboom.

Vorige week stonden er dus ouders in Capelle met een baby op de arm en een boom onder de arm. Dat laatste is overigens minder praktisch dan het klinkt, want een boom onder je arm is ongeveer zo comfortabel als een opgevouwen tuinstoel met wortelkluit. Maar het idee is prachtig: wie in 2025 een klein Capellenaartje op de wereld heeft gezet, krijgt een boom cadeau. Die mag in de tuin.

Ik stel me dat tafereel voor.

Daar staat een jonge vader in de achtertuin. In zijn ene hand een schep, in de andere een baby die zich luidkeels afvraagt waarom het leven niet gewoon uit melk en slaap bestaat. Moeder staat erbij met een thermos koffie en een blik die zegt: "Hij moet wel recht."

De boom, ondertussen, ligt nog op de grond en denkt vermoedelijk: *Dit is een interessante familie.*

En dan begint het planten.

Eerst een gat graven dat volgens de instructie “ruim genoeg” moet zijn. Dat is een prachtige formulering. Ruim genoeg betekent in de praktijk: twee keer te klein, waarna je alsnog opnieuw moet graven terwijl de buurman over de schutting kijkt en zegt: “Je moet ‘m wat dieper doen hoor.”

De boom gaat erin. De aarde gaat erop. De baby huilt. De hond van de buren blaft. En ergens, heel stilletjes, begint er iets te groeien. Want dat is natuurlijk het mooie van zo’n geboorteboom. Hij groeit mee.

Vandaag is het nog een sprietje dat met een stokje overeind wordt gehouden omdat hij anders omwaait bij een stevige niesbui. Maar over een paar jaar klimt er een peuter tegenaan die denkt dat dit een uitstekende plek is om moddertaarten te serveren.

Nog weer later hangt er een schommel aan. En op een dag — sneller dan ouders lief is — staat er een puber onder die boom te bellen met iemand die *echt niet zomaar iemand* is.

De boom staat daar allemaal bij. Hij zegt niks. Bomen zijn daar goed in. En dat is misschien precies de reden waarom ik dit zo’n prachtig initiatief vind.

We leven in een tijd waarin ongeveer alles sneller moet. Snellere wifi, snellere besluiten, snellere meningen. Maar een boom heeft daar geen enkele boodschap aan. Een boom groeit in zijn eigen tempo. Hij zegt eigenlijk: Rustig maar. Het komt wel.

En terwijl zo’n Capels boompje langzaam wortel schiet, gebeurt er nog iets anders. De stad wordt groener. Straten worden zachter. Tuinen krijgen schaduw. Vogels krijgen een plek om te landen en ouders krijgen — heel soms — vijf minuten rust op een bankje onder hun eigen boom.

Dat is winst waar geen beleidsnota tegenop kan.

Dus stel dat u dit leest en denkt: *Hé, wij verwachten dit jaar een kleine Capellenaar.* Dan heb ik goed nieuws.

Ook in 2026 kunt u gewoon een geboorteboom aanvragen via de gemeentelijke website. Gratis nog wel. U krijgt er geen gebruiksaanwijzing bij voor slapeloze nachten, maar wél een boom die het waarschijnlijk langer volhoudt dan uw eerste kinderwagen.

En stel dat u over twintig jaar in uw tuin zit en u kijkt naar die inmiddels flinke boom, terwijl ergens binnen een jongvolwassene zijn sleutels zoekt en roept dat hij écht zo weg moet… Dan denkt u misschien even terug aan dat moment. Dat kleine gat in de tuin. Die eerste schep aarde. En dat wonderlijke idee dat een stad een kind welkom kan heten met iets dat gewoon groeit. En groeit. En groeit.

EEN MEEUW, EEN BAL, EN EEN HART DAT EVEN OVERSLOEG.

Er zijn van die momenten waarop je denkt: dit verzin je niet. Dit moet een metafoor zijn. Een parabel. Een les uit een dun boekje met ezelsoren en een koffievlek op bladzijde 3.Maar nee. Het gebeurde echt.

In een zinderende play-offwedstrijd tussen het Turkse Istanbul Yurdum Spor en Mevlanakapi Guzelhisar nam doelman Muhammet Uyanik een uittrap. Een ferme, mannelijke, keeper-achtige uithaal. Zo'n bal die zegt: tot hier en niet verder.

Alleen zei een meeuw op datzelfde moment: wél verder.

De bal trof de vogel. Pats. Uit de lucht. Alsof de natuur even per ongeluk werd meegerekend in de tactiek.

En daar lag ze. Een zeemeeuw met een onverwachte ontmoeting met de zwaartekracht.

Je zou denken: spel stil, schouders ophalen, natuur is wreed, door. De scheidsrechter kijkt op zijn klokje. Iemand roept iets over buitenspel. Het publiek mompelt. Het leven gaat verder.

Maar toen gebeurde het onwaarschijnlijke.

Aanvoerder Gani Çatan rende naar de vogel. Niet om haar uit het zestienmetergebied te slepen, maar om haar te reanimeren. Midden op het veld. Tussen modder, gras en verbouwereerde verdedigers.

Water in de snavel. Handen die deden wat handen doen als het hart het even niet meer weet. En de meeuw kwam terug.

Niet als een feniks, niet met een heroïsche soundtrack, maar gewoon: hup. Ogen open. Poten wiebelend. Vleugel gehavend, maar levend.

"Ik was in shock," zei Uyanik later. "We hebben het uiteindelijk over een levend wezen."

En daar zit het. Die zin. Alsof iemand per ongeluk de volumeknop van het geweten opendraaide. We hebben het uiteindelijk over een levend wezen.

Dat is zo'n zin die je eigenlijk op de boarding van elk stadion zou willen plakken. Tussen de reclame voor sportweddenschappen en energiedrankjes.

Want hoe vaak schieten wij niet iets uit de lucht? Met woorden. Met besluiten. Met haast. Met systemen die harder trappen dan wij ooit kunnen.

We schieten plannen af. Mensen af. Ideeën af. Soms per ongeluk. Soms uit routine. Soms omdat het spel nu eenmaal doorgaat.

En meestal lopen we door.

Maar hier stond ineens iemand stil. Een amateurvoetballer in een competitie waar de wereldpers normaal gesproken niet warm voor loopt. En hij knielde. Bij een meeuw.

Het deed me denken aan 1970. De stadsderby tussen Feyenoord en Sparta Rotterdam. Keeper Eddy Treijtel haalde uit en trof ook een meeuw. Die overleefde het niet. Het beeld werd iconisch. Een tijdperk in één foto gevangen: de bal, de vogel, de onverbiddelijkheid. Niemand reanimeerde toen iets.

Misschien omdat we toen nog dachten dat het spel belangrijker was dan de bijzaak. Misschien omdat we nog niet geoefend hadden in zacht zijn.

En laten we eerlijk zijn: het is ook een tikje absurd. Elf volwassen mannen in tenue, publiek op de tribune, spanning in de lucht – en dan ineens EHBO voor een meeuw.

Het is bijna slapstick. Je verwacht elk moment een commentator die roept: "En daar zien we de eerste wissel: de meeuw gaat naar de kant met een blessure aan de linkervleugel!"

Maar onder die hilariteit schuilt iets groters.

Ergens tussen de uittrap en de reanimatie gebeurde iets wat zeldzaam is: verantwoordelijkheid zonder discussie. Geen VAR. Geen schuldvraag. Geen juridisch memo. Gewoon: dit is misgegaan. Dit leeft. Dus wij doen iets.

Dat de meeuw nu weer kan lopen, al is haar vleugel beschadigd, voelt bijna symbolisch. We komen zelden ongeschonden uit botsingen. Niet mensen. Niet vogels. Niet samenlevingen. Maar we kunnen wel kiezen wat we doen ná de klap.

We kunnen doorlopen. Of we kunnen knielen. Misschien is dat de echte sport. Niet wie het hardst kan schieten, maar wie het snelst zijn hart terugvindt.

En ergens hoop ik dat, hoog boven een Turks amateurveld, een licht gehavende meeuw nu iets lager vliegt. Voorzichtiger. Met een verhaal. En dat onder haar, tussen de lijnen van kalk en ambitie, een paar mannen voortaan nét iets anders naar de lucht kijken voordat ze uithalen.

Soms gebeurt er iets op een voetbalveld dat niets met voetbal te maken heeft — en juist daarom alles zegt over wie we zijn. Over schieten en stilstaan. Over zachtheid midden in de modder.

GRATIS MEERIJDEN BESTAAT NIET

Er zijn van die momenten waarop Pieter zich afvraagt of hij per ongeluk in een parallel universum is beland. Zo'n universum waarin het volstrekt normaal is dat iemand onbekend het portier van je auto opent, naast je gaat zitten, zijn gordel omklikt en zegt:

"Mooi, rij jij richting Gouda? Top. Ik ook. Gas erop, chauffeur."

Zou u dat accepteren? Zou u vriendelijk knikken, uw Spotify wat zachter zetten en denken: *ach, laat maar, solidariteit heet dat*? Nee toch?

En toch vinden we het in het openbaar vervoer soms stoer. Een beetje rebels zelfs. "Haha, ik ben weer langs de poortjes geglipt." Alsof men zojuist de kluis van de Nationale Bank heeft gekraakt, terwijl het in werkelijkheid gaat om een ritje Sprinter met cappuccino-geur.

VOORBURG ALS TONEELSTUK

Onlangs speelde zich in Voorburg een klein maar krachtig toneelstuk af. Alle treinen die langs station Voorburg kwamen, werden stilgezet. Conducteurs in colonne. Boa's paraat. Politie aanwezig. Binnen vier minuten per trein: controle.

Zelfs intercity's richting Den Haag moesten stoppen. Dat is ongeveer hetzelfde als een bruiloft onderbreken om te vragen of iedereen wel betaald heeft voor de bitterballen.

Volgens veiligheidsmanager Reinier van Rigteren van de Nederlandse Spoorwegen is verrassing het geheime wapen. “Dit verwacht helemaal niemand vandaag.”

Behalve Pieter. Pieter verwacht alles.

DE REKENSOM VAN DE ROMANTIEK

In 2024 werden ruim 350.000 mensen beboet. Naar schatting 400.000 het jaar erop.
De boete? 70 euro. Plus ritprijs. Vastgesteld door de staatssecretaris.

Maar laten we even niet naar de boete kijken. Laten we kijken naar de romantiek. Want zwartrijden wordt soms nog steeds gezien als een kleine heldendaad. Een geintje. Een spelletje tussen reiziger en conducteur. Kat en muis.

Alleen: de rekening gaat niet naar de muis.
Die gaat naar de kat. En de hond. En de goudvis. En naar u.

Want als er geldtekort is, stijgen de tarieven. Of er moet worden bijgepast. En dat bijpassen heet belastinggeld. Uw geld. Mijn geld. Geld dat ook naar zorg, onderwijs of – ik noem maar wat – een fatsoenlijke koffieautomaat op station Delft Campus had kunnen gaan.

Gratis bestaat niet. Gratis betekent: iemand anders betaalt.

DE STOERHEID VAN HET POORTJE

Er is iets merkwaardigs aan de menselijke psyche. Wanneer iemand bij jou in de auto springt zonder te betalen, noem je dat asociaal. Wanneer iemand zonder kaartje in de trein zit, noemen sommigen het “slim”.

Waarom? Omdat het collectief is. Omdat het systeem groot is. Omdat “de NS” voelt als een anonieme moloch.

Maar achter dat systeem zitten conducteurs die hun werk doen. Planners. Machinisten. Mensen die gewoon proberen een dienstregeling overeind te houden in een land waar herfstbladeren de rails al in existentiële crisis brengen.

Zwartrijden is geen statement tegen het kapitalisme. Het is gewoon iemand anders laten opdraaien voor jouw rit.

EEN SERIEUZE ONDERTOON (JA, DAAR IS HIJ)

Pieter houdt van burgerlijke ongehoorzaamheid. Echt waar. Als er iets fundamenteel onrechtvaardig is, moet je soms schuren. Maar een kaartje kopen voor een treinrit is geen onderdrukking. Het is een afspraak. Een simpele, overzichtelijke afspraak: jij reist, jij betaalt.

Zoals bij de bakker. Zoals bij de kapper. Zoals bij de fietsenmaker die je band plakt terwijl jij klaagt over de inflatie.

Als we dat principe loslaten omdat het “wel kan”, dan brokkelt er iets af. Niet groot. Niet dramatisch. Maar wel gestaag. Samenleven is voor een deel vertrouwen. En voor een deel betalen voor wat je gebruikt.

TOT SLOT

Zou jij het accepteren als iemand zomaar bij je instapt voor een gratis rit? Nee? Dan is het misschien tijd om datzelfde principe ook in de trein toe te passen.

Pieter koopt zijn kaartje. Niet omdat hij heilig is. Maar omdat hij graag in een land woont waar afspraken nog iets betekenen. En omdat hij geen zin heeft om in Voorburg uit een stilgezette intercity te worden geplukt door een kordate conducteur met stopwatch.

Tot morgen.

KOM ER OVERHEEN

Er zijn van die dagen waarvan je denkt: wie verzint het? Nationale Pannenkoekendag. Dag van de Linkshandigen. Wereld Toilet Dag – waar Pieter persoonlijk overigens groot voorstander van is, want onderschat nooit de beschaving van een goed functionerend toilet.

Maar toen stuitte Pieter op iets bijzonders. De Nationale 'Kom Er Overheen'-dag. 9 maart. En Pieter moest even gaan zitten.

Want kijk, Pieter komt overal wel overheen. Dat is een soort levensstrategie. Niet omdat Pieter zo'n stoïcijnse filosoof is die 's ochtends eerst drie citaten van Marcus Aurelius mediteert voordat hij zijn sokken aantrekt. Nee. Pieter komt ergens overheen omdat het leven hem daar meestal vriendelijk doch dringend toe dwingt.

De trein vertrekt. De koffie valt om. De liefde loopt anders. De belastingdienst stuurt een brief. En ergens op een dinsdagmiddag denkt Pieter dan: *nou ja… vooruit dan maar.*

En dan blijkt daar dus een officiële dag voor te zijn. Uit Amerika natuurlijk.

Volgens de overlevering bedacht door ene Jeff Goldblatt, een man die waarschijnlijk op een ochtend opstond, een kop koffie dronk, naar zijn leven keek en dacht: *dit moet eenvoudiger kunnen.* En toen zei hij vermoedelijk iets wat Pieter meteen sympathiek vond: "People… just get over it."

Pieter ziet het voor zich.

Een Amerikaanse conferentiezaal. Stoelen in een kring. Een flip-over. Een man met een headsetmicrofoon. “Welcome everybody to the Get Over It seminar!” Mensen knikken ernstig. “I lost my job.”

“Get over it.”

“My girlfriend left me.” “ Get over it.” “I invested in crypto in 2022.” “Definitely get over it.”

En zo werd een feestdag geboren.

Op 9 maart schijnt men in Amerika bijeenkomsten te organiseren, motiverende toespraken te houden, webinars te geven en – Pieter vermoedt – op sociale media foto’s te plaatsen van mensen die heroïsch naar de horizon kijken terwijl ze hun innerlijke drama loslaten. Hashtag *#movingon.*

Nu moet Pieter eerlijk zijn. Het idee is eigenlijk best mooi. Het leven zit immers vol kleine en grote tegenslagen. Dingen die niet lukken. Fouten die je maakt. Teleurstellingen waar je eerst even dramatisch bij stilstaat, omdat dramatiek nu eenmaal een van de meest onderschatte menselijke vaardigheden is.

Maar daarna moet je toch weer verder. Het brood moet gesmeerd. De hond moet uitgelaten. De wereld draait door, ook als jij nog even op de bank ligt met een zak drop en een licht gevoel van existentiële teleurstelling. En dus zegt het leven soms zachtjes tegen je: “Kom er maar gewoon overheen.” Niet onvriendelijk. Maar wel duidelijk.

Toch zat Pieter met een gedachte.

Als Amerika zo’n dag heeft… zouden ze hem daar ook collectief kunnen gebruiken? Want stel je voor.

Heel Amerika wordt wakker op 9 maart. Mensen kijken naar het nieuws. Naar speeches. Naar politieke ruzies. Naar een president die zich soms gedraagt alsof hij auditie doet voor een realityserie genaamd *America’s Next Top Chaos Generator.* En dan staat ergens in Washington een bord. NATIONAL GET OVER IT DAY.

Een journalist steekt zijn hand op. “Sir, what exactly are we supposed to get over?”
En ergens achter in de zaal fluistert iemand: “Maybe… the president?”

Pieter denkt dat dat een interessante workshop zou worden. “Welcome to today’s session: *Letting Go of Political Trauma.*” De eerste spreker zegt: “ Step one: breathe.” De tweede zegt: “Step two: turn off the news.” En de derde zegt: “Step three: vote next time.”

Maar goed. Pieter dwaalt af. Want uiteindelijk gaat deze dag natuurlijk niet over presidenten, crypto of omgevallen koffiekopjes. Hij gaat over iets wat eigenlijk heel menselijk is. Wij mensen kunnen namelijk ontzettend goed blijven hangen in dingen.

Een mislukte vergadering. Een botte opmerking van iemand. Een fout uit 1997 waar niemand zich nog iets van herinnert behalve jijzelf. We slepen ze mee als oude koffers op een station

waar de trein allang is vertrokken. Terwijl het leven soms zegt: “Laat die koffer nou gewoon staan.”

Niet alles hoeft opgelost. Niet alles hoeft verklaard. Niet alles hoeft een dramatische monoloog.

Soms is de meest volwassen strategie gewoon: Schouders ophalen. Diepe zucht. En een stap vooruit.

Pieter probeert dat ook. Niet altijd hoor. Soms moppert hij een halve middag op een printer die weigert samen te werken met de moderne beschaving. Soms kan hij drie dagen nadenken over een zin die hij anders had moeten formuleren. Maar meestal, ergens tussen de koffie en de avondlucht, denkt hij toch: *Ach.* En dan komt hij eroverheen. En dat is misschien wel de ware betekenis van 9 maart.

Niet dat je alles moet vergeten. Niet dat problemen niet bestaan. Maar dat het leven vaak een stuk lichter wordt zodra je besluit dat je niet alles hoeft mee te dragen. Sommige dingen mag je gewoon laten vallen. Net als een lege koffiekop.
Of een mislukte dag. Of – wie weet – een doorgedraaide president.

Kom er maar gewoon overheen.

PIETER IN OOSTENRIJK

EGG, OOSTENRIJK, VORARLBERG

Of hoe een mens zichzelf terugvindt in de sneeuw

Er zijn van die plekken waar je aankomt en onmiddellijk denkt: ja hoor, hier kan ik oud worden. Of tenminste: hier kan ik een week doen alsof ik niet oud bén.

Zo'n plek is Egg. Officieel: Egg. Een dorp dat klinkt als ontbijt, maar voelt als thuiskomen. Gelegen in het wonderschone Vorarlberg, waar de bergen zich opstapelen alsof God op een dag dacht: "Weet je wat? Nog eentje."

Wij - mijn lief, mijn zoon, mijn dochter, een zwerm kleinkinderen met energieklasse A+++, en een handvol vrienden die beter hadden moeten weten - streken neer bij ons vertrouwde onderkomen: Gasthof Falken. Met aan het roer: de onvolprezen Resy.

Resy is geen gastvrouw. Resy ís een instituut. Een kruising tussen een warme deken, een generaal en een Oostenrijkse moeder die vindt dat je te weinig eet. "Noch ein bisschen?" vraagt ze, terwijl er al een schnitzel op je bord ligt ter grootte van een gemiddeld snowboard.

Winterpret, dat was het plan.

De eerste ochtend stonden wij – stadsmensen met thermisch ondergoed dat meer kostte dan onze eerste auto – klaar voor de piste. De kleinkinderen schoten weg als jonge gems. Mijn lief gleed elegant. Mijn zoon deed stoer. Mijn dochter filmde alles voor later bewijs.

En ik?

Ik stond (denkbeeldig, want ik droom alleen nog van skiën) bovenaan de helling en dacht: dit leek in de brochure vlakker.

Skiën is een wonderlijk fenomeen. Je bindt twee latten onder je voeten en noemt het ontspanning. Je glijdt met een snelheid naar beneden die je normaal alleen associeert met fiscale naheffingen, en toch zeg je beneden: "Heerlijk!"

Er is iets met sneeuw dat ons menselijker maakt. We vallen. We lachen. We helpen elkaar overeind. Niemand blijft chic in een sneeuwpak. Zelfs de meest doorgewinterde bestuurder van een leaseauto verandert hier in een stuntelende pinguïn.

's Avonds in de Stube van Gasthof Falken gebeurt het echte wonder.

Natte handschoenen op de kachel. Wangen rood. Een tafel vol dampende kommen. De kleinkinderen die hun heldendaden naspelen met broodkorsten als pistebully's. Vrienden die verhalen aandikken naarmate de avond vordert. En Resy die rondloopt, kijkt, knikt.

Hier gebeurt iets wat in Nederland soms zoekraakt tussen agenda's en beleidsnota's: tijd. Echte tijd. Zonder notificaties die je uit je moment rukken.
In Egg draait het leven niet sneller omdat jij dat wilt. Het draait gewoon. De bergen maken zich niet druk om jouw deadlines. Ze staan er. Al eeuwen. En jij mag er even tussendoor bewegen.

Dat is winterpret.

Niet alleen de afdaling. Maar het samen optrekken. De generaties door elkaar. De lach om een val. De stilte als je boven staat en even niets hoort behalve je eigen adem en het kraken van sneeuw.

Misschien is dat wel de grootste luxe. Niet de perfecte bocht. Maar het besef dat je samen onderweg bent. En dat er beneden altijd een tafel staat.

Met Resy. En nog een beetje schnitzel.

PUBERS OP DE PISTE

Pieters' Daglicht op de piste

Er zijn plekken waar de mens zichzelf tegenkomt. De woestijn. De biechtstoel. En de wintersport met vijf pubers in één chalet in Oostenrijk.

We bevinden ons in een gezellig dorpje ergens tussen schnitzel en skilift. Buiten: witte bergtoppen, strakblauwe lucht, ansichtkaartwaardig. Binnen: vijf paar skisokken die zichzelf staande houden van de geur.

Noa en Bo (achttien-ish, officieel volwassen maar alleen op papier), Tim (16, overtuigd snowboardfenomeen), Joshua (15, in permanente ironische modus) en Lars (14, energielevel espresso x 12) zijn samen met hun ouders, een tante en ondergetekende – opa Pieter – op wintersport.

En wat blijkt? Pubers in de sneeuw zijn eigenlijk gewoon peuters met langere benen en een mening.

DE SLAAPKAMER ALS ECOLOGISCH EXPERIMENT

Laat ik beginnen met de slaapkamers.

Toen ik hun kamer betrad – op sokken, want ik ben opgevoed – dacht ik even dat ik in een archeologische opgraving terecht was gekomen.

Laag 1: hoodies. Laag 2: natte handdoeken. Laag 3: een mysterieus broodje van drie dagen oud. Laag 4: vermoedelijk een skipas.

“Het is een systeem, opa,” zei Tim terwijl hij met één hand een chipszak balanceerde. “Ja,” zei ik, “een ecosysteem.”

Ik heb in mijn leven veldslagen gezien. Maar wat hier plaatsvindt, is biologische oorlogsvoering.

Toch moet ik eerlijk zijn: tussen de chaos hoor ik gelach. Hard, schaterend, buikpijnlachend gelach. En dat is onbetaalbaar.

DE PISTE ALS TONEELSTUK

Op de piste verandert alles. Daar zijn ze niet langer slungelige kamerterroristen, maar halfgoddelijke sneeuwwezens.

Noa en Bo zoeven naar beneden alsof ze geboren zijn met ski’s aan hun voeten. Tim doet sprongen waarvan ik alleen maar hoop dat zijn zorgverzekering wintersport dekt. Joshua en Lars houden een soort onderlinge competitie die vermoedelijk pas eindigt bij hun pensioen.

“Komt u ook, opa?” roept Lars vanaf een helling die volgens mij alleen geschikt is voor professionele stuntteams.

Ik kom. Uiteraard kom ik. Rustig. Met beleid. En met het tempo van een Zwitserse postkoets.

Onderaan staat het hele stel me op te wachten. Niet om me uit te lachen. Maar om high fives te geven.

En daar, in die sneeuw, voel ik iets bijzonders: ze nemen me mee. Ik hoor erbij. Opa is geen relikwie. Opa is onderdeel van de crew.

DE APRÈS-SKI GENERATIEKLOOF

’s Avonds aan tafel wordt het pas echt interessant. Er wordt gepraat over van alles: school, werk, liefdesperikelen, wereldproblemen, TikTok-dansjes die ik niet begrijp. Hun directheid is verfrissend. Geen omwegen. Geen diplomatiek geneuzel. “Opa, hoe was het eigenlijk in de middeleeuwen?”

“Joshua,” zeg ik, “ik bén niet van voor de boekdrukkunst.”

Maar ergens onder de plagerijen zit nieuwsgierigheid. Ze vragen door. Over vroeger. Over keuzes. Over fouten. En dan zie ik het: achter de ironie zit ernst. Achter de hoodie zit een mens in wording.

DE WAARHEID IN DE SNEEUW

Pubers zijn luidruchtig. Chaotisch. Onhandig. En soms ronduit vermoeiend. Maar ze zijn ook eerlijk. Energiek. Levend. Ze vallen. Staan op. Proberen opnieuw. Op de piste. En in het leven.

Ik zie hoe ze elkaar helpen na een val. Hoe Lars zijn handschoen uitleent. Hoe Bo een arm om Tim slaat als een sprong mislukt. Hoe Joshua, de koning van sarcasme, stilletjes checkt of iedereen veilig beneden is.

De slaapkamers mogen dan op vuilstort lijken — hun hart is opmerkelijk opgeruimd.

WAT IK LEER VAN VIJF PUBERS

Ik leer dat controle overschat wordt. Dat lachen belangrijker is dan netjes. Dat verbondenheid niet ontstaat door regels, maar door samen beleven.

En misschien is dat wel de les van deze week in Oostenrijk: Je kunt mopperen op natte handdoeken. Of je kunt genieten van natte haren vol sneeuw en verhalen. Opa Pieter kiest voor het laatste.

Al ruim ik morgen die kamer toch even op. Voor het ecosysteem escaleert.
En terwijl buiten de bergen zwijgend toekijken, weet ik één ding zeker: Pubers op wintersport zijn een natuurverschijnsel. Wild. Onvoorspelbaar. Prachtig. En ik mag er middenin staan.

TIM IN DE SNEEUW

Denkdingen over kou, kaders en kameraadschap

Er zijn mensen die in de sneeuw veranderen in poëzie. En er zijn mensen die veranderen in een sneeuwkanon met ADHD.

Tim (16) behoort tot die tweede categorie.

Wij bevinden ons in het wonderschone Voralberg – u weet wel, dat Oostenrijkse gebied waar bergen niet gewoon ‘hoog’ zijn maar zich gedragen als lichtelijk arrogante kathedralen. Concreet zitten wij tussen Egg, Damüls en Mellau. Namen die klinken als een yodel met verkoudheid, maar waar men serieus goed kan skiën.

En skiën, dát doen ze.

Opa Pieter, zijn lief, oma Adri, Pieters’ zoon en dochter, Patrick en Jitske, Patricks vriend Jeroen (vader van Tim), Lars (broer van Tim), Noa, Bo, kleinzoon Joshua en dus Tim zelf, vormen de bende. Een bont gezelschap dat, uitgezonderd Opa Pieter en oma Adri, zich met veel bravoure van de pistes stort. Alsof elke afdaling auditie doet voor de Olympische Spelen.

Tim neemt een zwarte piste alsof hij een punt wil maken. En dat is misschien ook zo. Want Tim vaart wel bij structuur. Niet bij “we zien wel”. Niet bij “komt goed joh”. Nee. Tim floreert bij: “Om 08.00 ontbijt. 09.00 skischoenen aan. 09.17 lift. 09.23 afdaling.”

Structuur is voor Tim geen beperking. Het is zijn startbaan. En kijk hem gaan.

Waar anderen halverwege de week beginnen te mopperen over vermoeide bovenbenen en koude tenen, groeit Tim juist in de cadans. Hij weet waar hij aan toe is. Hij weet wat er komt. Hij weet wanneer het stopt. En dus kan hij gáán.

's Avonds, na het eten (dat hier bestaat uit schnitzels ter grootte van surfplanken), schuiven ze aan tafel voor spelletjes. Daar gebeurt iets moois.

Want jongeren onderling… ach, dat is soms een subtiele mengeling van diplomatie, sarcasme en lichte dreiging. Maar hier zie je iets anders. Je ziet zorg.

Als iemand afgaat bij een spel, wordt er gelachen – maar nooit vernederd. Als iemand chagrijnig wordt, zegt een ander: "Hé, doe eens normaal." En dat klinkt hard. Maar het is liefde in een trainingspak.

Grenzen worden gesteld. Duidelijk. Soms stevig. "Nu even stoppen, Tim." "Dit is niet grappig meer." "Kom, we doen het zo."

En het wonderlijke: hij hoort het. Niet altijd meteen. Niet altijd zonder theatrale zucht. Maar hij hoort het.

Wat volwassenen soms omfloerst proberen te brengen in beleidsnotities van zeven pagina's, doen jongeren hier in drie woorden: "Gast. Dat kan niet." En daarna spelen ze gewoon verder. Dat is misschien wel het grootste sneeuwwonder van deze week.

Niet de snelheid. Niet de hoogte. Niet de perfecte carve in verse poeder. Maar dat jonge mensen elkaar dragen. Soms met een arm om de schouder. Soms met een corrigerende tik op de realiteit.

Structuur geeft veiligheid. Grenzen geven ruimte. En zorg voor elkaar – zelfs in puberformaat – is warmer dan welke Oostenrijkse winterjas ook.

Tim in de sneeuw. Hij daalt af. Hij leert. Hij groeit. En wij? Wij kijken toe. Met koude neuzen. En warme harten.

Vakantie in het Voralgebergte: je denkt relax, je krijgt Lars

Er zijn van die vakanties waarvan je vooraf denkt: dat wordt ontspannen. Berglucht. Warme chocolademelk. Een boekje bij het haardvuur. Een beetje kijken hoe anderen zich in skiliften wurmen alsof het een sociale oefening is in vertrouwen.

En dan is daar Lars.

Wij zitten met een bont gezelschap in het Voorgebergte – een naam die klinkt alsof hij speciaal is bedacht om je tong in een knoop te leggen na drie glazen glühwein. Lars is mee. Met zijn vader Jeroen, zijn broer Tim, met Bo en haar vriendin Noa, Noa's broer Joshua, Noa's vader Patrick, tante Jitske, oom Arjan, en – alsof het een zorgvuldig geregisseerde kerstspecial betreft – opa Pieter en zijn lief Adri.

Hoewel, opa en oma… officieel zijn ze dat niet eens van Lars. Maar probeer dat hem maar eens uit te leggen. Hij heeft ze simpelweg geclaimd. Zoals je in een berghut zonder gêne de laatste apfelstrudel claimt. "Opa!" roept hij dan, terwijl Pieter nog net niet zijn identiteitsbewijs hoeft te tonen om te bewijzen dat dit juridisch allemaal rammelt. Adri straalt. Want als je door een jongetje van zeven (of acht, of negen – niemand weet het precies, want hij leeft in hondentijd) tot oma wordt gepromoveerd, dan is dat gewoon promotie met terugwerkende kracht.

Lars staat aan.

Niet een beetje aan. Niet zachtjes sudderend. Nee. Lars staat aan zoals een bouwlamp op een voetbalveld in november. Van de vroege ochtend tot de late avond is hij energie in menselijke vorm. Hij eet als vijf bouwvakkers die net een dakkapel hebben geplaatst in een sneeuwstorm. Broodjes verdwijnen. Pannenkoeken lossen op. Soep wordt geabsorbeerd alsof het een morele plicht is.

En ondertussen weet hij iedereen om zijn vingers te winden.

Joshua is zijn kameraad in misdaad. Noa zijn sparringpartner. Tim zijn natuurlijke tegenkracht. Er zijn botsingen, zeker. Jeugdigen onderling, dat is diplomatie op microniveau. Er wordt gestreden om afstandsbedieningen, om de bovenste stapelbedplaats, om wie er naast wie in de skilift mag. Soms klinkt het alsof de Verenigde Naties zich hebben verplaatst naar een Oostenrijks appartement met te weinig stopcontacten. Maar de sfeer? Opperbest.

En dan de spelletjes.

Lars vindt spelletjes doen geweldig. Ganzenbord, Uno, Mens-erger-je-niet – alles wat een dobbelsteen bevat en de belofte van winst. Hij glimt bij het woord "spelregels". Zijn vader Jeroen daarentegen… haat spelletjes.

Haat is een groot woord, maar in dit geval een functioneel woord. Als Lars de doos opent, zie je bij Jeroen iets gebeuren. Iets tussen berusting en existentiële twijfel. Hij zit erbij zoals Bert uit Sesamstraat erbij zou zitten als Ernie voorstelt om "nog één potje" te doen. Met die blik van: waarom, universum, waarom?

En toch doet hij mee. Omdat Lars hem aankijkt met ogen die zeggen: papa, dit is verbinding. Dit is samen. Dit is leven.

En dus schuift Jeroen zuchtend een pionnetje vooruit. Gooit hij de dobbelsteen alsof hij hem eigenlijk het liefst in het Voralgebergte zou werpen. En ergens, heel diep vanbinnen, geniet hij. Maar dat zal hij nooit toegeven.

Op de piste is Lars een verschijnsel.

Hij duikt overal en nergens op. Je ziet hem boven aan de helling. Even later is hij halverwege. Dan ineens is hij verdwenen. Tot je, als je goed oplet, ergens een muur van sneeuw ziet. Met daarin – of daarop – de afdrukken van handen. En een hoofd.

Daar is hij geweest.

Lars maakt geen sporen. Lars laat monumenten achter. Kleine sneeuwwerken die zeggen: hier stond ik. Hier sprong ik. Hier dook ik met volledige overgave in iets zachts en kouds.

En misschien is dat wel de les van deze wintersport. Tussen de botsingen van jeugdigen, het gemopper van vaders die liever géén spelletjes doen, het geschuifel in skischoenen en het collectief zoeken naar verloren handschoenen, gebeurt er iets groters.

Er wordt gekozen. Gekozen om elkaar opa en oma te noemen, ook als het niet op papier

staat. Gekozen om toch dat spelletje te spelen. Gekozen om samen een berg op te gaan, terwijl je weet dat je ook weer samen naar beneden moet.

Lars staat aan. Altijd. En dat is vermoeiend. En hilarisch. En soms over de top.

Maar in een wereld waarin zoveel mensen op standje 'uit' staan – uitgeput, uitgecheckt, uitgepraat – is zo'n bouwlamp van levenslust misschien precies wat we nodig hebben.

Dus als je ergens in het Voralgebergte een sneeuwwand ziet met een hoofdafdruk erin, weet dan: daar heeft iemand vol overgave geleefd. En ergens, iets verderop, zit een vader die zachtjes mompelt dat dit écht het laatste potje was.

SHINEN IN HET VORALGEBERGTE

Er zijn mensen die op wintersport gaan om te skiën. En er zijn mensen die op wintersport gaan om te shinen.

Bo en Noa behoren onmiskenbaar tot de tweede categorie.

We bevinden ons in het Voralgebergte. Een plek waar bergen zich verheffen alsof ze persoonlijk verantwoordelijk zijn voor je kuitspieren, waar sneeuw valt met een achteloosheid die wij in Nederland alleen kennen van regen, en waar men denkt dat "gezellig" hetzelfde is als "nog een schnaps".

In dat decor verschijnen Bo en Noa. Samen. Altijd samen.

Ze hebben aan een half woord genoeg. Sterker nog: ze hebben vaak aan een halve blik genoeg. Een opgetrokken wenkbrauw. Een nauwelijks waarneembare zucht. Een micro-frons. En hup – complete conversaties zijn gevoerd. Internationale diplomatie kan hier een puntje aan zuigen.

Bo is mee met haar vriendin Noa, haar broer Joshua, vader Patrick, tante Jitske, oom Arjan, Jeroen (de vriend van haar vader) en diens zonen Lars en Tim. En natuurlijk Noa's opa Pieter en zijn lief Adri — die functioneel oma is van wie dan ook, altijd en overal.

Het gezelschap is compleet. De chaos ook.

Bo en Noa hebben een missie. Niet expliciet uitgesproken, maar voelbaar in alles wat ze doen: er goed uitzien. Altijd. Overal. Onder alle omstandigheden.

Op de piste? Shinen. In de bar? Shinen. Thuis bij het spelen van een spelletje waarvan Jeroen hoopt dat het snel voorbij is? Shinen. Ze skiën niet. Ze arriveren op ski's.

Er wordt afgestemd. Mutsen worden rechtgetrokken. Skibrillen strategisch gepositioneerd. Foto's worden gemaakt met de precisie van een modereportage. Terwijl Joshua al drie keer van de piste is gegleden en Lars ergens in een sneeuwwal een kunstwerk maakt met zijn hoofd, staan Bo en Noa in een lichtval die je normaal alleen in Toscaanse reclames ziet.

En ja. Er wordt ook graag een apperolletje gedronken. Niet eentje. Maar een apperolletje. Het verkleinwoord is essentieel. Het klinkt alsof het geen invloed heeft op je coördinatie, maar slechts op je humeur. Alsof het drankje vooral dient om het leven een subtiel oranje filter te geven.

Ze nippen. Ze lachen. Ze analyseren de pistepopulatie met een scherpte waar menig bestuurskundige jaloers op zou zijn. En ondertussen – altijd - zijn ze bezig met hoe het eruitziet.
Want laten we eerlijk zijn: wintersport is niet alleen een sport. Het is een toneelstuk. Een parade van jassen, brillen, sjaals en zorgvuldig nonchalante kapsels. En Bo en Noa begrijpen dat spel als geen ander. Zelfs in de slaapkamer. Of beter gezegd: vooral in de slaapkamer.

Want waar twee vriendinnen samen verblijven, ontstaat iets wat wetenschappers nog niet volledig hebben kunnen verklaren. Binnen 24 uur transformeert een keurige ruimte in iets wat doet denken aan een ontplofte vuilnisbelt met esthetische ambities.

Kleding op stoelen. Op bedden. Over koffers. Op mysterieuze plekken waarvan niemand meer weet hoe het daar terecht is gekomen. Make-up verspreid alsof het een kunstinstallatie betreft. Sokken zonder partner. Tassen die openstaan als monden die iets willen zeggen maar het zelf ook niet meer weten.

Opa Pieter kijkt ernaar met de serene verbazing van een man die al veel heeft gezien, maar dit toch weer nieuw vindt. Oma Adri knikt begrijpend. Ze zeggen niets. Ze glimlachen. Want dit is jeugd in haar natuurlijke habitat.

En dat is misschien wel het mooiste van deze wintersport. Tussen het shinen, het apperolletje, het strategisch geplaatste haarlokje en de zorgvuldig gekozen hoodie, zit iets groters verstopt.

Vriendschap.

Bo en Noa die elkaar begrijpen zonder woorden. Die elkaars onzekerheden wegpoetsen met een blik. Die elkaar groter maken dan ze soms zelf denken te zijn. Ze zijn bezig met hoe het eruitziet. Ja. Maar ook met hoe het voelt.

En misschien is dat wel de serieuze ondertoon van al dat gestraal in het Voralgebergte: dat je, zeker als achttienjarige – of hoe oud ze ook zijn in wintersporttijd – bezig bent met je plek in de wereld. Met gezien worden. Met erbij horen.

Shinen is dan niet oppervlakkig. Het is een oefening in bestaan. Dus laat ze.

Laat ze hun apperolletje drinken. Laat ze poseren op de piste. Laat de slaapkamer ontploffen. Laat opa Pieter zich verbazen en oma Adri glimlachen. Want ergens tussen de sneeuw, de selfies en de spelletjes groeit iets dat belangrijker is dan perfect haar in bergwind.

Zelfvertrouwen. En wie goed kijkt, ziet dat ze niet alleen shinen omdat het moet. Ze shinen omdat ze samen zijn.

En dat, beste lezer, is misschien wel het mooiste licht van allemaal.

FASCHING IN EGG

Er zijn van die momenten waarop je denkt: ik ga even kijken hoe ze dat in het buitenland doen. Gewoon, uit antropologische belangstelling. Met een notitieboekje in de hand. Een neutrale blik. Een lichte glimlach.

En dan sta je ineens midden in Fasching in Egg, in het wonderschone Egg, in de regio Bregenzerwald, en blijkt neutraliteit een volstrekt overschat concept.

ZIRKUS – BUNT & WILD

Het thema dit jaar: "Zirkus – Bunt & Wild."

Alsof iemand dacht: wat mist een Alpen-dorp in februari? Juist. Clowns. Glitter. En mensen in panterprint die om elf uur 's ochtends al "Helau!" roepen met een overtuiging waar menig gemeenteraad een puntje aan kan zuigen.

Fasching – of zoals ze hier zeggen: Fasnat – valt net als bij ons rond 14 tot en met 17 februari. Maar waar wij in Nederland denken dat carnaval vooral een logistieke uitdaging is met bier, blijkt het hier een bijna spirituele missie: de winter moet worden verdreven. Definitief. Zonder onderhandeling.

En als de winter niet vrijwillig vertrekt, dan doen ze het met koperblazers.

DE GROTE OPTOCHT

Het hoogtepunt is de Faschingsumzug, de grote optocht rond Rosenmontag. Wagens, groepen, kostuums die zo kleurrijk zijn dat zelfs de regen zich schaamt om te vallen. Er lopen leeuwen rond die eruitzien alsof ze hun pensioen hebben opgegeven voor deze ene dag. Er zijn acrobaten die verdacht veel lijken op de plaatselijke timmerman. En ergens tussen een reusachtige popcornmachine en een stel acrobatische flamingo's loopt een man verkleed als directeur met een zweep – die verdacht veel lijkt op de directeur van de lokale bank.

Toeval bestaat niet in een dorp.

Wat me treft is dit: iedereen doet mee. Niet een beetje. Niet ironisch. Maar voluit. De bakker is clown. De huisarts is waarzegger. De wethouder (die hier vast anders heet, maar toch) loopt in een glitterjas waar menig Vegas-artiest stil van wordt. En niemand doet alsof het gênant is. Dat is misschien wel het meest verwarrende.

FASCHNAT CLUBBING GROßDORF

En dan, op maandagavond 16 februari, vanaf 18:00 uur: Faschnat Clubbing Großdorf. Muziek van Hasar Pub en Wälder Echo. Twee namen die klinken alsof ze tegelijk biermerk en natuurverschijnsel zijn. Je denkt: het zal wel een dorpsfeest zijn.

Het is geen dorpsfeest. Het is een collectieve ontlading.

Tieners in neon. Oma's met glitters in hun haar. Vaders die zweren dat ze "alleen even komen kijken" en drie uur later op de tafel staan als menselijke confetti-kanonnen. De muziek dendert, de vloer trilt, en ergens tussen polonaise en polka realiseer ik me: dit is geen feest om iets te vergeten.

Dit is een feest om samen iets vast te houden.

KRAPFEN EN KARAKTER

Overal zijn ze er: Krapfen. Ronde, met jam gevulde geluksbommen. Een soort oliebollen met ambitie. Je bijt erin en de abrikozenvulling explodeert subtiel over je sjaal. Dat is geen ongeluk. Dat is een teken dat je leeft.

En terwijl ik mijn derde krapfen strategisch probeer te verbergen voor mijn eigen geweten, zie ik het: kinderen die meelopen met hun ouders in kostuum. Tieners die niet cynisch aan de kant hangen, maar meedoen. Ouderen die niet toekijken, maar organiseren.

Fasnat is hier geen evenement. Het is een ritueel. Eeuwenoud. Een symbolische schop tegen de winter. Tegen donkerte. Tegen stilstand.

HET SERIEUZE ONDER DE CONFETTI

We lachen om de overdaad. Om de clownsschoenen. Om de man die zich als circusdirecteur iets te serieus neemt. Maar onder de glitter zit iets dat wij soms kwijt zijn: gemeenschapszin.

In Egg is carnaval geen ontsnapping uit het gewone leven. Het is het gewone leven – maar dan uitvergroot. Iedereen hoort erbij. Jong, oud, luid, stil. Je doet mee, niet omdat het moet, maar omdat het dorp anders incompleet voelt.

Misschien is dat wel de les van "Zirkus – Bunt & Wild". We zijn allemaal een beetje circus. Een beetje bont. Een beetje wild.

Maar pas als we samen in de piste staan, wordt het een voorstelling.

En ergens, diep onder de schmink en de jamvlekken, denk ik: Misschien moeten we niet alleen de winter verdrijven. Misschien moeten we vooral de kou tussen mensen wegblazen.

Met een koperblazer. En een krapfen.

KLUKKLUK IN OOSTENRIJK

Soms weet je niet of je op wintersport bent beland of per ongeluk in een aflevering van je eigen jeugd.

Het was zo'n dag waarop de bergen je hebben aangekeken met die serene, witte blik van: "Vooruit Pieter, probeer het nog één keer." En Pieter probeerde het. Hij daalde af met de gratie van een pasgeboren giraf op rolschaatsen, maar hij daalde af. Dat telt. Aan het einde van de middag – de wangen rood, de knieën licht protesterend – lonkte de hotelbar als een warm bad van beschaving.

Daar wilde Pieter zijn beloning. Geen schnaps. Geen bierpul ter grootte van een melkbus. Nee. Pieter wilde wijn. En niet zomaar wijn. Blaufränkisch. Een naam die klinkt alsof je hem eerst drie keer moet oefenen voordat je hem durft uit te spreken tegen iemand met een Oostenrijks accent.

"Ein Blaufränkisch, bitte," sprak Pieter, met de zelfverzekerdheid van iemand die het woord thuis vijf keer had gefluisterd in de badkamer.

En toen zag hij haar.

De dame achter de bar droeg een hesje. Met franjes. En in haar haar stak een veer. Niet subtiel. Niet symbolisch. Gewoon: een veer. Fier. Rechtop. Alsof hij zo uit een kindertelevisieserie was gewaaid.

En in een flits was Pieter geen man van middelbare leeftijd meer die verantwoord wijn bestelde. Nee. Hij was weer dat jongetje dat op woensdagmiddag voor de televisie zat. Hij hoorde bijna de herkenningsmelodie. Hij zag het wagentje. En naast Pipo stond hij dan: KlukKluk.

Daar stond Pieter dan. In Oostenrijk. In skischoenen. Met een glas Blaufränkisch in wording. Bediening door wat zijn brein onmiddellijk classificeerde als "de nazaat van KlukKluk".

Carnaval, dacht Pieter. Of niet?

Want het was inderdaad carnavalstijd. Buiten op straat liepen mensen verkleed als koe, Tiroler of ondefinieerbare glitterexplosie. Maar dit was geen feesttent. Dit was de hotelbar. Dit was serieus terrein. Hier werd afgerekend met euro's, niet met confetti.

De dame glimlachte professioneel. "Nog iets erbij?" vroeg ze.

Pieter moest zich beheersen om niet te vragen of Pipo ook nog kwam.

Het wonderlijke is: vroeger mocht hij geen alcohol. Toen zat hij met een glaasje ranja naar KlukKluk te kijken, terwijl de volwassenen in de kamer iets dronken dat geheimzinnig klonk en verboden rook. Nu zat hij hier met een glas diepdonkere wijn in zijn hand, en keek hij naar een volwassen versie van zijn jeugdherinnering.

Het leven heeft humor.

En ergens, tussen de eerste en tweede slok, begon Pieter te beseffen dat het niet alleen grappig was. Het was ook iets anders.

We nemen onszelf zo serieus. We plannen vakanties, vergelijken pistes, analyseren sneeuwhoogtes alsof we een meteorologisch proefschrift schrijven. We kiezen wijn met de ernst van een diplomatiek overleg. En dan komt er één veer in beeld – één carnavalesk detail – en alles schuift terug naar eenvoud.

Naar verwondering. Naar het kind dat je ooit was.

Misschien is dat wel de werkelijke après-ski. Niet de polonaise op tafels, niet de liters bier, maar het moment waarop je even loskomt van wie je denkt te moeten zijn. De bestuurder, de beleidsmaker, de verantwoordelijke volwassene. En gewoon weer even Pieter bent. Met grote ogen. En een glimlach.

De Blaufränkisch bleek overigens uitstekend. Vol, warm, een tikje kruidig. Geen spoortje ranja meer in zicht.

De dame met de veer liep onverstoorbaar door. Geen spoor van televisiegeschiedenis in haar blik. Voor haar was het waarschijnlijk gewoon een uniform. Voor Pieter was het een tijdmachine.

Carnaval of niet, dacht hij.

Misschien moeten we allemaal af en toe een veer dragen. Niet om onszelf belachelijk te maken. Maar om te onthouden dat onder die dikke winterjas van verantwoordelijkheden nog altijd dat kind zit. Dat ooit op de bank zat te dromen.

Met dit verschil: toen mocht hij geen alcohol. Nu wel. En dat, beste lezer, is misschien wel de ware vooruitgang.

Hoe wij dit thuis uitleggen aan de 65+ club

Lars (14) vroeg het ons bloedserieus, tussen twee happen Kaiserschmarrn door: “Maar opa… hoe vertellen jullie dit nou aan jullie vrienden? Over ons?”

Wij – de generatie van de vaste telefoon, het cassettebandje en de boterham met tevredenheid – keken elkaar aan.

Hoe leg je pubers op wintersport uit aan leeftijdsgenoten die hun knieën al blessuregevoelig noemen bij het woord ‘trap’?

Nou. Zo dus.

VERSLAG AAN DE KAARTCLUB

“Hoe was Oostenrijk?” vraagt Henk (72) bij het bridge. Ik neem een slok koffie en zeg: “Het was prachtig. De bergen majestueus. De lucht helder. En de slaapkamers van de jeugd biologisch actief.” Ze knikken begrijpend.

Wij kennen dit fenomeen. Het heet geen rommel. Het heet jeugd in ontwikkeling.

Vroeger hadden wij ook kamers. Alleen heette dat toen ‘creatieve wanorde’. En onze moeders noemden het ‘wacht maar tot je later zelf kinderen hebt’.

DE GEUROLOGIE VAN SKISOKKEN

Aan de wandelclub vertel ik: “Er bestaan in Oostenrijk niet alleen berggeiten. Er bestaan ook skisokken die zelfstandig kunnen emigreren.”

Algemene hilariteit. Maar daarna zeg ik zacht: “En toch… het zijn fijne kinderen.” Want wij zien iets wat zij zelf nog niet weten: achter de hoodie schuilt karakter. Achter het gegrom bij het opstaan schuilt groei.

Wij herkennen het. Wij waren ook ooit overtuigd van ons eigen gelijk. In 1974 bijvoorbeeld. Toen wisten wij alles.

DE PISTE VOLGENS 65+

Op de piste, beste leeftijdsgenoten, gebeurt iets wonderlijks. Die lange, slungelige lichamen – die thuis struikelen over hun eigen oplader – veranderen in sierlijke sneeuwwezens. “ Ze vliegen!” vertel ik aan Ria (68) van de gymclub.

“En jij?” vraagt ze. “Ik daal waardig af.”

Waardig betekent: langzaam. Beheerst. Met een innerlijke monoloog over zorgpremies. Maar beneden staan ze te wachten. Niet omdat ze moeten. Maar omdat ze willen.

En dát, beste mensen, is het moment waarop je als grootouder twee centimeter groeit.

HET PUBERBREIN, VOLGENS DE SENIOR

Aan tafel ’s avonds hoor ik discussies over klimaat, liefde, toekomst, studiekeuze en iets dat ‘cringe’ heet. Ze plagen ons.

“Opa, had jij al elektriciteit?” Ik antwoord: “Joshua, ik heb de uitvinding van wifi persoonlijk begeleid.” Gelach. Maar dan stellen ze echte vragen. Over vroeger. Over fouten. Over spijt. Over keuzes. En dan zie je het: ze zoeken richting.

Wij, met onze leesbrillen en onze heupvervangingen, zijn ineens levende geschiedenisboeken. Niet stoffig. Maar bruikbaar.

WAT WIJ 65+ERS ONDER ELKAAR ZEGGEN (MAAR NIET HARDOP)

Onder ons, beste generatiegenoten, zijn wij eerlijk. Ja, ze zijn luid. Ja, ze laten handdoeken overal slingeren. Ja, hun muziek klinkt alsof een magnetron ruzie heeft met een stofzuiger. Maar…

Ze helpen elkaar als iemand valt. Ze delen handschoenen. Ze wachten onderaan de piste. Ze lachen samen.

Hun kamers zijn rommelig. Hun harten niet. En dat herkennen wij. Want wij hebben het leven inmiddels lang genoeg bekeken om te weten: karakter zie je niet aan een opgemaakt bed.

DE LES DIE WIJ MEENEMEN NAAR DE KOFFIETAFEL

Dus als Lars vraagt hoe wij dit vertellen aan onze vrienden? Dan zeggen wij: “Het was druk.” “Het was lawaaiig.” “Het was chaos.” En daarna: “Het was prachtig.” Want wij hebben iets geleerd.

Dat controle een overschat fenomeen is. Dat je soms moet kiezen tussen mopperen en meebewegen. Dat je beter kunt lachen om natte handdoeken dan ze tot principe verheffen.

En misschien – heel misschien – houden wij van die pubers juist omdat ze ons herinneren aan wie wij ooit waren. Wild. Onvoorspelbaar. Vol bravoure. Alleen hadden wij toen geen snowboard.

En zo zitten wij weer thuis, tussen de geraniums die wij overigens allang hebben vervangen door lavendel, en vertellen wij aan onze 65+ club: “Ze groeien. Ze zoeken. Ze struikelen. Maar ze zijn goed.”

En diep van binnen denken wij: Wat een voorrecht dat wij dit nog mogen meemaken. Al neem ik volgende keer wel een extra wasknijper mee.

Voor de skisokken.

Pieters' Daglicht in het Voralgebergte

Er zijn vakanties. En er zijn volksverhuizingen met thermokleding.

Wij – opa Pieter en zijn lief, oma Adri – trokken met een complete dynastie richting het Voralgebergte. U weet wel, dat stukje Oostenrijk waar de bergen zich verzamelen tussen Egg, Mellau en Damüls alsof ze auditie doen voor een ansichtkaart.

Een week sneeuw. Een week familie. Een week vrienden.

Een week waarin wij niet meer skiën – want knieën zijn geen proefkonijnen – maar waarin we wél intensief genieten. En observeren. En af en toe licht corrigerend ingrijpen.

DE GROTE UITTOCHT

Mee:

Patrick (zoon, organisatorisch talent met incidenteel geheugenverlies),

Jitske (dochter, na jaren niet skiën ineens weer een berggeit),

Noa (18, professioneel shiner),

Bo (18, vriendin van Noa, eveneens lid van Team Glans),

Joshua (15, pechvogel met olympisch humeur),

Jeroen (vriend van Patrick, overtuigd vaderfiguur),

Tim (17, brein in turbo-stand),

Lars (14, bravoure met benen),

Arjan (oom, beschouwend genieter).

En wij dus. De rust in de storm. Althans, dat is wat wij onszelf vertellen.

OPA EN OMA: DE PISTE IS EEN FASE

Wij skiën niet meer. Wij kijken. Dat is veel veiliger en minstens zo leerzaam.

Waar anderen zich met 60 kilometer per uur van een helling storten, zitten wij op een terras met koffie en denken: "Dat deden wij vroeger ook." En dan zwijgen we even, want nostalgie heeft geen helm.

Maar wat een feest om ze te zien.

TEAM SHINE: NOA & BO

Noa en Bo skiën niet. Zij arriveren.

Elke afdaling is een modeshow in beweging. Skibrillen worden gecentreerd alsof er een cameraploeg meeloopt. Mutsen worden strategisch gekanteld. Er wordt gelachen in slow motion.

En ja, er wordt een apperolletje gedronken. Een apperolletje. Nooit een Aperol. Altijd een verkleinwoord. Alsof het drankje daardoor pedagogisch verantwoord wordt.

Hun kamer? Een explosie van kleding met esthetische ambities. Maar tussen mascara en mutsen leeft iets groters: vriendschap. Ze verstaan elkaar in wenkbrauwen.

Shinen is hier geen ijdelheid. Het is samen groter durven zijn dan je onzekerheid.

TIM: TURBO MET TALENT

Tim daalt af alsof zwaartekracht persoonlijk met hem heeft afgesproken. ADHD? Dyslexie? Ik zie vooral focus, creativiteit en lef. Geef hem structuur – ontbijt om 08.00, lift om 09.17 – en hij bloeit.

En 's avonds bij het spel? Als iemand zegt: "Nu even stoppen, Tim," dan hoort hij het. Misschien met theatrale zucht. Maar hij hoort het.

Grenzen zijn hier geen hekken. Het zijn vangrails. En dat begrijpen jongeren soms beter dan volwassenen met beleidsplannen.

LARS: BRAVOURE OP SOKKEN

Lars is veertien en bezit de energie van drie espresso's en een trompet. Hij roept: "Komt u ook, opa?" Vanaf een helling die volgens mij alleen geschikt is voor berggeiten met testament.

Hij daagt uit. Hij lacht. Hij valt. Hij staat op. En onder die bravoure zit een hart dat checkt of iedereen beneden is.

Pubers zijn luid. Maar hun zorg fluistert.

JOSHUA: DE HELD OP DE BANK

En dan Joshua. Na twee dagen skiën krijgt hij hoofdpijn die niet voornemens is vakantie te vieren. Bank. Bed. Thee. Zorg. En toch: geen klagen. Hij laat zich verzorgen door oma Adri en Jitske met een waardigheid die koninklijk aandoet.

Soms is moed niet afdalen. Soms is moed accepteren dat je even stil moet liggen. Hij verloor pistekilometers. Maar won karaktermeters.

DE VADERS (DIE HET GAREEL VERGATEN)

Patrick en Jeroen probeerden het spul in het gareel te houden. Dat lukte vooral door het gareel regelmatig kwijt te raken. Er werd gelachen. Er werd gecorrigeerd. Er werd gesnoven boven schnitzels ter grootte van surfplanken.

En Arjan? Die keek. Genietend. Alsof hij wist dat dit goud was.

AVONDEN VOL BOERENBRIDGE EN HITSTEREN

Na het skiën begon het echte topsportmoment:

Boerenbridge. Hitsteren. Discussies over regels die niemand volledig kende maar iedereen fanatiek verdedigde. Er werd geplaagd. Op het juiste moment iemand op zijn plek gezet. Niet gemeen. Wel duidelijk.

"Gast. Dat kan niet." En dan weer door.

Wat een wonder: jonge mensen die elkaar dragen. Soms met een arm. Soms met een corrigerende blik.

WAT WIJ ZAGEN (EN MEE NAAR HUIS NAMEN)

Wij zijn weer thuis. De koffers leeg. De wasmachine in overdrive. De stilte bijna verdacht. Maar wat een week.

Wij zagen:
Pubers die vallen en elkaar optillen.

Vaders die sturen en soms loslaten.
Vriendschappen die sterker zijn dan bergwind.
Talent dat bloeit als het kaders krijgt.
Ziekte die gedragen wordt met humor.

En vooral: samen zijn dat belangrijker is dan perfect skiën.

EEN OLIJKE DANKGROET

Lieve allemaal,

Dank voor het lachen. Dank voor het geduld met twee niet-skiënde oudjes. Dank voor de high fives, de plagerijen, het gesnurk, het shinen, het zorgen, het corrigeren en het samen ontbijten.

De bergen tussen Egg, Mellau en Damüls stonden er prachtig bij. Maar jullie waren het uitzicht.

Blijf elkaar corrigeren. Blijf elkaar dragen. Blijf shinen. Blijf lachen. En als het leven soms een zwarte piste wordt – onthoud dan: Structuur is een startbaan. Grenzen zijn vangrails. En familie en vrienden zijn de warme chocolademelk onderaan de afdaling.

Met koude neuzen en warme harten,

Opa Pieter en zijn lief, Oma Adri

BIBLIOGRAFIE

Peter Paul/Pieter publiceerde eerder bij Uitgeverij De Overkant de volgende werken:

9789080412538	Peter Paul J. Doodkorte	Als ik stil ben / versjes, gedichten op de dood / druk 1	De Overkant
9789080412521	Peter Paul J. Doodkorte	Even stilstaan / lichtpuntjes en vreugdevuurtjes van en voor mensen / druk 1	De Overkant
9789080412545	Peter Paul J. Doodkorte	Kunststukjes / overwegingen en ver-dichtjes naar aanleiding van kunst(-beleving) / druk 1	De Overkant
9789080412576	Peter Paul J. Doodkorte	In ongewone stilte / ver-dichtjes in dagen van coronapandemie / druk 1	De Overkant
9789080412552	Peter Paul J. Doodkorte	Van harte jarig zijn / ver-dichtjes bij een verjaardag / druk 1	De Overkant
9789080412507	Peter Paul J. Doodkorte	Het stille ervaren / ver-dichtjes bij de dood / druk 1	De Overkant
9789080412583	Peter Paul J. Doodkorte	Met hart en Ziel / Het mysterie van niks en oneindig genot / druk 1	De Overkant
9789080412590	Peter Paul J. Doodkorte	Scheefpoepen / Pieter Pottenkijker en Het mysterie van het vreemdgaan / druk 1	De Overkant
9789083348308	Peter Paul J. Doodkorte	De magie van Domaine Sainte Marie / Pieter Pottenkijker op zoek naar magie / druk 1	De Overkant
9789083348315	Peter Paul J. Doodkorte	De stilte fluistert / ver-dichtjes over onvergetelijk leven / druk 1	De Overkant
9789083348322	Peter Paul J. Doodkorte	Oud, maar zeker niet out! / Het mysterie van de Krasse Knarren / druk 1	De Overkant
9789083348346	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende overdenksels / Pieters gebundelde kijk op de zaak | 2 / druk 1	De Overkant
9789083348360	Peter Paul J. Doodkorte	Pieters' prikkelspraak / Pieter's provoking speech | Le discours Provocateur de pieter / druk 1	De Overkant
9789083348339	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende gedachten / stimulating thoughts | pensées stimulantes / druk 1	De Overkant
9789083348384	Peter Paul J. Doodkorte	De Knikkerkronieken / Pieters' tractaat over tactiek en tranen / druk 1	De Overkant
9789083348353	Peter Paul J. Doodkorte	Geen vergeefs beroep / Een hulpverleningsvorm dreigde te verdwijnen. De daarop geattendeerde Tweede Kamer der Staten-Generaal voorkwam dat. / druk Heruitgave	De Overkant
9789083348377	Peter Paul J. Doodkorte	Het Mysterie van het Ego / Pieter Pottenkijker en het raadsel van de grootspraak / druk 1	De Overkant
9789083348391	Peter Paul J. Doodkorte	Noa 18 / 17 augustus 2025 / druk 1	De Overkant
9789083609409	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van het bonzend hart / druk 1	De Overkant
9789083609416	Peter Paul J. Doodkorte	Gebundeld daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / druk 1	De Overkant
9789080412569	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van de en het Lot / Pieter Pottenkijker en de speling van het lot / druk 1	De Overkant
9789083609423	Peter Paul J. Doodkorte	De avonturen van Binkie Toto	De Overkant
9789083609430	Peter Paul J. Doodkorte	Boaz – Dromen tussen straat en stadion	De Overkant
9789083609447	Peter Paul J. Doodkorte	Tussen beleid en leefwereld – Verruim de horizon	De Overkant
9789083609454	Peter Paul J. Doodkorte	Team Glans – Avonturen op de piste	De Overkant
9789083609461	Peter Paul J. Doodkorte	Verzameld Daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen	De Overkant

PIETER POTTENKIJKER

Kroniekschrijver van het alledaagse ongezien

Pieter Pottenkijker is geen man van haast. Hij is de chroniqueur van wat zich nét buiten je blikveld afspeelt: de dingen die je pas ziet als je even stil blijft staan, en soms alleen als je er met een scheef oog naar kijkt.

Met zijn notitieboekje in de binnenzak en een pen die altijd een beetje lekt, dwaalt hij door straten, langs perrons, over kades. Hij ziet hoe het onkruid tussen stoeptegels een democratisch recht opeist. Hoe iemand op een bankje in het park een broodje in twee gelijke helften breekt – één voor zichzelf, één voor een duif. Hij vangt halve gesprekken op, vult de ontbrekende woorden in, en laat ze rijpen tot verhalen die even scherp als mild zijn.

Pieter is een meester in de vertraagde waarneming: hij gelooft dat de wereld zich pas echt laat zien als je ophoudt met jagen. Zijn stukken balanceren tussen poëzie en observatie, met een vleug ironie die nooit gemeen wordt. Hij is wars van grote gebaren, maar koestert de kleine drama's: een vergeten boodschappentas in een bushokje, een puber die zijn fiets tegen een regenpijp parkeert alsof het een ritueel is.

Zijn motto:

"Wie goed kijkt, ziet dat de wereld altijd terugkijkt."

SPECIALISMEN

- Het signaleren van onbeduidende dingen die toch betekenis dragen
- Het vinden van melancholie in vrolijke momenten en humor in tragiek
- Zinnen schrijven die blijven echoën

BEKEND VAN

- Pieters' Daglicht over Denkdingen – een reeks lichtvoetige maar trefzekere observaties waarin hij met zachte spot en warme ernst over de wereld schrijft.
- Pieters' Pamflet, de dagelijkse reflectie op de grote én kleine bewegingen in onze samenleving.
- Pieter's Mysteries op Kunst-stukjes is een groeiende verzameling licht absurdistische, maar scherp observerende verhalen rondom "mysteries" in het alledaagse leven.

“Verzameld daglicht is zo’n bundel die je achteloos denkt weg te leggen en vervolgens tóch blijft pakken.

Met milde ironie en veel mededogen legt Pieter Pottenkijker de nerven van het alledaagse bloot: van Capelle ganzenstad tot padden langs provinciale wegen, van Haagse huiskamers tot helpdesks die je als ‘eerste beller’ alsnog laten vallen.

Ik heb hardop gelachen, vaker nog zacht geslikt – en merkte na elke column dat ik net iets milder naar beleid, buren én mezelf keek.”

***

“Dit boek is literair cabaret in prozavorm: scherp, geestig en ongemakkelijk troostrijk tegelijk.

Pieters Daglicht over denkdingen meandert van James Last in de spits tot vrijwilligers met koffie en koekjes, van Groenlandfantasieën tot een windtelefoon in een polder, zonder ooit in vrijblijvend gemopper te verzanden.

Doodkorte schrijft met een pen die glimlacht en een geweten dat zachtjes duwt – precies de combinatie die je nodig hebt in een tijd van wachtstandmuziek en oververhitte opinies.”

***

“Voor iedereen die werkt, leeft of soms verdwaalt in het sociale domein is deze bundel verplichte ontspanning.

In korte scènes – een bank die ‘ongeldig verklaart’, een winter die alles afgelast, lammetjes aan de Bermweg, de internationale rechtsorde als picknickkleed – vangt de auteur de grote systeemvragen in kleine, herkenbare momenten.

Verzameld daglicht laat zien dat kwetsbaarheid geen randverschijnsel is, maar de kern van samenleven; zelden las ik zo licht over zo zware onderwerpen.”

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083609461

Verzameld Daglicht

Pieters' Daglicht over Denkdingen

In een wereld van wachtmuziekjes, keuzemenu's, zorgformulieren, vuurwerkrekeningen en overvolle agenda's valt het daglicht soms precies op de verkeerde plek: een gehaktbal in het nieuws, een bank die geen rekening kan openen, een sneeuwpop die geruisloos afvalt, een merel die om vijf uur 's ochtends vindt dat het nu echt lente is.

Pieters' Daglicht over denkdingen raapt die momenten op en zet ze zachtjes onder de spot. Niet groot, niet gewichtig, maar dichtbij: in Capelle ganzenstad, op het perron bij een kat, aan de keukentafel met kerst, tijdens een digitale worsteling met de bank of in een restaurant vol dames der dapperheid.

Met humor als sloophamer en mededogen als lijm laat Pieter Pottenkijker zien hoe beleid en praktijk, systeem en mens, nieuws en nachtrust elkaar dagelijks in de weg lopen én redden. De stukken zijn kort, herkenbaar en licht ontregelend: perfect voor wie tussen twee afspraken door even wil glimlachen, slikken en opnieuw kijken naar hetzelfde decor.

Verzameld daglicht is een bundel voor iedereen die werkt in, leeft van of simpelweg verdwaalt in het sociale domein – en wil ontdekken dat juist in het kleine, kierende licht de grote vragen zachtjes meeklinken.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083609461